

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) Author(s):	Lermontof, Michael.; af Lermontoff ; oversat fra Russisk af W. Gerstenberg.
Titel Title:	<u>Vor Tids Helt : Roman</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København ; Kristiania : A. Christiansens Kunstforlag, 1897
Fysiske størrelse Physical extent:	304 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

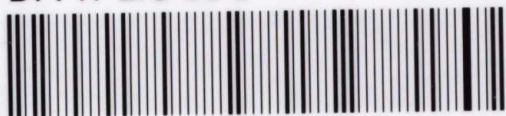
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58.408.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 14170 7

BORTFØRELSEN.

VOR TIDS HELT

DUELLEN

VOR TIDS HELT

ROMAN

AF

LERMONTOFF

OVERSAT FRA RUSSISK AF W. GERSTENBERG

KJØBENHAVN * KRISTIANIA

A. CHRISTIANSENS KUNSTFORLAG

MDCCCXCVII

INDHOLD

	Side
Bela	7
Maksim Maksimitsch	79
Petschorins Dagbog	101
I. Tamán	107
II. Fyrstinde Mary	131
III. Fatalisten	279
Nogle Ord om Lermontoff	299

B E L A.

Jeg kjørte med Postbefordring fra Tiflis. Hele min Bagage bestod af en lille Koffert, som blandt andet indeholdt en Bunde Dagbogsoptegnelser fra min Rejse i Grusien¹). Den største Del af disse Papirer er til Held for mine Medmennesker gaaet tabt, men Kofferten og de andre Sager ere til Held for mig endnu fuldstændig velbeholdne.

Lige som vi kjørte ned i Koshaûr Dalen, begyndte Solen at skjule sig bag Bjærgenes Snetoppe, og min indfødte Kusk, der gjerne vilde naa Endestationen, inden Mørket faldt paa, fik derfor travlt med at skrige og skraale til Hestene. Der var smukt her nede. Til alle Sider utilgængelige Bjærge, hvis rødlige Granitmasser vare behængte med mørkegrøn Vedbend og kransede med større og mindre Grupper af Plataner. Hist og her laa der store, okkergule Klippeblokke, som Lavinerne havde ført ned i Dalen,

¹) Et Landskab i russisk Transkaukasien, paa Sydsiden af Kaukasus.

højt oppe lyste Sneen som en gylden Brømme, og neden for min Fod løb Aragva Floden, som efter at have forenet sig med en Bjærgstrøm, der larmende og skummende bryder frem fra et bælgmørkt Klippe-svælg, snor sig som en blinkende Sølvslange gennem den lange Dal.

Da vi naaede Foden af Koshaur Bjærg, standsede vi uden for et Herberg, og saa snart Vognen havde gjort Holdt, blev den omringet af en støjende Hob af Grusiere og andre Bjærgboer, som gloede nysgjerrigt paa mig. Disse paatrængende Fyre hørte til en Karavane, som havde lejret sig i Nærheden af Herberget og øjensynlig skulde tilbringe Natten her nede i Dalen, hvor der var Læ. Jeg selv skulde desværre strax videre, og da det var langt henne paa Efteraaret og et ualmindelig glat Føre, maatte jeg leje et Spand Oxer, som kunde trække min Vogn op ad det forbandede Bjærg — en drøj Tur, naar man betænker, at Vejen, som fører hen over det, er i stadig Stigning de første 3—4000 Alen. Naa, men der var ikke noget at betænke sig paa, og jeg lejede derfor sex Oxer og de fornødne Førere til at drive dem frem. Den ene af disse tog min Koffert paa Nakken, og de andre raabte og skreg til Dyrene for at faa dem til at gjøre Gavn.

Bag min Vogn kørte der en Teljega¹⁾, som kun var forspændt med fire Oxer, men skjönt den var belæst lige til Randen, syntes den dog langt lettere at

¹⁾ En Bondevogn.

trække end min, og det forbavsede mig en Del. I Nærheden af Vognen gik der en Officer, som var iført en lang Vaabenfrakke uden Epauletter og bar Tscherkessernes spidse Pelshue. Han saa' ud til at være en halvhundrede Aar, og hans brune, vejrbidte Ansigt røbede, at han i Aaringer havde været udsat for den brændende kaukasiske Sol. Overskjægget var allerede helt graat og svarede ikke rigtig til hans faste Gang og ungdommelige Holdning. Jeg gik hen og hilste paa ham, og det indbragte mig et Nik, som ledsagedes af en vældig Røgsky fra hans lille sølvbeslaaede Pibe.

— Naa, vi skal nok samme Vej! sagde jeg.

Han nikkede igjen uden at sige et Ord.

— De agter Dem vel til Stavropol?

— Ja, jeg rejser i Tjenesteanliggender. Jeg har hele Vognen fuld af Sager, som skal afleveres til Bataillonen.

— Aa, sig mig engang, hvor kan det egentlig være, at Deres Oxer har saa let ved at trække, medens mine næsten ikke er til at drive ud af Stedet, skjønt Førerne uafsladeligt raaber og skriger til dem.

— De har nok ikke været længe i Kaukasus? sagde han med et lunt Smil, der ledsagedes af et undersøgende Blik.

— Nej, kun et Aars Tid!

Han trak igjen paa Smilebaandet, men sagde intet.

— Naa, men hvad er da Grunden? spurgte jeg atter.

— Jo, ser De, det er nogle rigtige Lurendrejere,

disse Asiater. — Ja, De tror maaske, at det er for at faa Dyrene til at trække, at de skriger saaledes op. Se, os kan de sagtens narre, for vi forstaar jo ikke et Ord af, hvad de skraaler, men Oxerne er fuldstændig med, og de véd saa godt, at alt det Skraaleri kun betyder, at de ikke skal lægge Kræfterne til. Som sagt, det er nogle store Kjæltringer, men der er intet at stille op med dem, for de kan nu ikke lade være at snyde og bedrage de Vejfarende. Og vi er selv Skyld deri — vi er for godmodige af os. Jeg tør holde paa, at de oven i Kjøbet kommer og forlanger Drikkepenge af Dem. Jo, jeg kjender de Fyre, men mig skal de heller ikke narre!

— Har De tjent længe her nede?

— Ja, jeg var her allerede, da Aleksej Petrovitsch¹⁾ fik Kommandoen, sagde han og rettede sig med Stolthed. Da jeg kom hertil, var jeg kun Sekondløjtnant, men nogle Aar efter blev jeg forfremmet til Stabskaptajn paa Grund af mit Forhold i Kampene mod Bjærgboerne.

— Og hvor staar De nu?

— Ved tredje Liniebataillon²⁾. Men hvor er De ansat, hvis jeg maa være saa fri at spørge?

Jeg fortalte ham det, og da vi ikke kunde finde flere fælles Berøringspunkter, vandrede vi videre i Tavshed. Da vi nærmede os Toppen af Bjærgget, var

¹⁾ General Jermolov, der i Tyverne havde Overkommandoen i Kaukasus. O. A.

²⁾ De regulære Batailloner, der ligge langs Rigets asiatiske Grænser. O. A.

der hvidt af Sne alle Vegne. Solen gled mere og mere ned bag Horisonten, og saa snart den var fuldstændig forsvunden, indtraadte Mørket øjeblikkelig og uden nogen som helst Overgang, saaledes som det altid er Tilfældet i Syden. Takket være Gjenskinnet fra Sneen havde vi dog ingen Vanskelighed ved at skjelne Vejen, som endnu stadig snoede sig op ad Bjærgets Sider, men i jævne Stigninger end før. Jeg gav Ordre til, at min Koffert skulde lægges i Vognen, lod Oxerne afløse af Heste og kastede et sidste Afskedsblik ned i Dalen. Men jeg saa' intet; en tæt Taage, der bølgede frem fra alle Bjærgkløfterne, tilhyllede den fuldstændigt, og end ikke en Lyd derfra naaede op til mit Øre. Førerne omringede mig og forlangte højroset Drikkepenge, men Kaptajnen raabte saa truende til dem, at de skyndte sig at forsvinde. — De Slyngler! sagde han. De véd ikke engang, hvad Brød hedder paa Russisk, men Ordet Drikkepenge, det har de hurtigt lært udenad. Nej, saa foretrækker jeg Tatarerne — de rører aldrig Brændevin.

Vi havde endnu et Par Tusind Alen til Stationen. Rundt omkring om os var der saa stille, at man vilde have kunnet følge en Myg i Flugten blot ved at høre dens Summen. Ud til venstre gabede der et dybt, kulsort Svælg, og baade hinsides dette og foran os tegnede de blaa, snedækte Bjerge sig mod den blege Horisont, der endnu farvedes af Aftenrødens sidste, døende Skjær. Paa den mørke Himmel begyndte Stjærnerne allerede at tændes, og det var mig paa-faldende, at de stod langt højere end oppe hos os i

Norden. Ud til begge Sider af Vejen laa der store, sorte Klippeblokke, og hist og her ragede der enkelte Buske op over Sneen. Ikke et eneste af deres visne Blade rørte sig, og under denne Naturens Dødssøvn var der ligefrem noget velgjørende ved at høre Hestenes Prusten og Bjældernes livlige Klang.

— I Morgen faar vi dejligt Vejr! bemærkede jeg og saa' hen paa Kaptajnen, der ikke svarede, men blot pegede paa et højt Bjærg, som hævede sig foran os.

— Ja, hvad mærkeligt er der ved det? sagde jeg.

— Det er Gut-Bjærget.

— Naa ja, men hvad saa videre?

— Ja, kan De ikke se, hvor det damper?

Og han havde Ret. Bjærget dampede i én Kjøre. Nogle lette hvide Skystriber trak sig langsomt op ad dets Sider, og oven over det rugede der en stor, kul-sort Sky, der tegnede sig som en Blækklut paa den mørke Himmel.

Vi kunde allerede skjelne Poststationen, Tagene af de Hytter, der omgav den, og forskellige Lys, som blinkede os venligt i Møde. Jeg følte mig rigtig hyggelig til Mode, men denne Følelse blev hurtig dreven paa Flugt af et uventet Vindstød, som førte Kulde og Fugtighed med sig. Det hylede og tudede nede i Afgrunden, og en fin Regn piskede mig ind i Ansigtet. Jeg lod min Filtkappe hente fra Vognen, men inden jeg endnu havde faaet den om mig, væltede Sneen ned i store Mængder. Kaptajnens Dygtighed som Vejrprofet imponerede mig saa dybt, at jeg saa' hen paa ham med en vis Andagt.

— Ja, vi maa nok overnatte her, sagde han i en ærgerlig Tone; i et saadant Uvejr er det umuligt at kjøre videre. — Er Sneen begyndt at skride oppe fra Krestovaja Bjærget?

— Nej, endnu ikke! svarede den ossetiske Kusk¹). Men der hang svære Masser oppe paa Toppen, da jeg passerede det forleden.

Da der ikke fandtes Værelser for de Rejsende i selve Stationsbygningen, anviste man os Natteleje i en hæslig, tilrøget Hytte, som laa lige i Nærheden af den. Jeg indbød Kaptajnen til et Glas The, en Luxus, jeg nok kunde tillade mig, da jeg var den lykkelige Ejer af en Blikthepotte, der fulgte mig som en trofast Led-sager paa alle mine Rejser i Kaukasus.

Hytten, som vi skulde overnatte i, støttede sig med Bagsiden til en stejl Klippevæg, og tre glatte, fugtige Trappetrin førte op til dens Dør. Efter at jeg lykkelig og vel var sluppen gennem denne, kom jeg ind i et mørkt Rum, og medens jeg famlede mig frem paa det uvisse, rendte jeg lige paa en Ko. Hos Bjærgboerne anvendes Hyttens forreste Stue nemlig altid som Stald. Jeg vidste hverken ud eller ind; til højre brægede nogle Faar, og til venstre knurrede en Hund, men heldigvis opdagede jeg i det samme et svagt Lysskjær ud til en af Siderne, og ledet af dette fandt jeg en Aabning, som førte ind til det egentlige

¹) Osseterne er en Stamme, der boer paa Sydsiden af Kaukasus ved Rion Flodens Kilder. Deres Sprog hører til de indo-europæiske. O. A.

Opholdsrum. Her mødte der mig et ret interessant Skue, idet hele den bageste Del af Hytten, hvis Tag hvilede paa to tilrøgede Stolper, var fuld af Mennesker. Midt i Stuen og paa selve Gulvet flammede der et vældigt Baal, og Røgen, som af Blæsten blev kastet tilbage fra Aabningen i Taget, stod saa tæt omkring mig, at det varede længe, inden jeg var i Stand til at orientere mig. Ved Ilden sad der to gamle Kællinger, en hel Del Børn og en mager Grusier, alle i de gyseligste Pjalter. Det var ikke noget indbydende Selskab, men vi maatte tage Forholdene, som de var, og vi satte os derfor hen til Baalet, tændte vore Piber og fik Vand paa Thepotten, som hurtig begyndte at snurre.

— Herregud, de stakkels Mennesker! sagde jeg til Kaptajnen og pegede paa vore snavsede Værter, som sad og slugte os med Øjnene uden at sige et Ord.

— Aa, det er et rigtig dumt Folkefærd, disse Grusiere! svarede han. — De véd ingen Ting, og det er heller ikke muligt at lære dem noget. Nej, saa holder jeg paa vore Kabardere og Tschetschentsere¹⁾, for de ere ganske vist nogle store Røvere og har næppe Tøj paa Kroppen, men de er modige som bare Fanden. Disse her vil derimod ikke have noget med Vaaben at gjøre, og der er heller ikke én af dem, som

¹⁾ Tscherkessiske Stammer. Kabarderne bebo det nuværende Stavropol; Tschetschentserne høre hjemme i det skovrige Bjærglandskab Tschetschna paa den nordlige Skraaning af Kaukasus.

ejer en nogenlunde anstændig Dolk. Jo, det er en rar Race!

— Sig mig, har De opholdt Dem længe i Tschetschna?

— Ja, jeg har ligget der en halv Snes Aar med mit Kompagni i et Fort, som hedder Kamenny Brod, hvis De ellers kjender det Sted.

— Jo, jeg har nok hørt det omtale.

— Ja, dér havde vi nok af Røvere og Stimænd, kan De tro. Nu er der Gud være lovet blevet noget fredeligere, men den Gang kunde man ikke fjærne sig hundrede Skridt fra Fæstningen, uden at man blev passet op af en eller anden langskjægget Djævel, som laa og lurede paa en inde i Krattet, og passede man ikke godt paa, kunde man være sikker paa at faa en Line om Halsen eller en Kugle i Nakken. Men forknytte var de Fyre ikke, det maa man lade dem!

— De har sikkert oplevet meget der nede, sagde jeg i en nysgjerrig Tone.

— Ja, vel har jeg det. Jeg har set baade det ene og det andet.

Her begyndte han at hale i sit Overskjæg, og derpaa sænkede han Hovedet og faldt i dybe Tanker. Jeg var stærkt opsat paa at faa lokket en eller anden lille Fortælling ud af ham, da jeg som alle Rejsende, der gjør Optegnelser, nok kunde ønske lidt Stof til min Dagbog. Theen havde imidlertid trukket tilstrækkeligt, og jeg tog derfor to Feltbægere frem af min Koffert, fyldte dem og satte det ene hen foran ham.

Han drak en lille Slurk og sagde ligesom i Tanker «Ja, vist har jeg set noget!» Dette Udbrud gav mig Haab, for jeg vidste af Erfaring, at gamle, veltjente Krigere, der har tilbragt en stor Del af deres Liv i Kaukasus, nok holder af at snakke og fortælle, naar man blot kan faa dem trukket lidt op. Mangen en Officer har jo ligget Aar igjennem med sit Kompagni i en eller anden Afkrog og i al den Tid ikke hørt saa meget som et simpelt Goddag, da Oversergenten, som er den, han nærmest kommer i Berøring med, ikke tør tillade sig den Slags fortrolige Udbrud. Men en saadan gammel Soldat har nok at fortælle om, da han i lange Tider har levet midt inde mellem halv-vilde, interessante Folkeslag og ført en Tilværelse saa fuld af Farer og Æventyr, at man kun dybt maa beklage, at det hos os er en ren Sjældenhed, at Folk bevarer det oplevede paa Papiret.

— Skal De ikke have Theen lidt forbedret? sagde jeg til ham. Jeg kan byde Dem hvid Rom fra Tiflis. Den kan gjøre godt efter al den Kulde.

— Nej Tak, jeg drikker aldrig den Slags Ting.

— Men hvorfor det dog?

— Jo, ser De, jeg har aflagt Ed derpaa. Medens jeg endnu var Sekondløjtnant, skal De vide, sad vi yngre Kammerater en Aftenstund og slog en Svir af, og da der saa blev blæst Alarm om Natten, mødte vi alle paa Samlingspladsen med en lille Gnist. Men der vankede rigtignok, da Jermolov fik det at vide. Du store Gud, hvor han blev rasende! Vi var nær bleven stillet for en Krigsret alle sammen. Og for

Folk som os, der kan leve et helt Aar, uden at vi ser en eneste Kammerat, er det desuden altid en farlig Sag at drikke Brændevin.

Da jeg mærkede, at han ikke vilde indlade sig paa at drikke den Snaps, som skulde have bragt ham i Snakkehjørnet, opgav jeg næsten igjen Haabet.

— Se der er nu Tscherkesserne, vedblev han. Naar de drikker sig fulde i Busá¹⁾ til et Bryllup eller til en Begravelse, ender det altid med, at de gaar løs paa Livet af hinanden. Jeg var selv en Gang med ved en saadan Lejlighed, og skjønt det var hos en fredeligsindet Fyrste, lykkedes det mig dog kun med Nød og næppe at slippe helskindet derfra.

— Nej virkelig! Og hvordan gik det da til?

— Jo ser De! sagde han, og derpaa stoppede han sin Pibe og tog sig et langt Drag, inden han fortalte videre. — Jeg laa den Gang med mit Kompagni i et lille Fort hinsides Terek — ja, det kan nu vel snart være fem Aar siden. En Gang sent ud paa Efteraaret kom der en Proviantkolonne, -og med denne fulgte der en ung Officer. Han mødte i fuld Uniform og meldte mig, at han havde faaet Ordre til at gjøre Tjeneste ved mit Kompagni. Det var en spinkel, blegnæbbet Fyr, og hans Mundering var saa flunkende ny, at jeg strax kunde gætte mig til, at han ikke havde været ret længe i Kaukasus. «Er De ikke forsat hertil fra Rusland?» spurgte jeg. — «Jovel, Hr. Stabskaptajn!»

¹⁾ En gjæret Drik af Boghvede- og Havremel.

svarede han. Jeg gav ham saa Haanden og sagde: «Naa, Velkommen da! Det glæder mig at skulle have Dem! Jeg er ganske vist bange for, at De vil kjede Dem noget her, men vi skal nok komme godt ud af det sammen. Og lad os saa være fri baade for Titulaturerne og Ceremoniellet! Kald mig Maksim Maksimitsch, som jeg hedder, og mød fremtidig, som De gaar og staar, altsaa uden Chakot og Epauletter, men blot med Felthue paa.» Jeg lod ham saa anvise Kvarter, og det varede ikke længe, inden han følte sig som hjemme i Fortet.

— Og hvad hed han? spurgte jeg Maksim Maksimitsch.

— Ja, hans fulde Navn var Grigorij Aleksandro-vitsch Petschorin. Og han var en udmærket flink Fyr, vil jeg sige Dem, om end lidt sær af sig. Naar det for Exempel var Regn og Kulde, og alle andre blev hjemme af den Grund, kunde det godt falde ham ind at gaa paa Jagt hele Dagen, men til andre Tider var han ikke til at drive ud af sit Værelse, og naar det saa blot trak det allermindste, eller Blæsten ruskede noget stærkt i Vinduesskodderne, gøs det ligefrem i ham; og dog har jeg med egne Øjne set ham gaa ganske ene løs paa et Vildsvin. Undertiden kunde han sidde hele Timer, uden at det var muligt at slaa et Ord ud af ham, men til andre Tider var han saa kaad og fortalte saa grinagtige Historier, at vi alle vare lige ved at revne af Latter. Ja, han var en mærkelig Fyr og vistnok meget rig, for han havde saa

mange kostbare Snurrepiberier, at det halve kunde have været nok.

— Og hvor længe blev han hos Dem?

— Aa, omtrent et Aars Tid. Og jeg glemmer aldrig det Aar. Han gjorde mig ikke saa faa Sorger, men dem har jeg for længst tilgivet ham. Naa, og desuden véd De jo nok, at der gives Mennesker, som fra Fødselen er bestemte til at opleve mærkelige og usædvanlige Ting.

— Hvad mener De med det? sagde jeg i en nysgjerrig Tone og skjænkede noget mere The i hans Bæger.

— Ja, nu skal De blot høre. Omtrent en Mils Vej fra Fortet boede der en fredeligsindet Fyrste¹⁾. Hans Søn, en Dreng paa femten Aar, besøgte os saa godt som daglig, snart i ét og snart i et andet Ærinde, og baade jeg og Petschorin viste Knægten stor Venlighed og forkjælede ham paa alle mulige Maader. For Resten var han en rigtig forvoven Knøs og saa behændig, at man skulde søge hans Lige. Han ramte alt, hvad han skød paa, og han kunde fange en Hue op fra Jorden, naar han kom ridende i susende Karriere. Men han havde kun den slemme Fejl, at han var svært begjærlig efter Penge. En Gang havde Grigorij Aleksandrovitsch blot i Spøg lovet ham en Dukat, hvis han kunde stjæle ham den bedste Ged ud af Faderens Stald, og næste Aften kom han da ogsaa

¹⁾ En Høvding, som har svoret Rusland Huldskab og Troskab.

ganske rigtig trækkende med den ved Hornene. Og han var ogsaa dygtig hidsig af sig. Undertiden, naar vi faldt paa at drille ham lidt, kunde hans Øjne blive helt blodskudte, og han greb saa altid strax til sin Dolk. «Hør Asamat!» sagde jeg da gjerne til ham. «Du maa ikke blive saa balstyrig af dig! Tæm dit Sind, for ellers ender det en Gang med Forskrækkelse!»

En Morgenstund mødte den gamle Fyrste selv og indbød os til Bryllup. Det var hans ældste Datter, der skulde giftes, og da vi havde sluttet Venskabspagt med ham, kunde vi naturligvis ikke sige Nej. Vi tog altsaa mod Indbydelsen og red der hen til den bestemte Tid. Da vi kom til Landsbyen, blev vi modtaget af en stor Flok Hunde, som fór hylende og gøende ind paa os; Fruentimmerne skjulte sig derimod, saa snart de opdagede os, men vi fik dog set nogle enkelte Ansigter, og de var alt andet end kjønne. «Jeg havde rigtignok troet, at Tscherkesserinderne saa' bedre ud», sagde Grigorij Aleksandrovitsch til mig. «Ja giv blot Tid!» svarede jeg og lo saa smaat, for jeg vidste jo nok, at han vilde komme paa andre Tanker.

I Fyrstens Hytte var der sort af Mennesker, for hos Asiaterne hersker der nemlig den Skik, at enhver, som tilfældig kommer forbi Brudehuset, bliver buden indenfor. Vi blev modtaget med alle mulige Æresbevisninger og ført ind i det Værelse, hvor de fornemste Gjæster vare forsamlede, men jeg mærkede mig dog alligevel nøje, hvor vore Heste var bleven anbragte, for man kunde jo aldrig vide, hvorledes Sagen vilde ende.

— Naa, men hvorledes gaar det egentlig til ved et saadant Bryllup? spurgte jeg Kaptajnen.

— Aa, omtrent ligesom hos os. Først oplæser Mollaen et Stykke af Koranen, og derpaa maa Gjæsterne ud med Gaver til de unge Folk og deres Slægtninge. Naar man saa har spist og drukket Busá, begynder Vaabenlegene til Hest, og ved denne Lejlighed er der altid en eller anden laset Gavtyv, som optræder paa et halt Udgangsøg og gjør saa mange Grimasser og Fagter, at hele Selskabet brister i Latter. Naar saa Mørket falder paa, begynder der inde i Gjæstestuen noget lignende som det, vi hos os kalder et Bal. En gammel Stodder klimprer løs paa et trestrænget Instrument, jeg har glemt, hvad det hedder, men det ligner en hel Del en Balalajka¹⁾; de unge Mænd og Piger stiller sig op i to Rækker lige over for hinanden, og saa begynder den egentlige Forestilling. En af Unger-svendene og et af Pigebørnene træder ud midt paa Gulvet, og de to snakker saa til hinanden og synger nogle Vers, som de selv laver lige paa Stedet. Det bliver de ved med, saa længe de kan, og naar de er færdige, falder de andre ind i Kor. Saaledes gik det ogsaa til den Aften, men saa skete det, at Husets yngste Datter, en ung Pige paa 16 Aar, kom hen til Petschorin, som sad ved Siden af mig, og sang noget

¹⁾ En langhalset, to- eller trestrænget Gitar med trekantet Resonansbund. I Kaukasus forfærdiges Instrumentet af et udhulet Græskar.

for ham — ja, jeg véd ikke rigtig, hvad jeg skal kalde det, men det var vel nærmest saadan en Slags Kompliment.

— Og hvad var det da, hun sang? Kan De ikke huske det?

— Jo, det var saadan noget som: «Slanke og smukke ere vore Dhjigitaer¹⁾, og deres Klædebon er indvirket med Sølv, men den unge russiske Officer er endnu slankere og smukkere end de, og hans Galoner ere af Guld. Som en Poppel rager han op over dem alle, men han kan kun ikke voxe eller trives i vor Have!»

Petschorin rejste sig, bukkede for hende og lagde sin Haand først paa Panden og saa paa Hjærtet. Han bad mig om at svare, og da jeg kjender deres Sprog, gjorde jeg det ogsaa.

Saa snart hun var gaaet, hviskede jeg til Petschorin: «Naa, hvad synes du om hende?» — «Hun er dejlig!» svarede han. «Og hvad hedder hun?» — «Hun hedder Bela!» sagde jeg.

Og hun var virkelig ogsaa henrivende dejlig: høj og smækker, med et Par Øjne saa sorte som Gasellens og et Blik, der trængte en lige ind i Sjælen. Petschorin sad i dybe Tanker og stirrede uafladelig hen efter hende, og hun sendte ham ogsaa undertiden et stjaalent Blik. Men han var ikke den eneste, der var optaget af den unge Fyrstinde; henne i en Krog af Stuen flammede der to Øjne, som stadig fulgte hende, hvor

¹⁾ Dhjigita betegner hos Tscherkesserne en kjæk og forvoven Rytter.

hun gik og stod, og da jeg saa' nøjere til, opdagede jeg, at de tilhørte min gamle Bekjendt, Kasbitsch. Han hørte ganske vist hjemme i en af de Landsbyer, som ikke havde underkastet sig vort Herredømme, men han omgikkes os alligevel paa fredelig Vis, og skjønt man havde ham mistænkt for allehaande Skjælsstreger og derfor holdt et vaagent Øje med ham, var det dog endnu ikke lykkedes at gribe ham paa fersk Gjerning. Han kom ofte til Fortet med Beder, som han solgte os til en billig Pris, men han indlod sig aldrig paa at prutte, og han vilde heller have ladet sig hugge sønder og sammen end at slaa af paa, hvad han forlangte. Det hed sig, at han nok holdt af at strejfe rundt med Abrekerne¹⁾, og sandt at sige havde han ogsaa et slemt Røverfjæs. Men en ægte Dhjigita var han: undersætsig, bredskuldret og saa behændig som bare Fanden. Hans Beschmet²⁾ hang altid i Laser, men hans lange Bøsse var indlagt med Perlemor og Sølv, og hans Hest var berømt viden om for dens Skjønhed og Udholdenhed. Et prægtigere Dyr kunde man ikke tænke sig, og han var derfor ogsaa almindelig misundt af de andre Dhjigitaer. Flere Gange havde man gjort Forsøg paa at stjæle Karagjos — det hed den nemlig — men det var endnu aldrig lykkedes. Jeg seer den endnu ganske tydeligt for mig: den var

¹⁾ Abreker kaldes de Tschetschentser, der sætte over Terek for at røve og plyndre paa den russiske Side af Floden.

O. A.

²⁾ En tatarisk Kaftan, der naar ned over Knæene.

O. A.

kulsort, Benene lignede Staalfjedre, og Øjnene kunde godt maale sig med Belas. Og Kræfter havde den ogsaa, den kunde løbe syv Mil uden at puste. Han havde selv redet den til og faaet den saa tam, at den fulgte ham overalt som en Hund og kom, naar han kaldte. Ja, det var rigtignok en Hest, som en Røver kunde være tjent med!

Kasbitsch saa' den Aften endnu mere mørk og skummel ud end ellers, og jeg lagde Mærke til, at han bar en Panserskjorte under sin Beschmet. «Hvad mon det betyder?» tænkte jeg. «Han skulde da ikke have et eller andet i Sinde?»

Der var saa trangt og beklumret i Hytten, at jeg gik ud for at trække lidt frisk Luft. Mørket rugede allerede over Bjærgene, og Taagen begyndte at vælte ud af alle Kløfter og Slugter. Jeg fik den Idé at gaa hen til den aabne Stald baade for at se efter, om Dyrene havde faaet Foder nok, men ogsaa fordi lidt Forsigtighed jo aldrig kunde skade. Min Hest var nemlig ikke til at kimse ad, og mere end én Tscherkesser havde set paa den med forelskede Øjne og søgt at lokke den til sig.

Medens jeg famlede mig frem langs Risgærdet, der indhegnede Gaarden, hørte jeg pludselig Stemmer i Nærheden af Stalden. Den ene af disse gjenkjendte jeg strax, det var Asamats, men hvem den anden tilhørte, kunde jeg ikke rigtig blive klog paa. «Hvad mon de to staar og snakker om?» tænkte jeg. «De skulde da vel aldrig pønse paa noget ondt?» Jeg dukkede saa ind under Gærdet og begyndte at lytte,

i det jeg bestræbte mig for at opfange ethvert Ord der blev talt, men det lykkedes mig kun til Dels, da Sangen og de højrøstede Stemmer inde fra Hytten af og til overdøvede den hviskende Samtale, som blev ført i Nærheden af mig.

«Ja, det er en stolt Hest», sagde Asamat, «og hvis jeg ejede tre eller fire Hundrede Hopper, gav jeg gjerne dem alle i Bytte for den. Naa, hvad siger du saa til det, Kasbitsch?»

«Aha, det er ham!» tænkte jeg og mindedes i det samme hans Panserskjorte.

«Ja», svarede Kasbitsch efter en kort Pavse, «der findes ikke dens Mage i hele Kabarda. En Gang var jeg ude paa Strejftog sammen med Abrekerne for at opsnappe nogle af Russernes Hesteflokke, der græssede hinsides Terek, men vi havde ikke Held med os og maatte sprede os til alle Sider. Jeg selv blev forfulgt af fire Kosakker, og jeg var ikke synderlig glad, da jeg kunde høre Giaurerne¹⁾ Skrig et Stykke bag ude og havde en tæt Skov lige foran mig. Jeg lagde mig godt for over i Sadlen, gav mig Allah i Vold og lod første Gang i mit Liv Karagjos smage Pisken. Let som en Fugl smuttede den ind mellem Grenene, den skarpe Tjørn sønderrev mine Klæder, og Korkælmens tørre Kviste piskede mig i Ansigtet, men Hesten fór videre over Vindfælder og dybe Render og kløvede Buskene med sin Bringe. Jeg burde naturligvis have ladet den løbe, da jeg naaede Skovkanten, og selv

¹⁾ Vantro.

søgt min Frelse ved at gjemme mig inde i Krattet, men jeg nænnede ikke at skille mig ved Dyret, og Profeten belønnede mig da ogsaa. Nogle Kugler peb hen over mit Hoved, og jeg hørte nu dundrende Hovslag tæt ved mig. Lidt efter naaede jeg en dyb, gabende Kløft. Min Hest standsede et Øjeblik, men tog saa Mod til sig og gjorde Springet. Den naaede ogsaa over paa den modsatte Side, men gled ud, tabte Fodfæstet og blev hængende ved Forbenene. Jeg kastede Tøjlerne og sprang ned i Kløften, og dette frelste min Hest, der arbejdede sig op med en voldsom Kraftanstrængelse og satte afsted i Galop. Kosakkerne havde nok set alt dette, men ikke en af dem indlod sig paa at søge efter mig, da de alle gik ud fra, at jeg havde slaaet mig ihjel i Faldet. Jeg hørte dem jage videre, og da jeg ikke var i Tvivl om, at det var Karagjos, det gjaldt, bankede mit Hjærte som en Hammer i Brystet paa mig, medens jeg krøb gennem det høje Græs i Bunden af Slugten. Da jeg naaede hen til Enden af denne, saa' jeg nogle Kosakker komme til Syne i Skovranden, og lidt efter fik jeg Øje paa Karagjos, der galoperede lige hen imod dem. Russerne satte efter den med høje Raab og Skrig, og en af dem havde paa et hængende Haar nær indfanget den med sin Slynge. Jeg skjælvende, lukkede Øjnene og bad inderligt til Profeten. Og han maa have bøn-hørt mig, for da jeg lidt efter kiggede derhen, saa' jeg Karagjos fare afsted let som en Pil og viftende med Halen, medens alle Giaurerne kom jagende efter den et godt Stykke bagude paa deres trætte Heste.

Til henad Midnat laa jeg saa stille som en Mus nede i Kløften, men saa hørte jeg med ét Prusten, Vrinsken og Hovslag langs Randen af denne. Det var Karagjos, min trofaste Ven og Kammerat, jeg gjenkjendte den strax paa Stemmen. Fra det Øjeblik af har vi været uadskillelige.»

Jeg kunde tydelig høre, at han klappede Hesten paa dens glatte Hals og gav den forskjellige ømme Kjælenavne.

«Hvis jeg ejede en Flok paa tusinde Hopper,» sagde Asamat, «vilde jeg gjerne give dem alle i Bytte for din Karagjos.»

«Men det gik jeg nu ikke ind paa», svarede Kasbitsch ligegyldigt.

«Hør Kasbitsch,» hviskede Asamat i en indsmigrende Tone, «du har et godt Hjærte og er en tapper Dhjigita. Du er modig og uforfærdet, men min Fader er saa bange, at han ikke engang tør lade mig slippe op i Bjærgene. Naa, giv mig nu din Hest, saa skal jeg gjøre alt, hvad du vil. Jeg er villig til at stjæle min Faders bedste Bøsse, hans Krumsabel — alt, hvad du overhovedet peger paa. Og jeg vil lade dig vide, at hans Sabel er en ægte Damascener af fineste Staal. Blot du fører Skarpen hen til Haanden, trænger den af sig selv ind i Kjødet, og selv din Panserskjorte hugger den igjennem som Sytraad.»

Kasbitsch svarede ikke.

«Strax den første Gang jeg saa' din Hest,» vedblev Asamat, «foregik der noget uforklarligt i mig. Da jeg saa' den flyve hen over Klippestykker og Sten,

der gnistrede under dens Hove, forekom alt andet i Livet mig uden Værdi. Selv min Faders bedste Heste blev i mine Øjne til de værste Udgangsøg, og jeg skammede mig i den Grad ved dem, at jeg ikke engang gad ride paa dem mere. Jeg hensank i den dybeste Tungsindighed, og naar det var rigtig galt fat med mig, kunde jeg godt sidde flere Dage i Træk paa et Klippestykke. Hvert Øjeblik viste Karagjos sig for mig med sin fine, snorlige Ryg og de slanke, muskelstærke Ben, og dens store Øjne sendte mig da altid et talende Blik. — Jeg dør, Kasbitsch, hvis du ikke sælger den til mig!» tilføjede han med skjælvende Stemme.

Jeg kunde høre, at han stak i at græde, og det skulde der sandelig noget til, for han gav sig ikke let; ja allerede som Dreng fandt han det under sin Værdighed at udgyde Taarer.

Som Svar paa hans undertrykte Hulken lød der en haanlig Latter.

«Hør!» vedblev Asamat, som nu talte med fuldstændig behersket Stemme. «Du mærker jo nok, at jeg er rede til alt. Vil du have, at jeg skal stjele min Søster til dig? Hun synger og danser som ingen anden, og hun baldyrer de dejligste Mønstre i Guld. Selv den tyrkiske Padischa ejer ikke en saadan Kvinde! Slaat du til, saa læg dig blot paa Lur i Morgen Aften i den dybe Kløft, som aabner sig ud mod Landevejen. Jeg fører hende lige forbi dig — og hun er din. Naa, og Bela er da vel nok din Hest værd?»

Kasbitsch tav længe, men omsider kom Svaret,

som ikke var til at tage fejl af. Han nynnede en Stump af en gammel Folkevisé, der lød saaledes¹⁾:

Dejlige Kvinder, hvor hen jeg saa ser,
 Øjne, som tindre, og Læber, som ler!
 Kjærlighed drager, men Frihedens Skat
 Vinker som Stjærnen i bælgmørke Nat.
 Skønneste Kvinde for Guld er dig huld,
 Ædelig Ganger ej kjøbes for Guld.
 Let som en Vind over Steppen den jager,
 Aldrig den svigter og aldrig bedrager.

Forgjæves had Asamat ham om at gaa ind paa hans Forslag. Han græd, tiggede og truede, indtil Kasbitsch endelig blev utaalmødig og afbrød ham.

«Aa, rejs Fanden i Vold, din taabelige Knægt!» sagde han vredt. «Bilder du dig da virkelig ind, at du kan ride min Hest? Naar den har gjort et Par Skridt med dig, dratter du af og knuser din Nakke mod Stenene!»

«Jeg!» raabte Asamat skummende af Raseri, og i det samme klirrede hans lille Dolk mod Panserskjortens Ringe, men Kasbitschs Arm stødte ham saa kraftigt tilbage, at han tørnede mod Gærdet, der knagede og bragede i alle Ender og Sammenføjninger. «Naa, nu faar vi Løjer!» tænkte jeg, og jeg skyndte mig saa ind i Stalden, lagde Hovedtøjet paa vore Heste og trak

¹⁾ Man tager mig det vel ikke ilde op, at jeg har omsat Kasbitsch's Ord, som jeg naturligvis fik gjengivet i Prosa, til Digt, men Vanen er jo som bekjendt den anden Natur.

dem ud i Baggaarden. Kun faa Øjeblikke efter hørte jeg et gyseligt Spektakel inde i Hytten, og Grunden til al denne Hurlumhej var følgende. Asamat var kommen løbende ind, havde vist sin sønderrevne Kaftan og fortalt, at Kasbitsch vilde myrde ham. Alle fór ud med Bøsserne i Haanden, og nu gik det løs med Skrigen, Skraalen og Skydning, men Kasbitsch, som allerede sad i Sadlen, banede sig Vej gennem Mængden ved Hjælp af sin Krumsabel og naaede ud i Landsbygaden. «Det er en farlig Spøg at være til Gilde hos Fremmede, der har drukket Forstanden bort!» sagde jeg til Grigorij Aleksandrovitsch og greb ham ved Armen. «Lad os se at komme bort snarest muligt!»

«Aa, lad os dog vente lidt og se, hvad det ender med!» foreslog han.

«Ja, det ender med Forskrækkelse,» sagde jeg, «for hos disse Asiater gaar det altid saaledes til, at de først drikker sig fulde i Busá og dernæst gaar løs paa hverandre med Dolke og Sabler.» — Naa, saa satte vi os op paa vore Heste og red hjem.

— Men hvorledes gik det Kasbitsch? spurgte jeg noget utaalmodigt.

— Aa, den Slags Fyre slipper altid godt fra det! svarede han og drak sit Glas ud. — Han undslap naturligvis.

— Men blev han da ikke saaret?

— Ja, Gud maa vide det! De er sejglivede, disse Tschetschentsere. Jeg har set enkelte af dem, der var saa gjennemhullede af Bajonetstik som en Si, og som dog vedblev at hugge om sig med Sabelen. — Men

én Ting tilgiver jeg mig ikke, vedblev han efter en lille Pavse, og det er, at jeg strax efter Hjemkomsten til Fortet var taabelig nok til at meddele Grigorij Aleksandrovitich alt, hvad jeg havde hørt, mens jeg laa paa Lur ved Gærdet. Han smilede, da jeg fortalte ham det, og jeg var saa ikke i Tvivl om, at han havde undfanget en eller anden snedig Idé.

— Nej virkelig? — Fortæl mig lidt mere om det!

— Ja, naar jeg først engang er begyndt, kan jeg jo lige saa godt blive ved. Jo, ser De, en tre, fire Dage senere indfandt Asamat sig i Fortet, og som sædvanlig aflagde han ogsaa et Besøg hos Grigorij Aleksandrovitich, der ligesom altid forede ham af med Slikkerier. Jeg var netop til Stede og hørte derfor alt, hvad de talte om. De snakkede først om Heste, og Petschorin udbredte sig saa i Lovtaler over Karagjos, priste dens Skjønhed og Fyrighed og sammenlignede den med en Gasse. Naa, kort sagt, efter hans Ord at dømme fandtes der ikke Mage til Dyr i hele Verden.

Drengens Øjne lynede og gnistrede, men Petschorin lod, som om han ikke mærkede det, og blev ved at snakke om Karagjos, skjønt jeg flere Gange forsøgte at føre Samtalen hen paa noget andet. Og denne Historie gjentog sig, hver Gang Asamat aflagde et af sine Besøg. — Efter en tre Ugers Forløb kunde jeg ikke undgaa at lægge Mærke til, at han var kommen til at se lige saa bleg og mager ud som de Forelskede, man læser om i Romanerne. Men det var da heller ikke saa underligt, for, som jeg senere fik at vide,

havde Petschorin benyttet al denne Tid til at gjøre Knægten helt tummelumsk i Hovedet. En Dag sagde han saaledes til ham: «Ja, jeg mærker jo nok, Asamat, at du synes forbandet godt om den Hest, men du maa se at slaa de Tanker ud af Hovedet, for det vil være dig lige saa umuligt at faa fat i den som at bide dig selv i Nakken. — Men sig mig engang, hvad vilde du vel give den, der kunde skaffe dig Karagjos?»

«Alt, hvad han forlangte!»

«Godt, saa skal den blive din! Men kun paa én Betingelse. — Sværg, at du vil opfylde den!»

«Ja, jeg sværger det!»

«Vel, saa lover jeg dig ogsaa, at du skal faa Hesten, hvis du vil udlevere mig din Søster. Karagjos skal være den Betaling, jeg erlægger for min Brud¹⁾. Jeg haaber, du vil indrømme, at denne Handel er fordelagtig for dig!»

Asamat tav.

«Naa, du gaar altsaa ikke ind derpaa. Godt, saa gjør, som du lyster. Jeg troede, at du var en Mand, men nu ser jeg, at du kun er et halvvoxent Dregebarn. Ha, ha! Du kan vel knap hænge paa en Hest endnu!»

«Men du glemmer nok helt min Fader?» sagde Asamat, der blev ildrød i Hovedet af Harmen. — «Hvad tror du, han vil sige?»

«Rider han da aldrig hjemmefra?»

¹⁾ Denne Betaling: Kalym, erlægges hos Tatarerne af Brudgommen til Brudens Forældre og Søkende. O. A.

«Jo, vel gjør han det!»

«Naa, gaar du saa ind derpaa?»

«Ja!» hviskede Asamat hvid som en kalket Væg.

— «Og naar skal det være?»

«Første Gang Kasbitsch møder her igjen. Han har lovet at komme med en halv Snes Beder. — Naa, lad du nu blot mig sørge for det hele, Asamat — og glem ikke, hvad du har lovet.»

Se paa den Maade blev de altsaa enige, men det maa indrømmes, at det var en snavs Affære, og det sagde jeg ogsaa senere til Petschorin. Han svarede imidlertid blot, at en halvvild Tscherkesserinde maatte prise sig lykkelig ved at faa saa elskværdig en Mand som ham — for efter deres Skikke var han jo hendes Mand, naar han først havde faaet hende i sin Vold — og at Kasbitsch var en fræk Røver, som kunde have godt af en alvorlig Revselse. Naa, men det var som sagt først langt senere, at jeg fik noget om denne forbandede Sammensværgelse at vide. Saa var det, at Kasbitsch nogle Dage efter kom ridende og spurgte, om vi ikke trængte til nogle Beder og et Par Krukker Honning, og jeg svarede da, at han kunde møde med det hele næste Morgen. «Hør nu, Asamat,» sagde Grigorij Aleksandrovitsch, som strax havde faaet skikket Bud efter Drengen, «i Morgen er Karagjos i mine Hænder, men hvis du ikke møder med Bela i Nat, faar du den ikke i dit Eje.»

«Godt!» svarede Asamat og galoperede tilbage til Landsbyen. Om Aftenen væbnede Grigorij Aleksandrovitsch sig med Bøsse og Sabel og red ud af

Fortet, og hvorledes de nu har baaret sig ad dermed, véd jeg ikke, men saa meget er vist, at han og den lede Dreng vendte tilbage ud paa Natten, og at Skildvagten da saa', at der tværs over Asamats Sadel laa en Kvinde med bundne Hænder og Fødder og hele Hovedet indhyllet i et tæt Slør.

— Naa, men fik han saa Karagjos? spurgte jeg.

— Ja, vent blot, nu kommer vi strax til det! Tidlig den næste Morgen mødte Kasbitsch med sine Beder, og efter at han havde bundet sin Hest til Portstolpen foran mit Hus, gik han ind til mig, for at vi kunde blive enige om Handelen. Jeg trakterede ham som altid med The, for skjønt han var en stor Røver og Tyveknægt, kunde jeg dog ikke se bort fra, at vi i sin Tid havde sluttet Venskabspagt. Naa, vi begyndte saa at passiare om, hvad der kunde falde for, men allerbedst som vi sad og snakkede sammen, saa' jeg, at hans Ansigt fortrak sig paa en højst mærkelig Maade, og i samme Nu fór han hen til Vinduet. Men dette vendte ud mod Baggaarden, og han havde derfor ingen Udsigt derfra.

«Hvad gaar der af dig?» spurgte jeg forbavset.

«Hesten! — Det er galt med Hesten!» svarede han og rystede over hele Kroppen.

Jeg hørte i det samme klaprende Hovslag ude paa Gaden, men da jeg mente, at det var en eller anden Kosak, der kom ridende, saa' jeg stadig spørgende paa ham.

«Død og Helvede! Forræderi!» hylede han og styrtede ud af Døren som et vildt Dyr. I et Spring

var han nede paa Gaden, men da han naaede til Fæstningsporten, fældede Skildvagten sit Gevær imod ham; han sprang imidlertid over det og fór videre hen ad Vejen. I det fjærne kunde man se en Støvs- sky. Det var Asamat, der sprængte afsted paa Karagjos. Under Løbet trak Kasbitsch sin Bøsse ud af Hylstret og skød. Omtrent et Minut stod han ubevægelig, og da det saa endelig gik op for ham, at hans Skud ikke havde ramt, hylede han i vilden Sky, slog sin Bøsse i Smadder mod en Sten, kastede sig plat ned paa Jorden og hulkede som et Barn. Soldaterne fra Fortet begyndte efterhaanden at samles om ham, men han lagde ikke Mærke til deres Nærværelse, og efter at de havde staaet en Tid lang og snakket frem og tilbage, gik de derfor igjen. Jeg gav Ordre til, at de skulde lægge Pengene for Bederne ved Siden af ham, men han rørte dem ikke og blev liggende med Ansigtet mod Jorden. Og saaledes laa han hele Natten igjennem. Først næste Morgen kom han ind i Fortet for at faa at vide, hvem der havde røvet hans Karagjos. Skildvagten, som havde set Asamat løse Hesten og jage afsted paa den, fandt ingen Anledning til at tie stille med, hvem der var Gjerningsmanden, og saa snart Kasbitsch havde faaet Røverens Navn at vide, begav han sig uopholdelig til den Aul¹⁾, hvor den gamle Fyrste boede.

— Naa, saa lod han det vel gaa ud over denne?

— Ja, Viljen var der sikkert nok, men han kunde

¹⁾ Aul: tatarisk Landsby.

ikke faa fat i ham. Den Gamle var nemlig taget hjemmefra en Uges Tid forinden, og det var netop denne Fraværelse, Asamat havde benyttet til at stjæle Søsteren. Da Faderen saa kom tilbage, fandt han hverken sin Søn eller sin Datter. Og Asamat viste sig aldrig senere. Han maa formodentlig have indset, at han ikke vilde komme levende derfra, hvis de fik fat i ham, og har derfor foretrukket at blive borte med det samme. Jeg bilder mig ind, at han har sluttet sig til Abrekerne og lagt sine Ben et eller andet Sted hinsides Terek. Den Vej gaar jo de fleste af den Slags Fyre.

Jeg maa tilstaa, at jeg ogsaa blev noget hed om Ørene. Saa snart jeg fik at vide, at Bela var inde hos Grigorij Aleksandrovitich, tog jeg mine Epauletter paa, spændte min Kaarde om Livet og gik over til ham.

Da jeg kom ind, laa han paa Sengen med den ene Haand under Hovedet og en udgaaet Pibe i den anden. Døren til det inderste Værelse stod ikke aaben som ellers, og Nøglen sad heller ikke i. Saa saare jeg var kommen indenfor, begyndte jeg at rømme mig og skrabe med Fødderne, men han lod, som om han ikke hørte nogen af Delene.

«Hr. Fændrik!» sagde jeg i saa stræng en Tone som muligt. «Har De maaske ikke lagt Mærke til, at jeg er herinde?»

«Ih se Goddag, Maksim Maksimitsch! Skal det være en lille Pibe?» svarede han uden at rejse sig.

«Nej undskyld!» sagde jeg. «Det er ikke Maksim

Maksimitsch, der staar herinde. Det er Deres Foresatte, Kaptajnen!»

«Naa ja, det er jo ligegyldigt! Vil De ikke have et Glas The? — Aa, De véd ikke, hvor forpint jeg er for Øjeblikket!»

«Jo, jeg véd alt!» svarede jeg og gik hen til Sengen.

«Naa ja, saa meget desto bedre, for jeg er ikke oplagt til at fortælle.»

«Hr. Fændrik, De har begaaet en Forseelse, som ogsaa jeg kan blive draget til Ansvar for.»

«Ja, hvad Ulykke er der i det? Vi er jo vant til at dele ondt og godt sammen.»

«Nej, jeg spørger ikke. Vil De have den Godhed at aflevere Deres Kaarde!»

«Aa, Mitka!» raabte han til Oppasseren, som stod i en Krog og maabede. «Hent mig min Kaarde!»

Mitka kom med den, og efter at jeg saaledes havde gjort min Pligt, satte jeg mig paa Sengekanten og sagde: «Hør nu, Grigorij Aleksandrovitsch, indrøm, at De har baaret Dem forkert ad!»

«Ja, i hvilken Henseende?»

«Jo, De har bortført Bela. Jeg véd selvfølgelig godt, at det Bæst Asamat har sin Haand med i Spillet. — Naa, vil De saa indrømme mig det?»

«Ja, men naar jeg nu synes godt om hende.»

Naa ja, hvad skulde jeg vel svare paa det. Jeg gik helt fra Koncepterne, og efter at have staaet lidt sagde jeg saa, at han maatte udlevere Pigebarnet, hvis hendes Fader fordrede hende tilbage.

«Nej, det kunde aldrig falde mig ind!» svarede han.

«Men hvis han nu kommer og vil have hende?»

«Ih, hvor Pokker skulde han vel faa at vide fra, at hun er her?»

Ja, der stod jeg igjen og saa' dum ud.

«Hør nu, Maksim Maksimitsch!» sagde han og rejste sig. «De har jo et godt Hjærte, og De véd da vel nok, at hvis vi afleverer Datteren til denne halv-vilde Djævel, saa tager han enten Livet af hende eller sælger hende som Slavinde. Hvad der er sket, kan nu engang ikke ændres, og det gjælder blot om ikke at gjøre ondt værre. Lad De hende blive hos mig, saa kan De jo beholde min Kaarde.»

«Men lad mig da i alt Fald se hende!» sagde jeg.

«Hun er dér inde, men vi maa vist helst lade hende være i Ro, for hun er ikke oplagt til at tale med nogen. Hun sidder i en Krog indhyllet i sit Slør og er ikke til at slaa et Ord ud af. Kort sagt, hun er sky som en Hind. Jeg har foreløbig taget en gammel Kælling, som kan snakke lidt Tatarisk, i min Tjeneste, og hun skal være om hende og efterhaanden vænne hende til den Tanke, at hun er min — for det er sikkert, at hun aldrig skal komme til at tilhøre andre end mig!» tilføjede han og slog med den knyttede Næve i Bordet. — Naa, jeg gik ogsaa ind paa dette, for De véd jo nok, at der gives Mennesker, som man altid lader faa deres Vilje.

— Men, spurgte jeg Maksim Maksimitsch, lykkedes det ham virkelig at vænne hende til det ufri-

villige Ophold i Fæstningen? Led hun ikke af Hjemve under sit Fangenskab?

— Nej, hvor vil De hen! Fra Fortet kunde hun jo se netop de samme Bjerge som fra Aulen, og mere forlanger den Slags halvvilde Mennesker ikke. Naa, men desuden forærede Grigorij Aleksandrovitsh hende næsten hver Dag et eller andet. I Begyndelsen afviste hun disse Gaver med en stolt Mine, og de tilfaldt da hendes Vogterske, som sandelig ikke vragede dem, men det endte dog med, at hun tog imod dem, for vi véd jo nok, at en Kvinde ikke i Længden kan modstaa et broget Stykke Silketøj eller noget andet, der blænder Øjet. Længe vilde hun ikke vide det mindste af ham at sige, men det gik dog bedre, efter at han havde faaet lært sig noget Tatarisk, og hun var bleven i Stand til at forstaa vort Sprog. Lidt efter lidt vænnede hun sig til hans Nærværelse, men hun saa' dog kun hen paa ham, naar hun troede sig ubemærket, og var altid bedrøvet og nedslaaet. Ofte sang hun sin Hjemstavns Sange med dæmpet Stemme og med et saadant Udtryk af Vemod, at jeg kunde blive helt bedrøvet, naar jeg sad inde i Værelset ved Siden af og hørte paa hende. Og én Scene glemmer jeg navnlig aldrig. En Dag, da jeg gik forbi og tittede ind ad Vinduet, sad hun paa Ovnbænken med sænket Hoved, og han stod foran hende. «Hør nu, min dejlige Peri,» sagde han indtrængende, «hvorfor vil du egentlig pine mig uden Nytte? Du véd jo dog godt, at du en Gang før eller senere maa blive min. Elsker du maaske en eller anden Tschetschentser? For hvis

saa er, giver jeg dig øjeblikkelig din Frihed og lader dig drage hjem.» — Hun skjælvede næsten umærkeligt og rystede paa Hovedet. — «Eller er jeg dig modbydelig? Hader du mig?» — Hun sukkede dybt. — «Men hvad er der da? Forbyder din Tro dig maaske at elske mig?» — Hun blegnede, men tav stadig. — «Stol paa, at Allah er den samme for alle Nationer og Folkestammer, og naar han tillader mig at elske dig, hvorfor skulde han saa forbyde dig at gjengjælde mine Følelser?» — Hun saa' ham opmærksomt ind i Ansigtet, og hendes Øjne udtrykte baade Tvivl og Haab. Ja, De skulde have set dem! De lyste som to Stjærner.

«Hør nu, kjære, søde Bela,» vedblev han. «Du ser jo dog, hvor højt jeg elsker dig, og hvor rede jeg er til at gjøre alt for at opmuntre dig. Jeg har kun det ene Ønske, at du maa blive lykkelig, og hvis du virkelig stadig vil græmme dig, saa tager jeg min Død derover. Sig mig, tror du dog ikke, at du kan blive lidt gladere?» — Hun sad først i dybe Tanker uden at vende sine mørke Øjne fra ham, og derpaa smilede hun venligt og nikkede som Tegn paa sit Samtykke. Han trykkede hendes Haand og søgte at overtale hende til et Kys, men hun vægrede sig derved og gjentog Gang efter Gang: «Nej, nej! Hvorfor det?» Og da han blev mere og mere indtrængende i sine Bønner, fór hun sammen og brast i Graad. «Ja, jeg er jo din Fange og din Slavinde,» sagde hun omsider med taarefyldte Øjne, «og følgelig kan du tvinge mig dertil.»

Grigorij Aleksandrovitsch slog sig med Haanden

for Panden og ilede ud af Døren. Da jeg kom ind til ham, gik han op og ned ad Gulvet med korslagte Arme og en mørk Mine. «Men hvad er der dog i Vejen, min Ven?» spurgte jeg ham. «Aa, det er en Djævel og ikke en Kvinde,» svarede han, «men hun skal alligevel blive min, det giver jeg dig mit Ord paa!» Jeg rystede paa Hovedet. «Skal vi vædde?» sagde han. «Inden en Uge er hun min!» — «Ja, lad gaal!» svarede jeg, gav ham Haandslag derpaa og gik saa min Vej.

Næste Morgen tidlig afsendte han en Underofficer, som skulde besørge forskellige Indkjøb for ham i Kisljar, og endnu samme Dags Aften vendte hans Tillidsmand tilbage med en hel Ladning kostbare persiske Silketøjer, indvirkede med Guld og Sølv.

«Naa, hvad mener De nu, Maksim Maksimitsch?» sagde han, medens han pegede paa alle disse Herligheder, der laa foran ham paa Bordet. «Tror De virkelig, at der findes en eneste asiatisk Kvinde, som kan holde Stand mod et saadant Batteri?» — «Aa, De kjender ikke Tscherkesserinderne!» svarede jeg. «De er af en hel anden Kaliber end Grusierinderne og Tatarkvinderne og vidt forskellige fra dem, baade hvad Tænkemaade og Opdragelse angaar.» Grigorij Aleksandrovitich svarede ikke, men smilede med en vantro Mine og fløjtede en lystig Marsch.

Det viste sig imidlertid, at jeg havde Ret, thi Gaverne virkede kun halvt. Hun blev ganske vist venligere imod ham og mere tillidsfuld, men det var ogsaa det hele, og han besluttede derfor at gribe til et sidste og afgjørende Middel. En Morgenstund gav

han Ordre til, at hans Hest skulde sadles, og derpaa iførte han sig en tscherkessisk Dragt og gik ind til hende væbnet lige til Tænderne. «Bela!» sagde han. «Du véd, hvor højt jeg elsker dig. Jeg bortførte dig, fordi jeg troede, at du, naar du først havde lært mig at kjende, vilde kunne gjengjælde min Kjærlighed, men jeg ser, at jeg har taget fejl. — Levvel! Vælg nu selv, om du vil blive her som Herskerinde over alt, hvad jeg ejer og har, eller om du vil drage hjem. Gjør, hvad du vil — du har din Frihed. Jeg er skyldig overfor dig og bør lide min Straf. Altsaa Levvel! Jeg drager bort, hvorhen véd jeg ikke selv, men maaske jeg ikke behøver at lede længe efter en Kugle eller et Sabelhug, og skulde Døden blive min Lod, saa skjænk mig en venlig Tanke, og tilgiv mig!» Han vendte sig bort og rakte hende Haanden til Afsked, men hun tog den ikke. Jeg, som stod bag Døren, kunde gjennem en Sprække i Fyldingen se hendes Ansigt, og da jeg saa' den Dødens Bleghed, som pludselig lagde sig hen over det, følte jeg den dybeste Medlidenhed med hende. Da Petschorin ikke fik noget Svar, gik han nogle Skridt hen mod Døren; han rystede over hele Legemet, og jeg er vis paa, at han i dette Øjeblik kunde have været i Stand til at udføre, hvad han truede med. For saadan var han nu engang. Men i samme Nu som han lagde Haanden paa Laasen, fór hun op og kastede sig hulkende om hans Hals. Og De tror det maaske ikke, men jeg, som stod bag Døren, kom ogsaa til at græde, det vil sige, ikke saadan helt men

jeg var dog lige ved det. Ja, De forstaar mig nok. Hm ja, det var dumt af mig!

— Sagen var, vedblev Kaptajnen efter en lille Pavse og halende i sit Overskjæg, at jeg i mit stille Sind ærgrede mig over, at en Kvinde aldrig havde elsket mig paa den Maade.

— Men holdt hendes Kjærlighed nu ogsaa ud?

— Ja, det kan De tro, den gjorde. Og hun tilstod ogsaa senere, at Petschorin, strax den første Dag hun saa' ham, gjorde saa stærkt et Indtryk paa hende, at hun Maaneder efter drømte om ham hver eneste Nat. — Jo, de var lykkelige, baade han og hun.

— Det var da kjedeligt! udbrød jeg uvilkaarligt, for jeg havde sandt at sige ventet mig, at det hele var endt som en Tragedie, og følte mig derfor dybt skuffet, da alle mine Forhaabninger nu med ét røg i Lyset. — Men, vedblev jeg, fik hendes Fader virkelig aldrig Nys om, at hun opholdt sig i Fortet og boede hos Petschorin?

— Jo, han har vel nok faaet en Slags Mistanke derom, men nogle faa Dage efter det, jeg nu har fortalt, erfarede vi, at han var bleven myrdet, og det gik nu saaledes til

— Naa, han fik ham altsaa alligevel undlivet.

— Ja, vel gjorde han det. Ser De, Kasbitsch havde faaet den Idé, at Asamats Fader var den egentlige Ophavsmand til Tyveriet, og han pønsede derfor stadig paa at hævne sig. En Dag, da han laa paa Lur ved Landevejen en halv Mils Vej fra Aulen, vendte den gamle Fyrste hjem, efter at han forgjæves

havde gennemstrejft hele Omegnen for at finde Datteren. Det var i Skumringen, hans Ledsagere var bleven noget tilbage, og han selv red ganske langsomt og i dybe Tanker. Da han kom forbi det Krat, hvor Kasbitsch havde skjult sig, dukkede denne pludselig frem fra Buskadset, sprang med en Kats Behændighed op paa Bagparten af hans Hest og gav ham et Dolkestød, saa han trillede ned paa Jorden. Saa snart han havde faaet Has paa den Gamle, greb han selv Tøjlerne og sprængte afsted. Nogle af Fyrstens Dhjigitaer, som havde set det hele paa Frastand, satte strax efter ham, men det lykkedes dem ikke at indhente Fyren.

— Se, se! Han vilde altsaa baade have Hævn og Erstatning for sin Hest! sagde jeg og saa' hen paa Fortælleren.

— Ja, og efter deres Maade at se Tingene paa, svarede Kaptajnen, var han ogsaa fuldstændig berettiget dertil.

Hans Bemærkning slog mig, thi den kom som et ægte Vidnesbyrd om den i os Russere nedlagte Evne til at gaa ind paa de Folkeslags Tænkesæt, som Skæbnen har henvist os til at leve imellem. Om denne Egenkab fortjener Ros eller Dadel, skal jeg ikke indlade mig paa at diskutere, men sikkert er det, at den viser vor Folkeaands store Modtagelighed og Bøjelighed, samt en lykkelig Gave til at se bort fra det slette og daarlige, hvor dette er saa nøje sammenknyttet med det gode, at det ikke kan udskilles derfra.

Vi havde imidlertid drukket vor The, og da

Hestene, som allerede længe havde været forspændte, stod og stampede i Sneen af Kulde, samlede vi vort Rejsetøj og gik udenfor. Maanen viste sit blege Lys paa den vestlige Himmel og var netop i Færd med at glide ind i nogle store, sorte Skyer, der hang over de fjærne Bjærgtinder som Brudstykker af et sønderrevet Forhæng. Mod min Rejsekammerats Spaadom syntes Vejret nu at klare op og lovede os en smuk og stille Morgen. Langt ude i Horisonten tindrede Stjærnerne i fantastiske Mønstre, der udviskedes, efterhaanden som det blege Skjær fra Østen bredte sig over den mørkviolette Himmelhvælving og kastede sit Lys over de stejle Bjærgskraaninger, som hist og her dækkedes af en jomfruelig Sne. Baade til højre og til venstre for os gabede der mørke, hemmelighedsfulde Afgrunde, og hen over disse bølgede Taagerne som hvide Slangar, der snoede sig i de mærkeligste Bugtninger og tyede ind i de nærmeste Klippekløfter, hvor Solen ikke kunde naa dem.

Der var lige saa stille som i et Menneskes Hjærte, naar han forretter sin Morgenbøn, og kun en Gang imellem kom der et køligt Pust fra Øst, som viftede i Hestenes rimklædte Manker. Efter en hel Del Skrigen og Skraalen fra Kuskenes Side satte Hestene sig endelig i Bevægelse, men det var kun med stor Møje, at de kunde vinde frem ad den bugtede Vej, der førte over Bjærget. Vi selv gik til Fods bagefter, og hver Gang Dyrene standsede, fordi de ikke kunde trække mere, lagde vi store Sten ind under Hjulene. Man skulde næsten tro, at Vejen førte op til Himlen, thi

saa langt Øjet naaede, var den stadig i Stigning, indtil den endelig forsvandt i den store, kulsorte Sky, der endnu rugede oppe over Gut-Bjærgene som en Kæmpegrub, der sidder og lurar paa sit Bytte. Sneen knirkede under vore Fødder, og Luften blev efterhaanden saa tynd og let, at det prikkede i Brystet, hver Gang jeg trak Vejret. Blodet steg mig hvert Øjeblik til Hovedet, men det rullede langt livligere i mine Aarer end ellers, og jeg følte mig forunderlig glad og løftet ved Tanken om, at jeg var saa højt oppe over Verden og dens Larm. Jeg indrømmer gjerne, at der var noget barnligt i denne Glæde, men naar man vender Livet og dets Gøgl Ryggen og fordyber sig i Naturen, bliver man uvilkaarlig som et Barn. Alt det paatagne og tillærte i en tager Flugten, og Sjælen bliver lige saa oprindelig, som den en Gang har været, og som den formodentlig atter en Gang vil blive. Den, der som jeg har haft Lejlighed til at strejfe rundt mellem øde Bjerge, fordybe sig i deres fantastiske Former og fylde sine Lunger med den friske, livsvækkende Luft, som strømmer en i Møde fra alle Kløfter og Slugter, han vil ogsaa forstaa min Trang til at skildre og afmale de vidunderlige Billeder, der aabner sig for ens Øjne, naar man vandrer om mellem store, snedækte Vidder. — Naa, endelig naaede vi da Toppen af Bjærgene, hvor vi standsede et Øjeblik for at se os om. Over os hang den store, uhyggelige Sky, hvis kolde Pust varslede om en nær forestaaende Storm, men ude i Øst var Himlen saa klar og gylden, at vi — det vil sige Kaptajnen og jeg — ganske glemte det Uvejr,

der truede. Ja, jeg er ganske sikker paa, at den gode Maksim Maksimitsch nød dette ophøjede Skuespil endnu mere end jeg, thi hos uberørte og enfoldige Mennesker er Følelsen for Naturens Skjønhed og Storhed langt mere levende end hos dem, der føler Trang til at udtrykke deres Begejstring i Ord eller paa Papiret.

— Ja, De har vel efterhaanden vænnet Dem til disse storslaaede Naturscener? sagde jeg til Kaptajnen.

— Aa ja, paa en Maade. Man kan jo ogsaa vænne sig til Kuglernes Piben, for saa vidt som man kan lære sig at skjule sit Hjertes uvilkaarlige Banken.

— Men jeg har dog ladet mig fortælle, at der er mange gamle Krigere, som sætter Pris paa den Slags Musik og finder den behagelig.

— Hm ja, det kan der vel ogsaa være noget om, men Behageligheden ligger dog vel nærmest i, at Hjertet banker stærkere end ellers. — Se engang! sagde han og pegede ud mod Øst. Er det ikke et storartet Landskab?

Og jeg maatte give ham Ret. Det var et aldeles enestaaende Panorama, der aabnede sig for mit Blik. Neden for mig laa Koshaur Dalen, gennem hvilken Aragva og en anden, men mindre Flod snoede sig som to Sølvtraade; en blaalig Taage bølgede hen over den og flygtede ind i de nærmeste Kløfter for at undgaa Morgensolens varme Straaler. Til højre og til venstre saas et Virvar af kratbevoxede, snedækte Bjærgkamme, der hævede sig terrasseformigt, og i det fjærne endnu højere Tinder med de mest forskellige Konturer.

Alle disse Snemasser lyste saa klart og indbydende i deres rødlige Glans, at man kunde have ønsket at opslaa sin Bopæl her for hele Resten af Livet. Solen tittede netop frem bag et mørkeblaat Bjærg, der havde en skuffende Lighed med en Tordensky, og over det lysende Himmellegeme laa der en blodrød Stribe, som Kaptajnen syntes at betragte med særlig Opmærksomhed. — Ja, jeg spaaede Dem jo nok, at vi vilde faa Uvejr i Dag! sagde han. Vi maa skynde os, for ellers risikerer vi, at det overrasker os paa Krestovaja Bjærget. — Naa, nu lidt muntert! raabte han til Kuskene.

Efter at der var bleven lagt Kjæder under Hjulene, for at disse ikke skulde tage Magten fra Hestene, gik det langsomt ned ad Bakke. Til højre for os havde vi en stejl Klippevæg og til venstre en Afgrund, der var saa dyb, at en ossetisk Landsby, som laa paa Bunden af den, her oppe fra tog sig ud som en Svalerede. Jeg gøs ved Tanken om, at Regeringens Kurerere mindst en halv Snes Gange om Aaret maa passere denne farlige Vej ved Nattetid og i et skrøbeligt, rystende Kjøretøj. Den ene af vore Postilloner var en russisk Bonde fra Jaroslavl, den anden en Osseter. Den indfødte Kusk, der af Forsigtigheds-hensyn havde spændt Sidehestene fra, førte Stanghesten ved Haanden, men den sorgløse Russer sad foran i Vognen og kørte sit Trespand ganske som ellers. Og da jeg sagde til ham, at han dog skulde tage sig lidt i Agt, om ikke for andet, saa af Hensyn til min Koffert, som jeg ikke havde Lyst til at hente nede i

Afgrunden, svarede han i en sorgløs Tone: «Aa Herre, vi klarer os vel lige saa godt som de andre, der har gjort Turen. Vi er da ikke de første, der har prøvet det Vovestykke!» Naa, men Fyren fik Ret, for skjønt han lige saa godt kunde have trillet ned i Afgrunden, slap han dog godt derfra, og hvis Folk overhovedet gad tænke sig lidt mere om, vilde de snart opdage, at Livet overhovedet ikke er værdt, at man gjør sig nogen Ulejlighed for at bevare det.

Men man længes maaske efter at høre lidt mere om Belas videre Skæbne. I saa Fald skal jeg dog bemærke, at det ikke er en Roman, men kun Rejseindtryk, jeg meddeler her, og at jeg som Følge heraf ikke godt kan lade Kaptajnen fortælle videre, førend han virkelig gjorde det. Den, der længes efter Slutningen, maa derfor væbne sig med Taalmodighed eller ogsaa springe de næste Sider over, hvilket sidste jeg dog paa det bestemteste vil fraraade, da Turen over Krestovaja Bjærget, eller som den lærde Gamba oversætter det: le Mont Christophe¹⁾, er saa interessant, at det nok lønner sig at læse om den. Naa, men vi kjørte saa — for at fortsætte, hvor vi slap — fra Gut-Bjærget ned i Tschertova Dalen²⁾. «Et ualmindelig

¹⁾ Substantivet Krestj (Kors) danner Adjektivet Krestovaja. Krestovaja Bjærget betyder altsaa Kors Bjærget. Af Egennavnet Christophe, paa Russisk: Kristofor, dannes Adjektivet Kristoforova. Herfra stammer Gambas Fejltagelse. O. A.

²⁾ Tschertova kunde tilsyneladende være afledet af Tschort (Djævel) og vilde herefter betyde Djævelbjærget. O. A.

romantisk Navn!» hører jeg Dem udbryde, og De ser maaske allerede i Tankerne Djævelens Rede oppe mellem de utilgængelige Klippetinder. Jeg kan dog imidlertid berolige Dem, thi Navnet Tschertova Dalen er ikke afledet af Tschort, men af Ordet Tscherta¹⁾, og stammer fra, at Grusiens Grænse en Gang gik her. For Øjeblikket var Dalen fuld af store Snedriver, der levende mindede mig om Saratov, Tambov og lignende tiltrækkende Egne i vort kjære Fædreland.

— Se der har vi Krestovaja Bjærget! sagde Kap-
tajnen og pegede paa en isoleret, snedækket Højde, paa
hvis øverste Tinde der knejsede et Kors af mørk
Granitsten. Lige forbi dette førte der en næppe
synlig Sti, som kun benyttedes, naar Hovedlande-
vejen, der gaar langs Bjærgets Side, er ufremkommelig
paa Grund af Sne. Vore Kuske erklærede imidlertid,
at Sneskreddene endnu ikke var begyndt, og vi be-
sluttede derfor at kjøre nedenunder, hvorved vi tillige
sparede Hestene for unødvendige Anstrængelser. Lige
efter at vi var drejet ind paa Vejen, mødte vi en fem,
sex Osseter, som strax tilbød os deres Hjælp og der-
paa tog fat i Vognhjulene, medens de samtidig raabte
og skreg til Hestene for at opmuntre dem til at tage
fat. Og denne Hjælp kunde ogsaa nok gjøres nødvendig,
for det var en yderst farlig og besværlig Kjørsel. Til
højre lige over vort Hoved hang der store Snemasser,
som truede med at begrave os, saa snart der blot
kom det mindste Vindstød; selve Vejen var bedækket

¹⁾ Linie, Grænse.

med Sne, som paa sine Steder var saa blød, at man sank helt ned i den, og paa andre Steder takket være Solens og Nattefrostens Indvirkning havde forvandlet sig til en tynd, spejlglat Isskorpe — og til venstre for os endelig gabede der en dyb Kløft, gennem hvilken der bruste en Flod, som fór skummende og larmende hen over mørke Klippeblokke, forsvandt inde under Isskorpen og brød frem igjen efter at have sprængt sit Hylster. Vi var hele to Timer om at komme uden om Krestovaja Bjærget — to Timer om at tilbagelægge en god Fjerdingvej. Skyerne havde imidlertid sænket sig og sendte os nu deres Indhold i Form af Hagl og Sne. Blæsten, som fór ned i Kløften, hylede og peb som en Dæmon, og det varede ikke ret længe, inden Korset oppe paa Bjærget forsvandt i en Taage, som i stedse tættere Bølger kom drivende fra Øst. Om bemeldte Kors gaar der for øvrigt det almindelig udbredte Sagn, at det skal være rejst af Peter den Store under hans Besøg i Kaukasus, men hertil maa dog bemærkes, at han ikke naaede videre end til Daghestan, og at der paa Korset er anbragt en Indskrift, i Følge hvilken dette skal være rejst i Aaret 24 og paa General Jermolovs Befaling. Men Sagnet er alligevel saa indgroet, at man næsten ikke véd, hvad man skal tro, saa meget mere, som det jo er en bekjendt Sag, at Indskrifter just ikke altid taler Sandhed.

Vi havde endnu tre Fjerdingvej til Kobi, den nærmeste Station, og da vi stadig skulde kjøre over isklædte Klipper og gennem høje Snedriver, var det unægtelig en ubehagelig Tur, der forestod os. Hestene

vare dygtig udasede, vi selv rystede af Kulde, og Snestormen tiltog stadig i Styrke. Den hylede og peb ligesom hjemme hos os, men den gav sig langt mere ynkeligt og tudede saa bedrøveligt, at man blev helt mod i Hu ved at høre derpaa. — Ogsaa du, stakkels Forviste, tænkte jeg, græder af Længsel efter de store, vide Stepper, hvor du frit kunde tumle dig og brede dine kolde Vinger, medens du her har det lige saa snævert og indelukket som Ørnen, der larmende og skrigende farer løs paa Jærnstængerne i sit Bur.

— Det lover ikke godt! sagde Kaptajnen. Vi kan ikke se en Haand for os paa Grund af Snetykning og Taage, og inden vi véd et Ord af det, dratter vi ned i Afgrunden eller bliver stikkende i en Drive. Men selv om vi lykkelig og vel naaer Foden af Bjærget, tror jeg ikke paa, at vi kommer over Baydara Floden i det Vejr. Jo, vi er vel rejste i dette forbandede Asien! Det gaar med Floderne her som med Menneskene — man kan ikke stole paa dem.

Folkene raabte, skreg og piskede paa Hestene, men disse prustede, saa Skummet fløj dem ud af Næseborene, stemmede Bagparten mod Hammelen og var ikke til at drive ud af Stedet. Her var gode Raad dyre.

— Hør, Deres Velbaarenhed, sagde en af Kuskene til mig i en ynkelig Tone, De kan da nok indse, at vi ikke naaer til Kobi i Dag. Skal vi ikke heller dreje af til venstre, mens det er Tid endnu? Kan De se de sorte Prikker der henne paa Bjærghvællingen? Det er nogle Hytter, som de Rejsende plejer at ty ind i,

naar Uvejret overrasker dem. — Han dér siger, at han er villig til at føre os der hen, naar han blot faar en lille Drikkeskilling, tilføjede han og pegede paa en af Osseterne.

— Ja, det behøver du ikke at fortælle os, min Ven! sagde Kaptajnen. De Bæster ere rede til alt, naar de blot kan redde sig et Par Skillinger til at drikke op.

— Men De maa dog indrømme, at vi vilde have været endnu værre stillet, hvis vi ikke havde haft dem! bemærkede jeg.

— Ja, det kan der dog være to Meninger om! brummede han. Jeg er da helst fri for Vejvisere, hvis hele Stræben og Tragten kun gaar ud paa at snuse sig en eller anden Fordel til. Nej, den Slags Fyre kan man dejligt undvære.

Vi drejede saa af til venstre og naaede efter megen Møje og Besvær hen til to usle Hytter, som var opførte af raat tilhugne Kampesten og Skjærver og omgivne af en høj Mur af samme Materiale. De lasede Beboere modtog os med en overstrømmende Gjæstfrihed og Venlighed, og det forbavsede mig en Del, men min Forbavselse lagde sig noget, da jeg senere fik at vide, at Regeringen giver dem Betaling og Underhold paa den Betingelse, at de forpligter sig til at modtage de Rejsende, som tyer til dem paa Grund af Storm og Uvejr.

— Naa, det slap vi jo godt fra! sagde jeg til Kaptajnen, efter at han og jeg havde sat os hen til Ilden. Men lad mig nu høre lidt mere om Bela, for jeg er da vis paa, at jeg ikke har faaet Slutningen af Historien endnu.

— Ja, hvorfor er De egentlig det? spurgte han og blinkede hen til mig med et snedigt Smil.

— Fordi jeg i Følge Tingenes Orden maa gaa ud fra, at det, der er begyndt paa saa usædvanlig en Maade, maa ende paa lignende Vis.

— Naa ja, De har for Resten gættet rigtigt.

— Nej virkelig. Det glæder mig.

— Ja, Dem kan det sagtens glæde, men mig skærer det ligefrem i Hjærtet, hver Gang jeg tænker paa, hvor sørgeligt det hele endte. — Hm ja, det var en smuk og herlig Pige, denne Bela, og tilsidst fik jeg hende da ogsaa saa kjær, som om hun kunde have været min egen Datter. Naa, men hun holdt ogsaa en Kjende af mig, og det gjorde godt. Jeg staar ganske ene, skal De vide; mine Forældre har jeg ikke hørt noget fra i de sidste 12 Aar, og en Kone har jeg ikke tænkt paa at anskaffe mig. Tiden er løbet fra mig, og nu er det for sent. Se alt det gjorde, at jeg blev rigtig glad, da jeg fik en, jeg kunde dægge lidt for. Og hvor var hun ikke underholdende! Til Tider sang hun for os, og naar hun var rigtig i Stemning, dansede hun en eller anden lesghisk Dans.¹⁾ Og det gjorde hun godt, kan De tro. Jeg har set vore Provinsdamer danse Polka og Masurka, og for en Snes Aar siden var jeg paa et Bal i Moskva — men det var rigtignok ingenting mod dette! Grigorij Aleksandrovitsch majede hende ud som en Dukke, bar hende paa Hænderne og kjælede for hende, og

¹⁾ Indbyggerne i Daghestan, et Landskab paa Nordvestsiden af Kaukasus, kaldes Lesghiere.

hun blev kjønnere for hver Dag, der gik. Alt det solbrændte forsvandt af hendes Ansigt og Hals, og hendes Kinder fik en fin og skjær Rødme, der klædte hende nydeligt. Humøret blev ogsaa bedre og bedre og naar hun var rigtig oppe, gjorde hun altid Løjer med mig, den Skjælmsmester. — Ak ja, Vorherre være hende naadig, den Stakkel!

— Men hvad sagde hun egentlig, da hun fik at vide, at hendes Fader var død?

— Ja, vi skjulte det for hende, lige indtil vi mærkede, at hun begyndte at føle sig noget mere hjemme hos os, og da vi omsider fortalte hende det, græd hun et Par Dage, men dermed var det ogsaa glemt.

I tre Maaneder gik alt saa fortræffeligt, som man kunde ønske det, men saa begyndte det at knibe. Grigorij Aleksandrovitsch var, som jeg allerede har fortalt Dem, en ivrig Jæger. Tidligere havde det altid været hans største Lyst at jage i Skoven efter Vildsvin og Fasaner, men fra det Øjeblik han havde faaet Bela hjem, syntes Jagtlysten rent at være forgaaet ham. Alt som Tiden gik, blev han imidlertid mere og mere tankefuld, og samtidig paakom der ham en mærkelig Uro, som ytrede sig ved, at han gik timevis op og ned ad Gulvet. Naa, og Enden paa det blev saa, at han en skønne Dag igjen gik paa Jagt uden at sige et Ord derom til nogen, og dette gjentog sig tiere og tiere. «Det betyder ikke noget godt!» sagde jeg til mig selv. «Der maa sikkert være kommen en Kurre paa Traaden imellem dem!»

Det smertede mig i mit Inderste, at han saaledes begyndte at forsømme Bela, for det var ikke nok med, at han tilbragte flere Timer af Dagen paa Jagt, men han var ogsaa bleven køligere mod hende og kjærtegnede hende kun sjældent. Hun for sit Vedkommende tog sig det saa nær, at hendes Kinder mistede deres Farve og Øjnene deres Glans, men hun beklagede sig aldrig. Og naar jeg spurgte hende: «Hvorfor sukker du, Bela? Er du bedrøvet?» svarede hun altid: «Nej!» — «Er der noget, du ønsker?» — «Nej!» — «Længes du maaske efter din Slægt?» — «Nej! Jeg har ingen Slægt mere!» Og saaledes kunde der godt gaa flere Dage, uden at det var muligt at faa andet end Enstavelsesord ud af hende.

En Morgen da jeg gik hen for at aflægge Petschorin et lille Besøg, traf jeg Bela siddende paa Sengen. Hun var dødbleg og saa' saa fortvivlet ud, at jeg troede, der var sket en eller anden Ulykke.

«Hvor er Petschorin?» spurgte jeg, medens mine Øjne ledte efter ham.

«Han er paa Jagt.»

«Ser vi det. — Og naar tog han da afsted?»

«I Gaar!» svarede hun tøvende og udstødte et dybt Suk.

«Hvad behager! — Og han er ikke kommen hjem endnu? Der skulde da vel aldrig være tilstødt ham en Ulykke?»

«Ja, jeg sad hele Dagen i Gaar og gjorde mig de værste Bekymringer for hans Skyld. I det ene Øjeblik bildte jeg mig ind, at han var kommen til Skade paa

Jagten, og i det næste, at Tschetschentserne havde taget ham med sig op i Bjærgene. Og nu i Dag har jeg faaet den Idé, at han bliver borte med det samme, fordi han er led og kjed af mig.»

«Men kjære, lille Bela!» sagde jeg. «Hvorfor vil du dog sidde og male Fanden paa Væggen?»

Hun brast i Graad, men lidt efter løftede hun Hovedet, aftørrede sine Taarer og vedblev:

«Ja, hvis han ikke mere holder af mig, staar det ham jo frit for at sende mig hjem. Jeg vil ikke paanøde ham mit Selskab, og varer dette ret længe ved, gaar jeg selv min Vej. Jeg er ikke hans Slavinde, men en fri og højbaaren Fyrstedatter!»

Jeg søgte at snakke hende til Fornuft, saa godt jeg kunde. «Hør nu Bela,» sagde jeg, «husk vel paa, at Petschorin ikke stadig kan hænge i dine Skjorter. Han er jo en ung Mand, holder af Jagtens Glæder og vil have Lov til at komme og gaa, som han lyster. Men hvis du bliver ved med at sørge og græde, vil det blot have til Følge, at han inden ret længe bliver kjed af dig.»

«Ja, De har Ret, De har Ret!» svarede hun. «Men nu vil jeg da ogsaa være rigtig glad og munter!» Og saa saare hun havde sagt det, greb hun sin Bjældetromme og begyndte at synge og danse, men inden ret længe sank hun atter om paa Sengen og skjulte sit Ansigt i Hænderne.

Ja, der sad jeg net i det! Ser De, jeg har jo aldrig haft synderligt Kjendskab til, hvorledes man skal behandle Fruentimmerne, og jeg brød derfor mit

Hoved med, hvad jeg dog skulde finde paa for at trøste og opmuntre hende; men hvor megen Umage jeg end gjorde mig, lykkedes det mig dog ikke at hitte paa noget. I et helt Kvarter sad vi saaledes begge uden at sige et Ord, og det var højst pinligt, kan De tro.

Endelig, langt om længe, sagde jeg til hende: «Hør skal vi ikke gaa os en lille Tur paa Volden? Det er det dejligste Vejr, man kan tænke sig!» Og det var ogsaa en aldeles henrivende Septemberdag; Solen skinnede, Luften var kølig og forfriskende og Belysningen saa klar, at alle Bjærgene tegnede sig tydeligt mod Himlen. Vi gik saa op paa Volden, hvor vi spaserede frem og tilbage uden at sige noget. Omsider satte hun sig ned i Græsset, og jeg tog Plads ved Siden af hende. Ja, nu bagefter er det helt løjerligt at tænke sig, at jeg gamle Karl saaledes fulgte hende alle Vegne og passede paa hende, som om jeg kunde have været hendes Barnepige.

Vort Fort laa meget højt, og man havde en glimrende Udsigt derfra. Ud til højre strakte der sig en vid Slette, som var gjennemskaaren af flere Kløfter og endte i en Skov, der strakte sig helt op ad Bjærgskraaningerne. Hist og her inde mellem Træerne hvirvlede Røgen op fra Aulerne, og nede paa Sletten boltrede større og mindre Hesteflokke sig i det frodige Græs. Ud til venstre snoede der sig en lille Flod neden for nogle kratbevoxede, stenede Højder, der vare Udløbere fra selve Hovedbjærgkjæden, hvis høje Tinder lyste i Horisonten. Vi sad i et Hjørne af en

Bastion og kunde saaledes overse alt til begge Sider. Pludselig fik jeg Øje paa en Mand, der kom ridende ud af Skoven og styrede lige mod Fortet. Han jagede hen over Sletten, og da han naaede Floden, der laa tre eller fire Hundrede Alen fra os, begyndte han at galopere rundt, som om Fanden var i Hælene paa ham. «Hvad Pokker gaar der dog af ham?» sagde jeg. «Hør Bela, du har yngre Øjne end jeg, kan du ikke sige mig, hvad det er for en Dhjigita? Jeg gad dog nok vidst, for hvis Skyld han gjør alle de Kunster!»

Hun saa' derhen og raabte øjeblikkelig: «Det er Kasbitsch!»

«Aa, er det ham, den Røver! Saa har han sikkert ondt i Sindel!» sagde jeg, og efter at have set lidt nøjere paa ham kunde jeg da ogsaa gjenkjende baade hans brune Fjæs og hans lasede Beschmet.

«Det er min Faders Hest!» hviskede Bela og greb min Arm, og skjønt hun rystede som et Æspeløv, saa' jeg dog, at hendes Øjne skød Lyn.

«Aha!» tænkte jeg. «Naturen fornægter sig ikke. Man mærker nok, at du har Røverblod i dig, min Tøs!» — «Kom lidt her hen!» raabte jeg til Skildvagten, som gik frem og tilbage i Nærheden af os. «Se engang dit Gevær efter, min Ven, og skyd mig saa den Karl ned af Hesten. Rammer du ham, vanker der en Sølvrubel!»

«Javel, Deres Velbaarenhed!» svarede han. «Men naar han blot vilde holde sig rolig et Øjeblik!»

«Du kan jo bede ham derom!» sagde jeg og lo.

«Hejda du der!» raabte Skildvagten og vinkede ad ham med Haanden. «Hvorfor kjører du rundt paa den Manér? — Hold dog stille et Øjeblik!»

Kasbitsch standsede sin Hest og begyndte at lytte. Han har rimeligvis troet, at vi vilde indlede en Samtale med ham. Men det blev der dog ikke noget af. Soldaten tog Sigte, skød — og ramte ikke. Skuddet brændte for, skal De vide. Kasbitsch gav sin Hest af Sporerne, saa den gjorde et vældigt Spring ud til Siden, derpaa rejste han sig i Bøjlerne, raabte noget, som vi ikke kunde forstaa, truede ad os med sin kortskafte Pisk og satte afsted i fuldt Firspring.

«Skammer du dig ikke, din Klodrian?» raabte jeg til Skildvagten.

«Ja, jeg ramte ham nu vist alligevel, Deres Velbaarenhed. Men De véd jo nok selv, at der skal mere end én Kugle til at gjøre det af med den Slags Fyre.»

Et Kvartierstid efter vendte Petschorin tilbage fra Jagten. Bela kastede sig om Halsen paa ham, men hun beklagede sig ikke og sagde ikke et eneste bebrejdende Ord til ham. Jeg tog ham derimod alvorligt under Behandling. «Betænk dog blot,» sagde jeg til ham, «at det kun er et Øjeblik siden, at han var her lige uden for Fortet, og at det altsaa er et rent Held, at du ikke har mødt ham paa Hjemvejen. Disse Bjærgboer er yderst hævnjerrige, og du er da ikke i Tvivl om, at han for længst har faaet Færten af, at du har

hjulpet Asamat med at stjæle Karagjos. Jeg tør ogsaa vædde paa, at han i Dag har gjenkjendt Bela, og følgelig gjælder det om, at vi fremtidig passer godt paa hende. For et Aars Tid siden var han stærkt forelsket i hende — jeg har det fra ham selv — og hvis han den Gang havde kunnet skaffe de fornødne Penge, vilde han sikkert have anmodet om at maatte faa hende til Ægte.»

«Ja», sagde Petschorin med en tankefuld Mine, «du maa være meget forsigtig, Bela, og fra i Dag er det dig strængeligt forbudt at spasere paa Volden!»

Om Aftenen tog jeg ham atter for og bebrejdede ham da hans Kølighed mod Bela.

«Ja, Maksim Maksimitsch,» svarede han, «jeg er et ulykkeligt Menneske, men om det er Opdragelsen, der har gjort mig til den, jeg er, eller om det er Gud, der har skabt mig saaledes, véd jeg ikke; nok er det imidlertid, at jeg stadig bringer Sorg og Ulykke over andre, og at jeg selv føler mig lige saa ulykkelig som mine Ofre. Det sidste er selvfølgelig kun en daarlig Trøst for dem, det gaar ud over, men jeg vil ogsaa kun slaa fast, at det nu engang er saaledes. Allerede som ganske ung, lige fra det Øjeblik jeg kom paa egne Ben, styrtede jeg mig ind i alle de Nydelser, man kan tilkjøbe sig for Penge, men det varede selvfølgelig ikke ret længe, inden jeg fik Væmmelse ved dem. Derpaa begyndte jeg med Iver at dyrke Selskabslivet, men det blev jeg ogsaa hurtig kjed af. Jeg forelskede mig i adskillige smukke Damer og fandt ogsaa Gjenkjærlighed, men jeg opdagede snart, at det

for mit Vedkommende kun var min Indbildningskraft og min Forfængelighed, der var med i Spillet. Mit Hjærte havde slet intet med disse saakaldte Forelskelser at gjøre. Saa begyndte jeg at læse og studere, men det opgav jeg ogsaa, for Livet lærte mig snart, at Kundskaber hverken giver Berømmelse eller Lykke. Jeg saa' allerede den Gang klart, at den uvidende Hob er lykkeligere end alle vi andre, og at der kun hører en vis Portion Held til at blive hædret og berømt. Naa, jeg blev omsider saa led og kjed af det hele, at jeg lod mig forsætte til Kaukasus. Jeg havde haabet, at Bjærgboernes Kugler skulde have kureret mig for min Livslede, men efter en Maanedes Forløb var jeg allerede saa vant til Projektilernes Hvislen og Piben, at denne Musik oprigtig talt ikke gjorde stærkere Indtryk paa mig end Myggenes Summen, og jeg følte mig saa endnu mere fortvivlet end før, da jeg nu næsten havde opgivet ethvert Haab om at finde noget som helst Indhold i Livet. Saa var det, at jeg saa' Bela, og da jeg første Gang holdt hende i mine Arme og kyssede hendes sorte Lokker, indbildte jeg Taabe mig, at hun var en Engel, som en barmhjærtig Skjæbne havde sendt her ned for at trøste mig. Men jeg tog atter fejl. En saadan halvild Piges Kjærlighed er ganske vist noget mere værd end en fornem Dames, men hendes Uvidenhed og Enfoldighed bliver dog i Længden lige saa kjedelig som den andens Koketteri og Beregning. Paa en vis Maade elsker jeg hende jo nok endnu: jeg er hende taknemmelig for nogle faa uendelig lykkelige Øjeblikke og vilde med

Glæde gaa i Døden for hende, men med alt det — kjeder hun mig. Om jeg er en Dumrian eller en Skurk, véd jeg ikke, men saa meget er vist, at ogsaa jeg selv trænger til Medlidenhed, ja maaske i endnu højere Grad end hun. Min Sjæl har taget Skade, min Fantasi er urolig, mit Hjærte brænder af Begjær, og jeg higer stadig efter noget nyt. Før var jeg overmæt af Nydelsen, men nu har jeg faaet nok af at hænge med Hovedet — det er mig saa pinligt, at Livet forekommer mig mere og mere uudholdeligt for hver Dag, der gaar. Jeg véd kun en eneste Udvej, og det er at rejse herfra. Saa snart jeg kan, tager jeg afsted, dog ikke til Europa — Vorherre fri mig derfor! — men til Amerika, Arabien eller Indien; et eller andet Sted indhenter Døden mig saa vel nok undervejs. Hvis ikke er jeg da vis paa, at denne sidste Hjælpekilde takket være Storm, Uvejr og Strabadser ikke saa snart vil udtørres!» Se paa den Manér talte han længe endnu, og hans Ord har indpræget sig dybt i min Erindring, da det var noget helt nyt for mig at høre en ung Mand paa 25 Aar udtale sig saaledes. Naa, med Guds Hjælp faar jeg det vel heller ikke at høre tiere, for mere end én Gang oplever man vist ikke den Slags Vidundere. Men kan De, der er kjendt i Hovedstaden og maaske nylig er kommen derfra, ikke sige mig, om Ungdommen dér gennemgaaende er af lige saa fortvivlet en Tænkemaade?

Jeg svarede ham, at der var mange Mennesker, som udtalte sig paa lignende Vis, og at der rimeligvis ogsaa fandtes adskillige iblandt dem, som mente, hvad

de sagde, men at Livsleden for øvrigt kun var en Mode, der som alle andre Moder var udgaaet fra oven, hvorfra den havde bredt sig til de lavere Samfundslag. Jeg trøstede ham tillige med, at man begyndte at blive saa kjed af den Slags Skaberi, at de, der virkelig følte Livet som en Byrde, bestræbte sig for at skjule denne Ulykke, der tyngede dem som en Brøde. Kaptajnen, som øjensynlig ikke forstod et Ord af min lange Udvikling, rystede gjentagne Gange paa Hovedet og spurgte dernæst med et fiffigt Smil:

— Og det er formodentlig Franskmændene, der har indført alt det Gøgl? — Har jeg ikke Ret?

— Nej, det er Englænderne.

— Aha, ser vi det! Ja, de har ogsaa altid haft Ord for at være slemme til at drikke.

Denne Ytring bragte mig til at tænke paa en Dame i Moskva, som en Gang for ramme Alvor erklærede, at Byron nærmere beset ikke var andet end en ganske almindelig Drukkenbold. Naa, men for Resten var Kaptajnens Bemærkning temmelig undskyldelig, naar man tager i Betragtning, at han ene og alene for at kunne modstaa Vinens Fristelser havde dannet sig den Tro, at alle Ulykker i Verden stammede fra Drukkenskab.

— Naa, Kasbitsch saa' vi da ikke mere til, vedblev han efter en lille Pavse. — Men jeg kunde nu engang, Gud maa vide hvorfor, ikke faa ud af mit Hoved, at han havde haft en bestemt Hensigt med at vise sig uden for Fortet, og at han pønsede paa ondt.

Saa var det en Gang, at Petschorin tiggede og plagede mig om at tage med ham ud paa Vildsvinejagt. Jeg sagde først længe Nej, for jeg har aldrig sat synderlig Pris paa den Slags Adspredelser, men omsider lod jeg mig dog overtale og gjorde ham Følge. Vi tog en fem, sex Soldater med os og red ud tidlig om Morgen. Lige indtil Klokken ti strejfede vi om i Rør og Buskads, men al vor Søgen var forgjæves — vi traf ikke et eneste Stykke Vildt. «Aa, lad os heller ride hjem igjen!» foreslog jeg. «Det er jo dog klart, at vi ikke har Held med os i Dag.» Men skjønt vi var dødtrætte, og Solen brændte som Ild, vilde han dog ikke høre Tale om, at vi drog hjem uden Udbytte. For saadan var han nu engang, naar han først havde sat sig noget i Hovedet, skulde det med Djævels Vold og Magt føres igjennem; man mærkede nok, at han maatte være bleven slemt forkjælet som Barn. Endelig, ved Middagstid, stødte vi paa et af disse forbandede Vildsvin, og vi brændte saa begge løs. Men Godmorgen! Ingen af os traf, og Bæstet smuttede ind mellem Rørene, hvor det forsvandt. Nej, det var en uheldig Dag! Naa, saa pustede vi da lidt ud og begav os derefter paa Hjemvejen.

Vi red Side om Side i rolig Skridtgang og uden at sige et Ord. Da vi nærmede os Fortet, som Krattet dog endnu skjulte for vore Øjne, hørte vi pludselig et Skud, og vi saa' da paa hinanden grebne af samme Mistanke. Over Hals og Hoved sprængte vi afsted i Retning af Lyden, og vi opdagede nu oppe paa Volden en hel Del Soldater, der alle kiggede efter en Rytter,

som jagede hen over Sletten med noget hvidt tværs over Sadlen. Grigorij Aleksandrovitsch udstødte et vildt Hyl, rev sin Bøsse ud af Hylsteret og satte endnu mere Fart paa, og jeg fulgte efter ham, saa godt jeg kunde.

Vore Heste, som takket være den uheldige Jagt ikke vare synderlig anstrængte, fløj afsted under os, og for hvert Øjeblik, der gik, kom vi ogsaa Rytteren nærmere. Jeg opdagede omsider, at det var Kasbitsch, vi havde foran os, men hvad det var, han førte med sig paa Sadlen, kunde jeg ikke blive klog paa. «Det er Kasbitsch!» raabte jeg til Petschorin, som svarede med et Nik og gav sin Hest af Pisken.

Om det nu laa i, at Kasbitschs Hest var udmattet, eller at den ikke duede noget, nok er det, at der ikke var synderlig Fart i den, og vi halede ogsaa saa stærkt ind paa ham, at han omsider kun havde et Forspring paa en Snos Alen. Jeg bilder mig ind, at han i dette Øjeblik har savnet sin Karagjos.

Medens vi red saaledes, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde, lagde Petschorin pludselig sin Bøsse til Kinden. «Nej, lad være!» raabte jeg ivrigt. «Gjem heller paa Skuddet!» — Ja, den Ungdom, den Ungdom, den lader nu altid Hidsigheden løbe af med sig. Men det var for sent. Skuddet knaldede allerede, og Kuglen knuste Hestens ene Bagben; Dyret gjorde dog endnu et Par Spring, men derpaa snublede det og styrtede. Kasbitsch sprang af, og vi saa' nu, at han holdt en Kvindeskikkelse indhyllet i et langt, hvidt Slør i sine Arme. Det var Bela, den Stakkel! Han skreg noget

til os i sit Kaudervælsk og løftede derpaa sin Dolk over hende. Her var ikke et Øjeblik at spille, Turen var nu kommen til mig, og jeg skød paa Lykke og Fromme. Min Kugle maa sandsynligvis have ramt ham i Skulderen, for han sænkede i det samme Armen. Da Røgen havde spredt sig, saa' vi den saarede Hest ligge paa Jorden og Bela ved Siden af den. Kasbitsch, som havde slængt sin Bøsse fra sig, var imidlertid dukket ind i Krattet og klatrede nu som en Kat op ad Klippeblokkene. Jeg følte den inderligste Lyst til at pille ham ned derfra, men jeg kunde jo ikke gjøre det, da jeg ingen Skud havde i min Bøsse. Vi sprang af Hesten og ilede hen til Bela, som laa ubevægelig og badet i sit Blod. Den Skurk! Hvis han endda havde stødt hende Dolken lige i Hjærtet, saa vilde Pinen da have været kortere, men han havde stukket hende i Nakken paa ægte Snigmordervis. Vi rev Sløret af Bela, der var uden Bevidsthed, og forbandt hende med det, saa godt vi kunde. Petschorin hviskede til hende og kyssede hendes kolde Læber, men hverken det ene eller det andet kunde bringe hende til sig selv igjen.

Petschorin satte sig til Hest, og jeg løftede hende forsigtigt op i hans Sadel; han lagde sin Arm om hende, og derpaa red vi hen ad Fortet til. Efter at vi havde skridtet nogle Minutter i Tavshed, sagde han til mig: «Hør Maksim Maksimitsch, paa den Maade faar vi hende aldrig levende hjem! Vi maa sætte mere Fart paa.» — «Ja, det er rigtigt nok!» svarede jeg, og saa sprængte vi afsted det bedste, vi kunde. Da

vi kom til Fæstningsporten, fik vi Hjælp af vore Folk, som løftede Bela ned af Hesten. Vi bar hende ind i Petschorins Hus og sendte Bud efter Lægen. Han var rigtignok fuld, da de fik fat i ham, men han indfandt sig dog strax og erklærede efter at have undersøgt Saaret, at Bela i det højeste kunde leve en Dag til. Men det tog han dog fejl i.

— Hvad? Kom hun sig da igjen? spurgte jeg og greb i min Glæde Kaptajnens Haand.

— Nej, svarede han, men han tog alligevel fejl, for hun levede hele to Dage til.

— Men hvorledes var det egentlig lykkedes Kasbitsch at faa Fingre i hende?

— Jo, nu skal De høre. Hun havde til Trods for Petschorins udtrykkelige Forbud forladt Fortet og var gaaet ned til Floden. Det var, som jeg allerede har fortalt Dem, meget varmt den Dag, og hun satte sig derfor ved Bredden og dyppede begge sine Fødder i Vandet. Kasbitsch, der havde ligget paa Lur i Nærheden, kom listende, slog en Klo i hende, svingede sig op paa sin Hest og sprængte afsted med hende. Hun skreg, Skildvagten blev alarmeret og skød, men traf ikke, og i dette Øjeblik var det, at vi kom til.

— Og hvad Hensigt havde han egentlig med at bortføre hende?

— Jo ser De, disse Tschetschentser er nogle rigtige Røvere, som snapper alt, hvad de kan faa fat i, hvad enten de har Brug for det eller ikke — de er født paa den Manér og kan nu engang ikke andet.

Naa, men desuden var han jo, som jeg allerede har fortalt Dem, forelsket i hende allerede fra gammel Tid.

— Naa, saa hun maatte altsaa af med Livet?

— Ja, men hun led meget forinden, og det gjorde vi andre, som saa' paa hende, for den Slags Skyld ogsaa. Henad 10 kom hun endelig til sig selv, og i samme Nu som hun slog Øjnene op, kaldte hun paa Petschorin.

«Ja, her er jeg — lige ved Siden af dig, min Skat,» svarede han og tog hendes Haand.

«Jeg dør!» sagde hun og lukkede igjen Øjnene.

Vi søgte at trøste hende og fortalte, at Lægen havde erklæret, at hun nok vilde komme sig igjen. Men hun rystede blot paa Hovedet og vendte sig om mod Væggen; hun vilde saa nødig dø, den Stakket.

Om Natten begyndte hun at fantasere. Hendes Hoved brændte som Ild, og hele hendes Legeme rystede af Feber. Hun talte usammenhængende Ord om Faderen og Broderen og blev ved at sige, at hun vilde hjem — til Bjærgene. Om Petschorin snakkede hun ogsaa en hel Del, og hun gav ham forskellige ømme Navne, men bebrejdede ham dog alt imellem, at han ikke mere holdt af hende.

Han sad og hørte paa hende med Hænderne for Ansigtet, men jeg saa' ikke en Taare i hans Øjne. Om det nu kom af, at han ikke kunde græde, eller kun skyldtes hans ualmindelige Evne til at beherske sig, véd jeg ikke, men saa meget er vist, at jeg aldrig har set noget mere bedrøveligt end Belas fortvivlede Kamp med Døden.

Henad Morgen hørte hun op at fantasere, og derpaa laa hun en Times Tid fuldstændig ubevægelig. Hun var dødbleg og aandede kun ganske svagt. Opad Formiddagen fik hun det lidt bedre, og hun begyndte saa at tale, men hvad det var om, gætter De næppe. Ja, det var da ogsaa en Tanke, som kun kunde falde en Døende ind. Hun var kjed af, at hun ikke var Kristen, og at hendes Sjæl saaledes ikke skulde mødes med Petschorins hisset oppe. Det var navnlig Tanken om, at en anden Kvinde skulde blive hans Ledsagerske i Paradiset, der pinte hende og fyldte hendes Hjærte med Sorg. Jeg fik saa den Idé, at jeg jo kunde døbe hende, inden hun vandrede herfra, og da jeg foreslog hende det, saa' hun længe tvivlrædigt paa mig, men det endte dog med, at hun erklærede, at hun vilde dø i den Tro, hun var opfødt i. Saaledes hengik hele Dagen, og hvor hun forandrede sig i Løbet af denne! Hendes blege Kinder var bleven helt indfaldne, og Øjnene syntes dobbelt saa store som ellers; Læberne brændte, og hendes Aande glødede, som om hun havde Ild i Brystet.

Saa kom den næste Nat. Vi lukkede ikke et Øje og veg ikke et Sekund fra hendes Leje. Hun led forfærdeligt og stønnede uafbrudt, men saa snart Smerten mildnedes blot et Øjeblik, skyndte hun sig at forsikre Grigorij Aleksandrovitsch, at hun havde det bedre, og søgte at formaa ham til at begive sig til Ro. Hun kyssede ogsaa hans Haand, som hun hele Tiden holdt mellem sine. Henad Morgenstunden begyndte Dødsangsten at indfinde sig. Hun kastede sig uroligt frem

og tilbage og rev Forbindingen af, saa at Blodet væltede ud af Saaret. Efter at hun igjen var bleven forbunden, fik hun et Øjeblik Ro, og hun bad saa Petschorin om et Kys. Han lagde sig paa Knæ foran hende, løftede hendes Hoved lidt op fra Pudene og trykkede sine Læber mod hendes. Hun slog sine skjælvende Arme om hans Hals og knugede ham tæt ind til sig, ret som om hun i dette Kys vilde give ham hele sin Sjæl. Ak ja, det var en Lykke for hende, at hun døde, thi hvad skulde der være bleven af hende, hvis han senere havde vendt hende Ryggen. Og det vilde han ganske sikkert have gjort.

Hele Formiddagen laa hun ganske stille hen og fandt sig taalmodigt i, at Doktoren fornyede hendes Omslag og fyldte hende med Mikstur. «Men hvad er det dog for Kunster?» sagde jeg til ham. «De har jo selv erklæret, at hun ikke kan leve, hvorfor vil De saa plage hende uden Nytte?» — «Jo, ser De, Maksim Maksimitsch,» svarede han, «det er dog alligevel bedst at have sin Samvittighed fri.» — Ha, ha! Det var en rar Snak, ikke sandt?

Ud paa Eftermiddagen begyndte hun at pines af en ulidelig Hede og Tørst. Vi lukkede alle Vinduer op, men det hjalp ikke noget, for der var endnu varmere udenfor end inde i Stuen. Saa prøvede vi at give hende Is paa Hovedet, men det havde heller ingen Virkning. Jeg vidste, at denne skrækkelige brændende Tørst var et sikkert Tegn paa, at Døden nærmede sig, og jeg sagde det til Petschorin.

«Vand! Vand!» hviskede hun med hæs Stemme og rejste sig op i Sengen.

Han blev bleg som et Lig, greb et Glas, fyldte det og førte det til hendes Læber. Jeg skjulte mit Ansigt i Hænderne og stammede noget, der skulde forestille en Bøn. Ja, Højstærede, jeg har mange Gange set Folk dø baade i Hospitalerne og paa Valpladsen, men det var rigtignok intet mod dette. Og hvad der bedrøver mig endnu, er, at hun ikke en eneste Gang i disse Dage syntes at skjænke mig en Tanke. Herregud, jeg holdt dog af hende, som om hun kunde have været min Datter. Naa, men naar alt kommer til alt, var der vel heller ingen Grund til, at hun skulde mindes mig gamle Fyr, inden hun døde.

Saa saare hun havde drukket, kom der ligesom lidt Lettelse over hende, og et Par Minutter efter var hun død. Vi holdt et Spejl hen til hendes Læber for at prøve, om der var Liv i hende endnu, men da vi undersøgte det, var det lige saa blankt som før.

Jeg trak Petschorin ud af Værelset og fik ham med mig op paa Volden, hvor vi længe spaserede frem og tilbage uden at sige et Ord. Hans Ansigt røbede ikke nogen særlig Bevægelse, og jeg maa tilstaa, at det var mig ufatteligt, for i hans Sted tror jeg, at jeg vilde være død af Sorg. Omsider satte han sig paa en Bæk og begyndte at ridse med sin Stok i Sandet. Jeg sagde saa nogle Ord, egentlig mere af Høflighed end for at trøste ham, og da jeg var færdig, løftede han Hovedet og smilede. Det gøs i mig, da jeg saa'

dette Smil, og jeg følte mig saa ilde til Mode, at jeg skyndte mig at komme bort.

Jeg tog derefter fat paa Forberedelserne til Begravelsen, men jeg gjorde det rigtignok kun for at jage mine bedrøvelige Tanker paa Flugt. Et Par af mine Folk lavede en simpel Kiste, som jeg lod betrække med et Stykke Fløjel, jeg tilfældigvis havde liggende, og efter at det var besørget, blev Laaget kantet med nogle tscherkessiske Sølvgaloner, som Grigorij Aleksandrovitsch i sin Tid havde kjøbt til hende.

Næste Morgen tidlig begravede vi hende ved Bredden af Floden i Nærheden af det Sted, hvor hun sidste Gang havde siddet. Rundt om hendes Grav voxer der nu hvide, duftende Akasier og Hyldebuske, men det er ogsaa det eneste, der pryder den. Jeg havde først tænkt paa at sætte et Kors over den, men efter moden Overvejelse opgav jeg det igjen, for hun havde jo selv lige før sin Død holdt paa, at hun ikke vilde være Kristen.

— Naa, men hvad blev der saa af Petschorin? spurgte jeg.

— Ja, han gik længe og hev i det, og han faldt ogsaa kjendelig af, den Stakkel. Jeg talte heller aldrig senere til ham om Bela, for jeg mærkede, at han helst vilde være fri derfor, og hvorfor skulde jeg saa gjøre det. Et Fjerdingaar efter blev han forsat til et Regiment, der laa i Grusien, og senere har jeg ikke set ham. Forleden var der en, som fortalte mig, at han skulde være vendt tilbage til Rusland, men hvorvidt dette forholder sig rigtigt, skal jeg ikke kunne sige.

I Korpsbefalingen har jeg intet læst derom, men det varer jo rigtignok ogsaa længe, inden den naaer ud til os, som ligger ved selve Grænsen.

Den gode Kaptajn begyndte nu paa en vidtløftig Udvikling af, hvor ubehageligt det var først at modtage sine Nyheder, naar de var omtrent et Aar gamle, og han fordybede sig saa ivrigt i dette Æmne, at jeg ikke et Øjeblik var i Tvivl om, at han kun gjorde det, for at bortjage de sørgelige Erindringer, som hans Fortælling havde vakt i ham. Jeg lod ham derfor ganske rolig snakke videre og vogtede mig vel for at forstyrre ham.

— Sig mig, har De aldrig senere hørt noget til Kasbitsch? spurgte jeg, da han omsider tav.

— Nej, ikke noget bestemt. Man paastaar, at der skal være en Fyr af samme Navn, som morer sig med at ride i Skridt foran vore Forposter, og som letter høfligt paa Huen, naar Kuglerne piber ham om Ørene; men om det er den Kasbitsch, jeg har kjendt, skal jeg lade være usagt.

En Timestid efter havde Snestormen lagt sig, og saa snart det begyndte at klare op, fortsatte vi atter Rejsen. I Kobi skiltes jeg fra Maksim Maksimitsch, idet jeg kjørte videre med Extrapost, medens han paa Grund af sin tunge Bagage maatte nøjes med almindelig Befordring. Vi havde vistnok begge en Følelse af, at vi ikke tiere skulde træffe hinanden, men Skæbnen vilde det nu anderledes, og jeg bilder mig ind, at det maa kunne interessere at høre lidt

nærmere om dette Møde, der blev til et helt lille Æventyr. Men selv om jeg skulde have taget fejl i denne Formodning, vil det dog sikkert indrømmes, at Maksim Maksimitsch maa staa for enhver som en komplet Hædersmand, hvis Bekjendtskab man ikke fortryder at have gjort.

MAKSIM MAKSIMITSCH.

MAKSYM MAKSYMOWICZ

Efter at jeg havde taget Afsked med Maksim Maksimitsch, kjørte jeg i en strygende Fart gennem Dalstrækningerne langs Terek og Darjal, spiste Frokost i Kasbek, drak The i Larsa og rullede saa videre til Vladikavkas, hvor jeg indtog min Aftensmad. Jeg skal ganske afholde mig fra enhver Beskrivelse af Landskabet og heller ikke fortabe mig i begejstrede Udbrud over dets Skjønhed, da jeg af Erfaring véd, at den Slags Udgydelser kun vilde virke afskrækkende paa dem, der ikke selv har gjort denne interessante Tur.

Jeg tog ind i det Herberg, som alle Rejsende plejer at ty til, men efter at jeg havde faaet Lejlighed til at gjøre mig bekendt med Forholdene, fortrød jeg næsten, at jeg ikke havde valgt mig et andet Opholdssted. Det var mig saaledes ikke muligt at faa en Fasan stegt eller en Smule Kaalsuppe varmet over Ilden, fordi de tre Invalider, som agerede Værter i denne skrækkelige Kneipe, var saa dumme og for-drukne, at der slet intet kunde stilles op med dem.

Man underrettede mig om, at jeg vistnok vilde komme til at vente her hele tre Dage, da det Kommando, som regelmæssig én Gang om Ugen marscherer fra Jekaterinodar til Vladikavkas og tilbage igjen for at ledsage de Rejsende, som skulle passere den farlige Strækning mellem disse to Byer, efter al Sandsynlighed ikke kunde ventes før. Det omtalte Kommando bestaar som Regel kun af et Halvkompagni og en Kanon, men denne ringe Styrke er tilstrækkelig til at holde de røverske Bjærgboer fra Halsen. Da det nu gjaldt om at faa Tiden slaaet ihjel paa en skikkelig Maade, satte jeg mig til at nedskrive Maksim Maksimitschs Beretning om Bela, men uden at jeg dog den Gang havde nogen Anelse om, at hendes sørgelige Historie skulde blive det første Led i en lang Række af Fortællinger, og man ser altsaa her et Exempel paa, hvorledes en ringe og ubetydelig Anledning kan have de allerstørste Følger.

Den første Dag tilbragte jeg ganske alene, men den næste fik jeg uventet Selskab. Tidlig om Morgen rullede der nemlig en Vogn ind i Gaarden, og da jeg skulde se nærmere til, opdagede jeg Maksim Maksimitschs Ansigt bag Kuskens brede Ryg. Vi kom hinanden i Møde som gamle Bekjendte; jeg tilbød ham at dele Værelse med mig, og han gjorde ingen Omstændigheder, men klappede mig endogsaa paa Skulderen og skar en mærkelig Grimasse, der skulde forestille et Smil. Ja, han var en snurrig Fyr!

Det viste sig, at Maksim Maksimitsch var i Besiddelse af et indgaaende Kjendskab til Kogekunsten.

Han havde et glimrende Greb paa at stege en Fasan, og han imponerede mig endydermere ved at lave en udmærket Dryppelse, som hovedsagelig bestod af Agurkelage. Kort sagt, han præsterede det utrolige, og takket være hans kyndige Hjælp fik vi ogsaa en rigtig god Middag ud af det. En Flaske kakhetisk Vin hjalp os til at glemme Retternes beskedne Antal, og efter at have spist os grundig mæt og tændt vore Piber satte vi os mageligt til rette, jeg ved Vinduet og han ved Ovnene, der udsendte en velgjørende Varme. Vi sad begge uden at sige noget, og det havde sin gode Grund, da han jo allerede havde fortalt mig alt, hvad der overhovedet kunde interessere mig, og jeg intet havde at meddele ham. Jeg for mit Vedkommende nød Udsigten fra Vinduet. Gjennem Træerne kunde jeg skimte en hel Del lave Smaahuse, der laa spredt langs Terekfloden, som her danner en stor Bredning, længere borte saa' jeg en Række blaalige, takkede Tinder og helt i Baggrunden Kasbeks snedækte Kegle, der mindede om en hvid Bispehue. Jeg tog i Tankerne en bedrøvet Afsked med det smukke Landskab, for jeg følte det som en virkelig Sorg, at jeg nu skulde undvære Synet af Bjærgene i lange, lange Tider.

Saaledes sad vi i flere Timer. Først da Solen gled ned bag de snedækte Tinder, og Taagen begyndte at indhulle alt, forlod jeg min Plads, men da jeg i det samme hørte Bjældeklang og livlige Raab ude paa Gaden, gik jeg igjen hen til Vinduet. Nogle vældige Fragtvogne, som ledsagedes af snavsede Armeniere, rullede ind i Gaarden, og lige efter disse

tunge Kjøretøjer fulgte der en elegant og fix Rejsekaleske. Selve Vognen var tom, men ved Siden af den gik der en Fyr i kort ungarsk Snorefrakke og med et Par vældige Knevelsbarter. Han saa' i den Grad vigtig og overlegen ud, at jeg strax vurderede ham til kun at være en forkjælet Dagdriver af en Tjener — en Slags Figaro omplantet paa russisk Jordbund.

«Hør, hvad betyder dette her?» raabte jeg ud af Vinduet til ham. — «Det skulde da vel aldrig være Konvojen, der er kommen?»

Han sendte mig et temmelig uforskammet Blik, rettede lidt paa sit Halstørklæde og saa' derpaa hen til den anden Side. En af Armenierne, som havde hørt mit Spørgsmaal, svarede i hans Sted med et høfligt Smil, at Kompagniet lige var kommet, og at det den næste Morgen skulde marschere tilbage til Jekaterinodar.

«Naa, det var jo heldigt!» sagde Maksim Maksimitsch, som imidlertid havde nærmet sig Vinduet. — «Men hvem er dog det, der er saa flot kjørende? Det maa være en eller anden højtstaaende Embedsmand, som skal til Tiflis i Tjenstanliggander. Ja, kjendte han Vejene bedre, vilde han ikke kjøre i den spinkle Ekvipage, for den kommer han ingen Vegne med. Den gaar i Stumper og Stykker, selv om den er af allerfineste engelske Fabrikat. Hvem Pokker kan det være? Det maa vi virkelig have at vide!»

Vi gik ud i Gangen, og da vi var naaet et Stykke hen i denne, fik vi Øje paa Tjeneren, der kom slæbende

med en Koffert, som han og Kusken derpaa i Forening bar ind i det nærmeste Værelse.

«Aa, sig mig engang, min Ven,» sagde Kaptajnen, som uden videre gik ind til ham, «hvis er dog den dejlige Kaleske? Hvem ejer det nydelige Kjøretøj?» Tjeneren tog imidlertid ingen Notits af ham, men brummede blot i Skjægget og masede endnu ivrigere med Kofferten end før.

«Hvad — er du døv?» sagde Kaptajnen og tog ham i Skulderen. «Det er dig, jeg taler til, min gode Mand! Naa, herud med Sproget! Hvis er saa Vognen?»

«Ih, det er min Herres, naturligvis!»

«Naa ja, men hvad hedder han, for Pokker?»

«Han hedder Petschorin, naar De endelig vil vide det.»

«Er det muligt? — Petschorin! Nej, hvad hører jeg! — Sig mig, har han ikke tidligere tjent som Officer her nede?» vedblev Maksim Maksimitsch, hvis Øjne lyste af Glæde.

«Jo, det har han nok. Men for Resten skal jeg ikke kunne sige det bestemt, for jeg har kun været ganske kort Tid hos ham.»

«Det maa være ham! — Er det ikke Grigorij Aleksandrovitsch, han hedder? — Jo, jeg tænkte det nok! — Han og jeg er gode Venner, skal du videl!» tilføjede han og gav Tjeneren et saa kraftigt Dunk i Ryggen, at han gik helt ned i Knæene.

«Hør, De forstyrrer mig i mit Arbejde,» sagde Fyren med et mut Ansigt.

«Aa, hvad gjør det! Det tager min Ven Petschorin

mig ikke ilde op. Men hvor er han egentlig henne? Hvor Pokker har han forputtet sig?»

Tværdriveren oplyste, at hans Herre var staaet af hos Oberst Nikolajev, hos hvem han agtede at blive om Aftenen og tilbringe Natten.

«Men mon han dog ikke skulde falde paa at kigge lidt her hen?» sagde Kaptajnen.

Tjeneren brummede og rystede paa Hovedet.

«Ikke det? — Ja, men du skal vel i alt Fald hen og have Ordre til i Morgen. Og glem saa endelig ikke at fortælle ham, at Maksim Maksimitsch er her. Mere behøves der ikke — saa kommer han øjeblikkelig. Vil du besørge det for mig, vanker der hele firs i Drikkepenge¹⁾).

Tjeneren gjorde en haanlig Grimasse, da han hørte dette beskedne Tilbud, men ikke desto mindre forsikrede han Maksim Maksimitsch, at han nok skulde udføre hans Ærinde.

«De skal se, at han er her om et Øjeblik!» sagde den skikkelige Kaptajn til mig med et triumferende Ansigt. «Nu sætter jeg mig uden for Porten og venter paa ham. Aa, hvor det dog ogsaa er Skade, at jeg ikke kjender noget til Obersten!»

Maksim Maksimitsch satte sig saa paa Bænken uden for Porten, og jeg begav mig tilbage til mit Værelse. Jeg tilstaar gjerne, at ogsaa jeg var noget længselsfuld efter at faa Petschorin at se, thi skjønt det, Kaptajnen havde fortalt om ham, egentlig ikke

¹⁾ Firsindstyve Kopeker = $\frac{4}{5}$ Rubel.

havde stemt mig synderlig gunstigt for ham, var der dog adskillige Træk i hans Karakter, som havde vakt min Interesse. Efter at jeg havde siddet en hel Time og kukkeluret i Enrum, kom en af Invaliderne endelig med en dampende Themaskine og Glas.

«Aa hør engang, Maksim Maksimitsch!» raabte jeg ud af Vinduet. «Skal De ikke have lidt The?»

«Nej Tak, jeg trænger ikke til noget!» svarede han kort.

«Jo, vist saa! Kom nu og faa Dem et Glas! Klokken er mange, og De maa jo være bleven helt kold af at sidde der og vente!»

«Nej, jeg skal ikke have noget! Men ellers Tak!»

«Naa, som De vil!» sagde jeg lidt ærgerligt og drak saa min The alene, men da jeg var ved det andet Glas, indfandt Kaptajnen sig alligevel.

«Jo, De har Ret,» sagde han, «det er dog vist bedst at faa noget varmt i Livet. Men det er da ogsaa en Pokkers Tid, jeg har maattet sidde og vente. Jeg forstaar ikke, hvor Tjeneren bliver af; det er flere Timer siden, han gik. Der maa sikkert være kommet noget i Vejen!»

Han skyllede i en Fart sin The ned, sagde Nej, da jeg bød ham endnu et Glas, og skyndte sig derpaa ud af Døren med et bekymret og uroligt Ansigt. Det var umiskjendeligt, at han følte sig krænket af Petschorins Ligegyldighed, som sikkert maatte være kommen ham yderst overraskende, da han kun for nogle faa Timer siden havde været fuldstændig overbevist om,

at hans tidligere Kammerat vilde indfinde sig, saa snart han blot fik hans Navn at høre.

Sent ud paa Aftenen aabnede jeg atter Vinduet og raabte til Maksim Maksimitsch, at Klokken var mange, og at han burde gaa i Seng, men han brummede blot noget i Skjægget, og da jeg gjentog min Opfordring, svarede han slet ikke. Jeg svøbte min Kappe om mig, lagde mig paa Sofaen og lod Lyset blive staaende og brænde ved Siden af mig, og jeg vilde ganske sikkert have sovet trygt hele Natten, hvis jeg ikke var bleven vækket ved, at Maksim Maksimitsch traadte ind i Værelset. Det var langt over Midnat. Han slængte sin Pibe hen paa Bordet og begyndte at spasere op og ned ad Gulvet; en Gang imellem standsede han for at rage op i Ilden, men derpaa fortsatte han atter sin urolige Vandring, og først langt om længe gik han hen og lagde sig paa Ovnbænken. «Naa, endelig faar jeg da Ro!» tænkte jeg, men jeg blev skuffet, for han begyndte nu at hoste, spytte og kaste sig frem og tilbage paa sit Leje.

«Er det Væggetøjet, der generer Dem?» spurgte jeg omsider.

«Ja — det er Væggetøjet!» svarede han og sukede dybt.

Jeg vaagnede tidlig den næste Morgen og begyndte strax at kigge efter Kaptajnen, men han var allerede borte og maatte altsaa være staaet op, før Fanden fik Sko paa. Saa snart jeg var kommen i Klæderne, gik jeg ud for at lede efter ham, og jeg

findt ham da paa hans sædvanlige Plads uden for Porten.

«Hør, jeg maa hen og melde mig til Kommandanten!» sagde han, saa snart han saa' mig. «Vil De ikke nok gjøre mig den Tjeneste at sende Bud efter mig, hvis Petschorin skulde indfinde sig, medens jeg er borte.»

Jeg lovede ham det, og han fløj derpaa afsted med en Ynglings Lethed og Bevægelighed. Det var, som om Længselen efter at gjense Petschorin havde gjengivet hans Lemmer hele Ungdommens Kraft og Smidighed.

Det var en smuk, men kølig Morgen. Himlen lignede en eneste stor, blaa Hvælving, og kun helt henne i Horisonten var den indhyllet i gyldne Skyer, der hævede sig som et luftigt Alpelandskab over de snedækte Bjærgtinder. For Enden af den store, aabne Plads, som Porten vendte ud til, laa der en Basar, og foran denne mylrede der med Mennesker. Medens jeg stod og betragtede det brogede Folkelivsbillede, som oprullede sig for mine Øjne, blev jeg omringet af en Flok barbenede ossetiske Drenge, som søgte at overtale mig til at købe af deres Varer, men jeg bad dem rejse Fanden i Vold, for jeg var saa optaget af den stakkels Kaptajns Uro og Bekymring, at jeg ikke havde Tanker for andet.

Efter at der var gaaet en halv Snes Minutter, saa' jeg en ældre Oberst, som kom henne fra Basaren sammen med en civilklædt Herre, og jeg var da ikke i Tvivl om, at den sidste maatte være den saa længsels-

fuldt ventede Petschorin. Obersten fulgte sin Ledsager hen til Herberget, hvor han tog Afsked med ham, og gik derpaa sin Vej. Jeg var nu ganske sikker i min Sag og skyndte mig at sende en af Invaliderne afsted efter Maksim Maksimitsch.

Tjeneren kom hen til Petschorin, meldte ham, at der om lidt vilde blive spændt for, og rakte ham et fyldt Cigaretui. Efter at Fyren havde faaet forskjellige Ordre, forsvandt han igjen, og Petschorin tændte saa en af sine duftende Manillaer, gabede et Par Gange og dumpede ned paa Bænken, som Maksim Maksimitsch nylig havde forladt. Jeg fik saaledes Lejlighed til at iagttage ham nøjere, og jeg skal nu forsøge at give en Beskrivelse af ham. Han var af Middelhøjde, og hans slanke, velbyggede Skikkelse og brede Skuldre røbede en stærk Konstitution, som var i Stand til at trodse et omflakkende Livs Strabadser og et Ophold under alle Zoner, og som hverken stærke Sindsbevægelser eller Hovedstadslivets Udskejelser havde kunnet nedbryde. Hans støvede Fløjels Rejsejakke var kun knappet forneden, og jeg fik saaledes Lejlighed til at gjøre den Iagttagelse, at hans Linned var blændende hvidt, et af de sikre Kjendetegn, der adskiller den Udvalgte fra Hoben. Hans Handsker, der var noget medtagne af Tiden, sad som støbte om hans lille, aristokratiske Haand, og da han tog den ene af, forbavsedes jeg over, hvor fine og hvide hans Fingre vare. Medens han gik hen over Torvet, havde jeg faaet Lejlighed til at observere, at hans Gang var skjødesløs og indolent, og det var heller ikke undgaaet min Op-

mærksomhed, at han næsten slet ikke bevægede Armene, et sikkert Tegn paa en indesluttet Karakter. Denne sidste Bemærkning støtter sig dog kun paa min egen personlige Iagttagelse, og jeg forlanger derfor ingenlunde, at man skal tro blindt paa den. Efter at han havde sat sig paa Bænken, sank han fuldstændig sammen, og han saa' da lige saa træt og overnervøs ud som en af Balzacs trediveaarige Koketter, der udhviler sig i sin bløde, polstrede Lænestol efter en anstrængende Balnat. I det første Øjeblik vurderede jeg ham til en tre eller fire og tyve Aar, men efter at have set lidt nøjere paa ham kom jeg til det Resultat, at han maatte være mindst tredive, og det uagtet noget vist barnligt i hans Smil og hans Huds mærkelige Finhed og Skærhed kunde have talt for, at han først lige var traadt ud af Ynglingealderen. Hans lyse, krøllede Haar laa som en smuk Ramme om hans blege, ædle Pande, der ved første Øjekast syntes fuldstændig uberørt, men som dog ved nærmere Iagttagelse fremviste et fint Net af Rynker, der sikkert traadte langt stærkere frem i Øjeblikke, hvor Vrede eller en anden heftig Sindsbevægelse udøvede sit Herredømme over ham. Skjønt hans Haar havde et lyst, næsten gyldent Skjær, var hans Øjenbryn og Overskjæg dog kulsorte, en Modsætning i Farver, som kun fremkommer, hvor der er Blod og Race. For at fuldstændiggjøre Billedet af ham skal jeg endnu kun bemærke, at hans Næse var lidt opstaaende, Tænderne blændende hvide og Øjnene mørkebrune. Om Udtrykket i disse maa jeg dog tilføje et Par Ord.

For det første kom der ikke Spor af Forandring eller Liv i dem, selv om han smilede. Man træffer denne Ejendommelighed hos enkelte Mennesker, og den er da enten Tegn paa en slet Karakter eller paa en dyb og uhelbredelig Pessimisme. Hans Øjne lyste altid med en egen Fosforglans — hvis man da kan bruge dette Udtryk — en Glans uden Lys og Varme, men blændende og kold som slebent Staal. Hertil kom, at hans Blik var saa gjennemtrængende og ubehageligt, at det næsten virkede som et indiskret Spørgsmaal, men det var tillige saa roligt og ligegyldigt, at det udelukkede enhver Tanke om en forsætlig Krænkelser. Det er dog meget muligt, at mine Bemærkninger om ham ere en Del paavirkede af, hvad jeg havde hørt om ham i Forvejen, og at han maaske vilde have gjort et helt andet Indtryk paa en mere uhildet Iagttagelse, men da han formodentlig ikke vil blive skildret af andre, maa jeg i al Ærbødighed anmode om, at man vil tage til Takke med det Billede, jeg her har givet af ham. Til Slutning skal jeg oplyse, at han som Helhed taget saa' ret godt ud, og at han havde et af disse originale Ansigter, som plejer at gjøre et stærkt Indtryk paa Damerne.

Vognen holdt forspændt inde i Gaarden, og Tjeneren havde allerede flere Gange meldt, at alt var parat til Afrejsen, men Petschorin var saa optaget af at stirre over mod de blaanende Bjerge, at han slet ikke lod til at have Hastværk med at komme af Sted. Omsider vaagnede han dog af sine dybe Tanker og rejste sig.

«Hvis De vil vente blot lidt endnu,» sagde jeg

og traadte hen til ham, «vil De kunne have den Glæde at hilse paa en gammel Bekjendt. Maksim Maksimitsch»

«Ja, jeg véd, at han er her,» afbrød han mig hurtig; «min Tjener fortalte mig det i Gaar Aftes. — Men hvor er han egentlig henne?»

Jeg vendte mig om og fik da Øje paa Kaptajnen, der kom kilende i fuld Fart hen over Torvet. Nogle faa Minutter efter stod han hos os, men Løbet havde taget saa stærkt paa ham, at han næppe kunde trække Vejret; Sveden haglede ned ad hans Ansigt, Haaret klæbede i store Tjavser til hans Pande, og Knæene rystede under ham. Han skulde lige til at falde Petschorin om Halsen, men da denne modtog ham med et yderst køligt Smil, standsede han midt i sin Bevægelse og indskrænkede sig til at gribe hans Haand med begge sine. Han var saa forpustet, at han endnu ikke kunde sige et Ord.

«Hvor det glæder mig at se Dem, kjære Maksim Maksimitsch,» sagde Petschorin i en let henkastet Tone. — «Naa, hvordan gaar det?»

«Jo Tak! — Men hvordan har du hvordan har De det?» stammede den brave Kaptajn med Taarer i Øjnene. «Ak ja, der er gaaet baade Aar og Dag, siden vi sidst saas. — Og hvorhen gjælder Rejsen nu?»

«Til Persien — og maaske længer endnu.»

«Men De bliver her da lidt, kjæreste Ven? Vi skal vel ikke strax skilles igjen, naar vi endelig mødes efter saa lang Tids Forløb.»

«Jo, jeg har Hastværk, Maksim Maksimitsch. Jeg kan ikke blive her et Øjeblik længer.»

«Men hvorfor har De saa travlt? Jeg har meget at fortælle Dem og endnu mere, jeg vilde have spurgt Dem om. Naa, De har vel taget Deres Afsked, kan jeg tænke mig. Og hvordan gaar det Dem? Hvad har De egentlig bestilt i de sidste to Aar?»

«Jeg har kjedet mig!» svarede Petschorin smilende.

«Og kan De huske, hvor hyggeligt vi havde det sammen i Fortet? Det var en dejlig Egn for en Jæger, ikke sandt? Og Bela — har De glemte Bela?»

Petschorin svarede ikke, men blev dødbleg og vendte sig bort.

«Ja, jeg husker det alt sammen!» sagde han lidt efter, og han ledsagede disse Ord med en undertrykt Gaben.

Maksim Maksimitsch bad ham indtrængende om at udsætte Rejsen blot et Par Timer. «Jeg skal traktere Dem med en udmærket Middag!» sagde han i en overtalende Tone. «De skal faa Fasaner og et godt Glas Vin dertil. Selvfølgelig er Vinen ikke saa god her som i Grusien, men den kan dog godt lade sig drikke. Vi skal have det rigtig hyggeligt sammen. De fortæller mig, hvad De har bedrevet i Petersborg, og jeg gjør Dem Rede for, hvad jeg har oplevet. — Naa, hvad synes De saa om mit Forslag?»

«Jo, ret godt, kjære Maksim Maksimitsch, men jeg har desværre intet at fortælle Dem. Naa, men nu maa jeg sige Dem Farvel, for Vognen venter. —

Og Tak, fordi De ikke har glemt mig!» tilføjede han og greb hans Haand.

Den gamle Kaptajn rynkede Panden. Han følte sig dybt krænket, skjønt han gjorde sig al mulig Umage for at skjule det.

«Nu har jeg hørt det med!» brummede han. «Saa De tror virkelig, at jeg kunde glemme Dem! Naa, Lykke paa Rejsen da! Jeg havde rigtignok ikke troet, at vort Gjensyn skulde løbe af paa den Maade.»

«Ja, hvad mener De egentlig?» sagde Petschorin og omfavnede ham. «Jeg er jo ganske den samme, som jeg altid har været. Vi maa skilles, og der er ikke noget ved det at gjøre. Farvel — vi ses vel næppe mere igjen.» Saa saare han havde sagt disse Ord, sprang han op i Vognen, og Kusken, som samlede Tømmerne, begyndte at smække med Tungen.

«Men saa bi dog et Øjeblik!» raabte Maksim Maksimitsch og tog fat i Vogn døren. Der er jo en Ting, jeg nær havde glemt! Hvad skal jeg gjøre med de Papirer, De i sin Tid har betroet mig, og som jeg slæber med mig alle Vegne?»

«Aa, gjør med dem, hvad De vill!» svarede Petschorin. — «Farvel!» Og i det samme satte Vognen sig i Bevægelse.

«Naa, saa De tager virkelig til Persien! — Og naar kommer De igjen?» raabte Kaptajnen efter ham.

Petschorin svarede ikke, men gjorde et Tegn med Haanden, som omsat i Ord vilde have lydt saaledes:

«Aldrig! — Og hvorfor skulde jeg vel ogsaa vende tilbage?»

Kjøretøjet var for længst forsvundet, men den stakkels gamle Kaptajn stod endnu ubevægelig paa det samme Sted hensunken i dybe Tanker.

«Ja», sagde han endelig, idet han bestræbte sig for at antage en ligegyldig Tone, skjønt Taarerne blinkede i hans Øjne «én Gang var vi Venner, men hvad har Venskabet vel at betyde i vore Tider. Og hvorfor skulde han ogsaa bryde sig det mindste om mig? Jeg er hverken rig eller fornem og dertil langt ældre end han. Fyren er ellers bleven meget fin paa det, siden han sidst var i Petersborg. Det er jo en storartet Kaleske, han har anskaffet sig, og en vældig Bagage, han fører med sig. Men Tjeneren — han stikker dog alt det andet!» — Han sagde disse Ord med et ironisk Smil. — «Naa, men hvad mener De om den Rejse, han har for? Hvorfor vil han med Djævels Vold og Magt til Persien? Det er jo latterligt — ligefrem latterligt! Ja, jeg har altid vidst, at han var en stor Letsejler, men det vil dog alligevel gjøre mig ondt, naar jeg en Gang faar at vide, at det har taget en snavs Ende med ham; og det vil sikkert ske, for det hævner sig altid, naar man glemmer sine gamle Venner.» Her vendte han sig bort og gik ind i Gaarden, hvor han pludselig fik travlt med at kigge paa Hjulene af sit Kjøretøj, vel nærmest for at skjule de Taarer, der fyldte hans Øjne.

«Hør Maksim Maksimitsch!» sagde jeg, da han endelig var bleven færdig med sine Undersøgelser.

«Hvad er det egentlig for Papirer, Petschorin har liggende hos Dem?»

«Ja, Gud maa vide det! — Det er vel sagtens nogle Optegnelser.»

«Og hvad vil De da gjøre med dem?»

«Hvad jeg vil gjøre med dem? — Jeg vil lave Patroner af dem.»

«Aa, saa giv dem heller til mig!»

Han sendte mig et forbavset Blik, brummede noget, jeg ikke kunde høre, og begyndte derpaa at rode i Kofferten, som var anbragt inde under Forlæderet. Efter nogen Tids Søgen trak han et Hæfte frem, som han smed hen ad Jorden med en haanlig Bevægelse, og derpaa fulgte et andet, et tredje — og lige til et tiende, som alle fik samme Medfart. Der var noget barnligt i hans Vrede; den var baade til at le og græde over.

«Der er de alle!» sagde han. «Og gid De maa faa Fornøjelse af dem!»

«Og jeg kan altsaa gjøre med dem, hvad jeg vil?»

«Ja, gener Dem blot ikke! For min Skyld kan De gjerne rykke det hele ind i Aviserne. Hvad kommer det mig ved! Jeg er jo hverken hans Ven eller knyttet til ham paa anden Maade. Vi har ganske vist boet et helt Aar under ét og samme Tag, men det giver da ingen Forpligtelser, skulde jeg mene.»

Jeg samlede Papirerne op og skyndte mig bort med dem af Frygt for, at Kaptajnen skulde fortryde, at han havde overladt mig dem. Lidt efter fik jeg Meddelelse om, at Kommandoet vilde staa færdig til

Afmarsch om en halv Time, og jeg gav derfor Ordre til, at der skulde spændes for. Kaptajnen kom først ind, da jeg havde faaet Overtøjet paa, men han gjorde end ikke Mine til at samle sine Sager sammen.

«Skal De ikke med, Maksim Maksimitsch?» spurgte jeg forbavset.

«Nej!» svarede han kort.

«Ih, men hvorfor ikke?»

«Jo ser De, Højstærede, jeg har endnu ikke faaet Kommandanten i Tale; og jeg har nogle Brevskaber, som jeg skal aflevere personlig til ham.»

«Men De var jo hos ham i Morges.»

«Ja, vel var jeg det,» svarede han i en undvigende Tone, «men jeg traf ham ikke hjemme, og jeg gad ikke vente paa ham.»

Jeg forstod hans Ærgrelse og Harme. Den stakkels Kaptajn havde for første Gang i sit Liv tilsidesat Tjenestens Interesser for sine egne, og dette store Offer var blevet belønnet med den sorteste Utak.

«Det gjør mig meget ondt, at vi skal skilles saa pludseligt!» sagde jeg til ham og saa' ham venligt ind i Ansigtet.

«Ja, vi gamle Fyre, som intet har lært og intet véd, maa vel ogsaa helst holde os for os selv i Stedet for at rende i Hælene paa Ungdommen. I Unge, der har bevæget jer i Verden, ser os jo dog alligevel over Hovedet. Saa længe I er udsat for Tscherkessernes Kugler, kan man endda have at gjøre med jer, men træffer man jer senere, skammer I jer ligefrem ved at række en gammel Kammerat Haanden.»

«Jeg har ikke fortjent disse Bebrejdelser, Maksim Maksimitsch.»

«Naa ja, jeg siger jo ogsaa kun min Mening ganske i Almindelighed — og for Resten ønsker jeg Dem en lykkelig Rejse og alt mulig godt.»

Vi tog en temmelig kølig Afsked med hinanden. Den skikkelige Maksim Maksimitsch var nu med ét bleven til en umedgjørlig og gnaven gammel Fyr, blot fordi Petschorin enten af Distraktion eller af andre Grunde havde rakt ham Haanden i Stedet for at falde ham om Halsen. Der er noget trist i at se Ynglingen opgive sine bedste Forhaabninger og Drømme, naar det rosenrøde Forhæng, gennem hvilket han hidtil har set Menneskene og deres Færd, drages til Side, men man trøster sig dog med, at de tabte Illusioner nok ville blive erstattede af ny. I Maksim Maksimitschs Alder vaagne Illusionerne derimod ikke igjen, og naar de først er fløjten, bliver Hjærtet utilgængeligt for blidere Følelser.

Jeg tog altsaa afsted alene.

PETSGHORINS DAGBOG.

FORTALE.

For ganske nylig fik jeg at vide, at Petschorin var død paa Tilbagerejsen fra Persien, og denne Efterretning kom mig egentlig ganske til Pas, da hans Bortgang gav mig Ret til at trykke hans Dagbogsoptegnelser. Naa, det gjorde jeg da ogsaa, og jeg satte oven i Købet mit eget Navn paa Titelbladet, et efter min Mening temmelig undskyldeligt Bedrag, som man forhaabentlig ikke vil tage mig ilde op.

Jeg skal nu i Korthed gjøre Rede for de Grunde, der har bevæget mig til at forelægge et mig aldeles ukjendt Menneskes hemmeligste Bekjendelser for Offentligheden. Havde jeg været Petschorins Ven, vilde man let have kunnet forstaa dette Skridt, thi de sande Venners Mangel paa Takt og Diskretion er jo Gud og hver Mand bekjendt; men jeg har kun mødt ham en eneste Gang i mit Liv og har saaledes ikke kunnet bære ham med det uforsonlige Had, som skjult under Venskabs Maske først toner Flag ved den Kjæres Død, for saa at sende en vældig Skylle af Bebrejdelser,

Forhaanelser og Beklagelser ned over hans syndige Hoved.

Nej, mine Grunde til at udgive disse Optegnelser, der bære Præget af en fuldstændig Oprigtighed og Aabenhed hos den, der saa skaanselsløst har stillet sine egne Fejl og Svagheder til Skue, ere af en ganske anden Art. Jeg formener nemlig, at en Menneskesjæls Historie ikke er mindre interessant og belærende end et helt Folks, men da navnlig, naar det er en moden Aands Selviagttagelser, som ere nedskrevne uden noget som helst forfængeligt Ønske om at vække Deltagelse eller Beundring. Rousseaus Bekjendelser have i saa Henseende den Mangel, at han forelæste dem for sine Venner, inden han udgav dem.

Det er altsaa kun Ønsket om at gavne, der har bevæget mig til at gjøre Offentligheden bekjendt med et Uddrag af Petschorins Dagbog, der, som det allerede vil vides, kun ved et rent Tilfælde er kommen mig i Hænde. Vel har jeg forandret alle Navnene, men de Mennesker, der omtales i den, ville ikke desto mindre kunne gjenkjende sig selv, og maaske de i disse Optegnelser ville finde en Slags Retfærdiggjørelse for de Handlinger, som i deres Øjne sikkert har kastet en mørk Skygge over en Mand, der nu har sagt Farvel til denne Verden; for det er jo en bekjendt Sag, at man altid er tilbøjelig til at undskylde Fejlene, naar man først sidder inde med Kilderne til Forstaaelsen af dem.

I denne Bog har jeg kun medtaget de Optegnelser, der knytte sig til Petschorins Ophold i Kaukasus, men

jeg er endnu i Besiddelse af et tykt Hæfte, hvori han gjør Rede for hele sit øvrige Liv. Ogsaa Indholdet af dette agter jeg en Gang at offentliggjøre, men for Øjeblikket ønsker jeg af forskjellige Grunde ikke at paatage mig Ansvarer derfor.

Hvis man nu ønsker at høre min Mening om Petschorins Karakter, skal jeg simpelt hen nøjes med at henvise til Bogens Titel, og spørger man saa atter, om denne da ikke maa tages i ironisk Forstand, svarer jeg blot, at det vel ikke er saa afgjort endda.

I.
TAMÁN.

Tamán¹⁾ er et nederdrægtigt Hul og sikkert den værste af alle vore mange Søstæder. Jeg har kun været en eneste Gang i denne Ravnekrog, men jeg glemmer den ikke saa let igjen, for jeg led ligefrem Sult under mit Ophold i den, og man havde oven i Kjøbet nær druknet mig. Jeg ankom til denne uheldsvangre By sent om Aftenen og lod Postillonen standse foran Vagtbygningen, for at mit Pas kunde blive eftersat. Da Skildvagten hørte Lyden af Bjælderne, fór han op af sin Blund og brølede et vældigt: «Hvem der!» Lige saa saare han havde raabt os an, kom der en Underofficer ledsaget af en Gefrejder ud til os, og efter at jeg havde oplyst ham om, at jeg rejste i Tjenst-anliggender, foreviste jeg mit Pas og forlangte at faa Kvarter anvist. Gefrejderen fulgte saa med Vognen og viste os Vej gjennem Byen. Han bankede paa adskillige Husdøre, men hvor han kom hen, viste det

¹⁾ En lille Søstad, der ligger paa en Landtange Øst for Kertsch Strædet og lige over for Halvøen Krim.

sig, at der ikke var Plads til os. Det var hundekoldt, jeg havde ikke lukket et Øje tre Nætter i Træk, og træet og forfrossen som jeg var, begyndte jeg at blive noget utaalmelig. «Du skal skaffe mig Kvarter, din Slubbet, selv om det er hos Fandens Oldemoder!» skreg jeg forbitret. «Ja, der er kun et eneste tilbage,» svarede Soldaten og kløede sig i Hovedet, «men jeg er rigtignok bange for, at Deres Velbaarenhed ikke vil blive tilfreds der, for det er en slem Hule, om jeg saa maa sige.» Men da jeg i dette Øjeblik kun brød mig om at faa Tag over Hovedet, gav jeg ham Ordre til at føre os der hen, og efter en lang og besværlig Kjørsel gennem snævre Gyder og Stræder, naaede vi endelig hen til en ussel lille Hytte, som laa for sig selv og lige i Nærheden af Havet. I Fuldmaanens blege Lys skjelnede jeg noget længer bag ude en anden endnu mindre og næsten faldefærdig Rønne, omgivet af et Stengjærde, som ogsaa indhegnede den forreste Bygning og saaledes begrænsede en fælles Gaardsplads for begge Hytter. Den bageste af disse, som jeg skulde indkvarteres i, var opført lige oven over en Klippevæg, som skraanede stejlt ned mod Havet, hvis mørkeblaa Bølger for Øjeblikket larmede og klagede paa en højst uhyggelig Maade. Maanen saa' rolig og lidenskabsløst ned paa det støjende og brusende Element, der som bekjendt er underlagt dens Herredømme, og takket være dens lyse Glans kunde jeg langt ude paa Vandet skjelne to Fartøjer, hvis Takkelværk tegnede sig som Edderkoppespind mod den fjærne Horisont. «Naa, saa der ligger Skibe i Havnen!» tænkte jeg. «Ja,

saa kan jeg maaske allerede i Morgen komme videre til Gelendschuk¹⁾.)»

Jeg gav Oppasseren Ordre til at tage min Koffert ned af Vognen, lod Kusken kjøre og begyndte dernæst at raabe paa Folkene i Huset, men jeg fik ingen Svar. Saa bankede jeg paa, men det nyttede heller ikke noget. Endelig, efter en halv Snes Minutters Forløb, kom der en Dreng paa 14 eller 15 Aar henne fra den bageste Hytte.

«Hvor er Manden i Huset?» spurgte jeg og gik hen til ham.

«Her er ingen,» svarede han i en tvær Tone.

«Hvad — er her ingen?»

«Nej.»

«Men hvor er Konen da?»

«Hun er gaaet op i Byen.»

«Men hvordan Fanden skal jeg da komme ind?» sagde jeg utaalmodigt og sparkede i det samme saa kraftigt til Døren, at den fløj op paa vid Gab.

Saa snart jeg kom ind i Forstuen, slog Fugtigheden mig i Møde. Jeg tændte en Svovlstik og holdt den op for Næsen af Drengen, og dens Skjær viste mig da to store, kridhvide Øjne uden Pupiller. Han var blind. Staklen blev staaende foran mig uden at røre sig, og jeg begyndte saa at studere hans Ansigt.

Jeg maa tilstaa, at jeg nærer en stærk Fordom mod alle Blinde, Skeløjede, Døve, Stumme og Pukkelryggede,

¹⁾ En lille By, som ligger ved det Sorte Hav i det kubanske Kystdistrikt.

idet jeg ikke kan frigjøre mig for, at der mellem et Menneskes Indre og hans Ydre hersker en vis Overensstemmelse, som blandt andet ytrer sig ved, at en legemlig Skavank altid paa en eller anden Maade afspejler sig i Sjælen.

Naa, jeg tog saa den Blinde nøjere under Lupen, men hvad skal man vel læse i et Ansigt, som ingen Øjne har. Længe stod jeg saaledes og betragtede ham med en stærk Følelse af Medlidenhed, men medens jeg iagttog ham, opdagede jeg med ét, at hans tynde Læber fortrak sig til et næsten umærkeligt Smil, og dette gjorde, jeg véd ikke selv hvorfor, et højst ubehageligt Indtryk paa mig. Jeg fik pludselig en stærk Mistanke om, at denne Blinde ikke var fuldt saa blind, som han anstillede sig. Forgjæves foreholdt jeg mig selv, at det var en ren Umulighed i Længden at vende det Hvide ud af Øjnene, og at der vel heller ingen Grund var til at spille en saadan Komædie, men det hjalp alt sammen ikke noget; det var mig umuligt at slippe min engang forudfattede Mening.

«Er du en Søn af Konen i Huset?» spurgte jeg omsider.

«Nej.»

«Men hvem er du da?»

«En stakkels Dreng, som hverken har Fader eller Moder.»

«Men har Konen her da ingen Børn?»

«Nej, ikke længer. — Hun havde nok en Datter, men hun er rejst over Havet med en Tatar.»

«Ser vi det! — Og hvad er det for et Slags Menneske?»

«Ja, Pokker maa vide det! Han hører hjemme paa Krim og er Baadfører i Kertsch.»

Jeg gik ind i Stuen og kiggede mig om. Hele Møblementet bestod af et Bord, to Bænke og en stor Kiste, som stod tæt op til Ovnens; de sædvanlige Helgenbilleder saa' jeg derimod ikke noget til, og det er altid et daarligt Tegn, naar de mangler. Der var baade koldt og fugtigt herinde, men det var heller intet Under, da Blæsten stod lige ind gennem de itu-slaaede Ruder. Jeg tog en Stump Voxlys op af Kofferten, tændte den og begyndte at udpakke mine Sager. Min Sabel og min Bøsse stillede jeg hen i en Krog, men Pistolerne lagde jeg paa Bordet. Efter at jeg og min Oppasser havde indsvøbt os i vore Kapper, lagde vi os hver paa sin Bænk, og to Minutter efter snorkede han, saa hele Stuen rystede, men jeg for mit Vedkommende kunde ikke falde i Søvn, da jeg hele Tiden saa' Drengen med de hvide Øjne foran mig i Mørket.

Saaledes kunde der vel være gaaet en Timestid. Maanen skinnede nu lige ind gennem Vinduet, og dens Straaler spillede paa Stuens Lergulv. Pludselig saa' jeg, at der gled en Skygge hen over den lyse Stribe paa Gulvet. Jeg rejste mig halvt op, kastede et stjaalent Blik hen til Vinduet og opdagede da igjen noget mørkt, som gled lige forbi den maanebelyste Rude og derpaa forsvandt. Jeg stod nu op, kastede min Kappe om mig, stak min Dolk i Bæltet og listede

mig ganske sagte ud af Hytten. Lige som jeg var kommen udenfor, fik jeg Øje paa den Blinde, der bevægede sig hen imod mig i Maanelyset. Jeg dukkede ind under Stengærdet, og han gik forbi mig med fuldstændig sikre Skridt. Fyren, der havde en stor Bylt under Armen, klatrede over Gærdet og slog ind paa en snæver Sti, som snoede sig ned ad den stejle Klippevæg, og jeg fulgte efter ham, men paa Afstand, for at han ikke skulde høre mine Skridt.

Imidlertid havde Maanen begyndt at indhulle sig i Skyer, og fra Havet rejste der sig en tæt Dis, gennem hvilken jeg lige akkurat kunde skimte et mat Blus henne fra Lanternen paa det nærmeste Skib. Langs Kysten lyste Skummet af Brændingen, der brød fraadende ind over den smalle og stenede Forstrand. Jeg klatrede forsigtigt ned ad Stien, og da jeg var naaet næsten helt hen til Enden af den, saa' jeg, at den Blinde standsede et Øjeblik, hvorpaa han drejede til højre og fulgte Strandkanten i en saadan Nærhed, at det undertiden saa' ud, som om Bølgerne vilde opsluge ham. Han gik lige saa støt og fast, som om han havde haft Øjne i Hovedet, og den Sikkerhed, hvormed han sprang fra Sten til Sten, tydede paa, at det ikke var første Gang, at han vandrede ad denne Vej. Endelig standsede han, holdt Haanden op til Øret, som om han lyttede, og satte sig derpaa ned med Bylten ved Siden af sig. Efter at der var gaaet nogle faa Minutter, saa' jeg en hvid Skikkelse, som nærmede sig langs Strandkanten og tog Plads ved Siden af ham. De begyndte at tale

sammen, og da Vinden bar paa, kunde jeg høre næsten hvert Ord, de vexlede.

«Hør Blinde,» sagde den Hvidklædte, som efter Stemmen at dømme maatte være en Kvinde, «det blæser for stærkt i Dag, Janko kommer vist næppe.»

«Aa hvad! Han plejer ikke at frygte Vind og Vejr. Du skal se, han møder!»

«Nej, jeg tror ikke derpaa. Og Taagen tager ogsaa stadig til.»

«Ja, det er da kun heldigt for ham. Saa slipper han lettere forbi Vagtskibene,» mente den Blinde.

«Men hvis han nu druknede?»

«Ja, Herregud. Saa faar du ingen Silkebaand til at pynte dig med paa Søndag.»

Hun sukkede.

«Naa, hvem fik saa Ret!» sagde den Blinde efter en lille Pavse og klappede i Hænderne. «Nej, Janko er hverken bange for Storm eller Taage. Om lidt har vi ham; jeg kan allerede høre Lyden af hans Aarer.»

Den Hvidklædte rejste sig og begyndte at stirre ud i det fjærne.

«Aa Snak, Blinde!» sagde hun lidt efter. «Jeg ser intet — slet intet!»

Og jeg maa tilstaa, at det gik mig som hende, thi hvor meget jeg end anstrængte mig for at opdage noget, der lignede en Baad, lykkedes det mig dog ikke. Men da der var gaaet en halv Snes Minutter, fangede mit Øje med ét inde mellem de høje Søer et sort Punkt, som afvexlende blev større og mindre. I det

ene Øjeblik svævede det helt oppe paa Bølgekammene, og i det næste skød det atter ned i Dybet. Den mørke Prik kom nærmere, blev større og større og viste sig omsider at være en Baad. «Det maa være en dristig Sømand, der vover sin Trøje i en saadan Nat,» tænkte jeg, «men han har vel ogsaa sine Grunde dertil!» Og denne Tanke optog mig udelukkende, medens jeg med bankende Hjærte fulgte den lette, skrøbelige Nøddeskal, som hvert Øjeblik dukkede ned mellem Bølgerne, men dog takket være nogle raske Aareslag, der bar den som Vinger, hurtig igjen hævede sig op af Dybet og dansede hen over de skummende Braadsøer. Da Baaden kom i Nærheden af Brændingen, saa' det ud, som om den skulde slynges ind mod de store Sten, som dannede Forstranden, men ved en behændig Manøvre med Aarerne undgik den denne ublide Skæbne og gled sikkert og velbeholdent ind i Baadehavnen, der laa lige neden for det Sted, hvor den Blinde sad. En Mand af Middelhøjde og med en spids, tatarisk Faareskindshue paa Hovedet kravlede i Land, vinkede de to hen til sig og begyndte med deres Hjælp at losse Baaden, der viste sig at være stuvet lige op til Rælingen. Efter at enhver af dem havde taget sin Sæk paa Nakken, fjærnede de sig langs Strandkanten og forsvandt snart i Taagen. Jeg vendte hjem ad samme Vej, som jeg var kommen, men skjønt jeg var dygtig træt og udaset, da jeg naaede mit Kvarter, lagde jeg mig dog ikke til Hvile; jeg var nemlig saa optaget af Nattens Æventyr, at jeg følte, at jeg ikke vilde kunne faa Søvn i mine Øjne.

Da min Oppasser vaagnede tidlig om Morgen, blev han meget forbavset over allerede at se mig i Klæderne og spurgte mig gjentagne Gange, om der var noget særligt paa Færde, men jeg bad ham blot om at holde sin Mund, da jeg fandt det rettest foreløbig at tie stille med, hvad jeg havde set. Efter at jeg havde staaet en halv Times Tid hensunken i Beskuelsen af den blaa Himmel, der var oversaaet med smaa, flossede Fjerskyer, og af Krims fjærne, lillafarvede Kyst, som endte i en stejl Klippe, øverst oppe paa hvilken der lyste et hvidt Fyrtaarn, begav jeg mig hen til Fortet Fanagoria for at faa at vide hos Kommandanten, naar der afgik Skib til Gelendschik. Men han kunde desværre ikke give mig nogen bestemt Besked. Han oplyste mig om, at de Fartøjer, der laa i Havnen, var Handelsskibe, som oven i Kjøbet endnu ikke havde indladet, og at Postskibet sandsynligvis først vilde ankomme om tre eller fire Dage. Jeg begav mig paa Hjemvejen i en temmelig nedtrykt Stemning, og da jeg kom til mit Kvarter, modtog min Oppasser mig med et yderst bekymret Ansigt.

«Jeg er bange for, at der er Ugler i Mosen, Deres Velbaarenhed!» sagde han og lukkede Døren op for mig.

«Saa? — Det var ellers ikke saa behageligt, for det kan vist vare flere Dage, inden vi slipper herfra.»

Da han hørte dette, fik hans Ansigt et endnu mere bekymret Udtryk end før.

«Ja, saa sidder vi godt i det, Herre!» hviskede han. «For lidt siden mødte jeg nemlig en Underofficer, som

jeg kjender godt fra tidligere Tid, og saa snart jeg havde fortalt ham, hvor vi laa i Kvarter, sagde han, at det var en ren Røverrede, vi var kommen til. Han mente ogsaa, at den blinde Dreng ikke var saa helt blind endda, da han daglig gik rundt i Byen og besøgte alle mulige Ærinder paa egen Haand. Jeg er bange for, at»

«Men sig mig engang, har du ikke set noget til Konen i Huset?» afbrød jeg ham.

«Jo, hun kom anstigende, medens Herren var borte, og hendes Datter ligeledes.»

«Passiar! — Hun har jo ingen!»

«Ikke det? — Ja, da saa' jeg hende sandelig for lidt siden sammen med et ungt Pigebarn. — Men hvis De vil tale med Kællingen, saa sidder hunovre i sin Hytte.»

Jeg gik derind og fandt, at der saa' langt hyggeligere ud, end jeg havde troet. I Ovnens buldrede der en vældig Ild, og over denne stod der flere Potter og Gryder, som udsendte en liflig Duft. Folkene her var altsaa ikke saa helt nødlidende. Den gamle Kone, som sad i Baggrunden af Stuen, modtog mig med et yderst tvært Ansigt, og da jeg begyndte at tale til hende, virrede hun blot med Hovedet og erklærede, at hun var stokdøv. Jeg maatte altsaa opgive at faa noget ud af hende og henvendte mig derfor til den Blinde, som sad foran Ovnens og stak Pindebrænde til Ilden.

«Naa, din lille blinde Satan!» sagde jeg og kneb ham i Øret. «Hvor var du saa henne i Nat? Herud

med Sproget! Hvad var det for en Bylt, du slæbte af med?»

«Hvad behager? Hvor jeg var henne?» sagde han og begyndte øjeblikkelig at tude. «Hvad mener De, Herre? Jeg forstaar Dem ikke! U — hu — hu — hu — huh! En Bylt? Hvor falder det Dem dog ind?»

Da den gamle Kone mærkede, at det kneb for Drengen, fik hun med ét sin Hørelse og hvæsedde i en arrig Tone:

«Men hvad er det for Opspind af Dem? Og det nænner De lige over for en stakkels Dreng, som ikke engang har Synet! Hvad har han dog gjort Dem, siden De piner og plager ham paa den Manér?» Hendes Vrøvl kjedede mig, og jeg gik derfor min Vej fast besluttet paa ikke at hælme, førend jeg havde fundet Nøglen til den Gaade, der stadig beskæftigede mine Tanker.

Jeg svøbte mig ind i min Kappe, satte mig paa Stengærdet og saa' ud i det fjærne. Foran mig laa Havet, hvis ensformige Dønninger virkede paa mig som en søvndyssende Melodi og førte mine Tanker tilbage til svundne Tider, til det kolde Norden og den skønne Neva By. Saaledes sad jeg omtrent en Timestid eller maaske endnu længer fuldstændig hensunken i mine Erindringer, indtil jeg pludselig vækkedes af noget, der lignede en Sang. Ja, vist var det Sang. Stemmen var en Kvindes og Melodien velklingende, snart langtrukken og sørgmodig, snart hurtig og livlig. Jeg saa' mig om, men kunde ikke opdage nogen.

«Hvad Pokker er dette her?» tænkte jeg, og i det samme forekom det mig, som om Lyden kom ned fra Himlen. Mine Øjne søgte opad, og jeg opdagede saa, at der oven paa Taget af min Hytte stod en ung Pige i sribet Kjole og med langt, udslagent Haar — et fantastisk Væsen, der mindede mig stærkt om en Vandnymfe. Hun stod og stirrede ud i det fjærne, skjærmede sig med Haanden mod Sollyset, sang, saa det klang, og lo og smaasnakkede flere Gange midt inde i Visen. Jeg mindes endnu tydeligt hvert Ord i denne Sang. Den lød saaledes:

Frejdigt Luften kløvende,
Over blanke Vover
Skride Snækker duvende
Og med kridhvide Sejl

Og blandt alle Svanerne,
Ydmygt nejende,
Vipper som en Spaan min Baad,
Let paa Aarerne.

Kommer Stormen susende,
Brede alle Snækkerne
Deres hvide Vingefjer,
Spredes over Vandene.

Jeg for Havet bøjer mig
Helt ydmygeligt.
Spar min Baad, I vrede Bølger,
Knæk ej Spanterne!

Min Baad er kun skrøbelig,
Men lastet med Guld og Sølv;
Gjennem Mulm og krappe Søer
Styrer den min Hjærtenskjær.

Der paakom mig en Fornemmelse af, at det var den samme Stemme, jeg havde hørt om Natten, og jeg faldt saa et Øjeblik i Staver. Da jeg atter kiggede op, var den unge Pige borte, og lidt efter fór hun forbi mig syngende og knipsende med Fingrene. Hun løb over til den Gamle, og i samme Nu som hun var kommen inden for Døren, hørte jeg en heftig Ordstrid, der endte med, at Kællingen skjændte og Pigebarnet lo. Faa Øjeblikke efter flagrede hun igjen hen over Gaarden, og da hun naaede i Højde med mig, standsede hun pludselig og stirrede mig ind i Øjnene, hvorpaa hun gik langsomt ned ad Baadehavnen til. Men dermed var Historien ikke forbi, thi om Eftermiddagen indfandt hun sig igjen uden for min Hytte, hvor hun opførte en hel Forestilling, idet hun sang, dansede og sprang omkring paa den mærkeligste Maade. Det var virkelig et højst forunderligt Væsen. Hendes Øjne, der syntes at eje Magnetens Tiltrækning, søgte hele Tiden hen til mine med et spørgende Udtryk, men saa snart jeg begyndte at tale til hende, skyndte hun sig bort med et skjælmsk og hemmelighedsfuldt Smil.

Det falder mig vanskeligt at beskrive hende. Hun var langt fra smuk, men der var dog noget ved hende, som i mine Øjne gjorde hende højst tiltrækkende. Hun havde det, man kalder Race—Blod, og det er en stor Ting baade hos Heste og hos Kvinder. Hvor der er Race, viser det sig tydeligt i alt. Den røber sig i Gangen, i Hændernes og i Føddernes Form, men fremfor alt i Næsens Linier. Jeg skal her i Forbigaaende

bemærke, at en regelmæssig Næse er langt sjældnere i Rusland end en lille Fod. Hvad der navnlig gjorde den ejendommelige unge Pige saa tiltrækkende, var hendes bøjelige, smidige Skikkelse og yndefulde Kast med Hovedet, og naar hertil kommer, at hun havde langt, lyst Haar med et smukt gyldent Skjær, en dyb og varm Ansigtifarve og en ualmindelig fin og regelmæssig Næse, vil man vel kunne forstaa, at hun gjorde et stærkt Indtryk paa mig. Skjønt hendes Blik var falskt som en Sirenes, var jeg dog saa indtaget i hende, men især i hendes Næse, at jeg følte mig i Stand til de største Dumheder, og jeg bildte mig endogsaa ind, at jeg her havde fundet en Virkeliggjørelse af Goethes Mignon, maaske den mest henrivende Skikkelse, som den store Digters Fantasi har fremtryllet. Men der var ogsaa meget hos hende, der mindede om Mignon. Hun havde de samme bratte Overgange fra den vildeste Uro til en dødlignende Apathi, de samme yndefulde, dansende Bevægelser og de samme sælsomme Sange.

Henad Aften lykkedes det mig at komme saa pludselig bag paa hende, at hun ikke kunde naa at gribe Flugten, og der udspandt sig da følgende Samtale imellem os.

«Hør min lille Dejlighed,» sagde jeg, «hvad vilde du egentlig oppe paa Taget i Dag?»

«Aa, jeg saa' blot, hvad Vinden var.»

«Men hvad har du egentlig med den at gjøre?»

«Jo, Lykken og Vinden, de kommer fra samme Kant, Herre.»

«Nej virkelig! Saa var det vel Lykken, du kaldte paa i din Sang?»

«Ja, De véd jo nok, at hvor der er Sang, er der ogsaa Lykke.»

«Men hvis du nu af en Fejltagelse skulde have sunget Ulykken ned over dit Hoved?»

«Ja, hvad saa! Gaar det ikke godt, saa gaar det ilde. Og for Resten er Vejen fra Ulykke til Lykke da heller ikke saa farlig lang.»

«Hvem har egentlig lært dig den Vise, du sang oppe paa Taget?»

«Ingen! — Jeg synger, hvad der falder mig ind, og den, der skal høre min Sang, fanger den nok med sit Øre; men enhver anden kan spare sig den Ulejlighed at høre efter, for han forstaar dog ikke et Ord af den.»

«Naa, og hvad hedder du, min Dejlighed?»

«Ja, spørg den, der har døbt mig.»

«Og hvem har da døbt dig?»

«Ja, hvor véd jeg det?»

* «Aa, hvor du dog er hemmelighedsfuld! Men jeg véd alligevel noget om dig.»

Hun fortrak ikke en Mine og saa' ligegyldig ud i Luften.

«Jo ser du, jeg véd, at du var nede ved Stranden i Nat!» sagde jeg i en alvorlig Tone, og derpaa fortalte jeg hende alt, hvad jeg havde set, i den Tanke, at dette vilde sætte hende i Forlegenhed. Men jeg tog fejl, for da jeg var færdig, lo hun mig lige op i Ansigtet.

«Ja, De har set saa meget og véd dog kun saa lidt!» ytrede hun let henkastet. «Men den Smule, De véd, beholder De vel nok for Dem selv.»

«Naa, saa det mener du!» svarede jeg og satte samtidig mit Ansigt i de barskeste Folder. «Men hvad siger du nu, hvis jeg gik hen og meldte det hele til Kommandanten?»

Det gav et Sæt i hende, og derpaa udstødte hun et lille Skrig og flagrede bort som en opskræmmet Fugl.

Denne spøgende Trusel skulde jeg ikke være fremkommen med. Jeg havde den Gang ingen Anelse om dens Følger, men senere fik jeg Lejlighed til at fortryde, at jeg havde villet gjøre den unge Pige bange.

Saa snart det blev mørkt, lod jeg min Oppasser sætte Thepotten over Ilden, og derpaa tændte jeg Lys, satte mig hen ved Bordet og begyndte at smøge af min Træpibe. Lige som jeg havde faaet drukket mit andet Glas The, hørte jeg Døren knirke og lidt efter den sagte Raslen af en Kjole og Lyden af Skridt bag ved mig. Jeg fór sammen og vendte mig om — det var hende! Hun tog Plads lige over for mig uden at sige noget og sendte mig et langt, ømt Blik, som gjorde det fuldstændig af med mig. Hun lod ogsaa selv til at være stærkt betaget, for hendes Ansigt var dødblegt, og Barmen bølgede uroligt. Omsider begyndte jeg dog at blive lidt kjed af denne Komedie, og jeg besluttede derfor at bryde Tavsheden — ganske vist paa en temmelig prosaisk Maade — ved at byde hende en Kop The, men inden jeg naaede saa vidt, sprang hun op, slyngede sine Arme om min Hals og trykkede

et langt, glødende Kys paa mine Læber. Det sortnede for mine Øjne, alting løb rundt for mig, og greben af en ubændig Lidenskab knugede jeg hende tæt ind til mig, men hun snoede sig behændigt ud af mit Favntag og hviskede mig ind i Øret: «Kom ned til Havnen i Nat, naar alle sover!» Hurtig som Lynet fór hun ud af Døren og væltede i sit Hastværk baade Thepotten og et Lys, der stod paa Gulvet. «Det er da ogsaa Fanden til Fruentimmer!» raabte min Oppasser i en rasende Tone, for han ærgrede sig sort over, at han nu gik Glip af den varme Drik, som han havde glædet sig saa inderligt til.

Efter at der var gaaet et Par Timers Tid, vækkede jeg min Sancho Pansa, der allerede længe havde ligget og snuet i Halmen. «Jeg gaar ned til Havnen,» sagde jeg til ham. «Hold dig vaagen, og saa snart du hører et Skud, tager du din Bøsse og løber hen i Retning af Lyden!» Han spærrede begge sine dumme Øjne op og svarede mekanisk: «Javel, Deres Velbaarenhed!» Jeg stak min Pistol i Bæltet og gik udenfor, og da jeg kom hen til Stien, stod hun og ventede paa mig. Saa vidt jeg kunde se, bestod hele hendes Paaklædning af en let Særk, der sammenholdtes om Livet af et lille Tørklæde.

«Følg mig!» sagde hun og tog mig ved Haanden, og derpaa førte hun mig i Løb ned ad Stien. Jeg begriber endnu ikke, hvorledes jeg slap levende derfra. Saa snart vi vare helt nede, drejede hun til højre og slog ind paa den Vej, som jeg kjendte fra den foregaaende Nat. Maanen var endnu ikke kommen til

Syne, og kun to enlige Smaastjærner blinkede oppe paa den mørkeblaa Himmelhvælvning. Bølgerne rullede tungt og afmaalt ind mod Land og vippede en lille Baad, der laa fortøjet ved Bolværket. «Kom saa!» sagde hun og hoppede ned i Fartøjet, og jeg fulgte efter hende, skjønt jeg sandt at sige ikke er nogen Ynder af sentimentale Udflugter paa Havet. Et Øjeblik efter opdagede jeg, at Baaden var i Drift. «Men hvad skal det sige?» raabte jeg forbitret. «Det skal sige, at jeg elsker dig!» svarede hun, idet hun omslyngede mig med sine Arme og tvang mig ned mod Toften. Tættere og tættere blev hendes Omfavnelse; hendes Kind berørte min, og jeg følte hendes glødende Aande i mit Ansigt, men midt under denne ømme Scene hørte jeg et Plump i Vandet. Greben af en pludselig Mistanke førte jeg Haanden til mit Bælte og opdagede da, at min Pistol var borte. Jeg forsøgte at støde hende bort, men hun klamrede sig fast til mig som en Kat, og med ét fik jeg saa kraftigt et Stød, at jeg nær var falden i Vandet. Baaden krængede stærkt, men det lykkedes mig dog alligevel at faa Ligevægten, og nu begyndte der en fortvivlet Kamp imellem os. Mit Raseri gav mig Kræfter, men jeg mærkede dog snart, at jeg i Behændighed stod langt tilbage for min Modstanderske. «Er du gal? Hvad Pokker gaar der af dig!» raabte jeg og knugede hendes smaa Hænder saa fast i mine, at det knagede i alle Leddene, men hun bekæmpede Smerten og gav ikke en Lyd fra sig.

«De har set det hele! De skal dø!» hvæsedes hun

pludselig og væltede mig med en næsten overnaturlig Kraft over mod Rælingen. Vi hang begge halvt ud af Baaden, og hendes lange Haar berørte Vandet. Det var et kritisk Øjeblik. Jeg stemmede mit Knæ mod Bundbrættet, greb hende med den ene Haand om Haaret og med den anden i Struben, klemte saa stærkt til, at hun slap sit Tag, og hev hende derpaa over Bord. Hendes Hoved dukkede et Par Gange op af de skummende Bølger, og derpaa forsvandt det.

Paa Bunden af Baaden fandt jeg Halvdelen af en gammel Aare, og efter mange Anstrængelser lykkedes det mig endelig at vinde ind til Bolværket. Saa snart jeg var kommen i Land, slog jeg ind paa Stien, og da jeg var naaet op til den øverste Ende af denne, søgte mit Øje uvilkaarlig hen til det Sted, hvor den Blinde Natten i Forvejen havde siddet og ventet paa Baaden. Maanen var nu helt oppe, og i dens blege Skjær saa' jeg noget Hvidt nede ved selve Strandkanten. Jeg lagde mig paa Maven, stak Hovedet ud over Klippens Rand for bedre at kunne se og opdagede saa med en Blanding af Glæde og Forbavselse, at den hvide Skikkelse nedenunder ikke var nogen anden end min Havfrue. Hun var netop i Færd med at vride Vandet ud af sit lange Haar, og den vaade Særk sluttede nu saa stramt om Legemet, at jeg tydelig kunde skjelne hendes slanke Midie og høje Barm. Lidt efter opdagede jeg et Stykke ude paa Vandet en Baad, som hurtigt kom nærmere, og saa snart den havde lagt til ved Bolværket, sprang der en Mand ud

af den. Det var den samme, jeg havde set Natten forinden.

«Janko! Det er ude med os!» raabte hun og ilede hen til ham, og Samtalen blev derpaa i nogen Tid ført saa sagte, at det var mig umuligt at høre det mindste af den.

«Og hvor er den Blinde?» spurgte Janko omsider, idet han hævede sin Stemme.

«Han maa være her strax!» lød Svaret, og et Øjeblik efter kom Drengen da ogsaa slæbende paa en stor Sæk, som blev lagt ned i Baaden.

«Hør Blindebertel,» sagde Janko, «du véd, hvor Varerne ligger, men hold ren Mund dermed, og sig saa til» — Navnet undslap mit Øre — «at det har taget en snavs Vending med Sagerne, og at jeg ikke kan blive længer i hans Tjeneste. Jeg sejler andetsteds hen, og nu kan han jo se, hvordan han faar mig erstattet. Havde han betalt mig bedre, vilde jeg aldrig have forladt ham. Naa, for min Skyld skal han ikke hænge med Hovedet, thi hvor der er Vind og Sø, finder jeg let mit Udkomme.» Han tav lidt og vedblev derpaa: «Hun tager med mig, for her kan hun ikke blive længer. Og sig saa til Kællingen, at hun kan gaa hen og krepere; det er paa Tiden, at hun skrubber af, det gamle Fugleskræmsel. — Naa, os ser hun da allenfals ikke mere.»

«Men jeg da?» spurgte den Blinde i en ynkelig Tone. «Hvad skal der blive af mig?»

«Ja, hvad rager det mig?» lød det uvillige Svar. Den unge Pige sprang ned i Baaden og vinkede

Janko hen til sig, men han blev staaende paa Land og lagde noget i den Blindes Haand.

«Dér. — Det er til at købe Kager for!» sagde han.

«Hvad? — Er det det hele?» skreg Drengen.

«Naa, er du ikke fornøjet? — Saa er her noget mere!» sagde Janko, og i det samme hørte jeg en klingende Lyd.

Den Blinde tog ikke Mønten op. Janko gik om Bord og hejsede et lille Sejl, og derpaa gled Baaden hurtigt ud af Havnen, men jeg saa' dog endnu længe noget Hvidt, der blinkede ude mellem de mørke Bølger. Den blinde Dreng sad stadig ved Bolværket, og med ét begyndte han at græde saa højt og ynkeligt, at det skar mig i Hjærtet. Jeg følte mig forunderlig bedrøvet til Mode. Hvorfor havde Skæbnen dog ogsaa udset mig til at bringe Forstyrrelse ind i en Kreds af skikkelige Smuglere, som kun forlangte at ernære sig hæderligt af deres Profession. Jeg var drattet ned imellem dem og havde bragt Uro i deres fredelige Tilværelse, ligesom Stenen, der plumrer Kildens klare Vande.

Jeg vendte tilbage til min Hytte. Midt i Forstuen stod Lyset og brændte langt nede i Stagen, og henne i en Krog laa Oppasseren og snorkede med Bøssen i Favnen. Jeg lod ham sove og gik ind i mit Værelse, hvor jeg hurtig gjorde den Opdagelse, at baade mit Rejseskatol, min sølvbeslaaede Sabel og min kostbare Dolk havde faaet Ben at gaa paa. Nu gik det op for mig, hvad det var for Sager, den Blinde havde slæbt ned til Baaden. Jeg vækkede min Op-

passer med et kraftigt Spark og skjældte ham Huden fuld, men det var desværre ogsaa den eneste Oprejsning, jeg kunde skaffe mig, for jeg havde en bestemt Følelse af, at jeg kun vilde blive let ud, naar jeg meldte til Øvrigheden, at jeg var bleven bestjaalen af en blind Dreng, og at en ung Pige paa atten Aar havde gjort Forsøg paa at drukne mig. Til alt Held indtraf der endnu samme Dag et Skib, som skulde videre til Gelendschik, og jeg slap saaledes bort fra Tamán, før jeg havde ventet det. Hvad der er bleven af Kællingen og Drengen, aner jeg ikke, men det er mig ogsaa ganske ligegyldigt, for naar man som jeg flakker om fra Sted til Sted, er det en temmelig ligegyldigt, om det gaar ens Medmennesker godt eller ilde.

II.

FYRSTINDE MARY.

Pjatigorsk, den 11. Maj.

I Gaar ankom jeg hertil, og det første, jeg gjorde, var, at jeg lejede mig et Par Værelser i en Udkant af Byen. Huset, jeg bor i, ligger ved Foden af Maschuk og saa højt, at det rager helt op i Tordenskyernes Region. I Morges Kl. 5, da jeg aabnede mit Vindue, fyldtes Værelset med den lifligste Blomsterduft, som strømmede ind fra en lille Have, der ligger lige foran Huset. Grenene af et blomstrende Kirsebærtræ kigger ind til mig, og af og til overdrysser Vinden mit Skrivebord med Myriader af fine, hvide Smaablade. Jeg har en glimrende Udsigt til ikke mindre end tre forskellige Sider: Imod Vest ses Beschtas fem blaa-lige Spidser, der præsentere sig lige saa tydeligt for Øjet som Uvejrsskyer paa en klar Himmel; imod Nord dækker Maschuks vældige Kegle hele Horisonten, og mod Øst aabner der sig et dejligt, smilende Landskab. I Forgrunden og neden for min Fod ligger den smukke lille By med dens mange sprudlende Sundheds-

kilder, der hvert Aar hidkalder en Mængde Badegjæster fra Rigets forskjelligste Egne; lidt længer tilbage hæver der sig flere Rækker jævntløbende Bjærgkjæder, den ene højere end den anden, af hvilke de bageste forsvinde i en blaalig Taage, og helt ude i Horisonten strækker der sig en mægtig Kjæde af hvide, snedækte Alper, som begynder med Kasbek og ender med det tvedelte Elbrus. Hvem der kunde leve hele Livet i disse dejlige Egne! Blot efter et Par Dages Ophold her ruller Blodet langt livligere og hurtigere gennem mine Aarer. Luften er ren og frisk som et Barns Kys, Solen skinner langt klarere end andetsteds, og Himlen har en vidunderlig dyb og ren Farve. Man har altsaa alt, hvad man kan ønske sig, og trænger ikke til at stive sig af med Sindsbevægelser af forskjellig Art. Men nu kan jeg ikke blive her længer; jeg maa hen til Elisabeths Kilden, hvor Badegjæsterne efter Sigende pleje at samles hver Morgen.

Jeg gik ned til Byen ad Boulevarden, hvor jeg strax mødte forskjellige mer eller mindre ynkelige Grupper, som slæbte sig langsomt gennem Alleen. Det var for Størstedelen Godsejerfamilier fra Steppen; hele Typen røbede dem. Herrerne gik i Frakker, der saa' ud, som om de var fra det forrige Aarhundrede, og Damerne udmærkede sig ved deres skrigende Pynt. Jeg fik Indtrykket af, at de allerede kunde alle de mandlige Badegjæster udenad, for de saa' hen paa mig med

en iøjenfaldende Interesse, der dog navnlig syntes at samle sig om min Vaabenfrakkes elegante Snit. Takket være min Skrædders Anstrengelser troede de, at jeg hørte til Garden, men saa snart et Blik paa mine Epauletter havde vist dem, at jeg ikke var andet end en ganske almindelig Linieofficer, skyndte de sig at trække Øjnene til sig¹⁾. Jeg var vejjet og funden for let.

Byens Damer, der jo udgjør Badestedets faste kvindelige Stok, syntes mere velvilligt stemte. De fikserede mit Ansigt gennem Lorgnetten og saa' ikke synderlig paa Uniformen. Men Damerne her i Kaukasus er ogsaa vant til at møde almindelige Officerer, der, baade hvad Aand og Hjærte angaar, kan kappes med enhver Garderofficer. De lokale Skjönheder paa et saadant Badested ere altid lige elskværdige, og dette Fænomen lader sig let forklare, naar man erindrer, at de hvert Aar skifter Tilbedere. For dem som for os alle gjælder det gamle Ord: Forandring fryder og fornøjer.

Medens jeg vandrede hen ad den snævre Sti, som fører op til Elisabeths Kilden, indhentede jeg en hel Flok af uniformerede og civilklædte Herrer, der, som jeg senere bragte i Erfaring, danner en særegen Klasse blandt Badegjæsterne. De drikke meget — men kun

¹⁾ I Rusland indtage Garderofficererne en ganske anden social Stilling end Linieofficererne. Garderofficeren har Guld eller Sølvfelt i Epauletten, hos Linieofficeren er Feltet derimod af Klæde.

ikke Vand, forsømme Brøndkuren efter bedste Evne og indlade sig kun paa flygtigt Kurmageri, men dyrke derimod med Iver det ædle Hasardspil og klage bestandig over Kjedsomhed. Disse Fyre lapse sig, hvor de kan faa Lejlighed dertil. Naar de dyppe deres Glas i Svovlkilden, indtage de gjerne en klassisk Stilling, som kun har det ene Maal at imponere Mængden. Deres Paaklædning er ogsaa beregnet paa at gjøre Virkning. De civile bære saaledes med Forkjærlighed lyseblaat Halstørklæde, og de militære nære en vis Svaghed for høje Fadermordere. De udtale sig ved enhver Lejlighed med den dybeste Foragt om Provinsdamerne og længes tilbage til de aristokratiske Saloner, som de aldrig har haft Adgang til.

Endelig naaede jeg da hen til Kilden. Lige i Nærheden af den over selve Bassinet var der opført et lille Hus med rødt Trætag og lidt derfra et Galleri, som Badegjæsterne tyer ind i, naar det regner. Henne paa en Bænk sad der tre eller fire saarede Officerer med Krykkerne ved Siden af sig, og paa Pladsen foran Huset vandrede der nogle Damer frem og tilbage for at tage sig den fornødne Motion efter Brønden. Inde mellem Vinrankerne, der bedækkede hele den nederste Del af Maschuk, saa' jeg et Glimt af forskellige ømme Par, som nød Ensomheden to og to, og oppe paa en fremspringende Klippeblok, der bærer en Pavillon, som man har døbt Æols-Harpen, opdagede jeg flere ivrige Naturbeundrere om en stor Kikkert, der syntes at være rettet ind mod Elbrus. Jeg standsede træt og forpustet, da jeg naaede hen til det lille Træhus,

lænede mig til en af Søjlerne, der bar Taget, og begyndte at tage de malerriske Omgivelser i Øjesyn. Medens jeg stod saaledes, hørte jeg pludselig en bekendt Stemme, der raabte:

«Nej, hvad ser jeg! Petschorin! — Har du været her længe?»

Da jeg vendte mig om, opdagede jeg Gruschnitskij, og vi faldt da øjeblikkelig i Armene paa hinanden, som det sømmer sig gamle Krigskammerater, der har kæmpet sammen mod Bjærgboerne. Han meddelte mig, at han havde faaet et Skudsaar i Foden, at han var taget hertil for at blive helbredet, og at han allerede havde brugt Brøndkuren i over en hel Uge.

Gruschnitskij, der har staaet lidt over et Aar i Tjenesten, er kun Junker endnu¹⁾. Skjönt han som saadan har Ret til at bære en Uniform af samme Snit og Stof som Officerernes, foretrækker han dog at indhulle sig i en grov Soldaterkappe, fordi denne i Forbindelse med Georgskorset²⁾ efter hans Mening giver ham et vist krigersk Anstrøg. Han har en god Figur, en kraftig, brun Ansigtssfarve og kulsort Haar. Naar han taler, knejser han med Hovedet, og han forøger endydermere Virkningen af sine Ord ved hvert Øjeblik at sno sit Overskjæg, hvilken Manøvre han udfører med den venstre Haand, da hans højre har nok at gjøre med at holde paa Krykken. Han

¹⁾ Officersaspirant

O. A.

²⁾ Georgsordenens Sølvkors gives til Underklasserne for Tapperhed.

O. A

taler hurtigt og affekteret og har, netop fordi det Skjønne slet ingen Indtryk gør paa ham, altid en hel Del opstyltede Fraser paa rede Haand. Gruschnitskij er en stor Skrue, som gjerne vil bilde andre ind, at han stadig omtumles af mægtige Lidenskaber og gemmer dybe Kvaler i sit Hjerte. Folk af hans Kaliber kjender ingen større Nydelse end at gjøre Effekt, og ingen forstaar som de at sætte romantiske Provinsdamer Fluer i Hovedet. Naar de blive ældre, slaar de sig enten ned paa Landet som fredelige Godejere, eller ogsaa hengiver de sig til Drik. Undertiden forener de begge Dele. De kan være brave og hæderlige nok, men Poesi er de fuldstændig blottet for. Gruschnitskij har en sand Lidenskab for at deklamere. Saa snart Samtalen bevæger sig lidt udenfor det almindelige, bemægtiger han sig den med en saadan Ihærdighed, at det er umuligt at faa et Ord indført. Han hører slet ikke de Indvendinger, andre møder med, og tvinger man ham til at tie et Øjeblik stille, hævner han sig ved strax efter at begynde paa en længere Tirade, som tilsyneladende staar i nogen Forbindelse med det, hans Modstander har sagt, men i Virkeligheden kun er en Fortsættelse af den lange Ordsqualder, han et Øjeblik var bleven afbrudt i.

Han holder meget af at være aandrig, og hans Vittigheder kunne undertiden være ret passable, men de er aldrig træffende eller bidende. Han forstaar ikke den Kunst at ramme med et eneste Ord, men han kjender heller ikke Menneskene og deres svage Sider, da han hele sit Liv igjennem kun har beskæftiget sig med sig selv.

Hans Maal er at blive Helten i en Roman, og han har saa ofte forsikret andre at han er et Væsen, der i Grunden slet ikke er skabt for denne Jord, at han nu selv tror derpaa. Det er derfor, at han bærer sin grove Soldaterkappe med en Spaniers stolte Mine. Han føler, at jeg har gjennemskuet ham, og jeg staar derfor ikke synderlig højt i Kurs hos ham, skjønt vi tilsyneladende er overordentlig fine Venner. Gruschnitskij har Ord for at være tapper. Jeg har selv set ham i Kugleregnen; han svinger sin Sabel, skriger, brøler og løber frem mod Fjenden med lukkede Øjne. Hvis det er Tapperhed, er det i alt Fald ikke den, som vi Russere er saa bekjendt for.

Han hører ikke til mine Folk, ja, jeg har endogsaa en bestemt Følelse af, at vore Veje en Gang vil krydses, og at det da vil gaa en af Parterne ilde.

Hans Gjesteforestilling her nede i Kaukasus er sikkert ogsaa kun en Følge af hans romantiske ldeer. Jeg er overbevist om, at han Dagen før sin Afrejse fra Hjemmet har bildt en eller anden kjøn ung Pige ind, at hans egentlige Maal med at begive sig herved ikke var at tage Tjeneste i Hæren, men kun at søge Døden. Jeg kan se ham i denne Situation, med Haanden for Øjnene og med sit mørkeste Ansigt. «De skal vide at» hører jeg ham sige. — «Nej, De bør ikke vide det! Deres rene, uberørte Sjæl vil ikke kunne taale dette Stød. Og hvorfor skulde jeg ogsaa fortælle Dem det? Vilde De overhovedet kunne forstaa mig?» — Og saaledes videre i samme Dur.

Han har selv sagt til mig, at Grunden til, at han traadte ind i Regimentet K., vil forblive en evig Hemmelighed mellem Himlen og ham.

Naa, men i Øjeblikke, hvor han kaster sin tragiske Maske, kan han være ret elskværdig og underholdende. Jeg glæder mig til at skulle se ham sammen med Damer. Han bliver ikke til at holde ud!

Efter at vi var bleven færdige med at omfavne hinanden, begyndte jeg at spørge ham lidt nærmere ud om Livet og Forholdene her nede.

«Ja, det er en prosaisk Tilværelse, man fører i dette Hul!» erklærede han med et Suk. «De, der drikker Mineralvand om Morgenens, er som alle Syge dygtig matte og sløve, og de, der drikker Vin om Aftenen, er utaalelige som alle, der glæder sig ved et godt Helbred. Damer er her nok af, men man har ikke synderlig Fornøjelse af dem. De møder i de gyseligste Toiletter, taler slet Fransk og driver Tiden hen med at spille Whist. Moskva leverer i Aar kun et Kontingent af to, nemlig Fyrstinde Ligoffskij og hendes Datter, men dem har jeg naturligvis ikke gjort personlig Bekjendskab med. Min grove Soldaterkappe stempler mig som en Paria. Den Deltagelse, som den vækker, tynger mig endnu mere end en Almisse.»

I dette Øjeblik gik der to Damer forbi os og hen ad Brønden til. Den ene af dem var fyldig og noget til Aars, den anden derimod ung og slank. Deres Ansigter kunde jeg ikke se paa Grund af Hattene, men deres Paaklædning var yderst smagfuld

og uden Spor af overflødig Stads eller Pynt. Den yngste, der var i højhalset, lyssegraa Kjole, havde en allerkjæreste lille Fod, som tog sig saa bedaarende ud i den stramt siddende, rødbrune Halvstøvle, at selv den mest uimodtagelige for kvindelig Skjønhed vilde være kommen i vild Begejstring over den. Hendes lette, svævende Gang, der syntes at spotte Tyngdens Love, havde — hvis jeg da kan bruge dette Udtryk — noget pigeagtigt ved sig, en Ejendommelighed, som kun forstaas gennem Beskuelsen, men paa ingen Maade lader sig beskrive eller forklare. Lige som hun kom forbi os, fornam jeg et flygtigt Pust, en Duft som fra Blomster, mindende om den ubestemmelige Aroma, der stiger en i Møde fra en Kjærlighedsbillet.

«Det er Fyrstinde Ligoffskij,» oplyste Grutchnitskij, «og den unge Dame, som gaar ved Siden af hende, er hendes Datter Mary. Ja hun hedder egentlig Marie, men Moderen har sat dette engelske Sving paa hendes Navn.»

«Naa, saa du kjender allerede hendes Fornavn.»

«Ja, det er ved et rent Tilfælde,» svarede han og blev rød i Hovedet, «for du kan da nok begribe, at jeg ikke har følt Trang til at gjøre hendes og Moderens Bekjendtskab. Disse indbildske Adelige hetragter jo os, der ikke hører til Garden, som rene Umuligheder. De er paa Forhaand overbevist om, at der ikke kan findes Aand og Forstand under en nummereret Hue og et varmt Hjærte inden for en grov Bayskappe.»

«Herregud, den stakkels Kappe! Skal den nu

igjen holde for?» sagde jeg og lo. — Men sig mig engang, hvem er den galante Herre, som staar og rækker dem Glasset?»

«Aa, det er en Laps fra Moskva, som giver Partiet her nede. Han hedder Rajevitsch og er en yderst extravagant Fyr, der sætter alt ind paa at be-
daare Damerne. Se engang paa den mægtige Urkjæde, der dingler ned over hans himmelblaa Vest. Og hvad mener du om den forfærdelige Knippel, han har be-
væbnet sig med? Skulde man ikke tro, at den til-
hørte Robinson Crusoe? Men Fuldskjægget og hans
Frisure à la moujik¹⁾ er dog det, der maa vække
mest Beundring.»

«Hør, jeg tror virkelig, at du har et Horn i Siden paa hele Menneskeslægten.»

«Ja, men jeg har vel ogsaa Grund dertil!»

«Nej virkelig?»

I dette Øjeblik forlod Damerne Bassinet og kom gaaende lige hen imod os. Gruschnitskij skyndte sig at indtage en teatralisk Stilling, som han gjorde endnu mere virkningsfuld ved Hjælp af Krykken, og sagde højt til mig paa Fransk:

«Mon cher, je hais les hommes pour ne pas les mépriser, car autrement la vie serait une farce trop dégoûtante.»

Den unge Fyrstinde sendte ham i Forbigaaende et

¹⁾ moujik, fransk Gjengivelse af mushik ♂: den russiske Betegnelse for Bonden. — Bonden i Rusland lader Skjægget voxet og skiller sit lange Haar i Midten. O. A.

langt, nysgjerrigt Blik. Udtrykket i dette Blik kunde jeg ikke faa fat i, men der laa i alt Fald ikke Spor af Spot eller Ironi i det, hvortil jeg i mit Inderste gratulerede ham.

«Din Fyrstinde er virkelig overordentlig nydelig!» sagde jeg let henkastet. «Hun har det, man kalder Fløjelsøjne. — Er det ikke et brillant Udtryk? — Jeg raader dig til at anvende det, naar du taler om hende. — Hvad jeg mener dermed? — Jo, ser du, Øjenhaarene og Vipperne er saa lange, at Solens Straaler ikke fanges af hendes Pupiller, og det giver Blikket noget ømt og smægtende, som jeg er en stor Beundrer af. Naa, det er for Resten ikke alene Øjnene, men hele Ansigtet, der gjør hende Ære. Men hvordan er Tænderne? Er de hvide? Jeg haaber det, for ellers er Totalindtrykket spoleret. Skade, af hun ikke smilede, da du kom med din opstyltede Frase.»

«Du taler om en smuk Kvinde, som om hun kunde være en Blodshest,» sagde Gruschnitskij med en vis Indignation.

«Mon cher,» svarede jeg, idet jeg bestræbte mig for at slaa ind paa hans Tone, «je méprise les femmes pour ne pas les aimer, car autrement la vie serait un mélodrame trop ridicule.»

Jeg lod ham staa og se dum ud og gik min Vej. Omtrent en halv Time spaserede jeg inde under Vinrankernes skyggende Løv og hen over kalkholdige Klippeblokke, hvis Skraaninger vare behængte med blomstrende Buske. Varmen begyndte efterhaanden at blive generende, og jeg begav mig derfor paa Hjemvejen.

Da jeg kom i Højde med Kilden, gik jeg et Øjeblik ind i Galleriet for at puste lidt ud i Skyggen, og dette havde til Følge, at jeg blev Vidne til en ret interessant Scene. De i denne optrædende Personer befandt sig i følgende Situation. Den gamle Fyrstinde og Lapsen fra Moskva sad paa en Bænk inde under Galleriet fordybede i en, som det lod til, meget alvorlig Samtale; Datteren der sandsynligvis for nylig havde drukket sit sidste Glas, spaserede frem og tilbage paa den aabne Plads foran Brøndpavillonen, og Gruschnitskij stod inde i denne og lænede sig op til Randen af det murede Bassin.

Jeg nærmede mig forsigtigt og tog en skjult Opstilling bag en stor Busk. I dette Øjeblik lod Gruschnitskij sit Glas falde i Sandet, og han gjorde saa nogle fortvivlede Forsøg paa at samle det op, men til ingen Nytte, da hans saarede Fod hindrede ham deri. Han arbejdede, som om det gjaldt Livet, medens han støttede sig paa sin Krykkestok. men alle hans Anstrængelser vare forgjæves. Hvor han led, den Stakkell! Smerten afspejlede sig tydeligt i hans udtryksfulde Ansigt.

Fyrstinde Mary saa' alt dette lige saa godt, om ikke bedre end jeg. Let som en Fugl fløj hun hen til ham, bøjede sig ned, tog Glasset og rakte ham det med en yndefuld Bevægelse. I samme Nu, som hun havde gjort det, blev hun blussende rød, men efter at et hurtigt Blik hen til Galleriet havde forvissnet hende om, at hendes Mama intet havde set, blev hun strax igjen beroliget. Da Gruschnitskij aabnede Munden

for at takke hende, var hun allerede langt borte. Et Øjeblik efter saa' jeg hende gaa hen over Pladsen sammen med sin Moder og Lapsen, og da hun kom forbi Gruschnitskij, fik hendes Ansigt pludselig et koldt og afvisende Udtryk. Hun saa' ikke hen til den Side, hvor han stod, og lagde saaledes ikke Mærke til det lidenskabelige Blik, hvormed han fulgte hende, lige indtil hun forsvandt inde mellem Lindetræerne paa Boulevarden. Lidt efter opdagede jeg et Glimt af hendes lyse Hat et Stykke henne i Gaden, og da hun naaede omtrent Enden af denne, forsvandt hun og Moderen i en Port, medens Rajevitsch drev langsomt videre.

Først i dette Øjeblik lagde den stærkt optagne Junker Mærke til min Nærværelse.

«Saa' du det?» sagde han og trykkede i sin Begejstring min Haand. — «Er hun ikke en Engel?»

«Ja, hvorfor det?» spurgte jeg med et Ansigt, som jeg søgte at gjøre saa enfoldigt som muligt.

«Men saa' du det da ikke?» spurgte han atter.

«Jo, vel gjorde jeg det. Hun tog dit Glas op. Men hvis en af Havebetjentene havde været til Stede, vilde han have gjort akkurat det samme, og han havde sikkert skyndt sig endnu mere end hun i Haab om en Drikkeskilling. Men for Resten kan jeg godt forstaa, at hun havde ondt af dig, for du skar en ganske gyselig Grimasse, da du kom til at støtte paa din saarede Fod.

«Og følte du dig da ikke dybt rørt ved at se

den Medlidenhed, der afspejlede sig i hendes henrivende Ansigt?»

«Nej.»

Jeg løj, men jeg gjorde det kun, fordi jeg nu engang havde faaet Lyst til at irritere ham. Jeg har i det hele taget en stærk Tilbøjelighed til at sige imod. Hele mit Liv igjennem har jeg paa den sørgeligste Maade modsat mig det, som min Forstand og mit Hjærte har erklæret for det ene rette. Kommer jeg sammen med en Enthusiast, bliver jeg øjeblikkelig greben af Iskulde, og jeg bilder mig ind, at en længere Omgang med en dvask Flegmatiker vilde gjøre mig til en ildfuld Sværmer. Men for Resten maa jeg tilstaa, at der i dette Øjeblik opstod en anden just ikke synderlig behagelig Følelse i mit Hjærte, og denne Følelse var — for at sige det ligeud — det, man i daglig Tale kalder Misundelse. Ja, jeg nævner Ondet ved dets rette Navn, fordi jeg nu engang er vant til at se fuldstændig nøgternt og uhildet paa mig selv. Men jeg gad for øvrigt nok set den unge Mand, som ikke vilde føle sig ilde berørt, naar en Kvinde, der har lagt et om end kun flygtigt Beslag paa hans Opmærksomhed, pludselig og lige for Øjnene af ham udmærker en anden, som hun ikke kjender det fjærreste til.

Gruschnitskij og jeg gik tavse ned ad Boulevarden og forbi det Hus, hvor den unge Fyrstinde var forsvunden for vore Øjne. Han puffede mig i Siden og tilkastede hende samtidig et af disse smægtende Blikke, som gjør saa ringe Virkning paa

Kvinderne. Jeg rettede min Lorgnet imod hende og opfangede da et flygtigt Smil paa hendes Ansigt, men dette Smil veg for et irriteret Udtryk, saa snart hun opdagede mit næsvisse Øjglas. Og hun havde virkelig ogsaa Grund til at blive vred. For det er dog et stift Stykke, at en stakkels Officer, der kun hører til den almindelige Krigerkaste, tør vove at lorgnettere en Fyrstinde, som bevæger sig i Moskvas højeste Kredse.

Den 13. Maj.

I Morges havde jeg Besøg af en af Badelægerne. Han hedder Verner, men skjønt Navnet er tysk, er han dog en rigtig ægte Russer. Og der er vel heller ikke noget forbavsende i det. Jeg har saaledes en Gang kjendt et Individ, der hed Ivanoff, men som ikke desto mindre var født og baaren i Tyskland.

Verner er en Mand, der i flere Henseender hæver sig over det almindelige. Han er Skeptiker og materielt anlagt som næsten alle Læger, men samtidig er der dog en hel Del af en Poet i ham; i sine Handlinger er han det altid, men ogsaa meget ofte i Ordene, skjønt han aldrig har skrevet et eneste Digt. Han har studeret alle de Strænge, der sætter Menneskehjertet i Bevægelse, og han har et lige saa grundigt Kjendskab til dem, som Anatomen til Muskelfibrene i et Kadaver, men han har aldrig gjort praktisk Anvendelse af sin psykologiske Viden. I al Stilhed plejer han at gjøre

sig lidt lystig over sine Patienter, men jeg har rigtig nok ogsaa set ham græde ved en døende Soldats Leje. Han er fattig og drømmer sig altid ind i den Lykke at være Millionær, men han vilde dog ikke røre sig af Stedet for Pengenes Skyld. Jeg mindes, at han en Gang har sagt til mig, at han nødig vil hjælpe en Ven, fordi han saa faar et Vederlag i Form af Taknemmelighed, men derimod gjerne en Uven, fordi dennes Had vil voxe ved Bevidstheden om, at han er sin Fjende Tak skyldig. Han har det, man kalder en skarp Tunge, og hans bidende Vid er Skyld i, at mangen en skikkelig Fyr har faaet et Latterlighedens Stempel paatrykt for Resten af Livet. Hans Modstandere, men især da hans Kolleger ved Badet, der ærgre sig over hans aandelige Overlegenhed, har udspreedt det Rygte om ham, at han tegner Karrikaturer af sine Patienter, og dette har haft til Følge, at hans Praxis i den sidste Tid er gaaet en Del tilbage.

Hans Ansigt tiltaler i Begyndelsen ikke, men det vinder betydeligt, naar man først har gjort den Opdagelse, at der bag de uregelmæssige Træk skjuler sig en ualmindelig Aand og en prøvet Forstand. Det er ikke sjældent, at Kvinderne forelsker sig lidenskabeligt i saadanne Mænd, og at de finder deres Hæslighed langt mere tiltrækkende end den mest be-
daarende Endymions ungdomsfriske Skjønhed. Forklaringen ligger simpelt hen deri, at deres sikre Instinkt altid siger dem, hvor en udvalgt Aand er til Huse, og det er maaske netop derfor, at Mænd som Verner nære den dybeste Beundring for Kvinderne.

Verner er lille af Væxt, mager og spinkel som et Barn. Hans ene Ben er lidt kortere end det andet ligesom Byrons, og hans Hoved er altfor stort i Forhold til den øvrige Del af Legemet. Sit Haar holder han altid kortklippet, og man kan saaledes tydelig se alle Fremstaaenheder paa hans Hovedskal, hvis hele Bygning vilde forbavse en Frenolog, fordi den fremviser den mærkeligste Blanding af fuldstændig modsatte Egenskaber og Tilbøjeligheder. Hans smaa, sorte Øjne, der altid ere i Virksomhed, synes at ville trænge ind i ens inderste Tanker. Han er til enhver Tid sirligt og smagfuldt klædt paa, og hans smaa, magre Hænder præsentere sig gjerne i gule Handsker. Men ellers foretrækker han mørke Farver, og jeg har da heller aldrig set ham i andet end sort Frakke og Vest. Blandt de yngre i sin Bekjendtskabskreds gaar han almindelig under Navnet Mefistofeles, og skjønt han tilsyneladende føler sig ilde berørt deraf, tror jeg dog, at han i sit stille Sind glæder sig over, at man opfatter ham som en dæmonisk Natur. Vi fandt hurtigt hinanden og blev ogsaa ret intime, men dog ikke det, man kalder Venner. Jeg indlader mig i det hele taget aldrig paa Venskab. Det er efter min Mening et usundt Forhold, fordi den ene af Parterne altid bliver den andens Slave. Men en Slave duer jeg ikke til at være, og den bydende ønsker jeg ikke at være, naar jeg samtidig skal spille Komædie og lade, som om jeg ikke er det.

Mit første Bekjendtskab med Verner stiftede jeg i Byen S., hvor jeg traf ham i et stort og yderst

livligt Herreselskah. Ud paa Aftenen begyndte Samtalen at antage en filosofisk-metafysisk Karakter, og som altid ved saadanne Lejligheder blev der sat forskjellige mer eller mindre interessante Spørgsmaal under Debat, men man kom ikke til Enighed, og det endte saa med, at enhver fremsatte sin Overbevisning, der gjerne gik i modsat Retning af den, som den sidste ærede Taler havde hævdet. Kort sagt, det summede en om Ørene med de forskjelligste Overbevisninger, af hvilke den ene var lige saa lidt grundfæstet som den anden.

«Ja, hvad mig angaar, saa er der kun en eneste Ting, jeg er fuldkommen overbevist om,» bemærkede Doktoren, da Turen kom til ham.

«Og det er?» sagde jeg nysgjerrig efter at høre, hvad denne Mand, som hidtil ikke havde lukket sin Mund op, kunde have at sige.

«Jo,» svarede han, «jeg er vis paa, at jeg en skønne Dag, tidligere eller senere, vil lægge mig til at dø.»

«Ja, den Overbevisning deler jeg fuldstændig. Men jeg har en til, der er lige saa grundfæstet som Deres. Jeg er vis paa, at jeg en eller anden forbandet Dag har haft den Ulykke at komme til Verden.»

Alle som én faldt nu over os og lod os høre, at det var noget dumt Tøjeri, vi opvartede med, og dog var der ikke én i Selskabet, der havde sagt noget fornuftigere eller bedre. Fra det Øjeblik af havde Verner og jeg fundet hinanden. Vi saas ofte og diskuterede saa med megen Alvor forskjellige mer eller

mindre intrikate Spørgsmaal, lige indtil vi mærkede, at vi gjensidig ironiserede over hinanden. Naar vi var kommen paa det Punkt, saa' vi hinanden forstaaende ind i Øjnene ligesom to Augurer, lo og skiltes særdeles veltilfredse med Aftenens Udbytte.

Jeg laa paa Sofaen med Hænderne under Hovedet og kiggede op i Loftet, da Verner traadte ind. Han stillede sin Stok hen i en Krog, gled ned i en Lænestol og fortalte mig, at det var meget varmt udenfor. Jeg svarede, at Fluerne generede mig en Del, og derpaa sad vi begge i længere Tid uden at mæle et Ord.

«Hør, kjære Doktor,» sagde jeg endelig, «De maa indrømme mig, at der vilde være meget kjedeligt her paa Jorden, hvis der ikke var Dumrianer til. Se her sidder nu for Exempel vi to og siger hverken Bu eller Bæ, blot fordi vi er alt for kloge. Vi véd saa udmærket godt, at der ikke gives den Ting, som man ikke kan disputere om i det uendelige, og derfor indlader vi os heller aldrig paa den Dumhed. Vi kjender begge hinandens inderste Tanker, og blot den ene lader falde et Ord, er den anden strax fuldstændig med. Jeg er en aaben Bog for Dem, og De for mig. I det hele taget er vi to Alen af et Stykke: vi græder, naar andre ler, ler, naar andre græder, og bryder os sandt at sige ikke om andet end os selv. For vort Vedkommende kan der ikke godt være Tale om en gjensidig Udvikling af Følelser og Tanker, thi enhver af os véd jo om den anden, hvad han bryder sig om at vide, og følgelig kan vi spare os al videre Ulejlighed. Skal vi overhovedet kunne tale sammen, maa det være

om det, der foregaar omkring os. Naa, begynd De saa! — Hvad nyt?»

Træt af denne lange Tale lukkede jeg Øjnene og gabede.

«De har sikkert en eller anden Bagtanke med Deres lange Gallimathias,» sagde han efter et Øjebliks Betænkning.

«Nej, ikke én, men to!» svarede jeg.

«Ja, ryk ud med den ene, saa skal jeg betro Dem den anden.»

«Nej, begynd De!» sagde jeg og lo indvendig.

«Ja, De vil gjerne høre lidt nærmere om nogle af Badegjæsterne her, og jeg har allerede gættet, hvem det er, De interesserer Dem for. Det er sikkert de samme, som allerede have forhørt sig om Dem.»

«Kjæreste Doktor, vi kunde egentlig spare os den Ulejlighed at tale sammen, for enhver af os kjender jo den andens inderste Tanker.»

«Naa — men nu kommer Turen til Dem!»

«Jo, ser De, jeg vil gjerne have, at De skal fortælle mig lidt: for det første, fordi det anstrænger mig mindre at høre end at tale; for det andet, fordi jeg saa slipper for at fortælle mig; for det tredje, fordi der da er en svag Mulighed for, at jeg faar Færten af et eller andet, og for det fjerde, fordi saa klog en Mand som De holder mere af at have Tilhørere end selv at skulle være det. — Men nu til Sagen! Hvad sagde den gamle Fyrstinde Ligoffskij om mig?»

«Men er De ogsaa ganske vis paa, at det er hende og ikke Datteren, der har»

«Ja, det er jeg.»

«Men hvorfor da?»

«Fordi jeg véd, at den unge Fyrstinde har underholdt Dem om Gruschnitskij.»

«Hør, jeg beundrer virkelig Deres Divinationsevne. Ja, De har fuldstændig Ret; Fyrstinde Mary talte ikke om Dem, men om ham. Hun sagde blandt andet, at hun var vis paa, at den unge Mand i Soldaterkappen maatte være degraderet til Menig paa Grund af en Duel.»

«Og jeg haaber da, at De lod hende blive i den Tro.»

«Selvfølgelig.»

«Intrigen er der,» raabte jeg, «og nu skal jeg sørge for Løsningen! Jeg takker dig, Skæbne, fordi du redder mig fra at dø af Kjedsomhed!»

«Og jeg har allerede en Forudfølelse af,» bemærkede Doktoren, «at De har udset den stakkels Gruschnitskij til Deres Offer.

«Videre! Videre!»

«Den gamle Fyrstinde sagde, at hun havde set Deres Ansigt før, hvortil jeg bemærkede, at hun sikkert maatte have truffet Dem paa Soireer og Baller i Petersborg. Jeg fortalte hende ogsaa, hvad De hed, og det viste sig saa, at hun godt kjendte Deres Navn. Det lader til, at den Historie, De i sin Tid havde, har gjort stor Opsigt ogsaa i Moskva. Hun udbredte sig vidtløftigt om alle Deres forskjellige Meriter og føjede til af sit eget, hvor det, hun havde hørt paa anden og tredje Haand, ikke vilde slaa til. Datteren lyttede

med den største Interesse, og jeg skulde tage meget fejl, om hun ikke har lavet en hel moderne Romanhelt ud af Dem. Jeg for mit Vedkommende modsagde naturligvis ikke den gamle Dame, skjønt jeg godt vidste, at det meste af det, hun diskede op med, kun var det rene, pure Opspind.»

«Værdige Ven!» udbød jeg med Pathos og rakte Haanden ud imod ham. «Hvorledes skal jeg dog takke Dem?»

«Hvis De ønsker det, skal jeg indføre Dem i Huset!» sagde han og trykkede den med Varme.

«Nej, hvor falder det Dem dog ind!» raabte jeg og slog Hænderne sammen. «Hvor kan De dog tro, at man introducerer en Romanhelt! Han viser sig pludselig paa Scenen, frelser den Elskede fra Døden, og»

«Sig mig blot en Ting! — Har De virkelig i Sinde at gjøre Kur til den unge Fyrstinde?»

«Nej, nej! Paa ingen Maade! Hør, Doktor, denne Gang er det mig, der triumferer. De har ikke gennemskuet mig! Men jeg vilde ønske, at De havde gjort det, for skjønt jeg aldrig røber mine Hemmeligheder, kjender jeg dog ingen større Glæde, end naar andre gætter dem. Det morer mig, skal De vide, og hvis det skulde genere mig, at man har Færten af dem, nægter jeg bare glat væk alt. Men nu maa De virkelig fortælle mig lidt nærmere om Moderen og Datteren. Hvordan er de egentlig?»

«Ja, den gamle Fyrstinde er en Dame paa mellem fyrre og halvtreds. Hendes Mave fungerer udmærket,

men der er vist noget galt ved Blodcirkulationen — hun har nemlig nogle store hektiske Pletter paa Kinderne. De sidste tyve Aar har hun tilbragt i Moskva, hvor hun har ført saa rolig og magelig en Tilværelse, at hun nu maa siges at være mindre mobil. Hun holder af at høre tvivlsomme Anekdoter, og hun fortæller ogsaa undertiden Historier, som er temmelig vovede, men det gjør hun dog kun, naar Datteren ikke er til Stede. Hun har lejlighedsvis betroet mig, at den unge Pige er fuldstændig ren og uskyldig, men det interesserer mig for Resten ikke det fjærneste. Det taktløse gamle Fruentimmer! Jeg havde nær svaret hende, et hun kunde være rolig for, at jeg ikke skulde sige det til et Menneske. Moderen bruger Brøndkuren, fordi hun lider af Rheumatisme, og Datteren drikker sit Mineralvand, fordi hun slet ingen Ting fejler. Jeg har foreskrevet dem, at de hver skal tømme to Glas af dette Svovlpøjt daglig, og at de et Par Gange om Ugen skal tage et varmt Bad. Den gamle Fystinde synes ikke at føre nogen stræng Kommando over Datteren, for hvis Forstand og Kundskaber hun nærer den største Respekt. Og hun har al Grund dertil. De kan tænke dem, at den unge Pige har læst Byron paa Engelsk, og at hun ikke er fremmed for Arithmetikens Grundregler. Det lader til, at Damerne i Moskva begynder at lægge sig efter Studeringer, og det er egentlig ret fornuftigt af dem, for Nutidens unge Herrer er gennemgaaende saa uelskværdige, at det i Længden maa være drøjt for en forstandig Kvinde at skulle kokettere med dem. Den gamle

Fyrstinde befinder sig bedst, naar hun er omgivet af unge Herrer, men Datteren ser ned paa dem med Foragt, en Vane, som hun formodentlig har medbragt fra Moskva, hvor de unge Piger faar en højst snerpet Opdragelse.»

«De kjender Moskva godt, efter hvad det lader til.»

«Ja, jeg har praktiseret der i flere Aar.»

«Naa, men lad mig saa høre lidt mere om Familien.»

«Ja, men jeg har vist ikke mere at fortælle. Jo, bi lidt! Den unge Fyrstinde har en stærk Tilbøjelighed til at komme ind paa dybere Materier. Jeg antager, at hun har lært det i Petersborg, hvor hun har tilbragt en hel Vinter og kjedet sig gyseligt, formodentlig fordi hun ikke har gjort den Lykke, hun havde ventet sig.»

«Traf De andre der oppe?»

»Ja, en ung opstrammet Garderofficer og en Dame, som nylig er ankommen hertil, og hvis Mand er langt ude i Familie med Fyrstinden. Hun saa' rigtig godt ud, men hun gjorde et noget svageligt Indtryk. Har De ikke truffet hende i Brøndparken? Hun er af Middelhøjde, meget lys, har regelmæssige Træk og en fin Teint, der fremhæves endnu mere af et lille Modermærke paa højre Kind. Hendes Ansigt slog mig, navnlig paa Grund af dets Udtryksfuldhed.»

«Et Modermærke!» sagde jeg halvhøjt. «Det maa være hende!»

Doktoren saa' paa mig og sagde højtideligt, medens han førte sin Haand ind under min Vaabenfrakke:

«De kjender hende! Deres Hjertes Banken røber Dem!»

«Ja, nu er det Deres Tur at triumfere!» svarede jeg. «De har gættet rigtigt, men jeg haaber, at De ikke vil forraade mig. Jeg har endnu ikke truffet hende her nede, men i det Billede, De har tegnet, gjenkjender jeg en Dame, som en Gang har staaet mit Hjerte nær. — Men tal ikke et Ord til hende om mig, og hvis hun skulde komme med Spørgsmaal, der angaar min Person, beder jeg Dem om at give mig saa slet et Skudsmaal som muligt!»

«Ja, som De vill!» svarede Verner og trak paa Skuldrene.

Saa snart han var gaaet, fordybede jeg mig i mine egne bedrøvelige Tanker. Var det Skæbnen, der atter førte mig og hende sammen, eller var hun rejst her ned i den bestemte Hensigt at træffe mig? Jeg følte, at jeg helst vilde være fri for at møde hende igjen. Men var det ogsaa hende? — Ja, utvivlsomt! En indre Stemme sagde mig det — og mine Anelser har endnu aldrig narret mig.

Gid jeg kunde glemme! Men jeg kan det ikke. Der gives sikkert ikke et Menneske, der er saa stor en Slave af sin Fortid som jeg. Alt, hvad der minder mig om svundne Sorger eller Glæder, anslaaer en smertelig Stræng i min Sjæl og fremkalder en sygelig Efterklang, Hvad er jeg? — En Ulykkelig, der gemmer Erindringens Kvaler i sit Hjerte!

Om Eftermiddagen, henad sex, gik jeg mig en Tur paa Boulevarden, hvor der som sædvanlig paa

denne Tid af Døgnet grasserede stærkt med Bade-gjæster. Fyrstinden og hendes Datter sad paa en Bænk, omgivne af en hel Flok unge Herrer, som overbød hinanden i Elskværdighed. Jeg slog mig ned paa en anden Bænk et lille Stykke derfra, fik to unge Officerer af mit Bekjendtskab lokket hen til mig og underholdt dem saa livligt, at de inden ret længe vrinskede af Latter. Flere af dem, der stod henne hos Fyrstinden, blev efterhaanden saa nysgjerrige, at de listede af og sluttede sig til mit Selskab, og det endte da med, at de to Damer kom til at sidde fuldstændig ene tilbage. Jeg snakkede i én Kjøre, fortalte de mest halsbrækkende Anekdoter og lod min bidende Spot rasle ned over de mange mer eller mindre komiske Størrelser, der havde det Uheld at komme i Nærheden af mit Stade. Paa denne Maade holdt jeg mit Publikum samlet, lige til Solen begyndte at dale i Vest. Den unge Fyrstinde gik flere Gange forbi mig med sin Moder under Armen og sammen med en ældre Herre, der trak lidt paa det ene Ben, og hver Gang hendes Blik kom i Nærheden af mig, opdagede jeg et lille vredt Glimt, der vistnok skulde udtrykke den største Ligegyldighed for min Person.

«Naa, hvad er saa alt det, han har siddet og fortalt Dem?» spurgte hun en af mine Tilhørere, som atter havde sluttet sig til hende og Moderen for at gjøre sin og de andres Uhøflighed god igjen. — «Han har vel sagtens fyldt Dem med alle sine Heltebedrifter!»

«Aha!» tænkte jeg. «Hun tror nok, at hun kan

ærgre mig. Det lader til, at du er alvorlig vred, min lille Fyrstinde. Ja, vent blot, for Enden er ikke endda!»

Gruschnitskij fulgte hende i Hælene alle Vegne og tabte hende ikke et Øjeblik af Syne. Jeg tør vædde, at han allerede i Morgen vil gjøre Forsøg paa at blive fremstillet for hendes Mama. Og han vil vist nok blive godt modtaget, for hun ser ud til at kede sig gyseligt.

Den 16. Maj.

I de sidste Par Dage er der kommen rigtig god Gang i Tingene. Jeg har den Tilfredsstillelse, at den unge Fyrstinde nu hader mig til Raseri. Man har allerede meddelt mig et Par Vittigheder, som hun har lavet paa min Bekostning, men hvor haardt deres Brod end rammer mig, føler jeg mig dog smigret over, at hun beskæftiger sig saa meget med min Ringhed. Efter hvad jeg erfarer, forbavser det hende, at jeg, som hører hjemme i det gode Selskab og kjender flere af hendes Tanter og Kusiner i Petersborg, endnu ikke har ladet mig forestille for hende. Vi mødes daglig, om Formiddagen i Parken og om Eftermiddagen paa Boulevarden, og jeg gjør saa alt for at skille hende af med hendes opvartende Kavalerer, hvilket i Reglen ogsaa lykkes mig. Jeg, der af Naturen er Eneboer, har nu stort Rykind i Huset baade Mid-dag og Aften, Kortene hviler ikke et Øjeblik, og min

Champagne sejrer med Glans over hendes Øjnes magnetiske Tiltrækningskraft.

I Gaar traf jeg hende i Tscheljakoffs Butik. Da jeg kom derind, stod hun og handlede om et kostbart persisk Silketæppe; jeg hørte, at hun bad Moderen om ikke at se for nøje paa Pengene, da det dejlige Tæppe vilde pynte udmærket bag Skrivebordet, og jeg skyndte mig saa at overbyde hende med fyrretyve Rubler. Den unyttige Klud blev saaledes min og indbragte mig i Tilgift et fortørnet Blik, der i mine Øjne gjorde den unge Pige endnu mere tiltalende. Lidt før Middag gav jeg min Staldkarl Ordre til at lægge Tæppet paa min tscherkessiske Hest, og derefter lod jeg ham føre den langsomt forbi hendes Vindu. Verner, som tilfældigvis var oppe hos dem, da min Ganger kom dansende hen ad Gaden, har i Dag fortalt mig, at denne lille Extraforestilling gjorde en storartet Virkning. Den unge Fyrstinde har faaet den Idé at rejse en hel Landstorm imod mig, og jeg har da ogsaa allerede lagt Mærke til, at to af hendes opvartende Kavalerer hilser mig noget køligt, naar hun er til Stede, hvilket dog ikke forhindrer dem i at spise min gode Mad og drikke min Champagne.

Gruschnitskij ser mig efterhaanden noget fordægtig ud. Han gaar omkring med en tankefuld Mine og lader, som om han ikke kjender Folk, men det mærkeligste er dog, at hans Fod pludselig er bleven saa rask, at han næsten ikke halter mere. Han har fundet Lejlighed til at veksle et Par Ord med den gamle Fyrstinde og sige Datteren en tarvelig Kompliment;

hun lader ellers ikke til at være synderlig kræsen, den Lille, for fra det Øjeblik sender hun ham det yndigste Smil, naar de mødes.

«Naa, saa det er virkelig din faste Beslutning, at du ikke vil gjøre Bekjendtskab med Ligoffskijs?» sagde han til mig i Gaar.

«Ja — min uigjenkaldelige Beslutning!»

«Men hvorfor dog? Det er et udmærket Hus at komme i — ubetinget det bedste i Byen! Alt, hvad der hører til det gode Selskab her . . .»

«Hør, véd du hvad, min Ven, det gode Selskab har jeg faaet mer end nok af, og det, man træffer her, kan endogsaa jage mig tusinde Mile bort. — Naa, men du kommer altsaa i Huset?»

«Nej, hvor vil du dog hen! Jeg har jo kun talt to Gange endnu med Fyrstinde Mary. Og desuden holder jeg ikke af at trænge mig ind i en Familie, som jeg ikke kjender nøjere til — det overlader jeg til andre! Ja, hvis jeg endda bar Epauletter, som du!»

«Nej, om Forladelse! Du er virkelig langt interessantere uden dem; men du forstaar blot ikke at benytte dig af Situationen. Din grove Soldaterkappe har den store Fordel, at den gjør dig til en Helt og Martyr i Damernes Øjne.»

«Aa, Sniksnak!» sagde han afvisende, men med et selvtilfredst Smil.

«Og hvad mere er: jeg tør holde adskilligt paa, at den unge Fyrstinde allerede er forelsket i dig.»

Han blev rød helt op over Ørene, men kroede sig dog samtidig som en Gaardhane.

«O, Forføngelighed!» tænkte jeg. «Du er den Vægtstang, som Arkimedes vilde have kunnet løfte Jorden med.»

«Ja, du spørger som sædvanlig!» sagde han i en Tone, der skulde lyde fornærmet. «Men du tror da vel ikke, at du kan bilde mig ind, at en ung Dame, som næsten slet ikke kjender mig, gaar hen og . . .»

«Herregud! — Véd du da ikke, at Kvinderne kun elsker dem, som de ikke kjender!»

«Ja, det er meget muligt. Men jeg har ikke et Øjeblik tænkt paa at forelske mig i hende. Jeg indrømmer, at jeg kunde have Lyst til at komme i hendes Hjem, fordi man efter Sigende har det ganske behageligt dér, men videre gaar jeg ikke i mine Ønsker. Og det vilde da ogsaa være latterligt, hvis jeg gjorde mig nogen som helst Forhaabning. Nej, det overlader jeg til prøvede Erobrere som dig og dine Lige. — Men à propos, véd du ogsaa, at hun talte om dig i Gaar?»

«Se, se! Saa I er allerede kommen saa vidt, at I snakker sammen om andre. Naa, men hvad sagde hun da?»

«Ja, du skal nu ikke glæde dig for tidligt. Ser du, hun og jeg kom tilfældigt til at tale sammen, da vi stod nede i Brøndpavillonen, og efter at vi havde vexlet et Par Ord, sagde hun: «Aa, sig mig, hvem er egentlig den Herre med det ubehagelige, gennemtrængende Blik — jeg mener ham, som De gik med

den Dag, da» Her standsede hun pludselig, formodentlig fordi hun kom i Tanker om, at hendes Optræden dengang havde været lidt vovet. — «Ja, jeg skal aldrig glemme denne mindeværdige Dag!» skyndte jeg mig at sige. «Den vil evig staa indpræget i min Erindring!» Ak ja, kjære Ven, det gjør mig ondt at skulle sige det, men du har ikke nogen høj Stjerne hos hende. — Og det er ubehageligt, for Mary er virkelig noget ganske ualmindelig elskværdigt!»

Jeg skal her bemærke, at Gruschnitskij, selv naar han taler om Damer, han kun kjender ganske flygtigt, i Regeln nævner dem ved Fornavn, saafremt de da har haft den Lykke at finde Naade for hans Øjne.

«Ja, hun er ikke ildel!» sagde jeg og bestræbte mig for at se saa alvorlig ud som muligt. «Men tag dig i Agt, Gruschnitskij, for de fleste unge Piger hos os sværmer for den platoniske Kjærlighed, og den er som bekjendt af en noget urolig Art. Og hertil kommer, at den unge Fyrstinde efter det Indtryk, jeg har faaet af hende, hører til de Damer, som hele Tiden vil holdes i Aande. Hvis hun kjeder sig blot et eneste Øjeblik i din Nærværelse, er du færdig med det samme. Du maa derfor lægge an paa at optræde som en levende Gaade, vække hendes Interesse ved med visse Mellemrum at henfalde i dybe Tanker og altid indrette din Tale saaledes, at hun tror der ligger noget særligt bag den. Kort sagt, du bør holde hende i en evig Uro. Har du først vundet hende, vil hun for din Skyld aabenlyst trodse hele Verden, hvert Øjeblik lade

dig høre, at hun bringer dig dette Offer, og til Gjengjæld have Lov at pine og plage dig, indtil hun en skønne Dag erklærer, at hun nu ikke kan udholde Synet af dig mere. Faar du ikke fuldstændig Overtaget over hende, risikerer du endogsaa, at hendes første Kys ikke giver dig Ret til det andet; hun vil da holde dig hen med Koketteri, og naar hun omsider er bleven kjed af dig, række sin Haand til et Uhyre i menneskelig Skikkelse, blot fordi hendes Mama ønsker det. Men samtidig vil hun føle sig dybt overbevist om, at hun er grænseløs ulykkelig, at hun kun har elsket en eneste Mand her paa Jorden — nemlig dig — og at det udelukkende skyldes Himlens Vilje, at hun ikke blev forenet med ham. Himlen vilde det ikke! Og hvorfor? Fordi den, hun elskede, var iført en grov Soldaterkappe. Og det nyttede intet — slet intet, at der under denne Kappe bankede et stort og varmtfølende Hjærte.»

Gruschnitskij slog et kraftigt Slag i Bordet med sin knyttede Haand og begyndte at gaa op og ned i Stuen.

Jeg lo indvendig og trak endogsaa paa Smilebaandet, da jeg saa', hvor stærkt et Indtryk mine Ord havde gjort paa ham, men til alt Held opdagede han det ikke.

Det er klart, at han er forelsket, for han er efterhaanden bleven saa godtroende, at jeg kan bilde ham alting ind. Men jeg har et endnu sikrere Bevis paa, at han er forlibt til op over Ørene. Jeg opdagede i Gaar paa hans tykke Pegfinger en Sølyring med sort

Emaille, og da han tog den af og viste mig den, saa' jeg et lille «Mary» paa Indersiden og neden under «d. 11. Maj», altsaa netop Datoen paa hin mindeværdige Dag, da hun tog det berømte Glas op. Jeg beholdt min Opdagelse for mig selv, da jeg ikke har Lyst til at afnøde ham nogen Bekjendelse. Men hvorfor skulde jeg ogsaa det, naar jeg véd, at han en af de første Dage selv kommer og betror mig sin Forelskelse? Hvor jeg glæder mig til det Øjeblik — det vil blive nydelsesrigt!

I Dag stod jeg noget senere op end ellers, og da jeg kom til Parken, var alle Brøndgjæsterne allerede gaaet hjem. Der var Uvejr i Vente, jeg mærkede det baade paa Lummervarmen og paa nogle hvide, krusede Skyer, som kom med stærk Fart paa henne fra Snebjærgene. Maschuks Tinde var indhyllet i en tæt, sort Røg, og rundt omkring den snoede der sig nogle graalige, sønderrevne Skyer, som tilsyneladende trævledes op af det tætte Tjørnekrat, der dækker den øverste Del af Bjærgtet. Luften var svanger med Elektricitet og saa trykkende, at jeg søgte ind i en skyggefuld Vinrankeallé, der fører hen til en kølig Grotte. Medens jeg vandrede inde under det grønne Løvtag, fløj mine urolige Tanker hen til den unge Dame, hvis uventede Opdukken paa Skuepladsen havde bragt mit Sind saa stærkt ud af Ligevægt. Hvad vilde hun her egentlig? Var det for min Skyld, hun

var taget herved? Og var det nu ogsaa hende? Det kunde jo lige saa godt være en anden. Hvor mange Kvinder havde ikke et Modermærke paa Kinden?» — Optaget af disse og lignende Tanker nærmede jeg mig Grotten, og da jeg naaede hen til Indgangen, opdagede jeg i Baggrunden af det halvmørke Rum en Dame med Straahat paa og indhyllet i et sort Shavl. Hendes Ansigt kunde jeg ikke se, da hun sad helt foroverbøjet, men efter Skikkelsen at dømme maatte hun være ung. Jeg vilde liste mig bort for ikke at forstyrre hende, men inden jeg fik udført min Hensigt, løftede hun Hovedet og fæstede sit Blik paa mig.

«Vera!» raabte jeg og gik uvilkaarlig et Skridt hen imod hende.

Hun fór sammen og blev bleg.

«Jeg vidste, at du var her!» sagde hun, og saa snart jeg hørte Lyden af denne kjære og kjendte Røst, følte jeg mig greben af den stærkeste Bevægelse.

Jeg satte mig ved Siden af hende og tog hendes Haand. Hendes dybe og udtryksfulde Øjne vendte sig mod mine, og det forekom mig da, at jeg kunde læse baade Tvivl og en svag Bebrejdelse i dem.

«Hvor det dog er længe siden» begyndte jeg.

«Ja, og vi har begge forandret os — i mangt og meget.»

«Skal det sige, at du ikke elsker mig mere?»

«Jeg er gift!» hviskede hun.

«Igjen gift? — Men den samme Hindring existerede jo ogsaa den Gang, og saa vidt jeg husker . . .»

Hun trak sin Haand ud af min, og hendes Kinder farvedes af en pludselig Rødme.

«Men du holder maaske mere af din anden Mand end af den første?»

Hun svarede ikke, men vendte sig bort.

«Er det da hans Skinsyge, du frygter?»

Jeg fik stadig intet Svar.

«Heller ikke? — Ja, saa er jeg vis paa, at han har en forfærdelig Bunke Penge, og at det er derfor, du er bange for . . .» Jeg saa' i det samme hen paa hende og opdagede da til min Forfærdelse, at hendes Ansigt udtrykte den dybeste Sorg, og at der blinkede nogle store Taarer i hendes Øjne.

«Sig mig», hviskede hun omsider, «er det dig virkelig saa stor en Glæde at pine mig? Jeg burde egentlig hade dig, for du har kun bragt mig Lidelser, og det lige fra den første Gang vi mødtes.» Hendes Stemme skjælvede, hun bøjede sig over imod mig og lænede sit Hoved op til mit Bryst.

«Ja, maaske det netop er derfor, at du elsker mig,» tænkte jeg, «thi Glæden glemmer man let, men Sorgen aldrig.»

Jeg drog hende tæt ind til mig, og derpaa sad vi længe fuldstændig ubevægelige. Omsider mødtes vore Læber i et langt, berusende Kys, og jeg mærkede da, at hendes Ansigt glødede. Vi begyndte nu paa en Samtale, som ikke vilde have haft synderlig Mening, hvis man havde gjengivet den paa Papiret, idet det

kun var Tonefaldet og Stemmernes Klang, men ikke selve Ordene, der gav den Betydning.

Vera vil ikke paa nogen Maade have, at jeg gjør Bekjendtskab med hendes Mand, der efter hendes Beskrivelse at dømme maa være den selv samme ældre Herre, som jeg for nogle Dage siden saa' sammen med Ligoffskijs. Hun har taget ham for at sikre sit Barns Fremtid. Han er nemlig rig; men hendes Offer er rigtignok dyrekjøbt, naar man betænker, at han baade er grim, halt og lider af Rheumatisme. Jeg viste hende det Hensyn at lade ham hvile i Fred: hun agter og ærer ham nemlig som en Fader, hvad der i mine Øjne er ensbetydende med, at hun ikke vil betænke sig paa at bedrage ham. Ja, Menneskehjærtet er en løjerlig Ting — og Kvindernes i Særdeleshed!

Veras Mand er en Slags Halvfætter til Fyrstinde Ligoffskij. Begge Familierne bor Hus om Hus, og Vera kommer saa godt som daglig til den gamle Fyrstinde. Jeg har lovet hende at lade mig forestille for Ligoffskijs og at gjøre Kur til den unge Fyrstinde for derved at bortlede Opmærksomheden fra den egentlige Gjenstand for min Kjærlighed. Mine Planer ville ikke lide det mindste derved, og jeg vil oven i Købet faa en lille Extrafornejelse.

Men jeg kan ogsaa nok trænge til lidt Morskab og Adspredelse. Jeg er nemlig allerede ude over den Periode i Livet, hvor Trangen til at elske et andet Væsen stærkt og inderligt er saa dybt nedlagt i Sjælen, at hele ens Tilværelse saa at sige gaar op i denne

umaadelige Lykke. Nu stræber jeg ikke videre end til at blive elsket, og jeg bilder mig endogsaa ind, at én eneste Kvindes varige Tilbøjelighed vilde være mig nok. Men det er ogsaa det Minimum, hvortil jeg tør nedsætte mine Fordringer, thi mit Hjærte vægrer sig ved helt at aflægge sine slette Vaner.

Aldrig endnu er det lykkedes en Kvinde at gjøre sig til min Herskerinde. Hvor jeg har elsket og været gjenelsket, er det altid mig, der har haft Herredømmet, og det uden at gjøre mig Anstrængelser derfor. Og hvoraf kommer det vel? — Er det, fordi jeg nærer en saa grundfæstet Ringeagt for alt i Livet, at Kvinderne stedse har frygtet for, at jeg skulde glide dem ud af Hænderne? Eller er det min stærkere Organisme, der har draget dem som en Magnet? Eller er Grunden simpelt hen den, at jeg endnu aldrig har truffet en Kvinde med en fast og staalsat Karakter?

Naa, for øvrigt skal jeg indrømme, at jeg ikke ynder Kvinder med Karakter; det er nu engang en Egenskab, som man helst vil undvære hos det svage Kjøn.

Men naar jeg husker mig rigtig om, saa har jeg dog én Gang, men ogsaa kun én eneste Gang elsket en Kvinde, hvis Vilje var saa stærk, at jeg ikke kunde faa Bugt med den. Vi skiltes som Fjender, men jeg bilder mig ind, at vort Forhold vilde være endt anderledes, hvis Skæbnen blot havde ført os sammen fem eller sex Aar længer hen i Tiden.

Vera er syg, meget syg, skjønt hun selv ikke vil være ved det. Jeg er bange for, at hun har Tæring

eller maaske den Sygdom, som Franskmændene kalde fièvre lente, en snigende Sot, der hører saa lidt hjemme hos os, at vi ikke engang har noget Ord for den i Sproget.

Uvejret overraskede os, medens vi sad i Grotten, og holdt os derinde en god halv Times Tid. Hun forlangte ikke, at jeg skulde tilsværge hende Troskab, og spurgte heller ikke, om jeg havde elsket andre, siden vi sidst skiltes, men skjænkede mig paa ny sit Hjertes fulde Fortrolighed uden til Gjengjæld at stille en eneste Betingelse; og hun kan da ogsaa være sikker paa, at jeg ikke skal svigte hendes Tillid. Hun er den eneste Kvinde i Verden, som jeg ikke vil være i Stand til at bedrage. Jeg véd, at vi atter snart maa skilles og maaske for bestandigt, men Mindet om hende vil følge mig til min sidste Stund. Det har jeg ogsaa tidligere sagt hende, og hun tror derpaa, skjønt hun forsikrer det modsatte.

Da hun omsider gik, fulgte jeg hende med Øjnene, lige til hendes lyse Hat skjulte sig inde mellem Buskene, og i samme Nu, som hun var forsvunden, følte jeg et smerteligt Stik i mit Hjerte, ganske som da hun for Aaringer siden forlod mig efter vort første Stævnemøde. Men hvad betyder vel dette? Skulde jeg være bleven ung igjen, eller er det blot et Minde om Ungdommen, der sendes mig som en Slags Afskedsgave? — Nej desværre, jeg er en Olding, skjønt jeg ser ud som en ung Mand. Mit Ansigt er ganske vist blegt, men det har ingen Rynker, mit Legeme er smidigt og bøjeligt, Haaret lægger sig endnu i tætte Krøller om

min Pande, og Blodet flyder hurtigt gennem mine Aarer.

Saa snart jeg var kommen hjem, satte jeg mig op paa min Hest og galoperede ud i Steppen. Det har altid været min største Fryd at jage hen over det høje, bølgende Græs og lige mod Ørkenvinden. Jeg indaander da den friske, balsamiske Luft i dybe Drag, retter Blikket mod den blaalige Horisont og søger at fange de taagede Omrids af Gjenstandene i det fjærne. Tankens Uro og Sindets Bitterhed lægger sig, jeg føler mig forunderlig let til Mode, og det er, som om Legemets Træthed fuldstændig jager alle bedrøvelige Tanker paa Flugt. Jeg glemmer alt, naar jeg ser Kaukasus snedækte Tinder foran mig i klar Solskinsbelysning eller hører Bjærgstrømmens vilde Larm hen over Klippestykker og bratte Fjældskrænter.

Jeg bilder mig ind, at Kosakkerne, som oppe fra deres Vagttaarne¹⁾ har set mig ride saaledes uden Maal og Mød, længe har brudt deres Hoved med at løse denne Gaade, der maaske er forekommen dem endnu mere dunkel, fordi de paa Grund af min Klæde- dragt utvivlsomt har antaget mig for en Tscherkesser. Man paastaar nemlig, at jeg, naar jeg farer afsted paa min Hest iført Bjærgboens Krigerdragt, ligner en Kabarder i den Grad, at selv en Kjender skal have ondt ved at skjelne mig fra en ægte. Men naar jeg optræder som tscherkessisk Dandy, holder jeg ogsaa

¹⁾ Smaa Trætaarne, der ligge ude i Stepperne og tjene til Udkig. O. A

Stilen lige indtil de mindste Enkeltheder: min Silkekaftan har ikke en Sølvgalon for meget, min Bøsse hænger paa Ryggen som den skal, Pelsbræmmen paa min Hue er hverken for bred eller for smal, Gamaskerne sidder, som om de var støbte, min Beschmet er blændende hvid, og min Kappe har den rette mørkebrune Farve. Jeg har ogsaa gjort Tscherkessernes Maade at sidde til Hest paa til Gjenstand for et indtrængende Studium, og intet smigrer min Forfængelighed mere, end naar man komplimenterer mig for min sjældne Færdighed i at føre mig i Sadlen som en ægte Dhjigita. Jeg holder fire Heste ialt; den ene benytter jeg selv, og de tre andre stiller jeg til Raadighed for mine Bekjendte, da jeg finder det lidt kjedeligt stadig at skulle ride alene; men ikke desto mindre har jeg saa godt som aldrig Selskab paa mine Rideture, da de velvillige Sjæle, som benytter sig af mit ædelmodige Tilbud, i Regelen foretrækker at gjøre Udflugter paa egen Haand.

Efter at jeg havde redet tre eller fire Timer, kom jeg pludselig i Tanker om, at det var langt over Spisetid, og jeg slog derfor ind paa en mindre Vej, som fører til Pjatigorsk, og som hyppigt benyttes af Badegjæsterne, naar de foretager mindre Udflugter til Hest. Denne Vej, der er meget malerisk, snor sig mellem Krat og Buskads og fører ned i en Kløft, som i hele sin Længde gjennemstrømmes af en rivende Flod, hvis Bredder ere indrammede af det dejligste grønne Græs. Der er smukt her nede, thi hvor man vender sig hen, møder Øjet kun vældige Bjerge, som

hæve sig amfiteatralsk til alle Sider. Saa snart jeg var kommen ned i Kløften, holdt jeg, for at min Hest kunde slukke sin Tørst i Flodens kølige Vande, og medens dette stod paa, opdagede jeg pludselig en blandet Kavalkade, som kom ridende hen ad Vejen og nærmede sig det Sted, hvor denne drejer ned i Kløften. Damerne vare alle i sorte eller blaa Ridekjoler, og Herrerne i Dragter, som holdt Middelvejen mellem en tscherkessisk Krigers og en skikkelig russisk Provinsbeboers Kostume. Gruschnitskij aabnede Toget sammen med Fyrstinde Mary.

Damerne, som besøge Badestederne i Kaukasus, tro endnu paa Overfald af Tscherkesserne ved højlys Dag, og det var vel nærmest af den Grund, at Gruschnitskij havde stukket et Par Pistoler i Bæltet og hængt en vældig Krumsabel over sin grove Soldaterkappe, hvilket Forsøg paa at give den heltemodige Kriger gjorde ham endnu mere latterlig, end han var i Forvejen.

En stor Busk skjulte mig fuldstændig for dem begge, men gennem dens Løv kunde jeg selv tydelig se alt, og af Udtrykket i deres Ansigter sluttede jeg mig til, at den Samtale, de førte, maatte være af en temmelig sentimental Natur. Da de naaede det Sted, hvor Vejen drejer ned i Kløften, tog Gruschnitskij sin Dames Hest ved Tøjlerne, og medens de kom ridende hen imod mig, hørte jeg Slutningen af deres Samtale.

«Sig mig, agter De at blive hele Resten af Deres Liv her nede i Kaukasus?» spurgte Fyrstinden.

«Ja, hvad skulde vel en Mand som jeg i Rusland. Jeg afskyr et Land, hvor Tusinder af Mennesker, blot fordi de er rigere end jeg, ser ned paa mig med den dybeste Foragt. Nej, saa foretrækker jeg at være her, hvor man kan trække Vejret frit, og hvor selv denne grove Soldaterkappe ikke har stillet sig hindrende i Vejen for vort Bekjendtskab.»

«Nej — tværtimod!» sagde Fyrstinden rødmende.

«Her fører jeg en fuldstændig ubemærket Tilværelse. Og dog gaar Livets Bølger højt og larmende her nede, lige indtil . . . ja, lige indtil Bjærgboernes Kugler gjør en hastig Ende paa det hele!» vedblev Gruschnitskij med stærk Pathos. «Aa, naar blot Forsynet hvert Aar vilde sende mig et eneste lysende Blik — et, der ligner det, som De, Fyrstinde, skjænkede mig hin Dag, da . . .»

I dette Øjeblik kom de i Højde med mig, og jeg gav saa min Hest et Rap af Pisken og red frem fra mit Skjulested.

«Mon Dieu, un Circassien!» skreg Fyrstinden i en rædselsslagen Tone.

For strax at rive hende ud af hendes Vildfarelse svarede jeg paa Fransk, og idet jeg bøjede mig let forover:

«Ne craignez rien, madame, — je ne suis pas plus dangereux que votre cavalier.»

Hun blev synlig forvirret, men om det nu var paa Grund af hendes Fejltagelse, eller fordi mit Svar forekom hende stødende, skal jeg ikke kunne afgjøre. Jeg haaber imidlertid, at det er min Optræden,

der har bragt hende ud af Ligevægt. Gruschnitskij sagde for sit Vedkommende intet, men sendte mig et fortørnet Blik.

Sent ud paa Aftenen gik jeg mig en Spaseretur paa Boulevarden. Hele Byen laa i dyb Søvn, og kun hist og her saa' man Lys i Vinduerne. Til begge Sider og foran mig hævede der sig høje, mørke Klippe-masser, og i Baggrunden knejsede Maschuk, over hvis kegleformede Tinde der rugede en ildevarslende, kul-sort Sky. Maanen var i Opgang og kastede sit Lys hen over de fjærne Snebjærge, der skinnede som mat Sølv. Skildvagternes Raab fra Vagttaarnene blandede sig med Kildernes Brus, og i Nærheden af mig lød der Hestetrampen, Knirken af Vognhjul og en langtrukken, sørgmodig Sang; det var en Tatar, som kom kjørende med sin plumpe Kærre. Jeg satte mig paa en Bænk og faldt i dybe Tanker. Hvor trængte jeg dog ikke i dette Øjeblik til en Ven, som jeg kunde betro mig til! Men hvor skulde jeg finde ham? — «Hvad mon Vera tager sig for nu?» tænkte jeg med et Suk. Og i det samme følte jeg den inderligste Trang til at trykke hendes lille Haand.

Medens jeg sad saaledes, hørte jeg pludselig hastige Skridt, og efterhaanden som disse nærmede sig, blev jeg fuldstændig klar paa, at det var Gruschnitskij, som kom anstigende.

«Hvor Pokker har du været henne paa denne Tid af Aftenen?» spurgte jeg, da hans Skikkelse dukked op i Mørket.

«Aa, er det dig?» sagde han og standsede foran

mig. — «Jo, jeg kommer lige fra Fyrstinde Ligoffskij! — Nej, du gør dig ikke Begreb om, hvor Mary synger dejligt!»

«Hør véd du hvad,» sagde jeg til ham, «jeg tør holde paa, at hun ikke har Mistanke om, at du er Junker. Hun tror ganske bestemt, at du er degraderet til Menig.»

«Ja, det er meget muligt! — Men hvad saa?» spurgte han i en aandsfraværende Tone.

«Aa, ikke noget. Jeg siger det kun, fordi det lige falder mig ind.»

«Men véd du ogsaa, at hun er meget opbragt paa dig? Hun finder, at din Opførsel i Dag var meget uartig, og det har kostet mig den største Anstrængelse at faa hende overbevist om, at du er alt for velopdragen til, at du skulde have haft til Hensigt at fornærme hende. Hun siger, at du har en ubehagelig Maade at se Folk ind i Øjnene paa, og at du sikkert har meget høje Tanker om dig selv.»

«Ja, og det har hun ogsaa Ret i. — Men du skulde da vel aldrig have i Sinde at optræde som hendes Ridder?»

«Jeg? — Nej, jeg er jo desværre endnu ikke berettiget dertil.»

«Aha!» tænkte jeg. «Det lader virkelig til, at han allerede gør sig Forhaabninger.»

«Det er for Resten værst for dig selv, at du har lagt dig saa grundigt ud med hende,» vedblev Gruschnitskij. «Efter min Mening er du nu næsten afskaaret fra at gjøre hendes Bekjendtskab, og det er

Skade, for du kan ikke tænke dig noget behageligere
Hus at komme i.»

«Ja, jeg foretrækker nu mit eget!» sagde jeg gabende
og rejste mig for at gaa.

«Men tilstaa alligevel, at du fortryder, at du har
kastet Broen af.»

«Aa, Sniksnak! Jeg kan komme der, hvad Øje-
blik jeg vil — om det saa er den Dag i Morgen!»

«Saa? — Det vil jeg dog først se paa.»

«Ja, og kan jeg gjøre dig en Fornøjelse dermed,
skal jeg gjerne lægge mig efter den unge Fyrstinde.»

«Hvis hun da overhovedet vil indlade sig med dig.»

«Aa, jeg venter blot, til hun er kjed af at høre
paa dig. — Farvel!»

«Nej, jeg vil ikke hjem endnu; jeg føler, at jeg
ikke kan faa Søvn i mine Øjne. Hvad mener du,
om vi gik op i Restauranten og spillede Hasard med
de andre? Jeg trænger til noget, der rigtig kan pirre
mig og . . .»

«Ja, spil bare væk! Og gid du maa tabe hver
eneste Skilling, du har!» sagde jeg haanligt og gik
min Vej.

Den 21. Maj.

Der er nu hengaaet næsten en hel Uge, uden at
det endnu er lykkedes mig at gjøre Bekjendtskab med
Ligoffskijs. Jeg venter stadig paa, at der skal komme
et belejligt Øjeblik. Gruschnitskij følger den unge

Fyrstinde som en Skygge, og deres Samtaler synes aldrig at skulle faa Ende. Det er forbavsende, at hun endnu ikke har faaet nok af ham. Jeg har allerede opfanget to eller tre ømme Blikke. Det begynder virkelig at blive saa hedt imellem dem, at jeg maa se at sætte en Stopper for dette Uvæsen. Den gamle Fyrstinde ser med stor Ro paa hans Kurmageri, men det ligger vel i, at han ikke er noget Parti. Aa, hvor jeg dog gjenkjender Mødrenes sædvanlige Kortsynethed!

I Gaar viste Vera sig for første Gang ved Brønden; hun har ikke været uden for en Dør, siden vi sidst mødtes i Grotten. Vi dyppede vore Glas samtidig i Bassinet, og benyttende sig af Lejligheden bøjede hun sig da over imod mig og hviskede:

«Men har du da slet ikke i Sinde at lade dig forestille for Ligoffskijs? — Det er jo dog det eneste Sted, hvor vi kan mødes.»

Det var nok en Bebrejdelse. Jeg hader Bebrejdelser som Pesten! Men oprigtig talt, jeg har ærlig fortjent den!

Ja, ja! Nu vil jeg heller ikke opsætte det længer. I Morgen er der stort Subskriptions-Bal i Kursalen, og jeg forbeholder mig at danse Masurkaen med den unge Fyrstinde.

Den 29. Maj.

Den store Sal var forleden Aften saa pyntet med Blomster og Grønt, at man næsten ikke kunde gjen-

kjende den. Kl. 9 begyndte Balgjæsterne at indfinde sig, og Fyrstinden og hendes Datter var blandt de sidste. Da den unge Pige traadte ind, saa' mange af Damerne hen efter hende med misundelige og uvillige Blikke, og det naturligvis kun, fordi hun var bedre klædt paa end de andre. De, som selv mente, at de hørte til Eliten af Selskabet, lagde imidlertid Skjul paa deres Misundelse og lod endogsaa, som om de var særlig henrykte over hendes Nærværelse. Midt inde mellem det Publikum, der havde samlet sig uden for Vinduerne, stod Gruschnitskij med Næsen mod Ruden og tabte ikke et Øjeblik den elskede Gjenstand af Syne. Jeg lagde Mærke til, at hun sendte ham et lille, næsten umærkeligt Nik, da hun gik forbi, og at hans Ansigt i samme Nu lyste som Solen.

Ballet begyndte med en Polonaise, og derpaa spilledes der op til en Vals. Musikkens Toner brusede gennem Rummet, Sporerne klirrede, og Damernes Kjoler hvirvlede hen over Gulvet.

Jeg stod lige bag ved en ualmindelig fyldig Dame, som bar en vældig Hovedpynt af rosenrøde Fjer. Hendes Kjoles Omfang neden for Hofterne mindede om Fiskebensskjórternes Tid, og hendes grumsede Hals forøgede end yderligere Illusionen, idet den saa' ud, som om den var oversaaet med Skjønhedspletter. Det største af disse Modermærker, en vældig, behaaret Vorte højt oppe paa Barmen, havde hun paa en yderst behændig Maade dækket med en Patch. Hun underholdt sig særdeles livligt med sin Kavalier, en under-

sætsig Dragonkaptajn¹⁾, og deres Samtale drejede sig hovedsagelig om Fyrstinde Mary.

«Ja, jeg finder hende i højeste Grad utaalelig!» hørte jeg hende sige. «De kan tænke Dem, at hun for lidt siden kom til at træde mig paa Foden! Men tror De, at hun gjorde mig saa meget som en Undskyldning? Nej, hun vendte sig blot om og saa' paa mig gjennem sin Lorgnet! C'est impayable! Og hvad er hun egentlig saa vigtig af? Hun kunde virkelig trænge til en ordentlig Lektion!»

«Og hun skal faa den! Hun skal faa den! Stol De kun paa mig!» sagde hendes galante Kavalier og skyndte sig ind i det tilstødende Værelse.

Saa snart Valsen var forbi, gik jeg hen til den unge Fyrstinde og bad hende om den næste Dans, idet jeg benyttede mig af Stedets Skik, der tillader, at man engagerer en Dame, selv om man ikke er forestillet for hende.

Hun havde ondt ved at skjule sin Triumf, og det trak endogsaa op til et lille Smil i hendes Ansigt, men hun fik hurtig Bugt med det, og et Øjeblik efter saa' hun saa kold og ligegyldig ud, at enhver anden end jeg vilde have følt sig i høj Grad ilde berørt deraf. Hun lagde sin Arm paa min Skulder, bøjede Hovedet lidt og valsede derpaa ud med mig. Min Arm omslyngede hendes slanke, smidige Midie, hendes Aande gled som et forfriskende Pust hen over

¹⁾ Den russiske Eskadronschef bærer Titlen Kaptajn.

mit Ansigt, og medens vi fløj hen over Gulvet i hurtige Vendinger, løsnede en af hendes Lokker sig og strejfede min varme Kind. Jeg dansede tre Gange rundt med hende og kom til det Resultat, at hun valsede udmærket. Da hun atter stod ved Siden af mig, var hun lidt forpustet og stakaandet, og det kostede hende næsten Anstrængelse at hviske det uundgaaelige: «Merci, monsieur!»

Efter at vi havde staaet et Par Minutter uden at vexle et Ord, brød jeg endelig Tavsheden og sagde til hende med en Mine, som jeg søgte at gjøre saa ydmyg som muligt:

«Det er kommet mig for Øre, Fyrstinde, at jeg, skjønt ganske fremmed for Dem, dog har haft den Ulykke at vække Deres Mishag. Jeg hører, at De finder min Opførsel alt for dristig og udfordrende. — Skulde der virkelig være noget om det?»

«Og De ønsker maaske nu at bestyrke mig i min ugunstige Mening om Dem?» svarede hun med en lille Grimasse, som for Resten klædte hende allerkjæreste.

«Hvis jeg nogen Sinde skulde have været dristig nok til at fornærme Dem, saa yover jeg nu — hvad der maaske er endnu dristigere — at bede Dem om Tilgivelse. Tro mig, jeg ønsker ikke noget højere end at kunne faa Lejlighed til at overbevise Dem om, at De har bedømt mig urigtigt!»

«Men det vil falde Dem meget vanskeligt!»

«Ja, hvorfor det, hvis jeg tør spørge?»

«Fordi De ikke kommer i mit Hjem, og det saaledes

formodentlig bliver baade første og sidste Gang, at vi mødes.»

«Aha!» tænkte jeg. «Det betyder nok, at Dørene er lukkede for mig!»

«Men véd De ogsaa, Fyrstinde,» sagde jeg med en vis Bitterhed, «at man aldrig skal bortvise en angrende Synder. En saadan Haardhed er højst uklog, thi hvem borger vel for, at han ikke i sin Fortvivlelse fremturer i sine Forbrydelser, og kommer det først saa vidt med ham»

I dette Øjeblik hørte jeg en undertrykt Fnisen i Nærheden af mig, og jeg vendte mig da om og standsede midt i min Sætning. Kun nogle faa Skridt fra mig stod der fem eller sex animerede Herrer, og blandt dem den galante Dragonkaptajn, der for lidt siden havde røbet sine fjendtlige Hensigter mod den unge Fyrstinde. Han saa' yderst oprømt ud, gned sig

Hænderne og vexlede forstaaende Blikke med sine Kammerater. Pludselig brød der en kjoleklædt Herre ud af Kredsen — han var dygtig rød i Kammen og havde et Par vældige Knevelsbarter — og stilede med usikre Skridt lige hen mod Fyrstinde Mary. Han standsede tæt foran hende med Hænderne paa Ryggen, stirrede hende ind i Ansigtet med sine stive, fortinnede Øjne og sagde med en hæs, skrigende Stemme:

«Permettez! Eller hvad det var, jeg vilde have sagt! Æhæ! Aahaa! Jeg engagerer Dem til Masurkaen.»

«Hvad vil De mig? Hvad ønsker De?» hviskede hun skjælvende og saa' sig hjælpeløst om til alle Sider.

Men hendes Moder var langt borte, og hun kunde heller ikke opdage en eneste af sine Bekjendte i Nærheden. En af de Officerer, som plejede at vise hende allermest Opmærksomhed, saa' nok det hele, men han skjulte sig i en Vinduesfordybning for ikke at blive indblandet i denne ubehagelige Historie.

«Hæ hæ!» sagde den overkjørte Herre, medens han blinkede hen til Dragonkaptajnen, der opmuntrede ham med forskellige Tegn. «Naa, saa De vil maaske ikke danse med mig? Ja, saa har jeg igjen den Ære at engagere Dem til Masurkaen. Hø hø! De tror vist, at jeg er fuld. Men jeg fejler ingenting! Dans ud med mig, saa skal De bare se, hvor jeg kan kile rundt med Dem!»

Jeg saa', at hun var paa Nippet til at besvime af Harm og Skræk, og for at gjøre en Ende paa Historien tog jeg Fyren ublidt i Armen, saa' ham stift ind i Øjnene og bad ham om at gaa, da Fyrstinden for længe siden havde lovet mig Masurkaen.

«Naa ja, det er en anden Sag! Saa faar jeg have det til gode!» sagde han med et idiotisk Grin, og derpaa fjærnede han sig sammen med de andre, der i en Fart fik ham slæbt udenfor.

Jeg blev belønnet med et dybt og straalende Blik.

Den unge Fyrstinde gik hen til sin Moder, og lidt efter kom denne anstigende og takkede mig. I Samtalens Løb fortalte hun, at hun kjendte min Mama særdeles godt, og at hun var nøje igaaet med flere af mine Tanter.

«Jeg forstaar slet ikke, hvorledes det er gaaet til,

at vi endnu ikke har set noget til Dem!» sagde hun med sit venligste Smil. «Men De maa indrømme mig, at De selv er Skyld deri. De er jo saa menneskesky, at der ingen Ende er paa det. Gjør os nu den Glæde at se op til os; det var jo dog muligt, at Luften i min Salon kunde forjage Deres Spleen.»

Jeg gav hende intet Løfte, men svarede hende med en af disse almindelige Sætninger, som man altid har paa rede Haand for lignende Tilfældes Skyld.

Kvadrillen trak noget længe ud, men endelig begyndte Musikken da at spille op til Masurkaen, og jeg satte mig saa hen ved Siden af den unge Fyrstinde. I min Samtale berørte jeg ikke en eneste Gang den pinlige Scene, der lige havde fundet Sted, men underholdt hende saa livligt om andre Ting, at hun rent glemte den Skræk, hun havde udstaaet. Hendes smukke Ansigt opklaredes atter, og hun spøjte endogsaa flere Gange paa en højst indtagende Maade. Jeg maa i det hele taget sige, at hun overtraf mine Forventninger: hun var aandrig, men uden Spor af Prætensioner, og alt, hvad hun sagde, kom paa en yderst livlig og naturlig Maade. Da jeg slog paa, at hun havde gjort et stærkt Indtryk paa mig, lige fra den første Dag jeg saa' hende, bøjede hun Hovedet og rødmede let.

«Hvor De dog er et forunderligt Menneske!» sagde hun med et tvungent Smil og fæstede sine Fløjelsøjne paa mig.

«Ja, hvorfor det? Det er virkelig kun Frygten for at forsvinde mellem alle Deres mange Tilbedere,

der har afholdt mig fra at gjøre Deres Bekjendtskab tidligere.»

«Aa, den Frygt kunde De have sparet Dem, for de er alle saa kjedelige, at der ingen Ende er paa det.»

«Nej virkelig? — Alle uden Undtagelse?»

«Ja, alle!» svarede hun efter et Øjeblik's Betænkning.

«Ogsaa min Ven Gruschnitskij?»

«Er han virkelig Deres Ven?» spurgte hun lidt tvivlende.

«Ja.»

«Nej — han kan absolut ikke henregnes til de kjedelige.»

«Men maaske til de ulykkelige?» sagde jeg leende.

«Ja, netop. Og det ler De af?! Jeg kunde sandelig ønske, at De maatte faa Lejlighed til at prøve, hvad han nu»

«Men det behøves virkelig ikke. Jeg har selv været Junker, og jeg vil sige Dem ligeud, at det var den allerlykkeligste Tid i mit Liv.»

«Er han Junker?» sagde hun i en skuffet Tone.

«Og jeg, som har levet i den Tro, at»

«Aa, lad mig høre! Hvad har De troet?»

«Nej ikke noget. — Men hvem er den Dame der henne?»

Hendes Ønske om at komme ind paa noget andet var saa tydeligt, at jeg mente at burde imødekomme det, og Gruschnitskij fik saa Lov til at hvile i Fred under Resten af vor Samtale.

Saa snart Masurkaen var forbi, kørte Fyrstinden

og hendes Datter hjem, men jeg for mit Vedkommende drev ind i Restauranten, hvor jeg havde den Glæde at træffe Doktor Verner.

«Aha!» sagde han. «Jo, De er mig den rette! Det var Dem, som ikke vilde gjøre Bekjendtskab med Fyrstinden paa sædvanlig Vis. Naa, fik De saa Lejlighed til at frelse hende fra Døden?»

«Nej! Men jeg har gjort det, der er bedre endnu: Jeg har frelst hende fra at falde i Besvimelse!»

«Ej, ej! Hvorledes det da? Det maa De virkelig fortælle mig lidt nærmere om!»

«Nej, det behøves vist ikke, Doktor! En Mand som De gætter jo alt!»

Den 30. Maj.

Da jeg i Aften Kl. 7 gik mig en Tur paa Boulevarden, kom Gruschnitskij, som allerede i Frastand havde faaet Øje paa mig, farende hen til mig med et exalteret Ansigt og sagde højt og pathetisk:

«Jeg takker dig, Petschorin! — Ja, du véd vel nok hvorfor?»

«Nej! — Jeg aner ikke, at jeg har gjort noget, der fortjener din Taknemmelighed!» svarede jeg fuldstændig oprigtigt.

«Men har du da rent glemt, hvad der skete i Gaar? — Mary har fortalt mig alt.....»

«Se, se, er det allerede kommen saa vidt med

jer, at I har alt i Fællesskab — endogsaa Taknemmeligheden!»

«Hør mig!» sagde Gruschnitskij med Gravrøst. «Hvis du overhovedet sætter Pris paa mit Venskab, saa spot ikke over min Kjærlighed. Ser du, jeg elsker hende til Raseri, og jeg tror jeg haaber, at hun gjengjælder mine Følelser. Gjør mig derfor den Tjeneste — du skal jo ogsaa derhen i Aften — at lægge nøje Mærke til alt. Jeg véd, at du har stor Erfaring i den Slags Ting, og at du kjender Kvinderne langt bedre end jeg. Ja, de Kvinder, de Kvinder, de er og bliver en Gaade! Deres Smil modsiger deres Blik, deres Ord lokker og drager, men Klangen i deres Stemme jager enhver Forhaabning paa Flugt. I det ene Øjeblik gætter de vore hemmeligste Tanker, og i det næste forstaar de end ikke, hvad man giver dem ind med Skeer. Og Fyrstinde Mary er lige saa gaadefuld som de andre: i Gaar for Exempel funkede hendes Øjne af Lidenskab, hver Gang de hvilede paa mig, og i Dag er de fuldstændig kolde og udtrykssløse.»

«Men det er maaske kun en Følge af Brøndkuren,» bemærkede jeg.

«Ja, du ser nu alt fra den prosaiske Side. — Jeg kan ikke begribe, at man kan være saa materiell!» sagde han i en ringeagtende Tone. — «Men for Resten kunde jeg nu have Lyst til at gaa over til en anden Materiel!» tilføjede han og saa' uhyre glad ud over at have sagt denne tarvelige Vittighed.

Klokken 9 begav jeg mig hen til Ligoffskijs, og da jeg kom forbi Veras Bopæl, opdagede jeg hende i

Vinduet. Jeg sendte hende et spørgende Blik, som hun besvarede med et Nik, og næppe fem Minutter efter at jeg selv var traadt ind i Salonen, kom hun da ogsaa til Syne i Døren. Fyrstinden forestillede mig for hende, og efter at denne Ceremoni var overstaaet, vexlede vi et Par ligegyldige Ord.

I Begyndelsen holdt Samtalen sig inden for de enkelte Grupper i Selskabet, men efter at Gjæsterne havde sat sig til Thebordet, blev den snart almindelig. Jeg for mit Vedkommende gjorde mig Umage for at være saa elskværdig som muligt over for den gamle Fyrstinde, lod mit Vid spille og fik hende da ogsaa flere Gange til at le. Datteren havde, saa vidt jeg kunde mærke, den største Lyst til at følge hendes Exempel, men hun afholdt sig derfra, vist nok fordi hun mener, at det smægtende klæder hende bedst, og jeg tror næsten, at hun har Ret deri. Gruschnitskij, der sad lige over for hende, slugte hende med Øjnene og glædede sig øjensynlig over, at min Lystighed slet ikke paavirkede hende.

Efter at vi havde drukket The, gik vi alle ind i Dagligstuen, og under denne almindelige Udvandring fik jeg Lejlighed til at spørge Vera, om hun var fornøjet med mig.

Hun svarede ikke, men sendte mig et Blik, der straaled af Kjærlighed og Taknemmelighed. Ja, jeg har efterhaanden faaet mange af den Slags Blikke, og i gamle Dage satte de mig i den syvende Himmel, men nu er jeg bleven saa vant til dem, at de ikke mere gjør Indtryk paa mig. — Naa, efter flere Over-

talelser fik Fyrstinden sin Datter anbragt ved Klaveret, og alle tiggede og plagede saa den unge Pige om at glæde Selskabet med lidt Sang. Jeg for mit Vedkommende bestormede hende ikke som de andre, men søgte hen til Vera, som kort forinden havde set sit Snit til at hviske mig ind i Øret, at hun havde noget meget vigtigt — noget, der angik os begge — at meddele mig. Men da det kom til Stykket, viste det sig, at det hele var en ren Bagatel.

Min Ligegyldighed maa imidlertid have ærgret Fyrstinde Mary, for hun sendte mig et lynende Blik henne fra Klaveret. Jo, jeg forstaar mig paa Øjets stumme Sprog, det er ganske vist flygtigt som Nuet, men langt mere udtryksfuldt og veltalende end det, Læberne fører.

Hun begyndte saa at synge. Hendes Stemme er ikke ilde, men hun forstaar ikke at bruge den. Naa, men for Resten har jeg kun et løseligt Indtryk af hendes Sang, for jeg hørte i Grunden slet ikke efter. Gruschnitskij var derimod lutter Øre; han lænede sig hen over Klaveret, slugte hende som sædvanlig med Øjnene og tilkjendegav sit Bifald ved forskellige begejstrede Udbrud, der lød som et dæmpet Akkompagnement til Sangen.

«Hør,» hviskede Vera til mig, medens vi stod sammen i Vinduesfordybningen, «jeg ser ikke gjerne, at du gjør Bekjendtskab med min Mand, men du maa love mig, at du vil anstrænge dig af yderste Evne for at vinde den gamle Fyrstinde. For dig vil det være en let Sag — du kan jo alt, hvad du vil! Tjen mig

deri; du véd jo, at vi ikke kan mødes andre Steder end her.»

«Ja, hvorfor ikke?»

Hun rødmede og vedblev: «Det staar fast, at jeg er din Slavinde, og at jeg aldrig har haft nogen anden Vilje end din, men mit Rygte vil jeg bevare uplettet, ikke for min egen Skyld — det véd du godt — men for en andens. Og naar jeg nu fastholder dette Standpunkt, saa straf mig ikke som tidligere med grundløs Skinsyge og paatagen Kulde. Skaan mig! Efter alt, hvad jeg kan mærke, har jeg ikke langt tilbage. Jeg føler, at jeg bliver svagere Dag for Dag — og dog tænker jeg kun paa dig og ikke paa det, der venter mig hisset. Ja, I Mænd fatter ikke den Salighed, der ligger i et Blik eller i et Haandtryk, men jeg — det forsikrer jeg dig højt og helligt — føler saa dyb og inderlig en Lykke, naar jeg blot lytter til din Stemme, at selv de mest glødende Kys ikke vilde kunne opveje den.»

Saa snart Fyrstinde Mary var færdig med sin Sang, rejste der sig en mægtig Bifaldsstorm omkring hende, og efter at denne havde lagt sig, traadte jeg hen til hende og afleverede nogle forbindtlige Ord.

«Ja, jeg finder Deres Ros meget smigrende,» sagde hun med et lille ironisk Smil, «og saa meget mere, som De slet ikke har hørt paa mig. Men De bryder Dem maaske ikke om Musik?»

«Jo i høj Grad — især efter Bordet!»

«Ja, Gruschnitskij har virkelig Ret, naar han siger, at De er mer end almindelig prosaisk anlagt. Det er

altsaa vel nærmest som Gastronom, at De holder af Musik?»

«Vist ej, Fyrstinde. Nu tager De igjen fejl! Jeg er ikke Spor af Gastronom, blandt andet fordi min Mave ikke vilde kunne finde sig i den Slags Tendenser. Nej, naar jeg holder af Musik efter Bordet, saa er det, fordi den virker søvndyssende paa mig, og en lille Middagslur skal jo være saa overordentlig sund. Det er altsaa snarere Sundhedshensyn, der er bestemmende for min Smag. Om Aftenen er jeg derimod helst fri for Musik. Paa dette Tidspunkt af Døgnet angriber den mine Nerver for stærkt og sætter mit Sind i Bevægelse. Enten hensynker jeg i den dybeste Melankoli, og det klæder absolut ikke, naar man er ude mellem andre, eller ogsaa bliver jeg rent vild af Glæde, og det hører ikke hjemme i det gode Selskab.»

Hun hørte mig ikke til Ende, men gik hen og satte sig ved Siden af Gruschnitskij, og de fordybede sig saa i en af deres sædvanlige sentimentale Samtaler. Men skjønt hun tilsyneladende lyttede til ham med den største Opmærksomhed, fik jeg dog Indtrykket af, at hun svarede ham hen i Vind og Vejr, og en Gang imellem røbede hun saa stærk en Uro, at hans Blik fæstede sig spørgende paa hende. Han kunde øjensynlig ikke begribe, hvad der var i Vejen.

Men jeg véd det, kjære, lille Fyrstinde, og jeg siger blot: Tag Dem i Vare! De tror sikkert, at De kan krænke mig ved at spille den ligegyldige, men det skal ikke lykkes Dem, og erklærer De mig Krig for Alvor, agter jeg ikke at vise Dem Skaansel!

I Løbet af Aftenen blandede jeg mig med Vilje flere Gange i deres Samtale, men hun afviste mig hver Gang paa en temmelig energisk Maade, og jeg trak mig saa omsider tilbage med et tilsyneladende fornærmet Ansigt. Hun triumferede, og Gruschnitskij ligeledes. Ja, triumfer I kun, kjære Børn, men I maa skynde jer, for det varer ikke længe, før jeg faar Overtaget. Jeg har en bestemt Følelse deraf — og den vil ikke skuffe mig. Hver Gang Livet har ført mig sammen med en Kvinde, har jeg altid strax kunnet gætte, om hun vilde komme til at elske mig eller ikke.

Resten af Aftenen underholdt jeg mig udelukkende med Vera, og vi fik da efterhaanden talt saa meget sammen om gamle Tider, at det næsten begyndte at kjede mig. Gud maa vide, hvorfor hun elsker mig saa højt? Det er mig en Gaade — saa meget mere som hun er den eneste Kvinde, der fuldstændig har forstaaet mig og kjender alle mine Svagheder og slette Tilbøjeligheder. Men maaske det netop er dem, der tiltrækker hende.

Gruschnitskij og jeg gik samtidig, og saa snart vi kom ud paa Gaden, greb han min Haand og sagde efter en længere, højtidelig Pavse:

«Naa, hvad siger du saa?»

«At du er et Fæl!» havde jeg nær sagt, men jeg holdt mig i Skindet og indskrænkede mig til at trække paa Skulderen.

Den 6. Juni.

I alle disse Dage er jeg ikke en eneste Gang falden ud af min Rolle. Den unge Fyrstinde begynder efterhaanden at finde mig underholdende og interessant, og takket være det lille Indblik, jeg har givet hende i mit Livs mange og mærkelige Tilskikkelser, betragter hun mig nu som et Menneske, der staar uden for de almindelige Regler. Jeg spotter over alt i Verden og lader navnlig haant ad alt, hvad der hedder Følelser, og jeg kan mærke, at det intimiderer hende ikke saa lidt. Hun vover nu ikke længer i min Nærværelse at afhandle sentimentale Materier sammen med Gruschnitskij, og hun har endogsaa flere Gange besvaret hans Udgydelser med et lille ironisk Smil. Jeg passer altid at trække mig tilbage med en diskret Mine, naar han nærmer sig hende. Første Gang blev hun glad derover eller lod, som om hun blev det, anden Gang blev hun vred paa mig, og tredje Gang — paa Gruschnitskij.

«De maa have meget ringe Tanker om Dem selv,» sagde hun til mig i Gaar, «siden De altid tror, at jeg befinder mig bedre i Gruschnitskijs Selskab end i Deres.»

«Det tror jeg ikke,» svarede jeg. «Men naar det gjælder min Vens Lykke, ofrer jeg min egen.»

«Ja,» sagde hun sagte, «og min med!»

Jeg saa' hende lige ind i Øjnene, satte et meget alvorligt Ansigt op og talte ikke et Ord med hende hele Resten af Dagen. Og det har sikkert virket, for i Morges, da hun stod uden for Brøndpavillonen sammen

med Gruschnitskij, saa' hun langt mere alvorlig og tankefuld ud end ellers. Da jeg kom hen i Nærheden af dem, hørte jeg ham udbrede sig i begejstrede Lovtaler over Naturen, og hun lod ham snakke uden en eneste Gang at afbryde ham, men saa saare hun opdagede mig, gav hun sig til at le ganske højt, formodentlig for at tilkjendegive, at hun fandt ham yderst komisk. Saa snart jeg var naaet hen om Hjørnet af Galleriet, begyndte jeg at iagttage hende, og jeg opdagede da, at hun flere Gange vendte sig bort fra ham for at skjule sin Gaben. Han kjeder hende — det er utvivlsomt. Naa ja, jeg vil nu lade hende i Ro et Par Dage endnu.

Den 10. Juni.

Jeg spørger undertiden mig selv, hvorfor jeg lægger saa haardnakket an paa at vinde denne unge Piges Kjærlighed, naar jeg dog hverken vil forføre hende eller gifte mig med hende. Hvad er det for et taabeligt Lefleri? Ja, hvis det endda var hendes Uovervindelighed, der æggede mig, men sandt at sige forekommer hun mig at være en meget let Erobring.

Men hvad er det da? Det kan selvfølgelig ikke være denne urolige Trang til at elske, der piner os i Ungdommens første Aar og jager os fra den ene Kvinde til den anden, indtil vi endelig træffer en, som ikke kan udstaa os. Saa først begynder vor Bestandighed, og den strækker sig i det uendelige ligesom Linien,

der fra et bestemt Punkt drages ud i Rummet — ene og alene fordi vi vide, at det er umuligt at naa Maalet.

Men hvorfor gjør jeg mig da al den Ulejlighed? Er det af Misundelse imod Gruschnitskij? Nej, det er han for ringe til, den stakkels Djævel! Eller skulde det være en ubetvingelig Trang til at tilintetgjøre Næstens Illusioner blot for at kunne have den Glæde at haane ham i hans Fortvivlelse og sige:

«Kjære Ven, det er gaaet mig paa samme Maade, og du ser jo dog, at jeg baade spiser, drikker og sover fortræffeligt. Nej, jeg tager Livet med Ro, og jeg haaber ogsaa paa, at jeg en Gang, naar Tiden kommer, skal vide at dø uden Taarer og Klage.»

Nej, Sagen er, at der ligger en uendelig Nydelse i Bevidstheden om, at man ejer Herredømmet over en ung Sjæl, som næppe endnu har udfoldet sig. Den er som Blomsten, der første Gang aabner sin duftende Kalk i Solens Straaler, men den bør ogsaa plukkes i dette Øjeblik, og naar man har inddrunket dens livsalige Aande, kan man jo kaste den fra sig; der kommer saa vel nok en anden, som samler den op. Jeg føler en umættelig Trang til at opsluge alt, hvad der møder mig paa min Vej, og andres Lidelser og Glæder er den Næring, der holder min Sjæl oppe. Lidenskaben bringer mig ikke mere fra Sans og Samling som i gamle Dage, og min Ærgjerrighed har Livet ogsaa for længst faaet Bugt med, men Trangen til at herske er dog stærkere i mig end nogen Sinde før. Jeg ønsker intet højere end at være frygtet og

elsket af alle, og kan der vel tænkes nogen større Triumf end denne? Gives der maaske nogen stoltere Bevidsthed end den, at man er Kilden til andres Lidelser og Glæder, at man spiller Forsyn uden nogen som helst Ret dertil? Og er Lykken nærmere beset andet end tilfredsstillet Stolthed? Hvis jeg ejede al denne Verdens Magt, vilde jeg være lykkelig, men hvis jeg var elsket af alle, vilde jeg føle mig som den, i hvem Kjærlighedens rige Væld har sit Udspring.

Ondt avler ondt. Vor første Lidelse giver os en Forestilling om, hvilken Tilfredsstillelse der maa ligge i at kunne pine andre, og saa saare denne Tanke er vakt, vil man ogsaa føle en uimodstaaelig Trang til at føre den ud i Virkeligheden. Alle Ideer have lige fra deres Undfangelse en bestemt Form, og denne Form skaber Handlingen. Jo flere Ideer, desto større Trang til Handling, og netop deraf kommer det, at Geniet, naar det lænkebindes, maa dø eller gaa til Grunde, og det lige saa sikkert som at den, der er begavet med et Kæmpelegeme, vil falde fuldstændig sammen, hvis man holder ham indespærret i et snævert Fangebur.

Lidenskaberne ere ikke andet end Ideer paa deres første Udviklingstrin. De tilhøre Hjærtets Ungdom, og en Daare den, som mener, at de ville følge ham hele Livet igjennem. Mange Floder med et jævnt og roligt Løb begynde som et larmende Vandfald, men ikke en af dem skummer og bruser lige til den naar Havet.

Men under denne Ro skjuler der sig ofte en

mægtig Kraft, som dog kun sjældent giver sig Luft i voldsomme Udbrud, fordi Tankernes Fylde og Følelsernes Dybde holder den bunden. —

Ved at gennemlæse disse Linier opdager jeg, at jeg har fjærnet mig temmelig langt fra mit Æmne. Men hvad gjør vel ogsaa det? Hvad jeg skriver i denne Dagbog, er jo kun bestemt for mig selv, og hvilke Tanker jeg end betror den, ville disse dog med Tiden staa for mig som en kjær og dyrebar Erindring — — — — —

Jeg blev afbrudt ved, at Gruschnitskij kom farende ind i Stuen og faldt mig om Halsen. Han er bleven udnævnt til Officer. Vi tømte i den Anledning en Flaske Champagne, og lige som vi havde faaet Bugt med den, traadte Doktor Verner ind ad Døren.

«Ja, jeg gratulerer Dem nu ikke!» sagde han til Gruschnitskij, saa snart jeg havde kundgjort Nyheden.

«Saa? — Hvorfor ikke?»

«Fordi Deres grove Soldaterkappe klæder Dem saa udmærket. Og De vil vel ogsaa indrømme mig, at en Uniform syet her i Pjatigorsk egentlig ikke vil kaste Glans over Deres Ydre eller gjøre Dem interessantere. Ser De, hidtil har De været en Undtagelse, men fra nu af gaar De ind under de almindelige Regler.»

«Ja, snak De bare væk, Doktor! Snak bare væk! Men min Glæde skal De ikke tage fra mig! — Aa, han véd ikke, hvilke Forhaabninger disse velsignede Epauletter giver mig!» hviskede han mig ind i Øret.

«Han aner ikke, at deres gyldne Smaastjærner spreder Lys og Lykke over hele min Tilværelse! Ja, først nu. . . .»

«Sig mig, skal du ikke med paa den lille Udflugt, vi har for i Eftermiddag?» afbrød jeg ham.]

«Jeg? — Nej, jeg viser mig virkelig ikke for Fyrstinde Marys Øjne, før min Uniform er færdig.»

«Skal jeg da ikke fortælle hende den glædelige Nyhed?»

«Nej, for Guds Skyld, tal ikke et Ord derom! — Jeg vil overraske hende!»

«Naa, men saa sig mig da i det mindste, hvor vidt du er naaet i dine Forsøg paa at erobre hendes Hjærte.»

Gruschnitskij saa' dygtig forlegen ud og svarede ikke. Han vidste øjensynlig ikke rigtig, om han skulde lyve eller tilstaa den sørgelige Sandhed.

«Naa, ud med Sproget! — Elsker hun dig?»

«Om hun elsker mig? Men kjære Petschorin, hvad er det for mærkelige Begreber, du har. Du bilder dig da ikke ind, at man kan klare den Slags Ting i en Haandevending. Og selv om hun nu ogsaa elskede mig, saa véd du da nok, at en Dame ikke gaar hen og aabenbarer sine inderste Følelser.»

«Indrømmet! Men mener du da ogsaa, at en Mand skal tie stille med, hvad hans Hjærte . . .»

«Ja, ser du, kjære, det beror fuldstændig paa Situationen. Der er saa meget, man ikke siger ligeud, men som man lader Vedkommende gætte sig til.»

«Maaske. Men husk vel, at den Kjærlighed, man

læser i en Kvindes Øjne, ikke binder hende. Det er kun Ordet, der forpligter. Vogt dig derfor, Gruschnitskij! Tag dig i Vare for, at hun ikke narrer dig!»

«Hun!» svarede han med et selvtilfredst Smil og løftede Øjnene mod Himlen. «Jeg beklager dig, Petschorin!»

Og dermed gik han.

Om Eftermiddagen begav et større Selskab af Badegjæster sig paa en lille Udflugt, hvis Maal var et gammelt Krater, der ligger paa den nederste Del af Maschuks sydlige Skraaning og kun et Par Tusind Alen fra Byen. Man naar der op ad en snæver Sti, som snor sig mellem Klippestykker og Krat, og da det er en temmelig anstrængende Vandring, bød jeg den unge Fyrstinde min Arm, som hun ogsaa trolig beholdt hele Resten af Turen.

Jeg begyndte som sædvanlig at tage min Næste under Behandling, og jeg lod det gaa ud over vore fælles Bekjendte, baade de tilstedeværende og de fraværende, idet jeg fremdrog alle deres Latterligheder og Svagheder. Som det saa ofte gaar mig, naar jeg er inde paa dette Thema, løb min Galde over med mig, og saaledes skete det da, at det, der var begyndt i Spøg, endte som ramme Alvor. I Førstningen fandt hun mig yderst morsom og interessant, men da min Spot omsider ingen Grænser kjendte, saa' hun op paa mig med ængstelige Blikke.

«De er et farligt Menneske,» sagde hun, da jeg et Øjeblik holdt inde med min Veltalenhed, «og jeg

tror virkelig, at jeg heller vilde falde for en Morders Kniv end være udsat for Deres skarpe Tunge. Skulde De nogen Sinde føle Dem fristet til at lade det gaa ud over mig, maa De meget heller gjøre en Ende paa Pinen ved at støde mig en Dolk lige ind i Hjærtet. Ikke sandt, det vil vist ikke koste Dem synderlig Overvindelse?»

«Men Herregud, ser jeg da virkelig ud som en Morder?»

«Ja, jeg ræddes undertiden for Dem»

Jeg satte en yderst dybsindig Mine op og sagde med stærkt bevæget Røst:

«Ja, saaledes er det gaaet mig fra min første Barndom! Alle læste i mit Ansigt en hel Bunke slette Egenskaber, som jeg i Virkeligheden slet ikke besad — og Følgen var, at man ligefrem opelskede dem i mig. Jeg var bly og genert af mig, og det opfattede man som Mangel paa Aabenhed, men denne Miskjendelse bevirkede naturligvis, at jeg blev tilbageholdende og indesluttet. Jeg var et ualmindelig modtageligt Gemyt, og da alle stødte og puffede til mig, blev jeg lidt efter lidt onskabsfuld og hævnjerrig. Jeg var stille og alvorlig og legede ikke som andre Børn, som Følge deraf foretrak man ved enhver Lejlighed mine glade Kammerater, og saaledes blev jeg misundelig. Jeg følte Trang til at elske alle, men ingen vilde besvare mine Følelser, og derved lærte jeg at hade. Min Barndom var saaledes højst sørgelig; den var egentlig kun en eneste Kamp med mig selv og mine Omgivelser, og da jeg altid maatte skjule mine dybeste

og bedste Følelser for ikke at blive udlet og forhaanet, døde disse efterhaanden hen. Senere, da jeg lærte Verden at kjende, blev jeg hurtig erfaren i den Kunst at leve, og jeg saa' da, at andre gik yderst glat gennem Tilværelsen, medens jeg ligefrem havde ondt ved at holde Livet ud. Saa blev jeg greben af en mørk Fortvivlelse — ikke den, man gjør Ende paa ved at skyde sig en Kugle for Panden — men en langt dybere, en dump, afmægtig Fortvivlelse, som skjuler sig under Smil og paatagen Lystighed. Jeg følte mig — hvis jeg da kan bruge dette Udtryk — som en moralsk Krøbling, idet en Del af min Sjæl var henvisnet — død, medens Resten endnu levede og rørte sig. Denne Følelse gaar jeg stadig omkring med, og De er den første, der har fremkaldt en svag Erindring hos mig om den Del af mit aandelige Jeg, der for længst er afgaaet ved Døden. Se saa, nu har jeg holdt Ligtalen over den kjære Hedengangne, og maaske den kjeder Dem, der er jo mange, der ikke kan døje Ligtaler, men jeg hører for Resten ikke til deres Tal, for der er jo dog gjerne et lille Gran af Sandhed i det, man siger om en Afdød. Naa, jeg skal for øvrigt vel vogte mig for at paatvinge Dem min Mening, og hvis De skulde finde min lange Udvikling latterlig, saa le blot væk — jeg forsikrer Dem paa Forhaand, at jeg er lige glad.»

I samme Nu som jeg holdt op, mødtes vore Blikke. Jeg saa' en Taare blinke i hendes Øje, hendes Arm, der støttede sig paa min, rystede, og hendes Kinder glødede — hun var stærkt bevæget.

Medlidenheden, der saa let faar Bugt med Kvinderne, havde slaaet sine Kløer i hendes uerfarne Hjærte, og den optog hende saa stærkt, at hun Resten af Henvæjen var adspredt og tavs. Efter min Mening et yderst betydningsfuldt Tegn!

Da vi naaede Krateret, forlod de andre Damer deres opvartende Kavalerer, men hun blev staaende ved Siden af mig og slap ikke min Arm. Hun anede øjensynlig ikke, hvad der foregik om hende, og stirrede lige ned i Afgrunden, uden at det svimlede for hende.

Paa Tilbagevejen valgte jeg en ny Taktik, idet jeg nu slog over i en let og spøgende Konversations-tone, men hun svarede kun med Enstavelsesord og havde hele Tiden sine Tanker andetsteds henne.

«Har De nogen Sinde elsket?» spurgte jeg pludselig for at forvirre hende.

Hun saa' mig ind i Øjnene, rystede paa Hovedet og faldt igjen i dybe Tanker. Jeg kunde mærke paa hende, at hun gjerne vilde have sagt noget, men at hun ikke rigtig vidste, hvorledss hun skulde faa begyndt derpaa. Hendes Barm bølgede heftigt, og hun lod i det hele taget til at være i stærk Sindsbevægelse. Men hvorledes skulde det vel ogsaa være anderledes? Et Musselins Ærme er kun en daarlig Beskyttelse, og den elektriske Gnist forplantede sig saaledes med Lethed fra min Arm til hendes. Kjærligheden begynder næsten altid saaledes. Det er i Regelen en fuldstændig Fejltagelse, naar vi tror, at en Kvinde elsker os paa Grund af vore ydre eller indre Fortrin; disse kunne stemme hende til Gunst for os

og forberede hendes Hjærte til Modtagelsen af den hellige Ild, men det er dog altid den første Berøring, der afgjør Sagen.

«Ikke sandt, i Dag har jeg været meget elskværdig?» sagde hun med et tvungent Smil, da vi stod foran hendes Port.

Jeg svarede ikke, men bukkede blot og gik min Vej.

Hun er misfornøjet med sig selv og bebrejder sig, at hun har været for kold over for mig. Se se, nu begynder jeg saa! smaat at triumfere. I Morgen vil hun naturligvis gjøre det godt igjen og overbyde sig selv i Elskværdighed. Aa, jeg kan den Historie udenad — og jeg finder den grundkjedelig.

Den 12. Juni.

I Dag mødte jeg Vera, da hun kom fra Brønden, og hun benyttede sig saa af Lejligheden til at plage mig med sin Skinsyge. Det lader til, at den unge Fyrstinde har faaet den fortvivlede Idé at gjøre hende til sit Hjærtes Fortrolige. Jo, det er rigtignok et heldigt Valg, maa jeg sige!

«Jeg véd godt, hvad det hele gaar ud paa!» sagde hun. «Tilstaa lige saa godt strax, at du elsker hende!»

«Men naar jeg nu forsikrer dig, at du tager fejl!»

«Ja, hvorfor forfølger du hende saa, ængster hende

og ophidser hendes Indbildningskraft? Aa, jeg kjender dig kun alt for godt! Men hvis du virkelig vil have, at jeg skal tro dig, saa tag ned til Kislovodsk om en Uges Tid¹). Vi rejser der hen i Overmorgen, men Fyrstinde Ligoffskij bliver her endnu nogen Tid, inden hun begynder paa sin Efterkur. Vi skal bo oppe i Messaninen af et stort, rødt Hus, der ligger lige ved Kilden, Fyrstinden har lejet Etagen nederunder, og vor Vært, som ogsaa ejer Nabohuset, har sagt mig, at der er en Lejlighed ledig i dette. Naa, lov mig saa at komme, du ser jo, at jeg allerede har fundet Plads til dig.»

Jeg lovede det og afsendte strax en paalidelig Mand til Kislovodsk for at sikre mig den ledige Lejlighed.

Klokken sex kom Gruschnitskij op til mig og betroede mig den interessante Nyhed, at hans Uniform vil blive færdig til Ballet.

«Hvor jeg glæder mig!» sagde han. «Jeg vil danse med hende hele Aftenen, og saa véd jeg da, at jeg faar Lejlighed til at udtale mig.»

«Naar skal Ballet staa?» spurgte jeg i en ligegyldig Tone.

«I Morgen. — Men det troede jeg for Resten, du vidste. Det er Garnisonens Officerer, der har sat sig i Spidsen for det hele, og det tegner til at blive en yderst vellykket Fest.»

¹) Et Badested i Nærheden af Pjatigorsk. Mineralvandet i Kislovodsk benyttes som en Efterkur. O. A.

«Ja, det er meget muligt. — Men hvad mener du, om vi nu gik os en lille Tur paa Boulevarden?»

«Nej, ikke for alt i Verden! Hvor kan du dog tro, at jeg vil vise mig i denne afskyelige Kappe?»

«Herregud, er du bleven i den Grad kjed af den, at du endogsaa skammer dig ved den.»

Jeg gik altsaa alene, og da Tilfældet vilde, at jeg skulde møde Fyrstinde Mary, benyttede jeg mig af Lejligheden og engagerede hende til Masurkaen, hvilket lod til at overraske og glæde hende.

«Jeg troede, at De kun dansede af Nødvendighed, ligesom sidst,» hviskede hun med et straalende Smil.

«Men véd De ogsaa, at der venter Dem en behagelig Overraskelse i Morgen?» sagde jeg i en hemmelighedsfuld Tone?

«Saa? — Og hvori bestaar den da?»

«Ja, jeg vil ikke røbe den; men De vil nok erfare den paa selve Ballet.»

Aftenen tilbragte jeg hos Fyrstinden sammen med Vera og en snurrig gammel Herre, som hører til Bade-gjæsternes faste Stok. Jeg var udmærket oplagt og opvartede i den Anledning med forskjellige mærkelige Historier, som jeg lavede paa staaende Fod. Den unge Fyrstinde sad lige over for mig og lyttede til mit Vrøvl med saa spændt Opmærksomhed, at jeg næsten følte Samvittighedsnag derved. Vera, der hvilede i en stor Lænestol henne ved Vinduet, saa' godt, hvor optaget hun var af mig, og hendes lidende Ansigt havde et saa bedrøvet og fortvivlet Udtryk, at det ligefrem skar mig i Hjærtet. For at opmuntre og glæde hende

fortalte jeg derfor senere hen paa Aftenen hele den spændende Historie om, hvorledes hun og jeg havde gjort Bekjendtskab med hinanden, men jeg gjorde det naturligvis uden at nævne Navne. Jeg skildrede min egen Kjærlighed og Lykke med saa levende Farver og fremstillede hendes Karakter i saa fordelagtigt et Lys, at hun absolut maatte tilgive mig mit Koketteri med den unge Fyrstinde.

Hun rejste sig da ogsaa omsider, satte sig hen til os og blev livlig og munter, og Tiden gik nu for os alle paa saa behagelig en Maade, at vi, først da Klokken slog to, kom til at huske paa, at vi efter de ved Badestedet gjældende Regeler egentlig skulde have været i Seng Klokken elleve.

Den 13. Juni.

En halv Timestid før Ballet indfandt Gruschnitskij sig hos mig i en flunkende ny Uniform. Foran paa hans Bryst dinglede der en vældig, uægte Kjæde, i hvilken der hang et Monstrum af en Lorgnet, og hans Epauletter struttete i Vejret som et Par Amorinvinger; i sin venstre Haand holdt han Huen og et Par lyserøde Glacéhandsker, og med sin højre purrede han hvert Øjeblik op i Smaakrøllerne for at give dem det rette Fald. Baade hans opstrammede Figur og hans Ansigt, der udtrykte en Blanding af Selvtilfredshed og urolig Spænding, gjorde en saa komisk Virkning, at jeg sikkert vilde være bristet i Skoggerlatter,

hvis jeg da havde fundet det foreneligt med mine Hensigter.

Efter at han havde kastet Handskerne og Huen hen paa Bordet, begyndte han at hale i Frakkeskjøderne og rette paa sin Paaklædning foran Spejlet. Han trak blandt andet sit Halsbind, som var saa stift og højt, at det tvang hans Hage i Vejret, helt op til Ørene, og dette besværlige Arbejde, der end yderligere vanskeliggjordes af hans snævre Uniformskrave, voldte ham saa megen Anstrængelse, at han blev gloende rød i Hovedet.

«Jeg hører, at du i de sidste Dage har gjort stærk Kur til min Mary!» sagde han i en let henkastet Tone og uden at se paa mig.

«Nej, hvor vil du hen? — Jeg tør virkelig ikke vove mig ind paa dine Enemærker!»

«Aa, sig mig engang, sidder min Uniform godt? Den forbandede Skræddertamp! Du gør dig ikke Begreb om, hvor den strammer i Ærmegabene! Det er Fandens, hvor jeg sveder! Har du ikke lidt lugtende?»

«Gud forbarme sig! Vil du have mere endnu? Du dufter jo i den Grad af Rosenolie, at du forpester hele Stuen!»

«Ja, lad du mig om det!» svarede han, og derpaa tog han en Flakon med Parfume og hældte næsten hele Indholdet over sit Lommetørklæde og ind under Halsbindet.

«Naa, har du saa i Sinde at danse i Aften?» spurgte han nedladende, efter at han var bleven færdig med denne Operation.

«Nej, det har jeg da ikke tænkt paa.»

«Jeg kommer vist til at føre Masurkaen op med Fyrstinde Mary. Og det er en bandsat Historie, for jeg kan ikke en eneste af Turene.»

«Har du da allerede engageret hende?»

«Nej, ikke endnu.»

«Naa ja, pas saa blot paa, at en anden ikke kommer dig i Forkjøbet.»

«Ja, du siger noget!» raabte han og slog sig for Panden. «Farvell! Nu gaar jeg hen og venter paa hende ved Indgangen.» Og med disse Ord snappede han sin Hue og forsvandt.

En halv Timestid senere gik jeg ogsaa. Paa Gaden var der fuldstændig mørkt og tomt, men uden for Klubben — eller om man hellere vil: Restauranten — havde der samlet sig en Mængde nysgjerrige Mennesker, som tog de ankommende Balgjæster i Øjesyn. Alle Vinduerne i Huset vare oplyste, og Regimentsmusikkens skingrende Toner lød ud til mig. Medens jeg spaserede op ad Trapperne, hengav jeg mig til forskellige bedrøvelige Betragtninger. «Er det da virkelig min eneste Bestemmelse her paa Jorden,» tænkte jeg, «at tilintetgjøre andres Forhaabninger? Lige fra det Øjeblik jeg har begyndt at virke og leve, har det været min Lod at gribe forstyrrende ind i andres Skæbne, og hvor jeg er optraadt paa Scenen, har jeg altid været den onde Aand i Stykket, den, der har spillet Bødlen eller Forræderen i sidste Akt. Skulde Skæbnen virkelig have udkaaret mig til at levere Stof til borgerlige Dramer eller spændende

Familieromaner? Ja, Gud maa vide det! Hvor mange har vel ikke tænkt sig at ende som en Lord Byron eller en Alexander den Store og har dog ikke drevet det videre end til en Titulærraads fremragende Stilling¹).

Saa snart jeg var kommen indenfor, tyede jeg hen bag Herrerne og begyndte at anstille mine Iagttagelser. Gruschnitskij stod allerede ved Siden af den unge Fyrstinde og talte meget ivrigt og med livlige Haandbevægelser. Hun hørte tilsyneladende ikke efter, holdt sin Vifte op for Munden og saa' sig hvert Øjeblik om i Salen. Jeg listede mig forsigtigt hen bag ved dem og fik saaledes Lejlighed til at høre en Del af Deres Samtale.

«Hvor De dog piner mig, Fyrstinde!» sagde Gruschnitskij. «De har virkelig forandret Dem meget, siden vi sidst saas!»

«Ja, det har De ogsaa!» svarede hun og mønstrede ham med et hurtigt Blik, hvis ironiske Udtryk fuldstændig syntes at undgaa ham.

«Jeg? — Nej det mener De ikke! Og De véd jo ogsaa meget godt, at det er en Umulighed! Den, der blot én Gang har set Dem, vil for bestandig gemme Deres guddommelige Billede i sit Indre.»

«Aa, skaan mig! jeg kan ikke udholde at»

«Men hvor kan det dog være, at De ikke længer

¹) En af de laveste Grader i den russiske Rangforordning; en Titel, der næppe er mere lødig end: «Andre Sekretærer».

vil høre paa det, som De tidligere saa ofte har lyttet til med Velvilje og»

«Fordi jeg ikke er nogen Ynder af Gjentagelser!» svarede hun smilende.

«Aa, hvor har jeg dog taget skammelige fejl! Og jeg Taabe, som bildte mig ind, at disse Epauletter i det mindste vilde give mig nogen Ret til at haabe . . . Nej, saa vilde det have været langt bedre, om jeg hele Resten af mit Liv var bleven stikkende i min grove Kappe, som jeg maaske ene og alene har at takke for den Opmærksomhed, De»

«Ja, jeg skal ikke fragaa, at den i alt Fald klæder Dem langt bedre end»

I dette Øjeblik traadte jeg frem og bukkede for Fyrstinden, som rødmede let og sagde:

«Maa jeg spørge, har jeg ikke Ret, naar jeg siger, at Soldaterkappen klæder Deres Ven langt bedre end hans nuværende Uniform?»

«Nej, Fyrstinde, det er jeg ikke ganske enig med Dem i,» svarede jeg. «Mig forekommer det i det mindste, at han ser langt ungdommeligere ud i det Hylster, han for Øjeblikket præsenterer sig i.»

Gruschnitskij udholdt ikke dette sidste Slag. Som alle opløbne Knægte bilder han sig nemlig ind, at Lidenskaberne har draget dybe Furer i hans Ansigt og ældet det før Tiden. Han sendte mig derfor et rasende Blik, stampede i Gulvet og gik.

«Men med alt det,» sagde jeg til Fyrstinden, «kan De dog ikke nægte, at han lige indtil for nylig er forekommen Dem ret interessant.»

Hun slog Øjnene ned og svarede ikke.

Gruschnitskij vedblev at forfølge hende hele Aftenen og dansede enten med hende eller indrettede det saaledes, at han blev hendes vis à vis. Han slugte hende med Øjnene, sukkede i ét væk og plagede hende uafsladeligt med Bønner og Bebrejdelser. Efter den tredje Kvadrille havde han allerede bragt det saa vidt, at hun ligefrem hadede ham.

«Det havde jeg rigtignok ikke ventet mig af dig!» sagde han i en rasende Tone, da vi tilfældig mødtes ved Buffetten.

«Hvad behager? — Jeg forstaar ikke, hvad du mener?»

«Du skal jo danse Masurkaen med hende! — Nægt det ikke. Hun har selv tilstaaet det for mig.»

«Naa ja, hvad saa? Det behøver da vel heller ikke at være nogen Hemmelighed.»

«Nej, nej! — Men hvor kunde jeg dog ogsaa have ventet mig andet af denne flanede Kokette! Aa, hvor jeg skal hævne mig! Hun skal komme til at fortryde det!»

«Ja, hævn du dig heller paa din Kappe og paa dine Epauletter! Hvad kan hun egentlig gjøre for, at hun ikke længer synes godt om dig?»

«Men hun burde ikke have vakt Forhaabninger hos mig.»

«Ah bah! Forhaabninger! Man kan ønske, attraa — tilstræbe noget. Men haabe! Vanvid!»

«Ja, foreløbig staar du med Palmerne i Hænderne,

men bi blot — Enden er ikke endda!» sagde han med et ildevarslende Smil.

Masurkaen begyndte. Gruschnitskij inklinerede hvert Øjeblik for Fyrstinden, og det samme gjorde en lille fast Skare af de andre Balkavalerer. Det var en formelig Sammensværgelse, man havde sat i Gang imod mig. Men jeg tænkte: «Den, der ler sidst, ler bedst. Jo hyppigere man river hende bort fra mig, desto mere vil hun nyde mit Selskab i den korte Tid, hun er i min Nærhed.»

Jeg trykkede hendes Haand to Gange, og sidste Gang trak hun den til sig, men uden at sige et Ord.

«Jeg vil sikkert ikke lukke et Øje i Nat!» sagde hun til mig, da Masurkaen var forbi.

«Ja, det er naturligvis Gruschnitskijs Skyld.»

«Ak nej!» hviskede hun. Og hendes Ansigt fik i det samme et saa bedrøvet og tankefuldt Udtryk, at jeg lovede mig selv at kysse hendes Haand, inden vi skiltes.

Endelig begyndte Folk da at tage bort. Jeg fulgte Fyrstinde Mary ned, og efter at jeg havde hjulpet hende ind i Kareten, førte jeg hendes lille Haand til mine Læber.

Da jeg vendte tilbage til Dansesalen, sad en Del af de yngre Herrer, og blandt dem ogsaa Gruschnitskij, henne ved et stort Bord og spiste til Aften. I samme Nu som jeg traadte ind, ophørte Samtalen, og følgelig var jeg ikke i Tvivl om, at det var mig, man havde haft under Behandling. Flere af Badestedets Løver,

men især Dragonkaptajnen har et venligt Øje til mig siden det sidste Bal, og som det lader til, har der nu dannet sig et Forbund imod mig under Anførsel af Gruschnitskij. Jeg er ikke i Tvivl om, at det er ham, der kommanderer Banden, for han ser saa vigtig og udfordrende ud, at det halve kunde være nok.

Naa, men jeg er glad over, at man vil mig til Livs. Jeg elsker nemlig mine Fjender, dog ikke paa kristelig Vis, men fordi de morer mig og holder mig i Aande. Og kan man vel ogsaa tænke sig noget mere oplivende end dette, at man stadig maa staa paa Post for at opfange sine Modstanderes Blikke og gætte deres Planer? Gives der nogen større Nydelse end den, at man lader, som om Fjenden har overlistet en, og saa pludselig med ét eneste Slag tilintetgør den mægtige Bygning, som hans Intriger og Rænker har opført? Jeg tillader mig at mene, at Livet ikke har noget bedre at byde paa.

Den 14. Juni.

I Morges rejste Vera og hendes Mand til Kislovodsk. Jeg mødte deres Vogn, lige som jeg skulde til at dreje ind ad Porten til Ligoffskijs, og hun nikkede til mig, men det forekom mig, at der laa noget bebrejdende i hendes Blik.

Ja, vi begynder ogsaa at glide noget fra hinanden. Men hvis er Skylden? Hvorfor har hun ikke villet give mig Lejlighed til at mødes med hende under

fire Øjne? Det gaar med Kjærligheden som med Ilden — den slukkes, naar den ingen Næring kan faa. Men maaske hendes Skinsyge vil udrette, hvad mine Bønner ikke har formaaet.

Jeg sad inde hos den gamle Fyrstinde en hel Time, men Datteren fik jeg ikke at se, da hun var upasselig, og jeg mødte hende heller ikke paa min sædvanlige Eftermiddagstur. Derimod havde jeg den Glæde at blive uglest af forskjellige lorgnetbevæbnede Individuer henhørende til Gruschnitskijs Bande, og enkelte af dem sendte mig saa truende Blikke, at jeg ikke var i Tvivl om, at det vilde være gaaet ud over hende, hvis hun havde vist sig paa deres Enemærker. Jeg mødte ogsaa flere Gange Gruschnitskij. Hans Haar sad i en malerisk Uorden, og han saa' ud, som om han pønsede paa en eller anden fortvivlet Plan. Han synes i det hele taget dybt rystet, men det er heller ikke saa løjerligt, da hans Forfængelighed har faaet et Grundstød. Hans Fortvivlelse er saa stærk, at den er lige ved at overvælde ham, men i denne Tilstand er han endnu mere komisk, end han var det i Forvejen.

Efter at jeg var kommen hjem, paakom der mig pludselig en Fornemmelse af, at der var noget, jeg havde savnet i Dag, og som et Lyn slog det ned i mig: «Jeg har ikke set hende! — Hun er syg!» — Men jeg skulde da vel aldrig være forelsket? Aa, vist ej! Hvilken taabelig Idé!

Den 15. Juni.

Kl. 11 i Formiddags — et Tidspunkt paa hvilket den gamle Fyrstinde plejer at tage sit varme Bad — gik jeg forbi hendes Bolig. Datteren sad ved Vinduet tilsyneladende hensunken i dybe Tanker, men hun opdagede mig dog strax og forlod da sin Plads. Jeg skyndte mig op ad Trapperne, ilede gjennem den tomme Forstue og trængte derpaa uden videre ind i Dagligstuen.

«Er De vred paa mig?» sagde jeg og gik langsomt hen til hende.

Hun sendte mig et langt, dybt Blik og rystede paa Hovedet. Hendes Læber bevægede sig, men hun formaaede ikke at sige et Ord, og ude af Stand til at beherske sig længer sank hun om i Lænestolen og skjulte sit Ansigt i Hænderne.

«Men hvad fejler De?» spurgte jeg og greb hendes Haand.

«Nej, gaa! Gaa! Forlad mig! De har ingen Agtelse for mig! De . . .»

Jeg traadte nogle Skridt tilbage, og hun rejste sig og saa' paa mig med lynende Øjne. Da jeg naaede Døren, blev jeg staaende med Haanden paa Laasen og sagde:

«Tilgiv mig, Fyrstinde! Jeg har opført mig som en Afsindig, men det skal ogsaa blive sidste Gang — det lover jeg Dem! Aa, De véd ikke, hvilken Kamp jeg har stridt med mig selv, siden vi skiltes i For-

gaars Aftes, og De skal heller aldrig faa det at vide. Ja, det er bedst saaledes! — Lev vel!»

Idet jeg lukkede Døren, forekom det mig, at jeg hørte hende græde.

Jeg strejfede om i Bjærgene, lige indtil det blev mørkt, og det lykkedes mig da ogsaa at komme hjem saa træt og ødelagt, at jeg strax maatte lægge mig paa Sengen. Da jeg havde hvilet mig en halv Times Tid, fik jeg uventet Besøg af Verner.

«Hør à propos!» sagde han efter at have talt lidt med mig om ligegyldige Sager. «Er det sandt, at De har i Sinde at gifte Dem med den unge Fyrstinde Ligoffskij?»

«Nej! — Hvor Pokker kommer De paa den Idé?»

«Jo, det er hele Byen rundt. Mine Patienter snakker ikke om andet, og de plejer at vide god Besked, vil jeg sige Dem.»

«Det er en Brand, Gruschnitskij har udslynget!» tænkte jeg. — «Hør, kjære Doktor,» sagde jeg højt, «for at vise Dem, hvor ugrundet dette Rygte er, skal jeg betro Dem, at jeg i Morgen tager til Kislovodsk.»

«Naa ja, hvad beviser det? Fyrstinden og hendes Datter skal jo ogsaa der ned!»

«Ja, senere — men de bliver da foreløbig her.»

«Og der er altsaa ikke det mindste i Rygtet?»

«Doktor! Doktor! Gjør Dem dog den Ulejlighed at kigge lidt paa mig! Ser jeg da virkelig ud, som om jeg gik i Giftetanker?»

«Nej, hvem siger ogsaa det? — Men,» tilføjede han med et listigt Smil, «der gives jo, som De selv véd, Omstændigheder, der tvinger en honnet Mand til at gifte sig, og der findes ogsaa Mødre, som just ikke er synderlig ivrige for at forebygge saadanne Omstændigheder. Og derfor raader jeg Dem i al Venskabelighed til at være lidt forsigtig. Luften her i Pjatigorsk er meget farlig, og jeg har da ogsaa oplevet, at mange fortræffelige unge Mænd, som havde fortjent en bedre Skæbne, har maattet rejse herfra og lige hen til Brudeskamlen. Ja, De vil maaske ikke tro det, men mig har man ogsaa i sin Tid lagt an paa. For nogle Aar siden var her en Dame fra Provinserne med en blegsottig Datter, og da jeg en Gang kom for Skade med at fortælle den bekymrede Moder, at unge Piger gjerne faar en friskere Ansigtssfarve, naar de først bliver gift, fik hun saa stærkt et Anfald af Rørelse, at hun øjeblikkelig tilbød mig sin Datters Haand og hele sin Formue, der, saa vidt jeg husker, beløb sig til fem eller sex Tusinde Rubler, men jeg svarede, at jeg desværre ikke kunde modtage Tilbudet.

Verner gik lidt efter fuldt og fast overbevist om, at han havde reddet mig fra at begaa et ubesindigt Skridt. Men skjønt han kunde have sparet sig sine Anstrængelser, har hans Besøg dog ikke været ganske uden Nytte, da jeg takket være dette har faaet Vished om, at Sladderer her i Byen for Øjeblikket har travlt med den unge Fyrstinde og mig. Ja, du kan stole paa, at du skal faa det betalt min gode Gruschnitskij!

Kislovodsk, den 18. Juni.

Nu har jeg allerede været her tre Dage, og jeg mødes daglig med Vera baade ved Brønden, og naar hun gaar sine Ture. Saa saare jeg er staaet op, sætter jeg mig hen til Vinduet og retter min Lorgnet mod Balkonen, hvor hun plejer at sidde lige fra den tidlige Morgenstund. Inden hun gaar til Bad, gjør hun et lille Tegn til mig, og derpaa mødes vi i Haven, som strækker sig lige fra vore Huse og ned til Brøndparken. Den dejlige, friske Bjærgluft har givet hendes Kinder Farve, og hun ser i det hele taget langt raskere ud end for en Uge siden. Men Luften her gjør ogsaa Underværker; ja, man paastaar endogsaa, at den sætter Hjærterne i Bevægelse, og at alle de Romaner, som er begyndt ved Foden af Maschuk, finder en rørende Afslutning i Kislovodsk. Og det er troligt nok. Alt i denne Egn aander den dybeste Ensomhed, og alt er hemmelighedsfuldt: baade de dunkle, skyggefulde Lindealleer, der kranse en fraadende og larmende Flod, hvis Leje bestaar af mægtige Kvaderstens Blokke, og de mørke, tavse Klippekløfter, som forgrene sig herfra og ud i alle Retninger. Alt her indbyder til blide Drømmerier: baade den balsamiske Luft, der er svanger med Akasiens Duft, og den ensformige, rislende Lyd af utallige Kilder, som mødes i en stor Kløft, ile videre i broderlig Forening og styrte ud i Podkumok Floden. Her udvider Kløften sig til en smilende, græsbevokset Dal, langs hvis ene Side der snor sig en

støvet Landevej. Hver Gang mit Blik forvilder sig i den Retning, drømmer jeg, at jeg ser en Karet rulle hen ad Vejen, og at et mildt lille Ansigt titter ud til mig gennem Vognvinduet, men endnu er denne Drøm ikke bleven til Virkelighed. Forstaden hinsides Fortet er allerede stærkt befolket af Badegjæster, som ere flyttede hertil fra Pjatigorsk, og ovre i Restauranten, hvis oplyste Vinduer jeg kan skimte igjennem Poppelalleen, lyder der hver Aften Sang, Latter og Bægerklang til langt ud paa Natten.

Intetsteds drikker man saa meget Mineralvand og kaukasisk Vin som her, og de fleste er smagløse nok til at blande disse to Vædsker sammen. Men jeg holder mig til den gamle Vise:

Vin er et Element for sig, og Vandet er et andet,
Thi bør de nydes hver for sig og ikke drikkes blandet.

Gruschnitskij ankom hertil i Gaar Morges, men skjønt han altsaa kun har været her godt og vel et Døgn, er det dog allerede lykkedes ham at lægge sig ud med et Par ældre Herrer, som han uden nogen som helst Grund har væltet sig ind paa. Det maa være hans Uheld i Kjærlighed, der gjør ham saa krigersk. Han ser meget fornærmet ud, naar han møder mig, og véd knap, om han gider hilse mig. I Gaar Aftes holdt han og hans Bande et saa syndigt Spektakel ovre i Restauranten, at de nær var bleven smidt udenfor.

Den 22. Juni.

Endelig er de da komne. Jeg sad netop ved Vinduet, da jeg hørte Lyden af Vognhjul, og mit Hjærte bankede da saa heftigt, at jeg strax sagde til mig selv, at det maatte være dem. Og min Forudfølelse skuffede mig heller ikke. Men hvad Pokker gaar der dog af mig? Jeg skulde da vel aldrig være forelsket? Ja, hvorfor ikke? Jeg er jo saa mærkelig skabt, at man kan vente sig alt af mig.

Jeg spiste til Middag hos dem i Dag. Den gamle Fyrstinde saa' hele Tiden hen paa mig med et rørt Smil og veg ikke et Øjeblik fra Datteren. En forbandet Idé af hende! Vera er dygtig skinsyg, og hun viser det ganske aabenlyst. Men det er gode Tegn, thi hvad er en Kvinde ikke i Stand til at gjøre for at krænke en Medbejlerske. Jeg mindes saaledes godt, at der var en Dame, som blev dødelig forelsket i mig, blot fordi hun vidste, at mit Hjærte tilhørte en anden. Nej, der gives virkelig ikke noget mere ubegribeligt og paradoksalt end Kvinderne. Det er saa godt som umuligt at overbevise dem om noget som helst, man maa blot lægge Situationen saaledes til rette, at de overbeviser sig selv. Den Bevisrække, hvorigjennem de bringer deres Betænkeligheder — eller rettere talt Fordomme — til Tavshed, er meget original, og skal det lykkes en at sætte sig ind i deres Dialektik, maa man først sørge for at smide alt, hvad der hedder Logik, over Bord. Naar saaledes den almindelige Fornuftslutning vilde være denne:

«Han elsker mig, men jeg er gift, og følgelig bør

jeg ikke gjengjælde hans Kjærlighed!» saa lyder den kvindelige i Modsætning hertil:

«Jeg er gift og bør altsaa ikke elske ham, men han elsker mig, og følgelig»

Her har jeg sat nogle Prikker, fordi det nu ikke længer er den sunde Fornuft, men Fantasien, Øjnene og Hjærtet — hvis et saadant da haves — der fører Ordet.

Hvis disse Optegnelser nogen Sinde skulde komme en Kvinde for Øje, vil hun sikkert føle sig dybt indigneret og udbryde: «Det er Usandhed! Bagvaskelse! — Ren og pur Bagvaskelse!» Thi Sagen er, at Kvinderne, saa længe Digterne har skrevet, stadig er bleven prist som Engle, og intet Under derfor, at de i deres Hjertes Enfold efterhaanden er naaet saa vidt, at de anser denne Kompliment for ramme Alvor. Men de glemmer blot, at de selv samme Digtere for gode Ord og Betaling har besunget Nero som en Halvgud.

Naa, det kunde heller ikke falde mig ind at bagtale dem, for jeg har aldrig elsket andet i Verden end dem, og jeg har altid været villig til at ofre ikke alene min Sjælero og mine ærgjerrige Drømme, men endogsaa mit Liv for deres Skyld. Og naar jeg nu søger at drage det Trylleslør af dem, som kun et øvet Øje formaar at gennemtrænge, saa er det ikke i et Anfald af Bitterhed eller af saaret Forfængelighed. Nej, alt, hvad jeg siger om dem her, er kun Resultatet af:

Forstandens kolde, klare Blik
Og Hjærtets bitre Kvaler¹).

¹) Slutningsstroferne af Indledningsdigtet til Puschkins store versificerede Roman, Eugen Onjægin. O. A.

Kvinderne maatte i det hele taget ønske, at alle Mænd kjendte dem saa nøje som jeg, for sikkert er det, at jeg elsker dem tusinde Gange højere, efter at jeg har lært at gennemskue dem og alle deres Smaasvagheder.

Jeg kommer i denne Forbindelse til at tænke paa, at Verner forleden sammenlignede Kvinderne med den fortryllede Skov, som Tasso fortæller om i sit store Digt: «Det befriede Jerusalem». — «Aldrig saa snart træder du ind i den,» siger han, «før der fra alle Sider flyver dig de skrækkeligste Spøgelser i Møde. Stolthedsdjævelen, den tusindtungede offentlige Mening, Foragtens knugende Mare, Hadets slangelokkede Furie og en Mængde andre uhyggelige Skikkelser danse grinende og tænderskærende omkring dig, men lukker du dine Øjne og vandrer roligt videre, forsvinder alle disse Spøgelser lidt efter lidt, og for dit Blik aabner der sig da en lys og venlig Slette med et yppigt Blomsterflor og grønne Myrtelunde. Men ve dig, hvis du lader dig skræmme af Kogleriet og vender om, thi i samme Nu, du gjør det, er du fortabt!»

Den 24. Juni.

I Gaar kan jeg da sige, at jeg har oplevet noget.

En lille halv Mil fra Kislovodsk hæver der sig en stejl og isoleret Klippe, som man har døbt «Ring», fordi Naturen har dannet den som en mægtig Port.

Gjennem den store Aabning i dens Midte kaster Solen, naar den nærmer sig Horisonten, sine sidste flammende Blikke hen over Jorden. Klokken fem i Gaar Eftermiddags begav en hel Del af Badegjæsterne sig hjemmefra i samlet Kavalkade for at tage dette mærkelige Fænomen i Øjesyn. Jeg red ved Siden af den unge Fyrstinde og var som sædvanlig hendes opvartende Kavalier. Paa Tilbagevejen maatte vi sætte over Podkumok, der ikke er dybere, end at man kan vade over den de fleste Steder. Men selv om Vandstanden i en saadan Bjærgflod ikke er synderlig høj, skal man dog se sig godt for, naar man passerer den, da Bunden paa Grund af den rivende Strøm er underkastet idelige Forandringer; og det hører saaledes slet ikke til Umulighederne, at man den ene Dag træder i et dybt Hul, hvor der den foregaaende laa en vældig Sten. Jeg tog Fyrstindens Hest ved Tøjlerne og ledede den forsigtigt ud i Vandet, der ikke gik den højere end til Knæene, og paa denne Maade naaede vi lykkelig og vel ud til Midten af Floden. Nu er det jo en bekjendt Sag, at man, naar man rider tværs over en brusende Strøm, ikke skal se ned, da det i saa Fald let svimler for en, men dette havde jeg desværre glemt at gjøre Fyrstinden opmærksom paa, og Følgen heraf var, at hun med ét begyndte at vakle i Sadlen. «Jeg faar ondt!» sagde hun med sagte Stemme, og jeg kom hende saa strax til Hjælp ved at slaa min Arm om hendes slanke Midie.

«Se blot opad!» hviskede jeg til hende. «Det har intet at betyde! Frygt ikke! Jeg er jo hos Dem!»

Saa snart hendes Svimmelhed havde fortaget sig lidt, vilde hun frigjøre sig for min Arm, men dette havde kun til Følge, at jeg slyngede den endnu fastere om hendes Liv, og ved denne Bevægelse kom min Kind saa tæt til hendes, at jeg fornemte det varme Pust af hendes Aande.

«Men hvad gjør De ved mig? Ak Gud! Ak Gud!» hviskede hun forfærdet.

Jeg brød mig ikke det mindste om hendes Skjælven og Forvirring, men trykkede et Kys paa hendes fine Kind, og hun fandt sig deri uden at sige et Ord.

Saa snart vi naaede den modsatte Bred, satte hele Selskabet i Trav, men Fyrstinden holdt sin Hest tilbage, og jeg blev naturligvis hos hende. Jeg kunde tydelig mærke, at min Tavshed ængstede hende, men jeg fandt ingen Anledning til at bryde den, da jeg nok ønskede at se, hvorledes hun vilde klare sig i denne Situation.

«Ja, ét af to! Enten foragter De mig dybt, eller ogsaa elsker De mig!» sagde hun endelig med taarekvalt Stemme. «Hvad er egentlig Deres Hensigt? Vil De blot have mig til bedste, bringe mit Sind i Oprør og saa forlade mig? Men nej, det vilde være saa afskyeligt, saa lavt, at jeg vægrer mig ved at tro det! — Ikke sandt,» vedblev hun med et ømt og tillidsfuldt Blik, «der findes intet hos mig, som indbyder til Mangel paa Agtelse? De tier stadig! Men saa svar mig dog! Tal — blot for at jeg kan høre Deres Stemme!»

Hendes Tone røbede en saadan Utaalmodighed,

at jeg uvilkaarlig kom til at smile, men til alt Held var det allerede saa mørkt, at hun ikke kunde se det. — Jeg svarede ikke.

«De siger ikke et Ord?» vedblev hun. «Ønsker De maaske, at jeg skal erklære Dem lige op i Ansigtet, at jeg elsker Dem?»

Jeg tav stadig.

«Er det det, De vil?» sagde hun med hævet Stemme og vendte sig om imod mig, og hun saa' i dette Øjeblik saa determineret ud, at hun næsten imponerede mig.

«Nej, hvor falder De paa det?» svarede jeg og trak paa Skulderen.

Hun gav sin Hest et vældigt Slag med Pisken og jog i strakt Karriere hen ad den snævre, ujævne Vej. Dette skete saa pludseligt, at det til Trods for mine Anstrængelser først lykkedes mig at indhente hende, efter at hun havde sluttet sig til det øvrige Selskab. Under hele Resten af Hjemturen lo og talte hun i ét væk, men paa en yderst febrilsk Maade, og jeg var fuldstændig Luft for hende. Alle lagde Mærke til hendes usædvanlige Oprømthed, og den gamle Fyrstinde straaled af Glæde, hver Gang hendes Blik faldt hen paa Datteren, men hun anede rigtignok ikke, at det, hun opfattede som Liv og Munterhed, kun var Følgerne af en nervøs Ophidselse. Fyrstinde Mary vil sikkert faa en søvnløs Nat med Graad og Taarer, men Tanken herom er mig en ubeskrivelig Nydelse. Ja, der gives Øjeblikke, hvor det vampyragtige kommer i den Grad op i mig, at det rent menneskelige træder

fuldstændig i Baggrunden. Og dog mener Folk, at jeg er lige saa god og brav som de fleste andre — men lad dem blot tro det!

Efter Rideturen samledes man oppe hos Ligoffskijs, men jeg gik ikke der hen, da mit Sind var saa stærkt i Oprør, at jeg følte Trang til at tumle mig et Par Timers Tid paa min fyrige Hest. Jeg red derfor igjen ud i Bjærgene og jagede afsted som en rasende for at faa Bugt med de urolige Tanker, der dansede rundt i Hovedet paa mig. Det var en dejlig, maaneklar Aften, Luften var svanger med Dug, og der herskede saa dyb en Stilhed, at jeg kunde høre Gjenlyden af min Hests Hovslag som en fjærn, rullende Torden. Efter at have fyldt mine Lunger tilstrækkeligt med den dejlige, friske Bjærgluft begav jeg mig paa Hjemvejen, og da jeg naaede Forstaden, var det allerede saa sent, at Lysene begyndte at slukkes i Vinduerne. Alt var stille, og denne Stilhed afbrødes kun, naar Vagtposterne oppe paa Fæstningsvolden en Gang imellem raabte til hinanden for at vise, at de var aarvaagne.

Et godt Stykke oppe i Gaden kom jeg forbi et Hus, hvis Facade var stærkt oplyst, og da der lød højroestet Tale, Latter og Bægerklang der inde fra, var jeg ikke i Tvivl om, at der her maatte være noget usædvanligt paa Færde. Dreven af Nysgjerrighed steg jeg af min Hest og listede mig hen til et af Vinduerne, og da Skodderne ikke sluttede for neden, kunde jeg høre og se alt, hvad der foregik indenfor. Gruschnitskij, Dragonkaptajnen og en hel Del andre Officerer sad omkring et stort Bord, der var bedækket

med Flasker og Glas, og Samtalen drejede sig i dette Øjeblik om intet mindre end min egen Ringhed.

Dragonkaptajnen, der var ildrød i Kammen, slog med Haanden i Bordet og kaldte til Lyd.

«Mine Herrer!» skreg han. «Dette her ligner ikke noget! Disse Grønskollinger fra Petersborg stikker altid Næsen i Vejret, lige indtil man giver dem en ordentlig en i Sinkadusen. Han bilder sig nok ind, at han er den eneste, som har levet og set sig om i Verden. Og hvorfor? — Blot fordi han gaar med rene Handsker og fine Blanklæders Støvler!»

«Og hvor han ser hoven og opblæst ud!» bemærkede en anden. «Men det har vist ikke stort at betyde. Jeg bilder mig ind, at han er en rigtig Kujon!»

«Ja, det er ogsaa min Mening!» erklærede Gruschnitskij. «Han søger altid at rede sig ud af det ved en eller anden tarvelig Spøg. Forleden var jeg saa grov imod ham, at enhver anden vilde have hugget mig ned paa Stedet, men Petschorin nøjedes som sædvanlig med at slaa det hele hen i Spøg, og jeg, som Fornærmeren, fandt naturligvis ingen Grund til at udfordre ham. Men han vogtede sig vel for at komme!»

«Ja, du har nu et Horn i Siden paa ham, fordi han har stukket dig ud hos den unge Fyrstinde!» sagde en ung Officer, der sad i Nærheden af Dragonkaptajnen.

«Nej, kom ikke med den Historie! Jeg skal ganske vist indrømme, at jeg har gjort lidt Kur til hende, men jeg opgav det strax igjen, fordi jeg ikke

har Lyst til at gifte mig, og at kompromittere en ung Pige strider nu engang imod mine Grundsætninger.»

«Ja, jeg kan forsikre Dem, mine Herrer, at han er en Kujon af første Skuffe!» raabte Dragonkaptajnen. «Hm ja, det er naturligvis Petschorin, jeg mener, og ikke Gruschnitskij. Nej, min Ven her er en rask Karl, hvis Mod jeg tør svare for! Naa, mine Herrer, er der slet ingen, der vil tage Petschorin i Forsvar? Ikke en eneste? Ja, saa meget desto bedre! Men hvad mener De, om man satte hans Mod paa Prøve? Jeg finder nu, at det kunde blive en ganske artig Spas.»

«Indrømmet!» sagde hans Nabo. «Men hvorledes skulde man egentlig gribe Sagen an?»

«Jo, det skal jeg sige Dem! Gruschnitskij har en særlig Grund til at være gal i Hovedet paa ham, og han bør derfor spille Hovedrollen. Han skal vælte sig ind paa Petschorin og udfordre ham. Naar det først er sket, maa man søge at give Forberedelserne til Duellen og de Betingelser, der stilles Modstanderne, et saa højtideligt og skrækkindjagende Præg som muligt, og det paatager jeg mig. Jeg vil være din Sekundant, stakkels, kjære Ven! Men nu kommer det morsomme: Vi lader Pistolerne med løst Krudt og ikke med Kugle! Jeg indestaar for, at vi skal jage Petschorin i et Musehul. Aa, jeg ser hans Ansigt, naar vi stiller ham op i sex Skridts Afstand fra Modstanderen! Naa, hvad siger De til det, mine Herrer?»

«Bravo! — En glimrende Idé! — Brillant! — Storartet!» lød det fra alle Sider.

«Naa, men er du ogsaa villig dertil, Gruschnitskij?» spurgte Kaptajnen.

Jeg skal ikke nægte, at det var med en vis Spænding, at jeg ventede paa Gruschnitskijs Svar. Jeg følte en rasende Forbitrelse ved Tanken om, at jeg, hvis jeg ikke tilfældig havde faaet denne Samtale at høre, sandsynligvis vilde være bleven til Nar for disse Slyngler. Hvis Gruschnitskij ikke gik ind paa Forslaget, tror jeg, at jeg kunde have været i Stand til at styrte ind og falde ham om Halsen. Men det blev der nu ikke noget af, for efter at han havde betænkt sig lidt, rejste han sig, rakte Kaptajnen sin Haand og sagde med højtidelig Røst:

«Ja, jeg er villig! Jeg gaar med dig i tykt og i tyndt!»

Det er vanskeligt at skildre den Henrykkelse, hvormed hele Banden hilste disse Ord.

Jeg red hjem i en mørk og forbitret Stemning. «Hvad har jeg gjort disse Mennesker? Og hvorfor hader de mig egentlig?» spurgte jeg mig selv. «Har jeg fornærmet nogen af dem? — Nej! Eller hører jeg til dem, som man uden Grund gaar hen og ser sig gal paa?» Og jeg følte, hvorledes Harmen mere og mere fik Bugt med mig. «Ja, tag dig i Agt, Mosjø Gruschnitskij!» sagde jeg halvhøjt, medens jeg vandrede frem og tilbage i mit Værelse. «Dine dumme Kammeraters Bifaldsraab skal komme dig dyrt til at staa. Jeg skal vise baade dig og de andre, at jeg ikke er god at spøge med.»

Jeg lukkede ikke et Øje i Løbet af Natten, og i

Morges var jeg saa gul som en Citron. Efter at have drukket min The gik jeg min sædvanlige Tur i Parken, og her mødte jeg den unge Fyrstinde, som var paa Hjemvejen fra Brønden.

«Er De syg?» spurgte hun og saa' opmærksomt paa mig.

«Nej, men jeg har sovet daarligt i Nat.»

«Ja, jeg ogsaa. — Jeg var noget stræng imod Dem i Gaar, og maaske med Urette. Men forklar Dem, jeg er i Stand til at tilgive alt.»

«Nej virkelig — alt?»

«Ja, alt! Men sig mig blot Sandheden, og det hurtigst muligt! Maaske De frygter for, at der vil blive lagt os Hindringer i Vejen fra min Moders Side. Men vær De kun rolig, naar hun først faar at vide» Her skjælvede hendes Stemme «saa skal jeg nok skaffe hendes Samtykke. Eller er det Deres egne Forhold, der stiller sig hindrende i Vejen for Ja, for i saa Fald vil jeg blot sige Dem, at jeg er i Stand til at ofre alt for den, jeg elsker. Aa, men saa svar mig dog! Hav Medlidenhed med mig! Ikke sandt, De foragter mig ikke?» hviskede hun og greb min Haand.

«Ja, jeg skal sige Dem hele Sandheden!» svarede jeg resolut og drog min Haand til mig. «Jeg vil hverken søge at retfærdiggjøre mig eller give Dem nogen Forklaring over min Optræden, men kun berøve Dem enhver Skygge af Tvivl. Altsaa, Fyrstinde — jeg elsker Dem ikke!»

«Forlad mig! Gaa!» hviskede hun blegnende.
Jeg trak paa Skulderen, vendte mig bort og gik.

Den 25. Juni.

Jeg foragter undertiden mig selv, og maaske det er Grunden til, at jeg ogsaa foragter alle andre. Medlidenhed eller Barmhjærtighed kjender jeg ikke noget til, og jeg lader mig i det hele taget ikke henrive af mine Følelser, da jeg ikke kunde tænke mig noget værre end at gjøre mig latterlig i mine egne Øjne. Enhver anden vilde rimeligvis nu i mit Sted lægge sit Hjærte og sin Formue for den unge Fyrstindes Fødder, men det kunde aldrig falde mig ind, thi alene Ordet Giftermaal kan jage mig tusinde Mile bort. I hvor højt jeg end elsker en Kvinde, tager min Kjærlighed dog øjeblikkelig Flugten, saa snart hun paa en eller anden Maade lader mig forstaa, at jeg bør gifte mig med hende. Mit Hjærte forvandler sig da øjeblikkelig til Sten, og intet i Verden vil saa atter kunne bringe Liv i det. Jeg er parat til alle mulige Ofre undtagen dette ene. Mangfoldige Gange har jeg sat hele min Tilværelse og min Ære ind paa et eneste Kort, men min Frihed, den sælger jeg ikke for nogen Pris. Og hvorfor er den mig egentlig saa dyrebar? Hvad Glæde har jeg af den? Venter jeg mig noget af Fremtiden? Oprigtig talt: Nej! Hele denne Rædsel for Ægteskabet er lige saa uvilkaarlig hos mig som den, visse Mennesker har for Kakelakker, Edderkopper og

Mus. Den har fulgt mig i mange Aar. Medens jeg var Barn endnu, stillede en gammel Kælling en Gang mit Horoskop. Hun spaaede mig, at en ond Kvinde vilde blive Aarsag til min Død, og det gjorde allerede den Gang saa dybt et Indtryk paa mig, at der siden er opstaaet en uovervindelig Modbydelighed mod Ægteskabet i min Sjæl. Og dog er der noget i mig, som siger, at denne Spaadom med Tiden vil gaa i Opfyldelse, men jeg vil dog i det mindste gjøre mit til, at det sker saa sent som muligt.

Den 26. Juni.

I Gaar ankom Taskenspilleren Apfelbaum hertil. Paa Indgangsdøren til Restauranten er der opslaaet en vældig Plakat, som underretter et højstæret Publikum om, at ovennævnte Tusindkunstner, Akrobat, Kemiker og Optiker den 26. Juni Kl. 8 Aften vil have den Ære at give en ganske enestaaende brillant Forestilling i Klubbens store Sal. Alle skal selvfølgelig hen og se den udmærkede Taskenspiller, og endogsaa den gamle Fyrstinde har taget Billet, skjønt hun maa gaa alene, da Datteren er syg.

Da jeg i Eftermiddags gik forbi Veras Vindue, sad hun alene paa Balkonen, og lige som jeg passerede denne, faldt der en lille Billet ned for Fødderne af mig. Jeg fik den i en Fart puttet til mig, og da jeg aabnede den, læste jeg følgende:

«Kom til mig i Aften Kl. 10, ad Hovedtrappen.

Min Mand er taget til Pjatigorsk og vender først tilbage i Morgen tidlig. Jeg har givet baade mine egne og Fyrstindens Folk Billetter til Forestillingen, og ingen kan saaledes forstyrre os. Saa møder du altsaa!»

Lidt over otte begav jeg mig hen for at se Taskenspilleren, og henad ni var Publikum samlet, hvorefter Forestillingen begyndte. Paa de bageste Rækker sad Veras og Fyrstindens Tjenestefolk, der havde givet Møde in korpore, og paa den forreste tronede Gruschnitskij væbnet med sin Lorgnet. Selvfølgelig var han et Offer for Taskenspilleren, som, hver Gang han havde Brug for et Lommetørklæde, et Ur eller en Ring, henvendte sig til ham.

I de sidste Dage har han ikke hilst mig, og da jeg mødte ham i Dag, fixerede han mig paa en højst uforskammet Maade. Men alt det skal han nok faa betalt, naar Opgjørelsens Stund kommer!

Klokken henad ti rejste jeg mig og gik.

Ude paa Gaden var der saa mørkt, at man ikke kunde se en Haand for sig. Det trak op til Blæst. Nogle tunge og kolde Skymasser laa hen over de nærmeste Bjerge, og en Gang imellem gik der et sagte Vindpust gennem Poppeltræerne foran Restauranten, uden for hvis oplyste Vinduer der havde samlet sig et nysgjerrigt Publikum. Jeg tog Retning over mod Veras Hus, og da jeg kom hen i Nærheden af det, hørte jeg med ét Skridt lige bag ved mig. «Hvem Pokker er det?» tænkte jeg og vendte mig om, men det var saa mørkt, at jeg intet kunde skjelne. Af Forsigtighedshensyn gik jeg et godt Stykke forbi Huset og gjorde

først omkring, da jeg mente, at jeg var bleven min usynlige Forfølger kvit, men lige som jeg anden Gang passerede den unge Fyrstindes Balkon, hørte jeg atter Skridt bag ved mig, og et Øjeblik efter kom der en Skikkelse farende forbi mig. Dette foruroligede mig lidt, men da jeg nu efterhaanden havde faaet nok af at traske omkring i Mulm og Mørke, listede jeg mig hen til Husdøren og ilede op ad Hovedtrappen. Da jeg naaede Enden af denne, aabnede der sig en Dør, og i Sprækken viste der sig en lille Haand, som greb min.

«Der er vel ingen, der har set dig?» hviskede Vera og trykkede sig op til mig.

«Nej, vær du kun rolig»

«Naa, tror du nu, at jeg elsker dig? Aa, hvor jeg har kæmpet med mig selv, inden jeg skrev til dig! Men du kan jo desværre altid faa det med mig, som du vil.»

Hendes Hjærte bankede voldsomt, og hendes Kinder glødede, men Hænderne var kolde som Is. Hun begyndte nu at overvælde mig med Bebrejdelser, forlangte, at jeg skulde gaa til Bekjendelse om, at jeg elskede den unge Fyrstinde, og forsikrede, at hun godt kunde taale at høre Sandheden, da min Lykke var hendes eneste Glæde. Hun var kort sagt helt ude af sig selv, men jeg gav hende saa mange Løfter, Eder og Forsikringer, at det efterhaanden lykkedes mig at faa hende beroliget.

«Naa, saa du gifter dig altsaa ikke med Mary? Du elsker hende ikke? Og hun tror det dog saa sikkert. Men véd du ogsaa, at hun er rasende forelsket i dig, den Stakkel» — — — — —

Omtrent Klokken to om Natten aabnede jeg et af Vinduerne i Dagligstuen, bandt et Par Shavler sammen og firede mig fra den øverste Balkon ned til den næste, idet jeg under Bevægelsen holdt mig fast ved en af Søjlerne. Inde hos den unge Fyrstinde brændte der endnu Lys, og en uimodstaaelig Magt drev mig da hen til hendes Vindue. Gardinerne var ikke trukket helt sammen i Midten, og jeg havde saaledes frit Indblik i Værelset. Hun sad paa Kanten af sin Seng med Hænderne foldede i Skjødets, og hendes yppige Haar bølgede frem under en lille Natkappe. Et stort, højrødt Tørklæde omhyllede hendes fine Skuldre, og hendes smaa, sirlige Fødder stak i et Par broderede persiske Tøfler. Hun sad ubevægelig og med sænket Hoved, og foran hende paa et lille Natbord laa der en opslaaet Bog, men efter hendes stirrende Blik at dømme saa' det rigtignok ud til, at hendes Tanker var helt andetsteds henne.

Medens jeg stod saaledes og iagttog hende, hørte jeg pludselig en sagte Raslen inde mellem de nærmeste Buske, og jeg sprang da øjeblikkelig ned fra Balkonen, men i samme Nu som mine Fødder rørte ved Jorden, greb en usynlig Haand mig ved Skulderen.

«Aha!» sagde en grov Stemme, der tilhørte min Ven, Dragonkaptajnen. «Saa fik vi da endelig fat i Gavtyven! Jo, vi skal lære dig en anden Gang at besøge unge Damer om Natten!»

«Hold ham blot fast!» lød det henne fra Hjørnet af Huset, og mit Øre sagde mig strax, at det var Gruschnitskij, der raabte.

Efter at have bibragt Kaptajnen saa kraftigt et Slag, at han tumlede om paa Jorden, styrtede jeg mig ind i Buskadset og løb hen i Retning af mit eget Hus, idet jeg fulgte en lille Sti, som førte lige op til dette.

«Tyve! Røvere! Hjælp!» skreg de to Slyngler, og i det samme lød der et Skud, som var saa velrettet, at Forladningen slog i Jorden blot et Par Skridt foran mig.

I mindre end et Sekund var jeg oppe paa mit Værelse, og efter at jeg havde revet Klæderne af mig, lagde jeg mig i min Seng.

Lige som min Tjener havde faaet lukket Døren i Laas, hørte jeg et Par Mennesker komme stolprende op ad Trappen, og derefter blev der banket stærkt paa.

«Er De hjemme, Petschorin?» skreg Dragonkaptajnen. «Sover De?»

«Ja, vist sover jeg!» svarede jeg i en rasende Tone.

«Staa op!» raabte Gruschnitskij. «Der er Tyve og Røvere her nedenfor! Tscherkesserne er ved at overfalde Byen!»

«Nej, jeg har Snue!» svarede jeg. «Og jeg ønsker ikke at forkøle mig endnu mere.»

Derpaa gik de, men skjønt de havde forvisset sig om, at jeg laa vel forvaret i mit Værelse, vedblev de dog endnu en Timestid at snuse rundt i Haven. Takket være deres forenede Anstrængelser fik de efterhaanden bragt en hel Del Mennesker paa Benene, og det gik endogsaa saa vidt, at der kom en Ordonnans

sprængende fra Fæstningen for at faa at vide, hvad der var i Vejen. Hvert Træ og hver Busk i den nærmeste Omegn blev gjennemsøgt, men man fandt ikke en eneste Tscherkesser, og jeg er vis paa, at mange af de tilstedeværende er gaaet hjem i den Overbevisning, at der vilde være blevet en halv Snes Røvere paa Pletten, hvis Garnisonen blot havde vist sig lidt taprere og været noget hurtigere i Vendingen.

Den 27. Juni.

Da jeg i Morges kom ned til Brønden, arejede Samtalen sig naturligvis kun om Tscherkessernes natlige Overfald. Efter at jeg havde drukket det foreskrevne Antal Glas, gik jeg en halv Snes Gange op og ned i den lange Lindeallé, hvor jeg traf Veras Mand, som for en Timestid siden var ankommen fra Pjatigorsk. Han tog mig under Armen, og vi drev saa hen til Restauranten for at spise Frokost sammen. Det lod til at han var meget urolig for sin Kone. «Hun har gjennemgaaet en slem Angest i Nat,» sagde han, «men det var da ogsaa et sært Uheld, at al den Hurlumhej skulde indtræde netop under min Fraværelse.» Vi satte os hen i Nærheden af det store Hjørneværelse, hvor Gruschnitskij og en hel Del andre unge Herrer for Øjeblikket sad og diskuterede Nattens Begivenheder, og Skæbnen vilde da, at jeg atter her skulde faa Lejlighed til at høre en Samtale, som just ikke stemte mig blidere mod Mosjø Gruschnitskij. Han

kunde ikke se mig, og følgelig var hans Ytringer ikke beregnede paa at høres af mig, men i mine Tanker forøgede det kun hans Skyld.

«Er det nu ogsaa ganske sikkert, at det var Tscherkessere?» sagde en af de tilstedeværende. «Jeg for mit Vedkommende tillader mig at betvivle det!»

«Ja, jeg skal sige Dem, mine Herrer, hvad det var, svarede Gruschnitskij, «men først maa De love mig ikke at nævne mig som Deres Kilde. I Gaar Aftes kom en af mine Bekjendte, hvis Navn jeg ikke vil røbe, op til mig og fortalte, at han lidt efter ti havde set et mistænkeligt Individ liste sig ind i Ligoffskijs Hus. Jeg skal i denne Sammenhæng blot bemærke, at den gamle Fyrstinde i Gaar Aftes overværede Hr. Apfelbaums Forestilling, og at Datteren saaledes var alene hjemme. Naa, min Bekjendt og jeg begav os saa der hen for at passe Fyren op, naar han atter forlod Huset.»

Ved at høre denne Indledning blev jeg oprigtig talt temmelig uhyggelig til Mode, thi, skjønt min Ledsager var ivrig optaget af sin Frokost, kunde han dog muligvis faa noget at høre, som vilde berøre ham ubehageligt, men til alt Held viste det sig, at Gruschnitskij havde set saa forkert, at han ikke anede Sagens rette Sammenhæng.

«Vi begav os altsaa der hen,» vedblev Gruschnitskij, «og, for at Gavtyven kunde faa sig en lille Forskrækkelse paa Halsen, medtog jeg en Bøsse, som var ladet med løst Krudt. Længe laa vi og ventede forgjæves, men endelig, Klokken to om Natten, sprang

der en Mandsperson ned fra Balkonen. Hvordan han er naaet derud, maa Gud vide, for der var ikke et af Vinduerne, som blev lukket op, men jeg bilder mig ind, at han maa være kommen gennem Glasdøren, som er anbragt i en Nische bag Balkonen. Jo, det er en kjøn Moral for en fin og fornem Fyrstinde — ikke sandt? De unge Damer fra Moskva er virkelig ikke saa ilde, naar de først bliver gjemte! Vi vilde have grebet Fyren, men han sled sig løs og smuttede som en bange Hare ind mellem Buskene. Naa, væk var han, og jeg havde ikke andet at gjøre end at skyde hen i den Retning, han forsvandt i.»

Saa snart Gruschnitskij var færdig, opstod der en almindelig Mumlen mellem hans Tilhørere.

«Naa, saa I tror mig ikke!» sagde han med hævet Røst. «Men jeg giver jer mit Æresord paa, at hvert eneste Ord er sandt, og jeg skal ogsaa gjerne fortælle jer, hvem det var, vi greb paa fersk Gjærning!»

«Ja, op med Navnet! — Herud med det!» lød det fra flere Sider.

«Det var Petschorin!» sagde han, og da han i det samme opdagede mig henne i Døren, blev han pludselig ildrød i Hovedet.

«Det gjør mig ondt, at jeg først er kommen til, efter at De har givet Deres Æresord paa den sorteste Bagvaskelse, der nogen Sinde er bleven udtalt!» sagde jeg højt og langsomt og gik hen til ham. «Havde jeg været til Stede før, vilde min Nærværelse for-

modentlig have sparet Dem for denne Nederdrægtighed.»

Gruschnitskij sprang op og lod, som om han blev yderst fornærmet.

«Jeg maa bede Dem om øjeblikkelig at tilbagekalde Deres Ord!» vedblev jeg i samme rolige Tone som før. «Jeg havde ikke troet, at en Dames Lige-gyldighed overfor Deres glimrende Egenskaber havde fortjent saa grusom en Hævn. Betænk Dem nu vel! Hvis De ikke strax tilbagekalder Deres skjændige Løgn, erklærer jeg Dem herved for en æreløs Karl og undsiger Dem paa Livet!»

Gruschnitskij stod foran mig med nedslaaede Øjne og stærkt bevæget. Jeg kunde se, at han kæmpede med sig selv. Men saa saare Dragonkaptajnen, som sad ved hans Side, puffede til ham med Albuen, tog han Mod til sig og svarede hurtigt, men stadig med nedslaaede Øjne:

«Højstærede, naar jeg siger noget, er jeg ogsaa den Mand, der staar ved det. — Jeg frygter ikke Deres Trusler, og jeg er rede til alt!»

«Ja, det sidste har De allerede vist!» sagde jeg koldt, og derpaa tog jeg Dragonkaptajnen i Ærmet og trak ham ind i det tilstødende Værelse.

«Hvad ønsker De? Hvad vil De mig?» spurgte han forbløffet.

«De er Gruschnitskijs Ven, og jeg antager, at De ikke vil vægre Dem ved at være hans Sekundant.»

«Ja, De har gættet rigtigt!» svarede han og

bukkede afmaalt. «Og jeg er endogsaa forpligtet til at vise ham denne Tjeneste, da den Fornærmelse, De har udslynget imod ham, ogsaa rammer mig. — Det var nemlig mig, der var sammen med ham i Nat!» tilføjede han, idet han rettede sin undersætsige Skikkelse.

«Aha! — Saa det var altsaa Dem, jeg gav det Slag i Pandebrasken!»

Da han hørte disse Ord, blev han baade gul og grøn, hans Øjne gnistrede, og han saa' ud, som om han vilde æde mig.

«Jeg skal have den Ære endnu i Dag at sende min Sekundant til Dem!» sagde jeg, idet jeg bukkede høfligt for ham og lod, som om jeg slet ikke lagde Mærke til hans Raseri.

Da jeg kom udenfor, blev jeg modtaget af Veras Mand, som stod og ventede paa mig neden for Trappen. Han trykkede begejstret min Haand og sagde med Taarer i Øjnene:

«Herlige unge Mand, jeg har hørt alt! Aa, den Usling, den Slyngel! Han er jo ligefrem umulig i godt Selskab! Ja, lovet og priset være Gud, at jeg ingen Døtre har! Og hvor ædelt af Dem, at De udsætter Deres Liv for hendes Skyld — men hun vil ogsaa nok vide at lønne Dem derfor. Hm ja, De venter maaske, at jeg skal tilbyde Dem min Assistance, men i saa Tilfælde maa jeg skuffe Dem. Jeg har selv været ung og kjender Livet, og jeg véd saaledes, at Uvedkommende ikke bør blande sig i den Slags Sager.»

Den Stakkel, han glæder sig over, at han ingen Døtre har!

Jeg gik lige hen til Verner, som er flyttet her ned tillige med sine Patienter, og jeg var da saa heldig at træffe ham hjemme. Efter at have meddelt ham alt, hvad der var passeret i Gaar Aftes og nu til Morgen, fortalte jeg ham, hvorledes jeg allerede for flere Dage siden var kommen under Vejr med den Sammensværgelse, mine Fjender havde etableret imod mig. Doktoren indvilligede øjeblikkelig i at være min Sekundant, og jeg gav ham derpaa nogle Vink med Hensyn til Betingelserne for Duellen. Jeg bad ham om at sørge for, at Sagen blev holdt saa skjult som muligt, da jeg, skjønt rede til at sætte mit Liv paa Spil, dog ikke fandt Grund til at spolere mine Fremtidsudsigter.

Saa snart vi havde truffet den fornødne Aftale, gik jeg hjem, og en Times Tid efter kom Doktoren tilbage fra sin Expedition.

«Ja, De har Ret i, at der er en Sammensværgelse i Gang imod Dem!» sagde han. «Da jeg kom ind i Gruschnitskijs Forværelse, hvor jeg opholdt mig et Øjeblik, medens jeg tog mit Overtøj og mine Galosker af, hørte jeg, at der blev talt meget ivrigt og høj-røstet i Stuen ved Siden af. «Nej, det gaar jeg aldrig ind paa!» sagde Gruschnitskij. «Nu har han fornærmet mig offentlig, og derfor gjælder vor gamle Aftale ikke mere.» — »Ja, lad du blot mig om det, jeg paatager mig hele Ansaret!» skreg en Stemme, som tilhørte vor fælles Ven, Dragonkaptajnen. «Jeg

har været Sekundant i fem Dueller, saa jeg véd nok, hvorledes man ordner den Slags Sager. Og for Resten har jeg allerede lagt min Plan, saa det nytter ikke at gjøre Vrøvl. Vær du ganske rolig, han skal ikke slippe med Skrækken alene!» I dette Øjeblik traadte jeg ind i Stuen, og de tav da bomstille. Vore Underhandlinger syntes aldrig at skulle faa Ende, men langt om længe blev vi da enige om følgende: Omtrent tre Fjerdingvej herfra ligger der en dyb Klippekløft; Gruschnitskij og hans Sekundanter begiver sig der hen i Morgen tidlig Kl. 4, og en halv Times Tid senere rider vi hjemme fra. Afstanden mellem de stridende Parter er efter Gruschnitskijs udtrykkelige Forlangende sat til sex Skridt, og bliver en af jer liggende, faar Tscherkesserne Skylden. — Naa, men jeg finder imidlertid Anledning til at advare Dem, for jeg har en lille Mistanke om, at den Plan, Deres Fjender oprindelig har undfanget, nu er forandret derhen, at man agter at lade Gruschnitskijs Pistol med Kugle, men Deres med løst Krudt. Det ser jo rigtignok nærmest ud som et Mord, men De véd jo nok, at i Krigen gjælder alle Fif, og da navnlig, naar der kriges her i Asien. Naa, hvad mener De saa? Skal vi lade os mærke med, at vi har gennemskuet deres Plan?»

«Nej, ikke for nogen Pris, kjære Doktor! Vær De kun ganske rolig — jeg skal nok vogte mig for at gaa i Fælden.»

«Ja, hvad vil De da gjøre?»

«Aa, det klarer jeg sagtens!»

«Men husk, at Afstanden kun er sex Skridt.»

«Ja, lad De mig om det! Naa, saa venter jeg Dem i Morgen tidlig Kl. 4, Doktor. Jeg skal nok sørge for, at Hestene er parate.»

Jeg blev siddende hjemme hele Resten af Dagen, og da Fyrstindens Tjener mødte hos mig med en Invitation til The, lod jeg sige, at jeg ikke kunde komme, da jeg befandt mig mindre vel.

Klokken er to. Jeg har ikke lukket et Øje endnu, og jeg burde dog sove lidt, for at min Haand ikke skal ryste i Morgen. Men — enfin, paa sex Skridts Afstand skal man vel have ondt ved at skyde forbi. Nej, min gode Gruschnitskij, din snedige Plan er allerede røget i Lyset, og du skal selv komme til at spille den Rolle, du havde tiltænkt mig. Aa, hvor jeg glæder mig til at se dit blege, skjælvende Fysiognomi lige foran Munden af min Pistol. Men hvorfor har du ogsaa været saa dum at fastsætte Afstanden til sex Skridt? Tror du da virkelig, at jeg uden videre vil stille mig op som Skive for dig? Nej, vi kaster Lod, og saa . . . Men hvis han nu bliver den heldige? Hvis min Stjerne for en Gangs Skyld skulde svigte mig? Og det vilde da ikke være saa forbavsende, da den har fulgt mig gennem tykt og tyndt i alle mine mærkelige Farter.

Men selv om jeg nu skulde gaa hen og dø, vilde Ulykken egentlig ikke være synderlig stor, da

jeg dog længe har haft nok af denne Verden. Jeg er som en Mand, der gaar omkring og kjeder sig i et Selskab, og som blot ikke tager derfra, fordi hans Ekvipage endnu ikke er mødt. Men skulde min Vogn komme nu, er jeg parat til øjeblikkelig at rulle af Sted.

Naar jeg i dette Øjeblik ser tilbage paa hele mit tidligere Liv, spørger jeg uvilkaarlig mig selv, hvorfor jeg egentlig har levet, og hvad Meningen har været med, at jeg overhovedet er bleven sat i Verden. En eller anden Bestemmelse maa der vel have været tænkt mig, ja jeg bilder mig endogsaa ind, at jeg oprindelig har været udset til noget stort, thi jeg føler, at jeg bærer titaniske Kræfter i mig. Men Sagen er, at jeg ikke har gættet denne Bestemmelse. Jeg har kun været en Bold for mine Lidenskaber, fra hvis Smeltedigel jeg er udgaaet haard og kold som Jernet — utilgængelig for enhver ædel Stræben og enhver begejstrende Idé. Og siden da har jeg kun været Tugtens Redskab i Skæbnens ubarmhjærtige Haand, Sværdet, som uden Medlidenhed har dræbt det dødsdømte Offer. — Min Kjærlighed har aldrig bragt noget Menneske Lykke, fordi jeg ikke har kunnet ofre mig for den, jeg elskede. Som en Moloch har jeg med Graadighed opslugt alle de Følelser, der strømmede mig i Møde. Kjærlighed, Glæde, Sorg — alt er fløjet ind i mit Ildsvælg, uden at jeg dog nogen Sinde er bleven mæt. Jeg er som den Hungrende, der af Mathed og Afkræftelse falder i en kortvarig Slummer, og saa i Drømme ser Bordet bugne med de koste-

ligste Retter og Vine. Han nyder med Vellyst af disse luftige Gaver, som kun hans Fantasi har fremtryllet, men i samme Nu som han vaagner, er det hele forsvundet, og han er da langt mere ulykkelig og forpint end før.

Muligt altsaa, at jeg skal dø i Morgen, og hvis saa er, findes der ikke et Menneske paa Jorden, som har forstaaet mig. Nogle anse mig for bedre og andre for værre, end jeg i Virkeligheden er. Mangen en vil sige: «Han var i Grunden en flink Fyr,» og lige saa mange vil holde paa, at jeg var en nederdrægtig Skurk. Men begge Dele er lige langt fra Sandheden. Nej, der er ingen Mening i det hele! Og dog hænger man ved Livet — af Nysgjerrighed. Man venter altid, at der skal komme noget nyt. Ja, det er virkelig baade til at le og græde over.

Nu har jeg allerede været sex Uger i denne forbandede lille Fæstning. Maksim Maksimitsch er taget paa Jagt, og jeg sidder alene hjemme og fordriver Tiden med at kigge ud af Vinduet. Alt i Dag er graat i graat. Bjærgene ere indhyllede i store, mørke Skyer, og Solen viser sig gjennem Taagen som en mat, gullig Plet. Det er koldt, og Vinden rusker i Vinduesskodderne. Hvor jeg kjeder mig! Jeg tror, jeg vil tage fat paa min Dagbog, som jeg ikke har rørt i de sidste to Maaneder.

Jeg gjennemlæser nu den sidste Side. Hvor latterligt! — Jeg bildte mig ind, at jeg skulde dø, og saa viste det sig, at det var en ren Umulighed for mig at komme af med Livet. Nej, jeg har endnu ikke tømt Lidelsernes Kalk til Bunds, og jeg føler i dette Øjeblik, at det kan vare længe, inden jeg faar Lov at spasere herfra.

Hvor alt det, jeg oplevede i hine bevægede Dage, staar klart og levende i min Erindring. Ikke et eneste Træk, end ikke den ubetydeligste Bagatel har Tiden formaaet at udslette.

Jeg husker nøje, at jeg hele den Nat, der gik forud for Duellen, ikke fik saa meget som et Øjebliks Søvn. Indtil lidt over to sad jeg og skrev i min Dagbog, men paa dette Tidspunkt blev min Uro saa stærk, at jeg ikke længer kunde holde mine Tanker samlede, og jeg maatte da lægge Bogen fra mig. Om-trent en Time gik jeg op og ned ad Gulvet, og derpaa satte jeg mig hen i Sofaen og begyndte at læse i en Roman, som netop laa opslaaet paa Bordet. Det var «Puritanerne» af Walter Scott. I Begyndelsen kostede det mig Anstrængelse at forstaa, hvad jeg læste, men lidt efter lidt blev min Interesse saa stærkt fangen af Bogen, at jeg fuldstændig glemte alt andet.

Endelig begyndte det at dages. Mine Nerver var nu noget roligere, men da jeg mønstrede mig i Spejlet, opdagede jeg, at mit Ansigt var ligblegt, og jeg saa' dygtig forvaaget ud. Mine Øjne vare omgivne af store, mørke Rande, men selve Blikket var glansfuldt og

havde et truende og ildevarslende Udtryk. Alt i alt var jeg nogenlunde tilfreds med mig selv.

Efter at jeg havde givet Ordre til, at Hestene skulde sadles, klædte jeg mig paa og skyndte mig at gaa i Bad. Det kolde Vand virkede i høj Grad velgjørende og forfriskende paa mig, og da jeg havde gnedet mig tilstrækkeligt, følte jeg mig saa kvik baade i legemlig og i aandelig Henseende, at jeg kunde have indladt mig paa, hvad det skulde have været. Naa, og saa er der oven i Kjøbet dem, som vil paastaa, at Sjælen ikke er afhængig af Legemet!

Da jeg kom hjem, var Doktoren allerede mødt. Han var iført graa Ridebenklæder og en kort Jakke, og hans Hoved forsvandt næsten fuldstændig under en vældig tscherkessisk Hue, som gik ham helt ned til Ørene. Jeg kunde ikke bare mig for at le, da jeg saa' hans fredelige Ansigt titte frem under denne Vildmandshue, som stod i saa stærk en Modsætning til det bekymrede og modfaldne Udtryk, der for Øjeblikket prægede hans Fysiognomi.

«Hvorfor ser De saa ulykkelig ud, Doktor?» sagde jeg til ham. «Har De maaske ikke Snese af Gange ledsaget Folk til den anden Verden, uden at det har generet Dem i fjærneste Maade? De kan jo forestille Dem, at jeg lider af en eller anden farlig Sygdom, som jeg enten slipper ud over eller bukker under for — og begge disse Udgange er jo fuldstændig overensstemmende med den i Naturen herskende Orden. Men hvis De ikke formaar at gjøre denne Betragtningssmaade gjældende i nærværende Tilfælde, kan De blot bilde

Dem ind, at jeg er en Patient, der lider af en Dem fuldstændig ukjendt Sygdom. Hvis De vil anvend denne Synsmaade her, faar De jo Lejlighed til at anstille forskellige fysiologiske Iagttagelser over mig. Jeg for mit Vedkommende ser ikke rettere, end at den Sjælstilstand, som behersker et Menneske, der i Løbet af en Times Tid risikerer at faa en Kugle for Panden, meget godt kan betragtes som en Sygdom, der fortjener et nøjere Studium.»

Denne Tanke syntes at opmuntre Doktoren, og han blev da ogsaa noget livligere end før.

Vi steg til Hest. Verner halede i Tøjlerne, som om han vilde vride Dyrets Kjæber af Led, og derpaa jagede vi afsted i fri Trav. Efter faa Øjeblikkes Forløb var vi ude af Forstaden, og derpaa drejede vi ned i en Kløft, gennem hvis Bund der snoede sig en ujævn, græsgroet Vej, som paa sine Steder overrisledes af larmende Kildevæld. Alle disse Vandløb maatte vore Heste vade over, til stor Fortvivlelse for Doktoren, som kæmpede en fortvivlet Kamp med sin Rosinante, hver Gang han skulde have den ud i det vaade Element.

Jeg tror ikke, at jeg har oplevet nogen skønnere Morgen. Solen begyndte netop at titte frem over de lave Bjerge, som laa ud til højre for os, og dens første varme Straaler, der blandede sig med Nattens friske Kølighed, hensatte mig i et forunderligt Velbehag, som jeg har ondt ved at skildre. Nede, hvor vi red, var der endnu mørkt og koldt, men foroven til begge Sider af os hvilede alt i et gyldent Skjær.

Buskene, som tittede ned til os fra Klippespalterne, stod i det dejligste Flor, og ved det mindste Vindpust, dryssede der en Regn af hvide Blomsterblade ned over vore Hoveder. Det forekom mig, at jeg aldrig havde elsket Naturen saa højt som i dette Øjeblik. Jeg frydede mig over Dugdraaberne, der sitrede paa de store, brede Vindrueblade og spillede i alle Regnbuens Farver, og mit Øje søgte at trænge ind i Taagedisen, som langt, langt for ude indhyllede Vejen i en blaalig Em, gjennem hvilken jeg svagt kunde skjelne Klipperne paa begge Sider. Takket være et optisk Bedrag syntes de høje, stejle Granitvægge at rykke nærmere og nærmere mod hinanden, indtil de til Slutningen klappe sammen og dannede en uigjennemtrængelig Mur. Der var noget imponerende og alvorsfuldt ved dette Skue, og vi red derfor begge længe uden at sige et Ord.

«Naa, har De saa gjort Deres Testamente?» spurgte Verner omsider.

«Nej!» svarede jeg og lo.

«Men hvis De nu faar en Kugle i Hovedet eller i Brystet?»

«Aa, saa vil mine Arvinger nok selv finde ud af at dele Rovet!»

«Men har De da ingen Venner, som De kunde ønske at sende en sidste Hilsen?»

Jeg rystede paa Hovedet.

«Og der findes heller ikke en Kvinde, som staar Deres Hjærte saa nær, at De kunde føle Trang til . . .»

«Hør, det er jo et formeligt Skriftemaal, De vil

have mig ind paa, kjære Doktor!» afbrød jeg ham. «Godt, men da De nu ønsker, at jeg skal aabne mit Hjærte for Dem, vil jeg ogsaa for gammelt Venskabs Skyld gjøre det. Ser De, først skal jeg nu blot bemærke, at jeg for længst er kommen ud over den Alder, hvor man dør med sin Elskedes Navn paa Læberne og testamenterer sin Ven en mer eller mindre pomadiseret Haarlok. Nej, naar jeg staar over for Muligheden af en snarlig Død, tænker jeg kun paa mig selv, og det er der vel ogsaa en Del Mening i. Mine Venner kan rejse Fanden i Vold! De har glemt mig Dagen efter, at jeg er vandret herfra, og kan jeg slippe for, at de kaster Snavs paa mit Minde, maa jeg prise mig lykkelig. Og hvad mine mange Flammer angaar, kan de spasere samme Vej! Jeg véd jo, at de hurtigt vil trøste sig i en anden Mands Arme, og at de saa vil gribe enhver Lejlighed til at spotte den Døde, for at faa Bugt med hans Efterfølgers Skinsyge. Nej, Følelser, kjære Doktor, det er noget, jeg for længe siden har aflagt; det eneste, jeg har reddet ud af Livets Storme, er nogle ganske enkelte Ideer. Jeg har allerede i lang Tid levet med Hovedet og ikke med Hjærtet. Med dyb Interesse, men uden Spor af Deltagelse undersøger og studerer jeg alt, hvad der foregaar i mit Indre, og jeg sønderdeler mine Handlinger og Tanker med samme Iver som en Anatom, der dissekerer Muskelfibre i et Kadaver. Jeg bestaar, om jeg saa maa sige, af to forskjellige Væsener, af hvilke det ene lever i dette Ords fuldeste Betydning, medens det andet kun lever, for saa vidt som det reflekterer over det første.

Det er nu den ikke reflekterende Del af mit Jeg, som maaske allerede om en Time skal have den Ære at sige Farvel til Dem og til hele Verden, medens den anden . . . den anden . . . Men sig mig engang, Doktor, kan De ikke se de tre, som staar oppe paa Klippen for ude til højre? Jeg bilder mig ind, at det er dem, vi søger!»

Vi satte Fart paa, og da vi naaede hen til Buskadset ved Foden af Klippen, fik vi Øje paa tre Heste, som stod bundne til et Træ. Vi steg af, bandt vore egne Dyr til en Korkælm, hvis tætte Krone kastede Skygge til alle Sider, og arbejdede os ad en snæver Sti op til Klippens øverste Flade, hvor Gruschnitskij, Dragonkaptajnen og en anden Officer, der ligeledes skulde fungere som min Modstanders Sekundant, ventede paa os. Den fremmede Officer blev forestillet for os som Hr. Ivan Ignatjevitsch¹⁾, men, hvad han hed mere, fik jeg ikke at vide, og endnu den Dag i Dag kjender jeg ikke hans interessante Efternavn.

«Vi har ventet længe paa Dem!» bemærkede Dragonkaptajnen med et ironisk Smil.

Jeg tog mit Kronometer frem og viste ham, at

¹⁾ Foruden For- og Efternavn bærer enhver Russer et af Faderens Fornavn afledet Patronymium. Her er Patronymiet: Ignatjevitsch; paa Dansk: Ignats Søn. Russere, som staar paa en nogenlunde bekjendt Fod med hinanden, tiltale hinanden med Fornavn og Patronymium. Naar Ivan Ignatjevitsch forestilles, uden at hans Efternavn nævnes, er det en Uhøflighed

Klokken endnu manglede fem Minutter i den aftalte Tid, og han gjorde mig saa en Slags Undskyldning, idet han erklærede, at hans Ur var tilbøjeligt til at vinde.

I nogle Øjeblikke herskede der en pinlig Tavshed, som Doktoren afbrød, idet han henvendte sig til Gruschnitskij.

«Ja, jeg mener nu,» sagde han, «at begge Parter har gjort Æren tilstrækkelig Fyldest ved at vise deres Redebonhed til at slaas, og at der derfor er al Grund til at søge at faa Sagen bilagt i Mindelighed. Men for at dette skal kunne ske, maa det først komme til en gjensig Forklaring mellem de Herrer.»

«Ja, jeg for mit Vedkommende gaar gjerne ind paa dette Forslag!» skyndte jeg mig at sige.

Kaptajnen blinkede hen til Gruschnitskij, og denne, som formodentlig mente, at jeg var bange, begyndte saa med ét at stikke Næsen i Vejret. Han vovede endogsaa at se mig ind i Øjnene, men hans Blik var rigtignok saa uroligt, at det røbede en stærk indre Kamp.

«Ja, nævn mig Deres Betingelser,» sagde han «og naar jeg har hørt dem, kan jeg jo altid tænke over, hvor vidt jeg mener at kunne gaa ind paa dem.»

«Godt, jeg forlanger, at De endnu i Dag og i Vidners Overværelse tilbagekalder Deres Løgne og gjør mig en forsvarlig Undskyldning.»

«Hør, jeg maa sige Dem, Højstærede, at det for-

bavser mig, at De tør vove at møde med et saadant Forslag!»

«Nej virkelig! — Og hvad andet tror De da, at jeg kan foreslaa Dem?»

«Godt, saa duellerer vi altsaa!»

«Som De behager!» svarede jeg og trak paa Skulderen. «Men betænk vel, at det bliver en Kamp paa Liv og Død. Enten skal De eller ogsaa jeg bide i Græsset!»

«Ja, gid det maa blive Dem!»

«Tak for Ønsket, men jeg er bange for, at det bliver Dem selv!»

Han blev kjendelig forvirret, men det lykkedes ham dog med en Del Besvær at sætte sine Lattermuskler i en krampagtig Bevægelse.

Kaptajnen tog ham nu under Armen og trak ham til Side, hvorpaa de stod i længere Tid og smaasnakkede med hinanden. Jeg var mødt i en temmelig fredelig Sindsstemning, men dette Maskepi gjorde mig efterhaanden saa irriteret, at Lysten til at hævne mig fortrængte alle andre Følelser.

«Men, kjæreste Petschorin,» sagde Doktoren, der kom hen til mig med et temmelig alarmeret Ansigt, «De har vist ganske glemt Deres Modstanderes fule Planer. Jeg for mit Vedkommende forstaar mig kun yderst lidt paa Dueller og véd næppe engang, hvorledes man lader en Pistol, men netop derfor er det nødvendigt, at De selv har et vaagent Øje med disse Fyre. Hvorfor forholder De dem fuldstændig passiv? De er virkelig et højst mærkeligt Menneske! Sig dog

til dem, at De kjender deres Hensigter! Jeg kan sandelig ikke forstaa, at De har Lyst til at lade Dem skyde ned som en Agerhøne eller en Sneppe.»

«Aa, vær De kun rolig, kjære Doktor! Giv bare Tid! Jeg skal nok indrette det saaledes, at der ingen Fordel bliver paa de andres Side. Lad dem blot hviske og tiske, saa meget de lyster.»

«Mine Herrer, dette her begynder efterhaanden at blive kjedeligt!» sagde jeg omsider højt. «Skal vi slaas, saa lad os slaas. Hvad skal al den Snakken til; det kunde De jo have besørget i Gaar!»

«Ja, nu er vi ganske til Deres Tjeneste!» svarede Kaptajnen, «Naa, behag saa at indtage Deres Pladser, mine Herrer! Doktor, vil De afmaale de sex Skridt!»

«Ja, paa Plads! Paa Plads!» gjentog Ivan Ignatjevitsch med en pibende Røst.

«Nej, tillad mig!» sagde jeg. «Inden vi begynder, har jeg et Forslag at gjøre. Da det jo er Meningen, at vi skal slaas paa Liv og Død, er det vel ogsaa vor Pligt at sørge for, at det hele løber saa hemmeligt af som muligt. Gjør vi ikke det, kommer det let til at gaa ud over vore Sekundanter. Naa, er De ikke enige med mig, mine Herrer?»

«Jo, selvfølgelig!» svarede Kaptajnen og Ivan Ignatjevitsch med én Mund.

«Ser De, jeg har nu tænkt mig, at vi kunde klare Sagen paa følgende Maade. Kan De se den stejle Klippe, som hæver sig ud til højre for os? Den er lige saa flad og jævn foroven som et Logulv, og Afstanden fra dens øverste Flade og ned til Foden af

aens bratte Granitvægge er en hundrede Alen og maaske endnu mere. Et rart Sted at falde ned fra, men især naar man betænker, at den, der slaar Saltomortalen, bliver kvast mod et af de mange skarpe Fjældstykker, som De ser hist nede. Mit Forslag gaar nu ud paa, at vi klatrer op paa denne Klippe og afholder Duellen dér. Vi slaar Plat og Krone om, hvem der skal have det første Skud, og den, som Skæbnen har udset til at være Skive, stiller sig da saa yderligt som muligt og med Ryggen mod Afgrunden; selv om han kun bliver let saaret, vil han øjeblikkelig styrte ned og knuses i Faldet, og naar Doktoren saa trækker Kuglen ud af Liget, vil det hedde sig, at Vedkommendes Død kun skyldes et Ulykkestilfælde. Og til Slutning erklærer jeg herved højtideligt, at jeg ikke duellerer paa andre Betingelser end disse!»

«Ja, som De behager!» sagde Kaptajnen og saa hen paa Gruschnitskij, der nikkede for at tilkjendegive, at han gik ind paa Forslaget. Udtrykket i hans Ansigt tydede paa en stærk Sindsbevægelse, men han var ogsaa bleven bragt i en slem Knibe, da han takket være mit Arrangement af Duellen nu kun havde Valget mellem at skyde i Luften eller at gjøre sig til en gemen Morder — hvis han da ikke skulde foretrække at opgive hele sin afskyelige Plan og udsætte sig for den samme Fare som jeg. I dette Øjeblik vilde jeg ikke for alt i Verden have været i hans Sted. Han trak igjen Kaptajnen til Side og begyndte at gjøre ham ivrige Forestillinger, men hans onde Aand syntes ikke at ville høre paa ham og vendte sig tilsidst bort.

med et haanligt Smil; «Du er et Fæ!» sagde han saa højt, at jeg kunde høre det. «Der er min Salighed ikke sund Sans i dig. — Naa, mine Herrer, skal vi saa se at komme derop!»

Det var en temmelig farlig og besværlig Tur, vi begav os ud paa, da vi kun kunde bevæge os op ad den stejle Fjældskraaning ved at hægte os fast til de mange Buske, der groede ud af Klipperevnerne, men det hjalp os, at der hist og her fandtes Fremspring, som dannede en Slags naturlig Trappe. Gruschnitskij aabnede Toget, efter ham fulgte hans to Sekundanter og aller bagest kravlede min Ven Doktoren og jeg.

«Jeg beundrer Dem!» sagde han til mig, medens vi hvilede os et Øjeblik paa en fremspringende Klippeblok. «Aa, lad mig engang føle Deres Puls! Ja, den har noget mere travlt, end den burde. Men jeg kan trøste Dem med, at Deres Ansigt er fuldstændig roligt — dog forekommer det mig, at Deres Øjne har lidt stærkere Glans end ellers.»

Pludselig begyndte der at rulle Smaasten og Grus ned over Hovedet paa os, og da jeg kiggede op, saa' jeg, at Gruschnitskij vaklede og var ved at tabe Ligevægten. En Gren, som han havde hægtet sig fast til, var knækket midt over, og han vilde være styrtet baglængs, hvis hans Kammerater ikke havde opfanget ham.

«Tag Dem i Agt!» raabte jeg op til ham. «Styrt ikke ned, før det er Tid! — Det er ellers et slemt Omen, Højstærede! Husk paa Julius Cæsar!»

Endelig naaede vi da helt op til Klippens øverste

Flade, der var fuldstændig plan og saa forvitret, at der laa et tommetykt Lag Sand paa den. Til alle Sider mødte Øjet utallige sneklædte Bjærgtoppe, Tinde bag Tinde, en mangedobbelt Kreds af fantastiske Alpekjæder, hvis bageste Rækker tabte sig i den gyldne Morgendis. Imod Syd ragede Elbrus' hvide, søvglinsende Kegle højt op over de nærmeste Bjærgkolosser, hvis Spidser ombølgedes af store, flossede Skystrimer, der kom drivende fra Øst. Jeg gik hen til Randen af Klippen, kiggede ned og blev greben af Svimmelhed ved Synet af den kolde, mørke Afgrund, som gabede mig i Møde og sendte mig en Hilsen fra de spidse, mosbegroede Klippestykker, som Tiden eller Uvejret havde brolagt dens Svælg med.

Selve Fladen, vi stod paa, dannede en næsten ligesidet Trekant og var ikke større i Udstrækning, end at Duellen lige kunde finde Sted paa den. Efter et kort Samraad blev vi enige om, at der skulde udmaales sex Skridt fra en af Vinkelspidserne, og at den af Parterne, som Skæbnen havde udset til at være Skive for det første Skud, skulde stille sig op i selve Spidsen og med Ryggen mod Afgrunden. Slap han mod Forventning uskadt derfra, skulde Modstanderne bytte Plads.

Jeg besluttede at mage det saaledes, at Gruschnitskij fik alle Fordelene paa sin Side, idet jeg mente, at en saadan Optræden muligvis kunde vække en Gnist af hans bedre Jeg til Live, og skete dette, vilde vor Strid jo endnu kunde bilægges paa en fredelig Maade. Men min Hovedtanke med at vælge denne

Fremgangsmaade var dog den, at jeg derved fik Ret til at vise mig skaanselsløs, hvis han ikke bestod Prøven — og Skæbnen blev mig da ogsaa gunstig. Jeg fandt med andre Ord, at det var den bedste Maade at affinde mig med min Samvittighed paa, og jeg bilder mig ind, at de fleste i mit Sted vilde have baaret sig ad ganske paa samme Vis.

«Naa, Doktor, vil De saa tage Mønten frem og agere Skæbne!» sagde Kaptajnen.

Verner trak en Sølvrubel op af sin Pung og holdt den i Vejret.

«Plat!» raabte Gruschnitskij paa en underlig akavet Maade. Han saa' ud, som om han pludselig vaagnede af en dyb Søvn.

«Krone!» sagde jeg, for jeg havde jo ikke noget andet Valg.

Mønten fløj i Vejret og faldt klingrende ned paa Klippen. — Bagsiden kom til at ligge øverst.

«Ja, De er den heldige!» sagde jeg til Gruschnitskij. «Det er Dem, der skal begynde. Men mærk vel, at hvis de ikke gjør det af med mig, saa skyder jeg Dem en Kugle gennem Hovedet — det giver jeg Dem mit Æresord paa!»

Han blev ildrød, formodentlig fordi han skammede sig over, at han nu skulde dræbe et fuldstændig værgeløst Menneske. Jeg saa' ham stift ind i Øjnene, og det forekom mig da, som om det et Øjeblik trak op til, at han vilde kaste sig for mine Fødder og anraabe mig om Tilgivelse. Men det blev alligevel ikke til noget. Og hvorledes kunde han vel

ogsaa være bekendt at tilstaa sin skjændige Plan? Hvis kan ikke vilde dræbe mig, havde han kun det ene tilbage at skyde i Luften, og jeg var ogsaa næsten overbevist om, at han vilde gjøre dette. Der var kun ét, som kunde afholde ham derfra, nemlig Frygten for, at jeg skulde erklære Duellen for ugyldig og forlange, at det hele gik om.

«Det er Tid endnu!» hviskede Doktoren og trak mig i Ærmet. «Men De maa skynde Dem! Sig dem ligeud, at De kjender deres skjændige Anslag, ellers er De fortabt. Kan De se . . . han er allerede i Færd med at lade. Venter De blot et Sekund til, er det for sent. Hvis De ikke vil, saa er jeg nødt til at tage Affære.»

«Nej, for Gud i Himlens Skyld, Doktor!» svarede jeg og frigjorde mig for hans Haand. «Har De da virkelig Lyst til at fordærve det hele? De har jo én Gang for alle lovet mig ikke at blande Dem i Sagen. Og hvorfor vil De gjøre det? Sæt nu, jeg griber denne Lejlighed til at komme af med Livet!»

«Ja, det er en anden Sag!» sagde han og saa' ud, som om der gik en Praas op for ham. «Men lov mig saa, at De ikke vil lade mig høre ilde derfor, naar vi en Gang mødes hinsides.»

Kaptajnen, som nu var bleven færdig med at lade Pistolerne, gav den ene til Gruschnitskij, og efter at have hvisket en spøgefuld Bemærkning ind i Øret paa ham rakte han mig den anden.

Jeg stillede mig hen, hvor jeg skulde, stemmede min venstre Fod fast mod Klippen og bøjede Over-

kroppen lidt frem for ikke at falde ned i Afgrunden, hvis jeg skulde blive saaret. Gruschnitskij indtog ligeledes sin Plads, og i samme Nu, som Kaptajnen gav det aftalte Tegn, løftede han sin Pistol og begyndte at sigte. Da Munden kom op i Højde med min Pande, saa' jeg, at han rystede og gik ned i Knæene. — Pludselig sænkede han Pistolen lidt, vendte sig blegnende om mod sine Sekundanter og hviskede:

«Nej, jeg kan ikke . . . Det er mig umuligt!»

«Kujon!» snerrede Kaptajnen.

I det samme gik Skuddet af. Kuglen strejfede mit højre Knæ, og jeg gik saa et Skridt frem for hurtigst muligt at komme bort fra den truende Afgrund.

«Naa, gamle Knægt — det gjør mig ondt for dig!» sagde Kaptajnen. «Se nu kommer Turen til dig. Marsch! Hen paa din Plads! Men omfavn mig først, for du slipper vist næppe levende derfra.» De faldt i hinandens Arme, og medens dette stod paa, hørte jeg Kaptajnen le. «Tag dig det ikke for nær, at du skal rejse herfra!» sagde han og blinkede polisk til Gruschnitskij. «Alt her nede er snavs ordnet, og Livet er ikke en sur Sild værd!»

Efter at han havde udtalt disse tragiske Ord, der blev fremsagt med den fornødne Alvor, traadte han tilbage paa sin Plads, og nu kom Turen til Ivan Ignatjevitsch, som omfavnede Gruschnitskij med Taarer i Øjnene og derpaa gik ud til Siden. Min Modstander stod nu alene foran mig.

Endnu i dette Øjeblik ser jeg mig ikke i Stand

til at gjøre nøje Rede for, hvad det var for Følelser, som den Gang rasede i mit Indre; dog bilder jeg mig ind, at det ikke alene var Harme og Foragt, men tillige en dæmonisk Glæde over, at jeg nu havde Hals og Haand over dette Menneske, som stod og saa' mig ind i Ansigtet med en uforstyrrelig Ro og Frækhed, skjønt han for kun nogle faa Minutter siden paa den fejgste Maade og uden selv at udsætte sig for den ringeste Fare havde villet skyde mig ned som en Hund. Og det var ogsaa nær lykkedes ham, thi hvis Kuglen blot var gaaet en kvart Tomme længer til venstre, vilde jeg uundgaaelig være styrtet i Afgrunden.

Jeg stod nogle Minutter og stirrede ham ind i Ansigtet for at se, om jeg dog ikke kunde opdage en Antydning til Anger hos ham, men det lykkedes mig ikke, og det forekom mig endogsaa, at han stod og kæmpede med et Smil.

«Jeg raader Dem til at befale Deres Sjæl Gud i Vold, inden jeg skyder!» sagde jeg omsider.

«Aa, tag De blot Vare paa Deres egen Sjæl, saa skal jeg nok passe min,» svarede han. «Jeg beder Dem kun om at gjøre Pinen saa kort som muligt.»

«Naa, saa De vil altsaa ikke tilbagekalde Deres Bagvaskelse? De vil ikke gjøre mig en Undskyldning? Tænk Dem lidt om! Har Deres Samvittighed virkelig slet intet at bebrejde Dem?»

«Hr. Petschorin!» raabte Dragonkaptajnen. «Maa jeg gjøre Dem opmærksom paa, at De ikke er kommen her for at holde Prædikener! Lad os dog faa en Ende paa Historien! Skal vi staa her ret længe til,

risikerer vi sandelig, at en eller anden forbipasserende ser os nede fra Kløften.»

«Godt!» sagde jeg. «Aa, kom engang her hen, Doktor, jeg vil gjerne tale et Ord med Dem.»

Verner traadte hen til mig. Den Stakkel, han var endnu blegere, end Gruschnitskij havde været det for faa Minutter siden. Saa snart han stod ved Siden af mig, sagde jeg langsomt og højtideligt, som om det kunde have været en Dødsdom:

«Hr. Doktor, disse Herrer har rimeligvis i deres Hastværk glemt at putte en Kugle i min Pistol. Maa jeg derfor bede Dem om at lade den paa ny og saaledes, at jeg kan skyde min Modstander paa Pelsen med den.»

«Hvad siger De? Hvad er det for en Beskyldning?» raabte Kaptajnen. «Jeg har selv ladet begge Pistolerne, og hvis der ingen Kugle er i Deres, maa den være falden ud. Men det kan jeg virkelig ikke gjøre for! Og De faar ikke Lov til at lade den om igjen — det er stik mod alle Regler. Jeg tillader det ikke for nogen Pris!»

«Godt!» svarede jeg. «Hvis saa er, duellerer jeg med Dem og paa de samme Betingelser som dem, De selv for lidt siden vedtog!»

Denne Ytring havde den Virkning, at han ikke vovede at sige et Ord mere.

Gruschnitskij stod stadig ubevægelig paa sin Plads, men der var foregaaet en forbavsende Forandring med ham. Han knejsede ikke mere med Hovedet som for lidt siden, men stirrede mørkt ned for sig.

«Nej, lad ham være! Slip ham!» sagde han vredt til Kaptajnen, som vilde rive Pistolen ud af Doktorens Haand. «Du véd jo godt, at Petschorin har Ret!» Den slyngelagtige Dragon gjorde forskellige Tegn til ham, men Gruschnitskij værdigede ham ikke et Tegn mere.

Imidlertid havde Doktoren ladet Pistolen og rakt mig den, og da Kaptajnen saa' dette, spyttede han af Arrigskab og stampede i Jorden. «Aa, dit Fæ! Din Dumrian!» skreg han ude af sig selv. «Hvorfor har du villet følge dit eget dumme Hoved? Nu kan du have det saa godt! Du fortjener det ikke bedre! — Men det er alligevel ikke efter Reglerne!» brummede han og drev hen paa sin Plads.

«Gruschnitskij!» sagde jeg. «Endnu er det Tid! Tilbagekald dine Løgne, og jeg tilgiver dig alt! Dit Forsøg paa at holde mig for Nar er fuldstændig mislykket, og det er mig en tilstrækkelig Tilfredsstillelse. Gjør nu, hvad jeg siger, Gruschnitskij! Husk, at vi en Gang var Venner!»

«Skyd væk!» svarede han med lynende Øjne og blussende Kinder. «Jeg foragter mig selv og hader dig! Hvis du ikke dræber mig, myrder jeg dig, naar jeg ser mit Snit dertil! Gjør det af med mig i en Fart! Jorden har ikke Plads for os begge!»

Jeg skød, og da Røgen havde fordelt sig, stod Gruschnitskij ikke længer paa sin Plads. En let Støvsky, som hævede sig op fra Randen af Afgrunden, var hans Afskedshilsen.

Doktoren og de to andre udstødte et Rædsels-skrig.

«Finita la comedia!» sagde jeg til Verner, men han vendte sig bort og svarede ikke. Jeg trak paa Skulderen og bukkede for Gruschnitskijs Sekundanter.

Da jeg var kommen et lille Stykke ned af Klippen, opdagede jeg Gruschnitskijs blodige Lig paa Bunden af Afgrunden, og jeg lukkede da uvilkaarlig Øjnene for at undgaa dette ubehagelige Syn.

Jeg red hjem i Skridt. Mit Hjærte var tungt, Solen forekom mig dunkel, og dens Straaler varmede mig ikke. Da jeg kom Byen saa nær, at jeg kunde skjelne de røde Tage og Røgen, der hvirvlede op fra Skorstenene, drejede jeg til højre og red ned i en Kløft. Jeg trængte i den Grad til at være alene, at Synet af et Menneske vilde have været mig uudholdeligt. Jeg slap Tøjlerne og red videre med sænket Hoved — saare længe og i dybe Tanker. Omsider standsede min Hest af sig selv, og jeg gjorde saa omkring og slog ind paa en Vej, som førte til Kislovodsk. Solen stod allerede lavt paa Himlen, da jeg naaede den lille By; jeg selv var dødtræt, og min Hest saa udaset, at den næppe kunde hænge sammen.

Da jeg kom hjem, gav Tjeneren mig to Breve. Det ene var fra Verner og det andet fra Vera.

Jeg læste først Doktorens Billet. Den lød saaledes:

«Alt er i Orden. Liget, som var saa lemlæstet, at man ikke kunde gjenkjende det, er blevet ført her-til, efter at jeg først havde fjærnet Kuglen. Den almindelige Mening er, at hans Død skyldes et Ulykkes-tilfælde. Kommandanten saa' dog lidt skeptisk ud, da jeg meddelte ham den sørgelige Efterretning, men han sagde intet. Der foreligger ingen Beviser imod Dem, og De kan saaledes sove roligt — hvis De da er i Stand dertil. Lev vell!»

Det varede længe, inden jeg kunde beslutte mig til at bryde det andet Brev. Hvad kunde hun vel have at skrive? Jeg var saa lidt vant til, at hun anvendte dette Meddelelsesmiddel, at jeg følte mig greben af bange Anelser. Og de viste sig ogsaa beret-tigede, thi jeg læste følgende:

«Jeg skriver disse Linier i den fulde Overbevisning, at vi aldrig mere skulle ses. Da vore Veje for nogle Aar siden skiltes, troede jeg det samme, men Himlen vilde det anderledes — den besluttede endnu en Gang at sætte mig paa Prøve. Jeg bestod den ikke: mit svage Hjærte kunde ikke modstaa din kjendte Røst, men ikke sandt, du foragter mig ikke derfor? Det, jeg skriver her, er ikke alene et sidste Levvel, men ogsaa et Skriftemaal, thi jeg bør sige dig alt, hvad der har rørt sig i mit Hjærte, lige siden den Dag jeg lærte at elske dig. Jeg har intet, slet intet at bebrejde dig; du har handlet imod mig, som enhver anden Mand vilde have handlet i dit Sted. Du har elsket mig som din Ejendom, som en Kilde til dine Glæder, Ængstelser og Sorger — til de store Sindsbevægelser, som du nu

engang ikke kan undvære, fordi Livet uden dem vilde forekomme dig ensformigt og kjedeligt. Jeg vidste, at du vilde elske mig paa denne selviske Maade, men du var ulykkelig, og jeg kastede mig i dine Arme, haabende paa, at du nok en Gang vilde vide at paa-skjønne dette Offer og forstaa Dybden af min uegen-nyttige Kjærlighed. I Tidernes Løb lærte jeg at kjende selv de lønlige Afkroge af din Sjæl, og jeg saa' da, at mit Haab havde været forgjæves. Det var en bitter Kalk for mig. Men min Kjærlighed var efterhaanden bleven en saa uadskillelig Del af mit eget Jeg, at den, selv om der kastedes en mørk Skygge hen over den, ikke kunde udslukkes eller dø.

Vi skilles nu for bestandig, men vær forvisset om, at jeg aldrig vil elske nogen anden end dig. — Dig har jeg ofret mine bedste Tanker, dig har jeg elsket af mit ganske Hjærte, og for din Skyld har jeg sørget og grædt. Den Kvinde, der en Gang har elsket dig, ser med en vis Foragt ned paa andre Mænd, ikke fordi du er bedre end dem — Ak nej! — men fordi du i al din Ejendommelighed er dig selv, og fordi dit Væsen er Stolthed og Hemmelighedsfuldhed. Du behersker. Selv din Stemmes Klang har en uimod-staaelig Magt. Ingen forstaar som du at fængsle en Kvinde, og selv det slette hos dig lokker og drager. Ingens Blik er saa forjættende som dit, og ingen er saa dybt ulykkelig som du, fordi du paa intet Punkt gjør dig Illusioner om, at det er anderledes.

Men jeg maa nu forklare dig Grunden til min pludselige Afrejse, skjønt den vist næppe vil inter-

essere dig, da det ene og alene er mig selv, der har fremkaldt den.

I Morges kom min Mand ind til mig og fortalte mig om din Strid med Gruschnitskij. Der maa sandsynligvis være foregaaet en paafaldende Forandring i mit Ansigt, for han saa' mig længe og opmærksomt ind i Øjnene. Jeg var lige ved at falde i Afmagt ved Tanken om, at du i Dag skulde duellere, og jeg havde en Følelse, som om jeg skulde gaa fra Forstanden. Men nu, da jeg atter kan samle mine Tanker, er jeg fuldstændig overbevist om, at du er i Live og uskadt. Du kan ikke være død — det er umuligt! — Min Mand gik længe frem og tilbage i Stuen; jeg erindrer ikke mere, hvad han sagde til mig, eller hvad jeg svarede. Jeg véd kun, at han krænkede mig med et Ord saa gement og brutalt, at det ramte mig som et Kølleslag. Lidt efter forlod han mig, og jeg hørte da, at han gav Ordre til, at der skulde pakkes ind og spændes for. I tre samfulde Timer har jeg nu siddet her ved Vinduet og ventet paa, at du skulde komme tilbage. Men nej Og dog er jeg vis paa, at du lever. Du kan ikke være død — saa hurtigt og uventet! Vognen er forspændt og holder allerede i Gaarden. Lev vel! Lev vel! Jeg er færdig med Livet jeg dør. Og jeg gjorde det gjerne, hvis jeg blot var sikker paa, at du vilde bevare mig i din Erindring. Mere forlanger jeg ikke. Lev vel! Nu kommer der nogen; jeg maa skjule Brevet! — Ikke sandt? Du elsker ikke Mary? Du gifter dig

ikke med hende? — Dette Offer maa du bringe mig: Husk, at jeg har ofret alt for din Skyld.»

Som en Vanvittig fór jeg ud af Stuen, satte i et Spring ned ad Trapperne og svingede mig op paa min Hest, som endnu blev ført frem og tilbage i Gaarden. Uden Spor af Medlidenhed piskede jeg løs paa det stakkels Dyr, som prustende, skummende og badet i Sved jagede i vild Karriere hen ad den stenede Landevej, der fører til Pjatigorsk.

Solen skjulte sig allerede bag de sorte Skymasser, som rugede over Bjærgene. Nede i Kløften, hvor jeg red, var der mørkt og fugtigt, paa begge Sider af mig hævede de stejle Klipper sig som truende Fængselsmure, og ud til højre styrtede en fraadende Flod sig støjende og larmende hen over Granit- og Kvaderstens Blokke. Næsten vanvittig af Utaalmodighed sprængte jeg af Sted, som om Fanden var i Hælene paa mig, thi Tanken om, at jeg ikke skulde træffe hende i Pjatigorsk, pinte mig i den Grad, at jeg ikke kunde faa Fart nok paa det ulykkelige Dyr. Jeg maatte se hende, blot et flygtigt Sekund, sige hende Farvel og trykke hendes Haand. Hvor var jeg ikke ude af mig selv! Jeg forbandede Skæbnen, græd, lo — kort sagt, jeg opførte mig som en Afsindig. Nu, da jeg havde Udsigt til at skulle miste hende for bestandig, stod hun for mig som det bedste og dyrebareste, jeg ejede her i Verden. — Alt, baade min Fremtid, mit Liv og min Ære vilde jeg ofre for hende. Tanker og Forestillinger af enhver Art fløj rundt i Hovedet paa mig og afløste hinanden med en forbavsende Hastighed.

Og under alt dette jagede jeg af Sted paa min stakels dødtrætte Hest, der pustede som en Blæsebælg og hvert Øjeblik traadte fejl eller snublede. Men jeg viste ingen Skaansel. For mig gjaldt det blot om at naa den nærmeste Kosakstation, og var jeg først dér, kunde jeg sætte mig op paa en frisk Hest og fortsætte min vilde Flugt. Blot ti Minutter endnu, og saa vilde alt være godt. Men min Hest blev mere og mere usikker i sine Bevægelser, og med ét styrtede den og faldt tungt til Jorden. Jeg fik Fødderne ud af Bøjlerne og gjorde alt for at faa den op igjen, halede i Tøjlerne og slog den — men til ingen Nytte. Den stønnede, rallede svagt, og et Øjeblik efter var den død. Nu stod jeg alene i den mørke Nat og med Hjærtet fuldt af Fortvivlelse. Jeg prøvede at vandre videre til Fods, men mine Ben svigtede mig, og overvældet af Sindsbevægelse og Træthed sank jeg om i det vaade Græs og hulkede som et lille Barn.

Længe laa jeg saaledes fuldstændig ubevægelig. Jeg gjorde ingen Forsøg paa at bekæmpe min Graad, der var saa voldsom, at jeg havde en Følelse af, at mit Bryst skulde sprænges. Al min Selvbeherskelse og Koldblodighed var forsvunden — min Sjæl havde tabt sin Spændkraft. Jeg havde ingen Herredømme over mig selv, og havde nogen set mig i dette Øjeblik, vilde han sikkert have vendt sig bort fra mig med Foragt.

Efterhaanden som Natteduggen og den friske Bjærgluft begyndte at afkøle mit Hoved, kom mine Tanker nogenlunde i Orden igjen, og det gik da op for mig,

at det vilde være ganske unyttigt at jage videre efter min tabte Lykke, som jeg dog ikke kunde indhente. Og hvad vilde jeg egentlig i Pjatigorsk? — Se hende. Men hvorfor? Var ikke alt afsluttet imellem os? — Jo, vist saa! Og en tung og bitter Afsked vilde ikke berige min Erindring, men kun kaste en mørk Skygge ind i den.

I mit Inderste følte jeg en vis Glæde over, at jeg havde kunnet græde, men jeg var dog samtidig noget i Tvivl om, hvor vidt dette Fænomen ikke maatte tilskrives mine angrebne Nerver og den foregaaende søvnløse Nat, og det forekom mig heller ikke helt umuligt, at min tomme Mave og de spændende Øjeblikke, jeg havde tilbragt foran den truende Pistolmunding, havde været medvirkende til min rørte Stemning.

Ja, alt i denne Verden har ogsaa sine lyse Sider. Begivenheden med Hesten, og hvad deraf fulgte, virkede for at benytte den militære Terminologi som en heldig Diversion, idet min Sorg og Fortvivlelse takket være disse ny Fataliteter ikke fik Lov til at koncentrere sig paa et enkelt Punkt. Men ogsaa i andre Henseender havde jeg Udbytte af mine natlige Gjenvordigheder. At græde ud er jo rigtig sundt, og dertil kom, at det anstrængende Ridt i Forbindelse med en to Mils Fodtur til Kislovodsk skaffede mig en vederkvægende Søvn, som jeg sikkert ellers ikke vilde have faaet.

Først Klokken fem om Morgen naaede jeg tilbage til Byen. Jeg kastede mig strax paa min Seng

og sov lige saa haardt og trygt, som Napoleon maa have sovet efter Slaget ved Waterloo.

Da jeg atter vaagnede, var det allerede mørkt. Jeg satte mig hen til det aabne Vindue, knappede min Jakke op og indaandede i dybe Drag den milde, forfriskende Aftenluft. Udenfor var der stille. Hinsides Lindealleerne, der kransede Floden, kunde jeg skjelne Lysene i Forstaden, men i de nærmeste Huse, baade hos mine Naboer og Gjenboer, var der allerede lukket og slukket.

Medens jeg sad saaledes og udhvilede mig efter mine Anstrængelser, kom Doktoren ind. Han saa' noget mørk ud, og mod Sædvane rakte han mig ikke Haanden.

«Naa, hvor kommer De fra, Doktor?» spurgte jeg i en let henkastet Tone.

«Fra Fyrstinde Ligoffskij. Jeg har været henne og se til Datteren; hun har havt et nervøst Anfald. Men for at tale om det, der bringer mig hid: Autoriteterne synes at være kommen paa Spor efter Sagens sande Sammenhæng, og jeg vil derfor raade Dem til at være forsigtig. Historien er desværre sivet ud. Den gamle Fyrstinde har lige fortalt mig, at hun godt vidste, at De havde duelleret med Gruschnitskij, og at De havde gjort det for at værne om hendes Datters Ære. Hun har hørt det af den gamle Herre, som var Vidne til Deres Strid i Restauranten. Se saa, nu har jeg advaret Dem! Far vel og lev vel, hvis vi ikke skulde ses mere! Og det gjør vi næppe, for jeg skulde tage meget fejl, om man ikke allerede en af de første

Dage sender Dem et Sted hen, hvor De kan tænke i Ro over det passerede.»

Da han kom hen til Døren, standsede han, sandsynligvis fordi han følte Trang til at trykke min Haand til Afsked, og jeg er ogsaa vis paa, at han vilde være falden mig om Halsen, hvis jeg havde strakt min ud imod ham, men jeg rørte mig ikke af Stedet, og saa gik han da.

Ja, saaledes er Menneskene nu engang. Det generer dem ikke at raade eller tilskynde os til et eller andet Skridt, men saa snart dette er gjort, og Udfaldet ikke svarer til Forventningerne, vasker de deres Hænder i Uskyldighed og vender sig med Indignation bort fra den, der har haft Mod nok til at paatage sig hele Ansvaret.

Næste Morgen fik jeg ganske rigtigt en skriftlig Ordre fra Kommandanten til ufortøvet at begive mig til Fæstningen N., og jeg gik saa strax hen til Ligoffskijs for at sige Farvel.

Den gamle Fyrstinde blev noget forbavset, da jeg fortalte hende, hvorfor jeg var kommen, og hun følte sig øjensynlig stærkt skuffet.

«Sæt Dem!» sagde hun. «Jeg har noget vigtigt, som jeg gjerne vil tale med Dem om.»

Jeg tog Plads paa en Stol, og hun satte sig lige over for mig i Sofaen.

Det kneb en Del for hende at faa begyndt. Hun blev mere og mere varm i Kinderne, og hendes Fingre trommede nervøst paa Bordpladen. Langt om længe sagde hun temmelig forpustet og stakaandet:

«Hr. Petschorin! For at sige det ligeud Jeg mener jeg anser Dem for jeg tror at De er en Mand af Ære.»

Jeg takkede med en lille Haandbevægelse.

«Ja, jeg er overbevist derom, skjønt Deres Optræden vel nok kunde være egnet til at vække nogen Tvivl i saa Henseende. Men De kan jo have Deres Grunde som jeg for øvrigt ikke kjender og som jeg derfor venter, at De nu vil betro mig. De er traadt i Skranken for min Datter og har udsat Deres Liv for hendes Skyld. Ja, jeg forstaar saa godt, at De ikke vil være ved det, og det kan De jo heller ikke, da Gruschnitskij er dræbt. Vorherre være ham naadig — og Dem med! Jeg skal sandelig være den sidste til at fordømme Dem, saa meget mere som min Datter jo er den uskyldige Aarsag til, hvad der er passeret. Hun har for øvrigt betroet mig alt ja, jeg antager da, at det er alt. De har erklæret hende Deres Kjærlighed og hun har svaret, at hun deler Deres Følelser.» — Her drog hun et dybt Suk. — «Men hun er syg, og jeg er overbevist om, at det ikke er noget fysisk Onde, men en eller anden hemmelig Sorg, der nager hende. Ganske vist har hun ikke villet indrømme, at De er Aarsagen dertil, men jeg er desværre overbevist om, at det er saaledes. Hm ja, De tror maaske, at det er Rang og Rigdom, jeg attraar for hende, men i saa Fald tør jeg berolige Dem: jeg ønsker kun min Datters Lykke. Ganske vist er Deres Udsigter for Øjeblikket just ikke de lyseste, men de kan jo blive bedre med Tiden. De

selv er uafhængig stillet, min Datter elsker Dem, og hun har faaet saa omhyggelig en Opdragelse, at hun sikkert vil gjøre en Mand lykkelig. Jeg er rig, og hun er mit eneste Barn. Naa, tal! Hvad er det egentlig, der holder Dem tilbage? Ja, jeg véd godt, at jeg ikke burde have sagt Dem alt dette, men jeg stoler paa Deres Hjærte — paa Deres Æresfølelse. Husk, at hun er mit eneste Barn! Jeg har ikke andre end hende» Her brast hun i Graad.

«Fyrstinde,» sagde jeg, «det er mig umuligt at svare Dem. Tillad mig at tale med Deres Datter under fire Øjne.»

«Nej, aldrig! Aldrig!» skreg hun og rejste sig i stærk Sindsbevægelse.

«Naa, som De vill!» svarede jeg og gjorde Mine til at gaa.

Hun betænkte sig, betydede mig, at jeg skulde blive, og forlod Værelset.

Der gik en fem, sex Minutter. Mit Hjærte bankede heftigt, men mit Hoved var klart, og Tanke-mekanismen arbejdede fuldstændig regelmæssigt. I hvor nøje jeg end sondrede mit Indre, lykkedes det mig dog ikke at finde saa meget som en Gnist af Kjærlighed til Fyrstinde Mary.

Døren aabnedes, og hun traadte ind. Du store Gud, hvor hun havde forandret sig — jeg kunde næsten ikke gjenkjende hende. Paa Vejen hen til mig vaklede hun, og hun vilde sikkert være segnet om, hvis jeg ikke var ilet til og havde budt hende Armen.

Jeg førte hende hen til en Lænestol og blev staaende foran hende.

Vi tav begge. Hendes store, bedrøvede Øjne syntes at søge noget, i mine, der lignede Haab, og under denne Søgen gjorde hun et mislykket Forsøg paa at smile. Hun saa' bleg og lidende ud, og hendes Hænder var saa magre og gjennemsigtige, at det ligefrem skar mig i Hjærtet.

«Fyrstinde!» sagde jeg endelig. «De er vel ikke længer i Tvivl om, at jeg har haft Dem til bedste? De foragter mig sikkert dybt!»

Hun sagde ikke et Ord, men Farven skød pludselig op i hendes blege Kinder.

«Og følgelig,» vedblev jeg, «kan De ikke længer elske mig.»

Hun vendte sig halvt bort og skjulte sit Ansigt i Hænderne. Det forekom mig, at jeg saa' Taarer i hendes Øjne.

«Du store Gud!» sagde hun ganske sagte.

Dette begyndte næsten at blive uudholdeligt. Jeg maatte gjøre Vold paa mig for ikke at kaste mig for hendes Fødder.

«De ser saaledes, at jeg ikke kan gifte mig med Dem!» vedblev jeg med en Stemme, som jeg søgte at gjøre saa fast som muligt. «Ja, selv om De endnu kunde ønske at knytte Deres Skæbne til min, vilde De dog komme til at fortryde det senere. Min Samtale med Deres Fru Moder tvinger mig til at optræde saa ligefremt og hensynsløst over for Dem. Hun har sikkert taget fejl af Situationen, men De vil med Let-

hed kunne bringe hende ud af hendes Vildfarelse. Jeg føler, at jeg i Deres Øjne maa spille en højst ynkelig og uværdig Rolle, men naar jeg nu erkjender dette, kan jeg heller ikke gjøre mere for Dem. I hvor ringe en Mening De end har om mig, maa jeg dog finde mig deri. Ikke sandt, De betragter mig som en lav Usling? Og selv om De tidligere har elsket mig, saa foragter De mig nu»

Hun vendte sig om imod mig. Farven var atter vegen fra hendes Kinder og hendes Øjne skød Lyn.

«Jeg hader Dem!» sagde hun højt og med Eftertryk.

Jeg takkede, bukkede og gik.

En Times Tid senere rullede jeg allerede ud af Kislovodsk. Et Par Mils Vej fra Byen opdagede jeg lidt inde paa Marken Kadaveret af min stakkels Hest. Sadlen havde en eller anden velvillig Sjæl bemægtiget sig, og paa det Sted af Ryggen, som Sadelpuden før havde skjærmet, sad der nu to Ravne og baskede med Vingerne. Jeg vendte mig bort og sukkede.

Se, nu sidder jeg altsaa her i denne kjedelige Fæstning, hvor jeg ikke har andet at bestille end at grunde over Tilværelsen. Og naar mine Tanker da søger tilbage til Fortiden, spørger jeg stundom mig selv, hvorfor jeg ikke greb den Finger, som Skæbnen rakte mig. Havde jeg villet det, kunde jeg nu have ført et roligt og sorgløst Liv fuldt af stille Glæder. Men nej, en saadan Tilværelse ligger ikke for mig! Jeg føler mig som Matrosen, der er født og opvoxet paa Dækket af en Røverskude. Hans hele Væsen er saa sammen-voxet med Storm og Kamp, at han svinder og tæres

hen, naar Skæbnen kaster ham ind paa Land. Han lokkes ikke af den skyggefulde Skov og sollyse Marker og Enge, men vandrer Dag ud og Dag ind paa den sandede Havstok, lytter til Bølgernes Larm og spejder ud i Kimmingen. Med Længsel venter han paa, at der langt, langt ude — i den taagede Stribe, der skiller Himmel og Hav — skal vise sig en Sejler, en enlig Maage, der dukker op mellem Bølgerne, kommer nærmere og nærmere, danser hen over de skummende Braadsøer og styrer sin sikre og rolige Kurs ind mod Land.

III.

FATALISTEN.

For flere Aar siden vilde Skæbnen, at jeg paa Tjenestens Vegne maatte opholde mig en fjorten Dags Tid i en Stanitsa¹⁾), som laa i den vestlige Del af Terek-Distriktet. I denne Landsby, der i Forvejen havde en talrig Kosakbefolkning, laa der den Gang indkvarteret en hel Infanteribataillon, og som rimeligt var, gjorde jeg Bekjendtskab med Officererne, der i Mangel af bedre Beskæftigelse tilbragte Aftnerne skiftevis hos hinanden og fordrev Tiden med Svir og Kortenspil.

En Aften, da vi var samlede hos Major Stranoff, fordybede vi os, efter at Kortene var lagt til Side, i en længere Passiar, som mod Sædvane interesserede og fængslede hele Selskabet. En af de tilstedeværende paastod nemlig, at Muselmændenes blinde Tro paa en uafvendelig Skæbne, var fuldstændig berettiget, og nogle af Kammeraterne sluttede sig saa til ham, medens andre udtalte sig skarpt i modsat Retning, og som det altid gaar ved en saadan Lejlighed, fremførte hver en

¹⁾ Kosaklandsby.

hel Del Exempler, som skulde støtte Rigtigheden af hans egen Mening.

«Ja, det kan nu være meget godt, mine Herrer!» sagde den gamle Major, efter at han i længere Tid havde hørt paa Disputen. «Men vi trænger til Beviser, for De vil da ikke forlange, at vi andre blindt skal fæste Lid til Historier, som De selv kun har paa anden eller tredje Haand.»

«Ja, hvorfor ikke?» bemærkede en af de tilstedeværende. «De hører jo dog selv, at vi kan anføre de paalideligste Kilder, og at»

«Aa, det hele er Vrøvl og Ammestuesnak!» sagde en anden. «Jeg blæser Deres Kilder et Stykke! Har Deres ærede Meddelere maaske set den Liste, hvorpaa vor Dødstime er optegnet? Nej, der eksisterer ikke nogen Forudbestemmelse, thi hvis den existerede, kunde Vorherre jo have sparet sig at give os Fornuften og den fri Vilje. Og i saa Fald kunde der vel heller ikke være Tale om at paalægge os noget som helst Ansvar for vore Handlinger.»

Lige som han havde sagt det, dukkede der en Officer op i Baggrunden af Værelset. Han gik langsomt hen til Bordet og lod sit Blik glide rundt i Kammeraternes Kreds. Det var Løjtnant Vulitsch, en ung Mand, hvis Ydre lige saa vel som hans Navn, røbede hans serbiske Afstamning¹⁾.

Vulitsch var høj af Væxt og mørkladen. Hans

¹⁾ De serbiske Efternavne ende saa godt som altid paa itsch. O. A.

Haar var kulsort, Øjnene gjennemtrængende og Næsen stor, men regelmæssig. Hans Ansigt var i høj Grad typisk, og særlig karakteristisk var det underlige melankolske Smil, som altid lurede i Baggrunden af det. For mig stod han som et Væsen, der havde saare lidt tilfælles med de Kammerater, som Skæbnen nu engang havde henvist ham til at leve imellem.

Han var tapper og ikke nogen Ynder af mange Ord, men sagde han noget, var der baade Fynd og Klem i det. Stærkt iøjnefaldende var hans store Tilbageholdenhed. Han plaprede saaledes ikke som de andre ud med sine Hjærteanliggender, og han talte aldrig om sine Familieforhold. Vin drak han ikke, og de unge Kosakkvinder, der ofte er saa vidunderlig dejlige, at man slet ingen Forestilling gjør sig derom, gjorde ikke det fjærneste Indtryk paa ham. Der var ganske vist dem, som mente, at Regimentschefens unge Frue ikke havde kunnet modstaa hans udtryksfulde Blikke, men vovede nogen at komme med den allerringeste Hentydning hertil, blev Vulitsch saa vred, at Vedkommende tog sig grundig i Agt for at berøre dette Thema tiere.

Han havde kun én Lidenskab — og det var Spil. Naar han sad ved det grønne Bord, glemte han alt andet. For øvrigt var han altid uheldig, men det gjorde ham kun endnu mere opsat paa at vinde. Hans Kammerater har fortalt mig følgende lille Historie, som i høj Grad illustrerer hans blinde Lidenskab for Kortene. En Gang medens han sad ved Bivouakilden og holdt Bank paa en gammel Straasæk, lød der

pludselig Skud. Der blev blæst Alarm, og alle Mand traadte til Gevær. «Naa, jeg vover Banken! — Hvad holder De paa?»¹⁾ raabte Vulitsch til den eneste af Modspillerne, som endnu ikke var forsvunden. — «Paa Syven!» svarede denne og forsvandt i Mørket. Uden at bryde sig det mindste om den almindelige Forvirring spillede Vulitsch Taillen igjennem, og Syven faldt da til højre. — Han havde altsaa tabt.

Da han nærmede sig Kjæden, var Skydningen allerede i fuld Gang, men Vulitsch var saa optagen af at spejde efter sin heldige Modpart, at han fuldstændig ignorerede Tscherkessernes Kugler. «Syven vandt!» raabte han, da han endelig opdagede ham midt inde mellem Skytterne, der var under Fremløb mod en Skov, som Fjenden holdt besat, og derpaa stak han ham sin Pung og en Tegnebog i Haanden uden Hensyn til, at den anden vægrede sig ved at modtage Gevinsten her i Fjendens truende Nærhed. Først efter at have afgjort sin Æresgjæld styrtede han frem i Spidsen for sine Folk, som han førte med største Koldblodighed, lige til Fægtningen var endt.

¹⁾ Det Hasardspil, der her omhandles, er Farao. En af Spillerne overtager Banken og sætter en større Sum kontant i den. De, der spille mod Banken, erholde hver 13 Kort fra Toen til Esset og besætte et eller flere af disse efter Behag. Derefter lægger Bankøren op; dette bestaar i, at han af et fuldstændigt Spil Kort afvejlende lægger Kortene til venstre og højre for Stammen. Kommer ved Oplægningen et af de Kort, Modspilleren har besat, til venstre, har denne tabt sin Indsats, kommer det til højre, maa Bankøren betale ham den.

Da Løjtnant Vulitsch traadte hen til Bordet, blev der almindelig Tavshed, og alles Øjne fæstede sig med Nysgjerrighed og Interesse paa ham.

«Mine Herrer, hvortil denne unyttige Strid?» sagde han med en fuldstændig behersket Stemme, der dog lød lidt svagere end ellers. «De vil jo have Beviser, og jeg foreslaar derfor, at vi selv personlig prøver, hvor vidt et Menneske selv egenmægtigt kan disponere over sit Liv, eller om Dødsøjeblikket allerede forud er bestemt for enhver af os. Naa, hvem af dem, mine Herrer, har saa Lyst til at prøve dette Experiment?»

«Jeg ikke! — Jeg ikke!» lød det Bordet rundt. «Jeg tror, han er gal! — Det var da ogsaa Pokker til Indfald!»

«Ja, prøv det selv, saa tager jeg en Paré imod Dem!» sagde jeg nærmest for Løjer.

«Naa, og hvad holder De paa?»

«At der ingen Forudbestemmelse eksisterer!» svarede jeg og rystede en Snes Dukater — alt, hvad jeg for Øjeblikket havde hos mig — ud paa Bordet.

«Og jeg holder paa det modsatte!» sagde Vulitsch med en underlig klangløs Stemme. «Hr. Major, vil De have den Godhed at være Dommer? — Se, her er femten Dukater, og de resterende beder jeg Dem om at lægge til.»

«Ja, gjerne!» svarede Majoren. «Men jeg forstaar blot ikke, hvad det hele gaar ud paa, og hvorledes de Herrer egentlig vil faa Stridspunktet afgjort.»

Uden at sige et Ord skyndte Vulitsch sig ind i Majorens Sovekammer, og vi andre rejste os og fulgte

efter. Han gik hen til Væggen, paa hvilken der hang en lang Række Skydevaaben og tog paa maa og faa en Pistol ned fra Knagen. Vi forstod endnu ikke rigtig, hvad han vilde, men da han spændte Hanen og hældte Krudt paa Panden, gik det op for os. Flere af de tilstedeværende skreg i vilden Sky, og en af de nærmeste greb ham i Armen.

«Men hvad er det, De har for? — Det er jo Vanvid! — Komplet Galskab!» lød det fra flere Sider.

«Mine Herrer!» sagde han langsomt og frigjorde sin Arm. «Hvem af Dem har Lyst til at holde yderligere tyve Dukater paa mig?»

Ingen svarede, og alle veg ængstelig tilbage.

Vulitsch gik atter ind i det forreste Værelse, vi andre fulgte efter, og derpaa satte han sig hen til Bordet. Med en lille Haandbevægelse indbød han os til at tage Plads omkring dette, og vi adlød uden at komme med Indvendinger, thi det var, som om han i dette Øjeblik havde vundet en hemmelig Magt over os. Jeg saa' ham opmærksomt ind i Øjnene, og han besvarede min ivrige Spejden med et fast Blik, medens hans Læber samtidig fortrak sig til et Smil, men til Trods for hans tilsyneladende Ro, forekom det mig dog, som om jeg kunde læse Tegnene paa en nær forestaaende Død i hans Træk. Jeg har gjort den Erfaring — og jeg har for øvrigt faaet den bekræftet af andre — at Døden ofte melder sin Nærhed ved at kaste en forunderlig mørk Skygge over sit udkaarne Offers Ansigt, og dette Varsel viser sig undertiden saa

tydeligt, at et nogenlunde øvet Øje ikke vil kunne tage fejl deraf.

«De dør i Nat!» sagde jeg til ham, og han vendte sig da hurtigt om imod mig, men svarede langsomt og roligt:

«Maaske og maaske ikke. — Er Pistolen ladt, Hr. Major?»

Major Stranoff var for Øjeblikket saa forvirret, at han ikke kunde huske det.

«Naa, lad det nu være nok, Vulitsch!» sagde en af Kammeraterne. «Det er en dum Spøg! — Ja, selvfølgelig er Pistolen ladt. Den hang jo lige over Majorens Hovedgærde.»

«En rigtig taabelig Spøg!» bemærkede en anden.

«Jeg holder halvtredsindstyve Rubler mod fem paa, at Pistolen ikke er ladt!» raabte en tredje.

«Ja, ét af to!» sagde jeg kjed af al denne overflødige Snak. «Enten skyder De, eller ogsaa hænger De Pistolen hen, hvor De tog den. Gjør Alvor af det, eller ogsaa gaar jeg min Vej.»

«Ja, Klokken er mange, lad os se at komme hjem!» raabte et Par Stykker.

«Mine Herrer, maa jeg bede Dem om at forholde Dem rolige!» sagde Vulitsch og satte Pistolmundingen foran Panden. — Alle tav og saa' ængsteligt op paa ham. — «Petschorin, hav den Godhed at trække et Kort og kast det i Vejret.»

«Jeg trak et Kort ud af Bunken — det var Hjerter Es — og lod det beskrive en lille Volte i Luften. Alle holdt deres Aandedræt tilbage og saa'

med en Blanding af Nysgjerrighed og Rædsel fra Pistolen og hen til det skæbnesvangre Kort, som dalede langsomt ned mod Bordet. I samme Nu som det berørte Bordpladen, trykkede Vulitsch paa Aftrækkeren, og man hørte Hanens Nedslag, men heller ikke mere.

«Gud være lovet! — Det var godt sluppen! — Saa var den altsaa ikke ladet!» lød det fra forskellige Sider.

«Ja, lad os dog først se!» sagde Vulitsch, og derpaa spændte han Hanen og tog Sigte paa en Officershue, som hang et lille Stykke fra Vinduet. Man hørte et Knald, og hele Stuen fyldtes med Røg. Efter at denne havde fordelt sig, gik vi hen og saa' paa Huen. Den havde faaet et stort Hul lige midt i Pulden, og Kuglen sad endnu i Væggen.

Vi stod alle og saa' paa hinanden uden at sige et Ord, men Vulitsch gik ganske rolig hen og strøg Dukaterne ned i sin Pung.

Alle begyndte nu at drøfte, hvad der vel kunde være Grunden til, at Pistolen havde klikket første Gang. Nogle mente, at Fænghullet muligvis havde været tilstoppet, men andre hviskede noget om, at Vulitsch sikkert maatte have set sit Snit til at hælde nyt Krudt paa Panden, inden han skød anden Gang; denne Beskyldning fik jeg dog hurtigt slaaet til Jorden ved at erklære, at jeg ikke et Sekund havde haft mit Øje fra Pistolen.

«De er heldig med Deres Pareer!» sagde jeg til Vulitsch.

«Ja, for første Gang i mit Liv!» svarede han med

et selvtilfredst Smil. Dette er mere indbringende end at spille Farao eller Basset.»

«Men ogsaa noget farligere.»

«Naa, tror De saa paa Forudbestemmelser?» sagde han i en triumferende Tone.

«Ja, men jeg kan blot ikke forstaa, hvorledes jeg er kommen paa den Idé, at De skal dø i Nat.»

Lige som jeg havde sagt det, kom han, der blot for et Øjeblik siden uden at blinke havde affyret en ladet Pistol mod sin Pande, med ét ud af sin Fatning.

«Ja, lad det nu være nok!» sagde han og rejste sig. «Jeg har vundet min Paré, og Deres afsluttende Bemærkninger skjænker jeg Dem!»

Han tog derpaa sin Hue og gik uden at sige Farvel. Dette stødte mig noget, og jeg havde vel ogsaa Grund til at finde hans Opførsel lidt mærkelig.

Lidt efter gik vi, og endnu paa Hjemvejen debatterede man ivrigt det forefaldne. Jeg er vis paa, at de alle har stemplet mig som en kold og hjærteløs Egoist, fordi jeg havde kunnet parere mod et Menneske, der vilde skyde sig, men enhver uhildet vil sikkert indrømme mig det ubeføjede i en saadan Beskyldning, for det er jo dog givet, at Vulitsch til enhver Tid vilde kunne tage Livet af sig uden først at spørge mig eller andre om Forlov dertil.

Jeg gik hjem gennem Landsbyens tomme, mørke Smaagyder. Fuldmaanen, der lignede en rød Ildkugle, begyndte at vise sig over Tagene, Stjærnerne tittede ned fra den mørkeblaa Himmelhvælving, og jeg selv smilede ved Tanken om, at Oldtidens og Middelalderens

Vismænd virkelig for Alvor havde troet paa, at disse himmelske Lys greb bestemmende ind i vore Smaastridigheder, hvad enten disse gjaldt en Strimmel Jord eller en eller anden indbildt Rettighed. Og dog flammede disse Kjærter, som efter de Gamles Formening kun var tændt for at belyse Døgnet's Kampe og Triumfer, med samme Glans som for Aartusinder siden, medens talrige Slægtled og de Lidenskaber og Forhaabninger, som satte dem i Bevægelse, for længst ere udslukte uden at efterlade varigere Spor end det tilfældige Baal, Vandringsmanden antænder i Skovens visne Løv. Men hvilken Viljestyrke maa det ikke have givet vore Forfædre, at de nærede den Overbevisning, at hele Himmelhvælvingen og dens talløse Beboere skuede ned paa dem med en ganske vist stum, men evig og uforanderlig Deltagelse. Vi, deres ynkelige Efterkommere, som hverken kjender til Overbevisning eller Begejstring, har for længe siden kastet Viljen over Bord og beherskes kun af en eneste Følelse — Frygten for Døden. Vi formaa ikke at bringe noget Offer, hverken naar det gjælder vore Medmenneskers eller vor egen kranke Lykke, men vandre fra Tvivl til Tvivl uden at eje det trøstende Haab, som holdt vore Forfædre oppe midt i alle deres Vildfarelser.

Disse og lignende Tanker kørte rundt i mit Hoved, medens jeg vandrede hjem ad, men jeg lod dem spase videre, lige saa hurtigt som de kom, da jeg just ikke er nogen Ynder af at fortabe mig i mer eller mindre abstrakte Spekulationer, simpelt hen fordi disse ikke føre til noget som helst. I min første Ungdom

var jeg ganske vist et Stykke af en Drømmer og ikke lidt tilbøjelig til at lade mig beherske af de Billeder og Syner, som min urolige Indbildningskraft fremmanede, men det er et for længst tilbagelagt Stadium. Og hvad er vel Resultatet af disse Drømmerier? En Træthed som den, der følger efter et hæsligt Mareridt, og en uklar Erindring, der synes beslægtet med Anger. I denne ørkesløse Grublen over Problemer, som kun eksisterede i min Fantasi, har jeg tilsat den Viljekraft og den Sjælens Varme, som man har saa stærkt Brug for i Livet. Da jeg traadte ud i dette, havde jeg allerede oplevet det i Tankerne, og jeg følte mig da saa skuffet af Virkeligheden, at denne nærmest stod for mig som en slet Efterligning af de Forestillinger, jeg havde levet i.

Aftenens Begivenheder havde gjort et stærkt Indtryk paa mig og angrebet mine Nerver en Del. Hvor vidt jeg for Øjeblikket tror paa en Forudbestemmelse eller ej, skal jeg ikke med Vished kunne sige, men sikkert er det, at jeg den Aften var dybt overbevist om, at der eksisterede en uafvendelig Skæbne, og uagtet jeg havde været saa villig til at spotte over vore Forfædre og deres Tro paa Stjærnerne, var jeg dog, uden selv at gjøre mig Rede derfor, traadt i deres Fodspor. Men jeg standsede heldigvis paa denne farlige Vej, smed hele Metafysiken Fanden i Vold og begyndte at se mig for. Og det var i et heldigt Øjeblik, for jeg var paa et hængende Haar nær snublet over noget blødt og ubevægeligt, som laa lige foran mig. Da jeg bøjede mig ned, opdagede jeg, at det var et dødt Svin,

der var flækket paa langs med et eller andet skarpt Instrument. Lige som jeg havde gjort denne Opdagelse, hørte jeg Lyden af Skridt, og lidt efter kom der to Kosakker i Løb ud fra den nærmeste Gyde. Den ene af dem skyndte sig hen til mig og spurgte, om jeg ikke tilfældigvis havde set en drukken Krabat, som morede sig med at drive Svinejagt i alle Byens Gader, og jeg svarede saa, at jeg ganske vist ikke havde truffet ham selv, men at et af hans Ofre laa blødende foran mig.

«Aa, den forbandede Røver!» sagde han, der havde spurgt. «Ja, han er en farlig Knægt, kan De tro, for saa snart han har drukket en Taar over Tørsten, hugger han alt, hvad han møder paa sin Vej, sønder og sammen. Vi maa se at fange ham, Jeremeitsch, inden han gjør flere Ulykker!»

De fjærnede sig i Løb, og jeg gik forsigtigt videre parat til at tage imod Fyren, hvis han skulde komme, men jeg naaede dog hjem uden flere Fataliteter.

Jeg boede hos en gammel Kosakunderofficer, hos hvem jeg befandt mig overordentlig vel, ikke mindst maaske, fordi han havde en sjælden nydelig Datter. Hun stod som hver Aften og ventede paa mig ved Laagen, og da jeg kom forbi hende, sendte hun mig et lokkende Smil, men da jeg mod Sædvane ikke havde Lyst til at indlade mig med hende, nøjedes jeg med at sige et kort Godnat og gik videre.

Jeg lukkede min Dør i Laas, tændte Lyset og gik i Seng, men det var mig ikke muligt at falde i Søvn, og først da det dagedes i Øst, sank jeg hen i en Døs.

Kun et Øjeblik efter — Klokken var ikke fire — blev der dundret stærkt paa mit Vindue. «Hvem er det?» spurgte jeg og rejste mig over Ende i Sengen. — «Staa op, Petschorin! Skynd dig at komme i Tøjet!» lød det ind til mig. Jeg fik i en Fart Klæderne paa og løb udenfor. Da jeg kom hen til Laagen, stod Bataillonsadjudanten og en anden Officer og ventede paa mig.

«Aa, det er skrækkeligt — forfærdeligt! Har De ikke hørt det?» sagde Adjudanten.

«Nej, hvad er der sket?»

«Vulitsch er dræbt!»

Jeg blev som forstenet.

«Han er myrdet! — Er det ikke gyseligt? — Men lad os se at komme videre!»

Vi skyndte os afsted alle tre. Medens vi ilede gennem Gaderne, fortalte de mig, hvad der var passeret. Under sin Vandring gennem en mørk Gyde var Vulitsch stødt paa den drukne Kosak, som lige forinden havde flækket Svinet med sin Krumsabel, og Krabaten vilde sikkert være løbet videre, hvis Vulitsch ikke var falden paa at spørge ham om, hvad han søgte paa denne Tid af Natten. «Dig!» havde Umenneket svaret, og samtidig var hans Sabel trængt gennem den Ulykkeliges Skulder og lige ned til hans Hjærte. De to Kosakker, som havde mødt mig kort forinden, var kommen til i det samme og havde løftet den Saarede op. Vulitsch var den Gang allerede ved at drage sit sidste Suk, men med Opbydelsen af alle sine Kræfter var det dog lykkedes ham at hviske: «Han havde Ret!» Og strax efter var han død. Jeg var

den eneste, der forstod disse Ord, som utvivlsomt sigtede til mig; jeg havde jo forudsagt den stakkels Fyr hans Skæbne, og mit Instinkt havde da heller ikke skuffet mig, da jeg læste Tegnene paa en nær forestaaende Død i hans forandrede Træk.

Morderen havde lukket sig inde i en ubeboet Hytte, som laa lidt uden for Stanitsaen, og dér begav vi os saa hen. En Mængde grædende Fruentimmer løb samme Vej, og af og til saa' vi en bevæbnet Kosak ile forbi os. Det lod virkelig til, at hele Landsbyen var paa Benene.

Langt om længe naaede vi da Stedet. Omkring Hytten, hvis Døre og Vinduer var tæt tillukkede, havde der samlet sig en Mængde Mennesker. Officerer og Menige talte i Munden paa hinanden, og Kvinderne hylede og skreg, saa man næsten ikke kunde høre Ørenlyd. Midt inde imellem dem opdagede jeg en gammel Kone, der saa' ud som et levende Billede paa Sorgen. Det var Drabsmandens Moder. Hun sad paa en Bjælke, støttede sit Hoved i Hænderne og mimrede uafsladeligt med Munden, men om det var Bønner eller Forbandelser, hun hviskede, kunde jeg ikke blive klog paa.

Det gjaldt nu om paa en eller anden Maade at bemægtige sig Forbryderens Person, men ingen vilde være den første. Jeg traadte hen til Vinduet og kiggede gennem en Sprække i Skodderne. Krabaten, der var ligbleg, laa paa Gulvet med en Pistol i sin højre Haand og den blodige Sabel ved Siden af sig. Hans Øjne rullede vildt, og en Gang imellem

fór han sammen og tog sig op til Hovedet, som om han vilde gjenkalde sig Nattens Begivenheder. Jeg fandt ikke, at han saa' videre farlig ud, og sagde derfor til Majoren, at man burde bryde Døren op og overmande Misdæderen, hvilket vist nok let lod sig gjøre, da han endnu ikke var kommen rigtig til sin Bevidsthed.

I dette Øjeblik nærmede en gammel Kosakkaptajn sig Døren og kaldte paa Drabsmanden, der svarede med en brummende Lyd.

«Det er en slem Historie, du har lavet, Jefimitsch!» sagde Kaptajnen. «Men kom nu blot ud og overgiv dig med det gode.»

«Nej, aldrig!» svarede Kosakken.

«Husk, at du er en god og troende Kristen og ikke en forstokket Tschetschentser. «Du har syndet groveligen, og nu maa du ogsaa tage Følgerne!»

«Nej, jeg overgiver mig ikke!» brølede Kosakken, og i det samme hørte jeg, at han spændte Hanen.

«Aa, lille Mutter!» sagde Kaptajnen til den gamle Kone. «Vil du ikke prøve paa at tale din Søn til Fornuft?» Bliver han ved at gjøre Vrøvl, slipper han vist næppe helskindet derfra. Kan du se, hvor Officererne der henne er utaalmelige? De har staaet hele to Timer og ventet paa, at han skulde overgive sig.»

Den stakkels Moder stirrede ham længe ind i Ansigtet og rystede dernæst paa Hovedet.

«Vasilij Petrovitsch!» sagde Kaptajnen til Majoren. «Han overgiver sig ikke — jeg kjender ham, og bryder vi Døren op, tager han sikkert Livet af tre fire Stykker.

Jeg tror heller, De maa lade skyde paa ham gennem Vinduet. Det er let nok at træffe ham, for der er en stor Sprække i den ene Skodde.»

I dette Øjeblik gennemfør der mig en pludselig Tanke. Jeg fik Lyst til at prøve Skæbnen, ligesom Vulitsch havde gjort det for fem eller sex Timer siden.

«Nej, vent heller lidt!» sagde jeg til Majoren, «jeg skal nok fange ham levende!» Efter at jeg havde faaet hans Samtykke dertil, bad jeg den gamle Kaptajn om at snakke livligt til Delinkventen, anbragte tre Kosakker bag Døren med Ordre til, at de skulde bryde den op og ile mig til Hjælp, hvis det behøvedes, og gik selv rundt om Hytten og hen til det skæbnesvangre Vindue. Jeg maa tilstaa, at mit Hjærte bankede ikke saa lidt.

«Dit forbandede Asen!» raabte Kaptajnen. «Tror du maaske, at du kan gjøre Løjer med os? Eller bilder du dig virkelig ind, at vi ikke kan faa Bugt med dig!» Han dundrede paa Døren af alle Livsens Kræfter, medens jeg satte Øjet til Sprækken og kiggede ind til Kosakken, der øjensynlig ikke anede det lumske Baghold, jeg havde lagt. Med en hurtig Bevægelse rev jeg den ene af Skodderne op og sprang ind i Stuen. Der faldt et Skud, Kuglen strejfede mit Øre og sønderrev min Epaulet, men Røgen, der fyldte Rummet, hindrede min Modstander i at finde Sabelen, skjønt den laa lige ved Siden af ham. Jeg greb ham i Armen, Kosakkerne sprængte Døren, og et Øjeblik efter var han bunden og ført udenfor. Mængden

spredtes, og Officererne kom hen og lykønskede mig til, at jeg var sluppen saa heldig fra denne farlige Affære.

Men hvorledes kan man efter alt dette undgaa at blive Fatalist? Og dog er det vanskeligt at føle sig overbevist om, at der eksisterer en uafvendelig Skæbne, thi der er jo altid en Mulighed for, at det vi antager for denne, i Virkeligheden er et tilfældigt Sammentræf af forskellige Omstændigheder. Det ligger i min Natur at være Tvivler, men en saadan Egenskab virker efter min Mening ingenlunde svækkende paa ens Resoluthed og Energi. Tvært imod! Jeg for mit Vedkommende er allermest tilbøjelig til at gaa blindt paa, naar jeg ikke véd, hvad der venter mig. Det værste, man risikerer, er at miste Livet, men det skal man dog alligevel enten før eller senere.

Da jeg kom tilbage til Fæstningen, fortalte jeg Maksim Maksimitsch alt, hvad jeg havde oplevet, og spurgte ham dernæst om, hvorvidt han troede paa en Forudbestemmelse eller ej. I Begyndelsen forstod han slet ikke, hvad dette Udtryk skulde sige, men efter at jeg havde søgt at forklare ham det, saa godt jeg kunde, nikkede han forstaaende og sagde:

«Ja, vist saa! Vist saa! Men det var i alt Fald et noget farligt Kunststykke. For øvrigt skal jeg dog bemærke, at de Pistoler, man laver her nede, er noget rigtigt Jux. Det er ret almindeligt, at Hanen ikke vil gjøre Gavn, men dette indtræder især, naar man har forsømt at smøre Laasen tilstrækkeligt, eller naar Fingeren virker for blødt paa Aftrækkeren. Men

Karabinerne her nede er værre endnu. De falder ikke godt til Kinden, Bagskæftet er alt for kort, og passer man ikke nøje paa, risikerer man at faa sin Næse forbrændt. Men Tscherkessernes Krumsabler, de er gode nok, og dem har jeg ogsaa al mulig Respekt for.»

Efter dette lille Foredrag stod han et Par Minutter og stirrede ud for sig, og derpaa tilføjede han med en tankefuld Mine:

«Ja, det gjør mig ondt for den stakkels Fyr! Men hvor Pokker kunde han ogsaa gaa hen og indlade sig med en drukken Kosak ved Nattetider! Naa, for Resten bilder jeg mig ind, at det har været bestemt saaledes, lige fra han blev født!»

Mere kunde jeg ikke faa ud af ham, men han er nu engang en stor Hader af at komme nøjere ind paa dybsindige Materier.

NOGLE ORD OM LERMONTOFF.

Mikhail Jurjevitsch Lermontoff er født 1814. Allerede i treaars Alderen mistede han sin Moder, og da Faderen, en ubemidlet Officer, ikke selv kunde tage sig af hans Opdragelse, foregik denne hos hans Bedstemoder, Fru Arsenjeff, som boede paa sit Gods i Guvernementet Pensa. Hun forgudede sin Dattersøn, og takket være hendes Omsorg fik han en for de Tider ualmindelig omhyggelig Opdragelse. Betydningsfuld for ham blev en længere Rejse, som han sammen med Bedstemoderen foretog til Kaukasus, thi derfra stammer de Indtryk, som blev bestemmende for hans senere Digtervirksomhed. Som ungt Menneske studerede han et Par Aar ved Universitetet i Moskva, gjenngik derpaa en Junkerskole i Petersborg og udnævntes 1834 til Officer ved Livhusar-Regimentet. Han levede nu flere Aar i Sus og Dus og delte sin Tid mellem kammeratlige Gilder og det petersborgske Highlife. 1837 skrev han et Digt i Anledning af Puschkins Død, i hvilket han gav sin udelte Sympathi for Digteren Luft og udtalte sig stærkt mod hans formaaende Fjender og Misundere. Dette Digt bragte hans Navn paa alles Læber, men det havde tillige til Følge, at

han blev forflyttet til en Afdeling i Kaukasus. Endnu samme Aar kaldtes han tilbage, men i Begyndelsen af 1840 blev han paa Grund af en Duel anden Gang forsat til Kaukasus, og her faldt han Aaret efter i en ny Duel, næppe 27 Aar gammel.

Dette er i korte Træk hans ydre Liv.

I sine første poetiske Forsøg, der gaa helt tilbage til Drengalderen, er Lermontoff stærkt paavirket af Puschkin, men fra denne vender han sig til Byron, hvis Ideer han omplantede paa russisk Jordbund, idet han hentede sine Motiver og Skikkelser fra Kaukasus. Byron havde allerede den Gang længe været læst i Rusland, Puschkin havde været stærkt paavirket af ham i sine første Arbejder, og den russiske Ungdom, der søgte nye Horisonter for sine Tanker, vendte Blikket mod Vest. Lermontoff gættede dens Trang til en ny Aandsretning, og han gav den et poetisk Udtryk i sine Digtninger.

Det betydeligste af Lermontoffs Digte er «Dæmonen», skreven i Aarene 32—34. Dæmonen, en Slags Lucifer, som har Byrons «Kain» til Forbillede, er forjaget fra Himlen og vandrer rundt paa Jorden, hvor han gjør ondt blot for det ondes Skyld og ser sig vred paa Kaukasus' Naturskønheder. Han hensynker i mørke Betragtninger, naar hans Tanker vandre tilbage til den Tid, hvor han endnu hørte til Lysets Aander, og han gider næppe skade eller bedrøve mere, fordi han ingen Modstand møder. Da han ser den skønne Tamara, føler han sig greben af Kjærlighed til hende, og i samme Nu, som denne Kjærlighed opstaar i ham,

tænker han ikke mere som Dæmonen, men som en almindelig dødelig. Hans Sjæl bliver lidt efter lidt modtagelig for det gode, men paa Grund af den Forbandelse, der hviler over ham, maa han endnu stadig udøve det onde, og af Fortvivlelse begraver han sig da i Ensomhed. Dette Digt gjengiver Lermontoffs Barndoms-erindringer fra Kaukasus og gjør Rede for, hvad han har tænkt og følt i sine første Ungdomsaar. Hans Foragt for Verden og den dybe Skepsis, der er et Særkjende for ham, opvejes af hans ideale Syn paa den Kvinde, han elsker. Lignende Følelser komme til Orde i andre af hans Poesier, og da navnlig i «Valerik», som han skrev et Aar før sin Død.

Beskrivelsen af Kaukasus' Naturskønheder spiller en stor Rolle i et andet Digt «Mzyr'en», en ung Bjærgbo, hvis stolte uafhængige Karakter synes paa-virket af den storladne Natur, der har opfostret ham, og som dør, fordi hans Trang til Frihed ikke kan tilfredsstilles. Denne Kjærlighed til Naturen gjenfindes i andre af Lermontoffs Digte, saaledes blandt andet i «Rusalkaen» (Flodnymfen) og i «Tereks Gaver». Uopnaaet staar han, hvor han begiver sig ind paa Folkedigtningens Omraade. «Visen om Czar Ivan Vasiljevitsch, hans unge Livdrabant og den kjække Kjøbmand Kalaschnikoff», er en Mærkesten i den russiske Litteratur. Han er her mere end nogen Sinde Stilens Mester. Den historiske Tone er holdt med uforlignelig Troskab. Versene klinge som ædelt Metal, og medens man læser, lyder Gusla'ens Strængeleg i Baggrunden. Hvert Ord er Musik.

Af Prosa har Lermontoff, naar undtages nogle ubetydelige Brudstykker og et Par umodne Dramer, kun skrevet den berømte Roman «Vor Tids Helt», der endnu fængsler og interesserer som et levende Minde om den Tid, Digteren tilhørte. I Petschorins Skikkelse har han søgt at give en Fremstilling af de Fejl og Skrøbeligheder, som klæbede ved Datidens Ungdom, saaledes som han ser og opfatter den. Og Typen Petschorin, denne Mand med de «gigantiske Kræfter», som alligevel intet nyttigt kan foretage sig, men kun hader og foragter alle sine Medmennesker, var virkelig et sandt Udtryk for en stor Del af den russiske Ungdom i Fyrrerne. Petschorin er den samme Skikkelse, som behandles i «Mzyr'en» og «Dæmonen», men han møder her i et andet Klædebon, som den russiske Officer fra Fyrrerne, der formaar at knuse alle Kvinders Hjærter og i sit Inderste bryster sig deraf, et sammensat Væsen, som hader Løgnen og dog ikke kan se det gode og sande, der ligger paa hans Vej.

Oversætteren.

